

ČARLS
BUKOVSKI

BLUDNI
SIN

BIGZ

Naslov originala:

Charles Bukowski

HAM ON RYE

Charles Bukowski – Bludni sin

za sve očeve

Prva stvar koje se sećam je da se nalazim ispod nečega. To je sto, vidim nogu od stola, vidim noge ljudi, i deo stolnjaka kako visi. Tu je tamno, dobro mi je tu. Mora da je to bilo u Nemačkoj. Verovatno sam imao godinu ili dve. Negde 1922. Lepo mi je bilo pod stolom. Izgleda da niko nije znao da sam tu. Sunčevi zraci su padali na tepih i noge ljudi. Milina je bilo gledati ovu svetlost, Ljudske noge nisu bile zanimljive, ne kao stolnjak što visi, kao noga od stola, kao sunčevi zraci.

Zatim nema ničega... onda božićna jelka. Sveće. Ukrasi: ptice s malim grančicama u kljunu. Zvezda. Dva krupna čoveka koji se tuku, deru se. Ljudi koji jedu, uvek ljudi koji jedu. I ja jedem. Moja kašika je kriva, tako da moram da je držim u desnoj ruci ako hoću da jedem. Kad je uzmem levom, kašika mi beži od usta. Stalno sam je uzimao levom.

Dvoje ljudi: jedan veći, kovrdžave kose, velikog nosa, velikih usta, gustih obrva; taj je uvek nešto ljut, često se dere; ona manja osoba je mirna, okruglog lica, bleđa, krupnih očiju. Bojao sam ih se oboje. Ponekad se pojavljivala i treća osoba, debela, u haljinama sa čipkom oko vrata. Nosila je veliki broš i imala mnogo bradavica po licu iz kojih su rasle dlake. Zvali su je Emilija. Ti ljudi nisu izgledali srećni zajedno. Emilija je bila baba, majka moga oca. Otac se zvao Henri. Moja majka se zvala Ketrin. Nikad im se nisam

obratio po imenu. Ja sam bio »Henri mlađi«. Oni su uglavnom govorili nemački, kao i ja u početku.

Prvo što pamtim da je baba rekla bilo je: »Sahraniću ja *sve* vas!« Rekla je to baš pred ručak ponovila još bezbroj puta, uvek pre nego što počnemo da jedemo. Jelu kao da se pridavao veliki značaj. Jeli smo krompir-pire s moćom od pečenja, najčešće nedeljom. Jeli smo i šnicle, kobasice s kiselim kupusom, grašak, karfiol, šargarepu, spanać, boraniju, piletinu, špagete sa ćuftama; uz to i kuvani luk, špargle, a nedeljom obavezno kolač od jagoda i sladoled od vanile. Za doručak prženice, viršle, ili sendviče sa šunkom i kajganu. I uvek se pila kafa. Ali najbolje pamtim pire s moćom i baba-Emiliju kad kaže: »Sahraniću ja *sve* vas!«

Kad smo prešli u Ameriku, često nam je dolazila u posetu, crvenim tramvajem iz Pasadene do Los Anđelesa. Mi smo nju posećivali samo u posebnim prilikama, vozeći se u »fordu-T«.

Voleo sam kuću moje babe. Mala kuća ispod gustih krošnji biberovog drveća. Emilija je držala masu kanarinaca u raznoraznim kavezima. Dobro se sećam jedne naše posete. Bilo je večer i ona je prekrivala kaveze belim platnima da ptice mogu da spavaju. Ljudi su posedali na stolice i upustili se u razgovor. Tu je bio klavir, pa sam seo, lupkao po dirkama i slušao te zvuke dok su oni razgovarali. Najviše sam voleo jedva čujne zvuke dirki s jednog kraja klavira — bilo je kao zvuk kockica leda u čaši.

»Prekini već jednom!« viknuo je otac.

»Pusti dečka da svira klavir«, rekla je baba.

Majka se nasmešila.

»Eh, taj dečko«, rekla je baba, »kad sam htela da ga uzmem iz kolenke i poljubim ga, lupio me pravo u nos!«

Nastavili su razgovor, a ja i dalje svirao klavir.

»Što ne naštimuješ tu stvar?« pitao je otac.

Onda su rekli da idemo dedi u posetu. Deda i baba nisu živeli zajedno. Rekli su mi da je deda loš čovek, da mu smrdi iz usta.

»što mu smrdi iz usta?«

Ćutali su.

»Što mu smrdi iz usta?«

»Pije.«

Smestili smo se u »ford-T« i krenuli da vidimo deda-Leonarda. Kad smo stigli, on je stajao na tremu svoje kuće. Bio je star, ali se držao veoma uspravno. Deda je bio oficir u Nemačkoj i prešao u Ameriku kad je čuo da su tamo ulice popločane zlatom. Nisu bile takve, pa je postao šef građevinske firme.

Niko nije izlazio iz kola. Deda me pozvao prstom. Neko je otvorio vrata, pa sam se izvukao napolje i krenuo ka njemu. Kosa mu je bila duga i srebrno-bela, brada mu je bila duga i srebrno-bela, a kad sam prišao bliže, video sam kako su mu oči blistave, kao plava svetla koja me gledaju. Stao sam nedaleko od njega.

»Henri«, kazao je, »znamo se ti i ja. Dođi u kuću.«

Ispružio je ruku. Mogao sam da osetim zadah iz njegovih usta. Težak zadah, ali on je bio najlepší čovek kojeg sam ikad video, i nisam se bojao.

Pošao sam u kuću s njim. Doveo me do stolice.

»Sedi, molim te. Mnogo sam srećan što te vidim.«

Otišao je u drugu sobu. Vratio se držeći limenu kutijicu.

»To je za tebe. Otvori je.«

Imao sam problema s poklopcem, nisam umeo da je otvorim.

»Ček'«, reče on, »daj meni.«

Oslobodio je poklopac i vratio mi kutijicu. Podigao sam poklopac i unutra video taj krst, nemački krst sa trakom.

»O ne«, rekoah, »ti ga čuvaj.«

»Tvoj je«, reče on, »to je obična značka.«

»Hvala ti.«

»Sad najbolje da kreneš. Mogu da se zabrinu.«

»Dobro. Do viđenja.«

»Do viđenja, Henri. Ne, čekaj ...«

Stao sam. Zavukao je prste u mali džep na pantalonama a drugom rukom povukao dug zlatni lanac. Onda mi je pružio svoj zlatan džepni sat, s lancem.

»Hvala ti, deda.«

Napolju su čekali na mene. Ušao sam u »ford-T« pa smo krenuli. Svi su govorili uglas za vreme vožnje. Uvek su nešto

pričali, pa i tada, čitavim putem natrag do kuće moje babe. Pričali su o mnogim stvarima, ali nikad, nijednom, o mom dedi.

Sećam se našeg »forda-T«. Sedeći visoko, blatobrani su izgledali kao stari znanci, a u hladne dane, izjutra, i uopšte često, otac je morao da uglavi kurbalu s prednje strane kola i obrne je mnogo puta ne bi li upalio motor.

»Čovek može ruku da polomi dok ovo radi. Rita se kao konj.«

Nedeljom, kad nam baba ne bi došla u goste, vozili smo se u »fordu-T«. Moji su voleli plantaže narandži, beskrajni niz drveća u cvatu ili prepunog narandži. Nosili su korpu za piknik i limenu kutiju. U limenoj kutiji su bile konzerve smrznutog voća na suvom ledu, a u korpi sendviči sa salamom, viršle, pašteta, čips, banane i oranžada. Oranžada je stalno premeštana iz korpe u limenu kutiju i natrag. Brzo se ledila, pa su je vadili da se otkravi.

Otac je pušio »kamel« i pokazivao nam razne cake i trikove s paklicama »kamela«. Koliko ovde ima piramida? Prebrojte. Brojali smo, a onda bi nam pokazao nove.

Bilo je i nekih trikova s grbama kamila i rečima odštampanim na paklicama. »Kamel« su bile volšebne cigarete.

Jednu nedelju posebno pamtim. Korpa za piknik bila je prazna. Mi smo i pored toga nastavili da se vozimo kroz plantaže narandži, sve dalje i dalje od kuće.

»Tata«, pitala je majka, »da ne ostanemo bez benzina?«

»Ne, ima koliko hoćeš pišljivog benzina.«

»Kuda idemo?«

»Idem da uzmem jebene narandže!«

Majka je sedela kao kip dok smo se vozili dalje. Otac je zakočio uz ivicu puta i parkirao pored žičane ograde. Sedeli smo neko vreme, osluškujući. Onda je nogom otvorio vrata i izašao.

»Daj korpu.«

Svi smo se provukli kroz žicu.

»Za mnom«, rekao je otac.

Našli smo se između dva reda stabala, u senci grana i lišća. Otac se zaustavio i počeo da kida narandže s donjih grana najbližeg stabla. Besno ih je kidao, a i grane kao da su besnele, šibajući gore-dole. Bacao je narandže u korpu koju je majka držala. Ponekad bi promašio, pa sam ih lovio i vraćao u korpu. Otac je išao od drveta do drveta, kidao narandže s najnižih grana i bacao ih u korpu za piknik.

»Tata, imamo već dosta«, rekla je majka.

»Ne budali.«

Kidao je dalje.

Onda se pred nama postavio čovek, veoma visok čovek. Držao je pušku.

»Dobro, drugar, šta izigravaš ti ovde?« upita on.

»Berem narandže. Mnogo ih ima.«

»To su moje narandže. Poslušaj me i reci tvojoj ženi da ih prospe.«

»Ima koliko hoćeš pišljivih narandži. Nećeš propasti zbog dve-tri narandže, majku mu.«

»Neću propasti ni zbog *jedne* narandže. Reci tvojoj ženi da ih prospe.«

Čovek je uperio pušku u oca.

Narandže se zakotrljaše po zemlji,

»A sad«, reče čovek, »gubite se iz mog voćnjaka.«

»Šta će ti tolike narandže?«

»Znam ja šta će mi. Gubite se.«

»Vešati treba takve kao što si ti!«

»Ja sam ovde zakon. Beži kad kažem!«

Čovek je opet podigao pušku. Otac se okrenuo i pošao ka kolima. Mi smo išli za njim a čovek za nama. Ušli smo u kola, ali desio se onaj maler kad neće da upale. Otac je izašao da okrene kurbli. Obrnuo je dvaput — ali ništa. Počeo je da se znoji. Čovek je stajao uz ivicu puta.

»Teraj taj bangavi šporet odavde!« kazao je.

Otac se sagnuo da ponovo okrene kurbli. »Mi smo na tvom imanju, majku mu! Ostaćemo ovde koliko god nam se hoće!«

»Koga ti zezaš? Nosi to čudo odavde, *brže!* «

Otac je obrnuo kurbli. Motor se nakašljao, onda ućutao. Majka je sedela s praznom korpom u krilu. Bojao sam se da

pogledam onog čoveka. Otac je ponovo obrnuo kurbalu i motor je proradio. Uskočio je i počeo da pomera poluge na volanu.

»Da te ne vidim više ovde«, reče čovek. »Nećeš ti meni tako jeftino proći ako se vratiš,«

Otac je pokrenuo »ford«. Čovek je i dalje stajao pored puta. Otac je vozio veoma brzo, onda usporio i okrenuo. Vozio je natrag do mesta gde je ostao onaj čovek. Čoveka nije bilo. Krenuli smo velikom brzinom u pravcu kuće.

»Vratiću se ja jednog dana da sredim tog mangupa«, reče otac.

»Tata, spremiću nam lepu večeru. Šta bi voleo?« upita majka.

»Krmenadle.«

Nikada ga nisam video da tako brzo vozi.

Otac je imao dva brata. Mlađi se zvao Ben a stariji Džon. Obojica su bili alkoholičari i propalice. Moji su roditelji često pričali o njima.

»Ni jedan ni drugi nisu nizašto«, govorio je otac.

»Šta možeš kad potičeš iz rdave porodice, tata«, rekla bi majka.

»Ni *tvoj* brat nije nizašto!«

Brat moje majke živeo je u Nemačkoj. Otac je često loše govorio o njemu.

Imao sam još jednog ujaka, Džeka, koji je bio oženjen sestrom moga oca, Elinor. Nikada nisam video ujka-Džeka ni tetku-Elinor jer nisu bili u dobrim odnosima s ocem.

»Vidiš li ovaj ožiljak na mojoj ruci?« pitao je. »Eto, tu mi je Elinor zabila šiljak od olovke kad sam bio mali. Taj ožiljak nikad nije nestao.«

Moj otac nije voleo ljude. Nije voleo ni mene. »Deca treba samo da se vide, ne i da se čuju«, govorio mi je.

Bilo je to jedne nedelje popodne bez baba-Emilije.

»Trebalo bi da posetimo Bena«, reče majka. »On umire.«

»Tolike je pare pokupio od Emilije. Sve je spiskao na kurve, kocku i piče.«

»Znam, tata.«

»Iza Emilije neće ni para ostati kad umre.«

»Ipak bi trebalo da obiđemo Bena. Kažu da mu je ostalo još samo dve nedelje.«

»U redu, u redu! Idemo!«

Ušli smo u »ford-T« i krenuli. Stali smo usput da majka uzme cveće. Bila je to duga vožnja ka planinama. Stigli smo u podnožje i vozili naviše uskim vetrovitim planinskim putem. Gore, u sanatorijumu, stric Ben je umirao od TBC.

»Emilija sigurno bljuje gomilu para što Ben leži ovde«, reče otac.

»Možda i Leonard pomaže.«

»Nema taj ništa. Samo loče i deli naokolo.«

»Ja volim deda-Leonarda«, rekoh.

»Deca treba samo da se vide, ne i da se čuju«, reče otac. »I taj Leonard, prema nama deci samo pijan je bio dobar. Igrao se s nama i delio nam pare. Zato bi sledećeg dana, kad se istrezni, bio najgori čovek na svetu.«

»Ford-T« se lepo peo sve više u planinu. Vazduh je bio proziran i pun sunca.

»Evo ga«, reče otac. Skrenuo je kola na parking pa smo izašli. Pošao sam za ocem i majkom u zgradu. Kad smo ušli u njegovu sobu, stric Ben je sedeo uspravno na krevetu i zurio kroz prozor.

Okrenuo se i pogledao u nas. Bio je veoma lep čovek, mršav, crne kose; imao je sasvim tamne oči, blistave oči svetlucavih odsjaja.

»Zdravo, Bene«, reče majka.

»Zdravo, Keti.« Onda je pogledao u mene. »Je l' to Henri?«

»Da.«

»Sedite.«

Otac i ja smo seli.

Majka je stajala. »Šta ću s cvećem, Bene? Ne vidim vazuu.«

»Lepo neko cveće, hvala, Keti. Ne, nema vaze.«

»Idem da nađem neku«, reče majka.

Izašla je iz sobe držeći cveće.

»Gde su ti sad sve one damice, Bene?« upita otac.

»Navraćaju.«

»Čisto sumnjam.«

»Navraćaju.«

»Došli smo jer je Ketrin htela da te vidi.«

»Znam.«

»I ja sam hteo da te vidim, striče Bene. Mislím da si jako lep.«

»Lep ko moje dupe«, reče otac.

Majka je ušla u sobu s cvećem u vazii.

»Evo, staviću je na ovaj sto kod prozora.«

»Baš lepo cveće, Keti.«

Majka je sela.

»Ne možemo da ostanemo dugo«, reče otac.

Stric Ben je zavukao ruku pod dušek i izvukao paklo cigareta. Izvadio je jednu, kresnuo šibicu i zapalio je. Duboko je povukao dim i ispustio ga.

»Ti znaš da ti je pušenje zabranjeno«, reče otac. »Znam ja kako dolaziš do duvana. One kurve ti donose. Sad ću lepo da ispričam doktorima šta se radi, nek zabrane već jednom tim kurveštijama da ulaze ovamo!«

»Nećeš ti ništa da ispričaš«, reče stric.

»Lepo sam to smislio da ti izbijem duvan iz glave!« reče otac.

»Nisi ti nikad ništa smislio«, reče stric.

»Bene«, reče majka, »ne bi trebalo da pušiš, ubiće te to.«

»Imao sam lep život«, reče on.

»Lep život, malo morgen«, reče otac. »Izležavanje, pijančenje, drpanje o druge, kurvanje. Nisi radio ni jedan jedini božji dan u svom životu! A sad evo umireš u dvaes' četvrtoj!«

»Nije bilo loše«, reče stric. Duboko je povukao novi dim »kamela«, zatim ga ispustio.

»Idemo odavde«, reče otac, »Ovaj čovek je poremećen!«

Ustao je. Onda je i majka ustala. Ustao sam i ja.

»Zbogom, Keti«, reče stric Ben, »i zbogom, Henri.« Pogledao je u mene da naglasi koji Henri.

Išli smo za ocem kroz hodnike sanatorijumu i napolje do kola na parkingu. Smestili smo se u »ford-T«, proradio je i krenuo vetrovitim putem naniže.

»Mogli smo da ostanemo još malo«, reče majka.

»Zar ti ne znaš da je tuberkuloza zarazna?« reče otac.

»Mislim da je on veoma lep čovek«, rekoh ja.

»To je bolest«, reče otac. »Zato tako izgleda. A zaradio je on i druge stvari osim tubera.«

»Koje stvari?« upitah.

»Ne moraš da znaš.« Okretao je volan i vozio »ford-T« niz vetroviti planinski put dok sam ja razmišljao o tome.

Neke druge nedelje ušli smo u »ford-T« da nađemo strica Džona.

»Taj nema ambicije«, reče otac. »Nije mi jasno otkud mu samo jebenog obraza da pogleda ljudima u oči.«

»Volela bih da ne žvaće duvan«, reče majka. »Uvek pljuje gde god stigne.«

»Da je u ovoj zemlji masa takvih kao on, Kinezi bi već odavno uzeli vlast i onda bi *mi* držali perionice veša ...«

»Džon nikad nije dobio šansu«, reče majka. »Rano je pobjegao od kuće. Ti si bar završio srednju školu.«

»Koledž«, reče otac.

»Gde to?« upita majka.

»Univerzitet u Indijani.«

»Džek kaže da si išao samo u srednju.«

»Džek je išao samo u srednju. Zato i baštovaniše za gospodu.«

»Hoću h ikad videti ujka-Džeka?« upitah.

»Da nađemo prvo strika-Džona«, reče otac.

»Je l' Kinezi stvamo hoće da uzmu vlast u zemlji?« upitah.

»Ti žuti đavoli već vekovima čekaju na to. Dobro je što su bili zauzeti borbom s Japancima.«

»Ko su bolji vojnici, Kinezi ih Japanci?«

»Japanci. Problem je što ima malo mnogo Kineza. Kad ubiješ Kineza, taj se odmah raspoluti u dva nova Kineza.«

»Što im je koža tako žuta?«

»Zato što piju svoju pišaćku umesto vode.«

»Tata, *nemoj* da pričaš detetu takve stvari!«

»Kaži mu onda da prestane s pitanjima.«

Vozili smo se dalje kroz još jedan topao losanđeleski dan. Majka je imala na sebi neku od svojih lepih haljina i šešir po modi. Kad bi se doterala, uvek je sedela sasvim uspravno, ukočenog vrata.

»Volela bih da imamo toliko novca da možemo da pomognemo Džonu i njegovima«, reče ona.

»Nisam ja kriv što nemaju ni lonac u koji će da šoraju«, reče otac.

»Tata, i Džon je bio u ratu kao i ti. Zar ne misliš da je zaslužio nešto bolje?«

»Nikad se taj nije popeo u rang. Ja sam bio stariji vodnik.«

»Henri, ne mogu sva tvoja braća biti kao ti.«

»Nijedan od njih nema jebenog *elana!* Oni misle da se može živeti od vazduha!«

Vozili smo se još neko vreme. Stric Džon i njegovi živeli su u jednom malom dvorištu. Izašli smo iz kola i prešli preko raspuklog

pločnika do iskrivljene kapije. Otac pritisnu zvono. Nije zvonilo. Zalupao je, bučno.

»Otvaraj! Panduri!« prodrao se.

»Tata, nemoj!« reče majka.

Posle izvesnog, dosta dugog vremena, vrata na kućici se odškrinuše. Zatim se rastvoriše i pojavi se tetka Ana. Bila je jako mršava, upalih obraza, s tamnim podočnjacima. I glas joj je bio mršav.

»O, Henri... Ketrin ... uđite, molim vas...«

Ušli smo. Unutra je bilo vrlo malo nameštaja. Sto, četiri stolice i dva kreveta. Moji su seli na stolice. Dve devojčice, Ketrin i Betsi (docnije sam saznao njihova imena), stajale su kod sudopere i na smenu se trudile da pogrebu ostatke kikiriki-putera iz prazne teglice.

»Evo baš ručamo« reče tetka Ana.

Devojčice su nam prišle s kriškama suvog hleba ponegde tanko zamazanog kikiriki-puterom. I dalje su gledale u teglicu i čačkale nožem.

»Gde je Džon?« upita otac.

Tetka je klonula na stolicu. Izgledala je veoma slaba, veoma bleđa. Haljina joj je bila prijava, kosa neočešljana, umorna, *tužna*.

»Evo čekamo na njega. Odavno ga nismo videle.«

»Kud je zbrisao?«

»Ne znam. Otišao je na motoru.«

»Pa da«, reče otac, »taj samo misli na svoj motor.«

»Je li ovo Henri mlađi?«

»Da.«

»Samo gleda. Tako je ćutljiv.«

»Takvog ga želimo.«

»Tiha voda breg roni.«

»To kod ovog nije slučaj. Njemu se sve roni kroz rupe u ušima.«

Devojčice su ponele svoje kriške i izašle na trem da ih pojedu. Nisu ni progovorile s nama. Bile su mi prilično simpatične. Mršave kao i njihova majka, ali u mojim očima ipak lepe.

»Kako si ti, Ana?« upita majka.

»Dobro.«

»Loše mi izgledaš. Kao da ne jedeš kako treba.«

»Što ne sedne tvoj dečko? Sedi, Henri.«

»Voli da stoji«, reče otac. »Od toga se jača. Sprema se za borbu s Kinezima.«

»Zar ti ne voliš Kineze?« upita me tetka.

»Ne.«

»Dobro, Ana«, upita otac, »kako je inače?«

»Loše, u stvari... gazda stalno traži kiriju. Postao je baš nezgodan. Plaši me. Ne znam šta da radim.«

»Čujem da Džona ganjaju panduri«, reče otac.

»Nije ništa ozbiljno uradio.«

»A šta je radio?«

»Pravio lažne novčiće.«

»Novčiće? Boga mu poljubim, koja se *tu* ambicija skriva?«

»Džon u stvari ne želi da bude rđav.«

»Meni se čini da on *ništa* ne želi da bude.«

»Bio bi kad bi dobio šansu.«

»Aha. Da žaba ima krila, gde bi joj bio kraj.«

Zaćutali su i samo sedeli. Okrenuo sam se i pogledao napolje.

Devojčica više nije bilo, otišle su nekud.

»Dođi, Henri, sedi ovamo«, reče tetka Ana.

Ostao sam da stojim. »Hvala, svejedno je.«

»Ana«, upita majka, »jesi li sigurna da *će* se Džon vratiti?«

»Vratiće se taj kad mu dosade njegove kokoške«, reče otac.

»Džon voli svoju decu...« reče Ana.

»Čujem da ga panduri ganjaju za nešto drugo.«

»Šta to?«

»Silovanje.«

»Silovanje?«

»Da, da, Ana, čuo sam nešto o tome. Vozio je motor i primio usput neku gerlu. Dok su se tako vozili, video je praznu garažu, uterao motor, zatvorio se unutra s njom i silovao je.«

»Kako si to otkrio?«

»Šta otkrio? Panduri su došli i kazali mi, pitali me gde je.«

»Jesi im rekao?«

»Što bih to radio? Da ode u buvaru i izbegne svoje obaveze?
On bi baš to i voleo.«

»Nikad nisam tako razmišljala o tome.«

»Nije da sam ja za silovanje...«

»Ponekad čovek nije kriv za ono što čini.«

»Šta?«

»Mislim, posle dece i ovakvog života, briga i ostalog.. ne izgledam više lepo. Video je mladu devojk, dopala mu se.. sela je na njegov motor, znaš već, obgrlila ga rukama,,«

»Šta?« upita otac. »Kako bi se *tebi* dopalo da te siluju?«

»Verovatno ne bi.«

»Vidiš, ubeđen sam da se ni toj devojci nije dopalo.«

Muva se pojavila u sobi zujeći levo-desno oko stola.
Posmatrali smo je.

»Nema ovde ništa za jelo«, reče otac. »Ta muva je pogrešila stan.«

Muva je postajala sve bezobraznija. Kružila je sasvim blizu: zu-zu oko glava. Zujanje je postajalo sve glasnije.

»Nećeš reći pandurima da Džon može da navrati ovamo?«
upita tetka.

»Bogami, neće se on tako jeftino izvući«, reče otac.

Majčina ruka odjednom polete u vazduh. Sklopila je šaku i spustila je na sto.

»Moja je«, reče.

»Šta to?« upita otac.

»Muva«, nasmeši se ona.

»Ma nemoj mi reći...«

»Vidiš li negde muvu? Nema je.«

»Odletela je.«

»Da, kod mene u šaku.«

»Niko nije toliko brz.«

»Evo je kod mene.«

»Malo morgen.«

»Ne veruješ mi?«

»Ne.«

»Otvori usta.«

»Dobro.«

Otac je otvorio usta a majka mu ih poklopila šakom. Skočio je zgrabivši se rukom za grlo.

»ISUSE HRISTE!«

Muva je izletela iz njegovih usta i počela ponovo da kruži oko stola.

»Dosta je bilo«, reče on, »idemo kući!«

Ustao je i izašao, prešao preko dvorišta, ušao u kola i seo držeći se vrlo ukočeno, opasnog izgleda.

»Poneli smo ti malo konzervi«, reče majka tetki. »Žao mi je što nije novac, ali Henri se boji da bi ga Džon potrošio na džin, ili benzin za motor. Nema baš mnogo: supa, pašteta, grašak ...«

»O, Ketrin, hvala ti! Hvala vam, oboje ste...«

Majka je ustala, a ja krenuo za njom. U kolima su bile dve kutije s konzervama. Otac je sedeo nepomično. Još je bio besan.

Majka mi je dodala manju kutiju a ona uzela veću, pa sam opet prošao kroz dvorište za njom. Spustili smo kutije u kuhinji. Tetka Ana je prišla i izvadila jednu konzervu. Bila je to konzerva graška, na etiketi se videlo bezbroj malih zelenih loptica.

»Ovo je prava divota«, reče tetka.

»Ana, moramo da idemo. Henriju je povređen ponos.«

Tetka je zagrlila majku. »Sve je bilo tako grozno. Ali ovo je kao san. Sačekaj dok se devojčice vrate. Sačekaj da vide svu ovu hranu!«

Majka je zagrlila tetku. Onda se razdvojiše.

»Nije Džon tako loš«, reče tetka.

»Znam«, reče majka. »Zbogom, Ana.«

»Zbogom, Ketrin. Zbogom, Henri.«

Majka se okrenula i pošla ka vratima a ja za njom. Došli smo do kola i ušli. Otac je upalio motor.

Kad smo krenuli, video sam tetku kako stoji na vratima, mahala je. Majka je odmahnula. Otac nije mahao. Nisam ni ja.

Počeo sam da ne volim oca. Stalno je bio zbog nečega besan. Gde god da krene, upadao je u svađe s ljudima. Međutim, nije izgledalo da ga se iko boji; ljudi bi ga najčešće samo posmatrali, ćutke, a on još više besneo. Kad bismo jeli negde van kuće, što je retko bivalo, uvek bi stavljao primedbe na hranu i ponekad odbijao da plati. »U ovaj šlag se posrala muva! Kakvo je ovo mesto, majku mu?«

»Žao mi je, ser, ne morate da platite. Samo idite odavde.«

»Idem, nego šta! Ali vratiću se ja! Spaliću ovo govno mesto!«

Jednom smo bili u dragstoru i ja sam stajao s majkom po strani kad je otac dreknuo na prodavca. Drugi je prodavac pitao majku: »Ko je taj užasni čovek? Kad god se pojavi, dođe do svađe.«

»To mi je muž«, rekla je majka.

Ipak, sećam se i jedne drukčije zgode. Otac je radio kao mlekađžija i raznosio mleko rano ujutro. Probudio me jednom pred zoru. »Dođi da ti pokažem nešto.« Izašao sam s njim. Bio sam u pidžami i papučama. Napolju je još bio mrak, mesec je stajao visoko na nebu. Prišli smo kolicima s mlekom u koja je bio upregnut konj. Konj je stajao sasvim nepomično. »Gledaj«, rekao je otac. Izvadio je kockicu šećera, stavio je na dlan i pružio konju.

Konj ju je pojeo. »Probaj sad ti.,.« Tutnuo mi je kockicu u šaku. To je bio veoma krupan konj. »Pridi mu bliže! Ispruži ruku!« Bojao sam se da mi konj ne odgrize čitavu šaku. Glava se spustila; ugledao sam nozdrve; gubica se otvorila, ugledao sam jezik i zube, onda je kockica nestala. »Evo. Probaj opet...« Probao sam opet. Konj je uzeo kockicu i počeo da klima glavom. »Dobro«, kazao je otac, »da te vratim u kuću pre nego što se konj pokenja na tebe.«

Zabranjeno mi je bilo da se igram s drugom decom. »To su nevaljala deca«, govorio je otac, »njihovi roditelji su siromasi.« »Da«, slagala se majka. Moji su želeli da budu bogati, pa su i zamišljali da su takvi.

Decu mog uzrasta prvi put sam upoznao u obdaništu. Bila su mi čudna, smejala su se i imala neki srećan izgled. Nisam ih voleo. Stalno sam osećao neku muku, kao da ću da povraćam, a vazduh mi se činio nepomičan i beo. Slikali smo vodenim bojicama. Zasadili smo rotkvice u bašti i posle nekoliko nedelja jeli ih posoljene. Voleo sam ženu koja nas je čuvala u obdaništu, voleo sam je više od roditelja. Imao sam problema s odlaskom u klozet. Stalno sam osećao potrebu da idem u klozet, ali bilo me sramota da ostali saznaju, pa sam trpeo. Bilo je zaista užasno trpeti. A vazduh je bio sav beo, činilo mi se da ću da povratim, kenjalo mi se i piškilo, ali ja sam ćutao. Kad su se neka od ostale dece vraćala iz klozeta, mislio sam: prljavi ste vi, uradili ste tamo nešto ...

Male devojčice su baš lepo izgledale u kratkim haljinicama, dugih kosica i divnih očiju, ali sam ja mislio: i one tamo rade nešto, bez obzira što se prave da nije tako.

Obdanište je uglavnom bilo samo beli vazduh...

Osnovna škola je bila drukčija, od prvih do šestih razreda, bilo je i dvanaestogodišnje dece, a svi smo dolazili iz siromašnih kvartova. Počeo sam da odlazim u klozet, ali samo da piškim. Jednom, kad sam izlazio odatle, video sam nekog malog dečaka kako pije vodu iz slavine na lavabou. Iza leđa mu je prišao jedan veći dečak i nabio mu lice u slavinu. Kad je mali dečak podigao glavu, neki su mu zubi bili polomljeni i krv mu je tekla iz usta, u lavabou je bilo krvi. »Pisni samo nekom«, rekao mu je veliki dečak, »najebaćeš kao žuti.« Mali dečak je izvadio maramicu i držao je preko usta. Vratio sam se u razred gde nam je učiteljica pričala o Džordžu Vašingtonu i dolini Fordž. Na glavi je imala čistu belu periku. Često nas je tukla lenjirom po dlanovima kad je smatrala da smo neposlušni. Mislim da nikada nije išla u klozet. Mrzeo sam je.

Svakog popodneva posle časova pala bi tuča između dvojice starijih dečaka. To se uvek radilo napolju iza škole, gde učitelji nisu zalazili. A tuče nisu nikad bile ravnopravne; uvek veći protiv manjeg, i veći bi dečak tukao manjeg pesnicama, potiskujući ga na ogradu. Manji bi samo pokušavao da vrati udarce, bez nekog

efekta. Lice bi mu ubrzo postalo krvavo, a onda i majica. Ti manji dečaci uvek su ćutali za vreme tuće, nikada nisu kukali niti molili za milost. Na kraju, onaj veći se uklanjao i time bi tuća bila gotova, a svi ostali bi krenuli za pobednikom. Požurio bih onda kući, sam, posle stiskanja govnetu u sebi na svim onim časovima u školi i za vreme tuće. Obično sam do kuće već gubio potrebu da se olakšam. To je počelo da me zabrinjava.

Nisam imao nijednog druga u školi, nisam ih ni želeo. Bolje sam se osećao sam. Sedeo bih u klupi i posmatrao ostale kako se igraju. Izgledali su mi glupavo. Jednog dana, za vreme užine, prišao mi je neki novi dečak. Nosio je pumparice, bio je zrikav i hodao kao usran golub. Nije mi se dopao, bio mi je ružan. Seo je u klupu pored mene.

»Zdravo, ja sam Dejvid.«

Ćutao sam.

Otvorio je svoju kesu s užinom. »Imam sendviče s kikiriki-puterom«, reče on. »A ti?«

»To isto.«

»Imam i bananu. I čips. Oćeš čipsa?«

Uzeo sam malo. Imao ga je dosta, bio je hrskav i slan, sunce je sijalo kroz njega. Baš je bio ukusan.

»Da uzmem još?«

»Uzmi.«

Uzeo sam još. Imao je čak i pekmeza na svojim sendvičima. Curio mu je niz prste. Dejvid kao da to nije primećivao.

»Gde stanuješ?« upita me.

»Virdžinija roud.«

»A ja na Pikfordu. Možemo zajedno kući posle škole. Uzmi još čipsa. Ko ti je učiteljica?«

»Misis Kolumbina.«

»Meni misis Rid. Vidimo se posle škole, idemo zajedno kući.«

Zašto li je nosio te pumparice? Šta je hteo od mene? Stvarao mi se nije sviđao. Uzeo sam još malo njegovog čipsa.

Tog popodneva posle škole pronašao me i priključio mi se.
»Nisi mi kazao ime«, reče.

»Henri«, odgovorih.

Dok smo tako išli, primetio sam grupu prvaka kako ide za nama. Bili su dosta daleko, a onda smanjili razdaljinu na nekoliko metara iza nas.

»Šta oće ovi?« upitah Dejvida.

Nije odgovorio, samo je hodao dalje.

»Ej, usranko!« viknu jedan iz grupe. »Je l' te pušta mama da kakiš u pumparice?«

»Kljakavi, ho-ho, kljakavi!«

»Ćoro, ćoro, umrećeš nam skoro!«

Opkolili su nas.

»Al' si našo drugaricu, poljubiš ga u guzicu!«

Jedan od njih uhvati Dejvida za kragnu i obori ga na zemlju. Dejvid ustade. Onda neko kleknu iza njega a drugi ga gurnu. Preturio se na leđa. Jedan ga dečak prevrnu i protrlja mu lice o travu. Stajali su oko nas. Dejvid je ponovo ustao sa zemlje. Nije davao ni glasa od sebe, ali suze su mu curile niz lice. Prišao mu je najveći dečak. »Nećemo te u našoj školi, pizdo! Begaj iz naše

škole!« Lupio je Dejvida pesnicom u stomak. Dejvid se zgrčio a veliki mu nabio koleno u lice. Pao je. Nos mu je bio krvav.

Onda su opkolili mene. »Na tebe je red!« Kružili su oko mene a ja se okretao oko sebe. Stalno mi je neki od njih bio iza leđa. Trebalo je da se bijem ovako natovaren govnama. Bio sam sav isprepadan a istovremeno smiren. Nije mi bio jasan njihov motiv. I dalje su kružili, ja se i dalje obrtao. To je potrajalo. Dugo, veoma dugo. Vikali su nešto na mene, ali nisam čuo šta. Najzad su odustali i otišli niz ulicu. Dejvid me čekao. Hodali smo dalje ka njegovoj kući u Pikford stritu.

Stigli smo tamo.

»Moram sad da idem. Zdravo.«

»Zdravo, Dejvide.«

Ušao je u kuću i onda sam čuo glas njegove majke. »*Dejvide!* Kakva ti je to majica? A pumparice? Sve iscepano i umrljano travom! Svaki božji dan mi to priređuješ! Zini da čujem, zašto?«

Dejvid je ćutao.

»Pitala sam nešto! Zašto to radiš s odećom?«

»Šta ja tu mogu, mama ...«

»Šta *možeš?* Blento blentavi!«

Čuo sam kako ga bije. Dejvid je počeo da plače a ona ga još jače tukla. Stajao sam pred kućom i slušao. Posle nekog vremena

batine su prestale. Mogao sam da čujem Dejvida kako jeca. Onda je ućutao.

»A sad«, reče njegova majka, »violinu u ruke i vežbaj.«

Seo sam na travnjak i čekao. Onda začuh violinu. Žalosna neka violina. Nije mi se dopalo kako Dejvid svira. Sedeo sam i slušao neko vreme, ali muzika nije postala bolja. Govno se okamenilo u meni. Nije mi se više kenjalo. Bolele su me oči od popodnevnog sunca. Povraćalo mi se. Ustao sam i otišao kući.

Tuče nisu prestajale. Učitelji kao da pojma nisu imali o tome. I uvek je bilo nevolje kad padne kiša. Svaki dečak koji donese kišobran u školu ili nosi mantil bio je obeležen. Većina naših roditelja bila je suviše siromašna da nam kupuje takve stvari. A kad nam ipak kupe, krili smo ih u žbunje. Svaki dečak koji nosi kišobran ili mantil smatran je pizdom. Tukli bi ga posle škole. Dejvida je majka terala da nosi kišobran kad god se malo naoblači.

Imali smo dva velika odmora. Prvi razredi bi se iskupili na svom terenu za bezbol i delili se u ekipe. Dejvid i ja stajali smo zajedno. Uvek je bilo isto. Mene bi izabrali pretposlednjeg a Dejvida poslednjeg, tako da nikad nismo igrali u istoj ekipi. Dejvid je bio gori od mene. Onako zrikav, nije ni znao gde je lopta. Ja ništa nisam znao o bezbolu. Nikad se nisam igrao s decom iz kraja. Nisam znao kako se hvata lopta ni kako se udara. Ali želeo sam da igram, sviđalo mi se to. Dejvid se bojao lopte, ja nisam. Snažno sam mahao palicom, mahao sam jače od bilo koga, ali nikako da ošinem loptu. Uvek bi me mimoišla. Jednom sam je kresnuo malo. Baš mi se dopalo. Drugi put sam je stvarno lansirao. Kad sam stigao na prvu bazu, čuvar baze mi reče: »Ovo nek ti je poslednji put što te vidim ovde«. Stajao sam i gledao u njega. Žvakao je žvaku a iz nozdrva su mu virile dugačke crne dlake.

Kosa mu je bila debelo namazana vazelinom. Cerio mi se u lice.

»Šta blejiš?« upita me.

Nisam znao šta da kažem. Nisam umeo da razgovaram.

»Kažu da si ćaknut«, reče on, »al' ne cvikam ja od takvih. Ukebaću te jednom posle škole.«

I dalje sam gledao u njega. Imao je jezivu facu. Onda je hvatač smotao loptu a ja startovao ka drugoj bazi. Trčao sam kao lud i u padu uleteo na drugu. Lopta je stigla posle mene. Bio sam brži.

»*Izađi iz igre!*« viknu dečak koji je sudio. Ustao sam, ne verujući.

»Kažem: 'IZAĐI IZ IGRE!'« drao se sudija.

Tada sam shvatio da nisam poželjan. Dejvid i ja nismo bili poželjni. Ostali su hteli da izađem iz igre jer je *trebalo* da budem van igre. Znali su da se Dejvid i ja družimo. Zbog njega ni mene nisu prihvatili. Odlazeći sa terena, video sam Dejvida kako stoji na trećoj bazi u svojim pumparicama. Njegove šarene žuto-plave čarape bile su zarozane oko patika. Zašto je izabrao mene? Bio sam obeležen. Tog podneva, posle časova, brzo sam izašao iz razreda i otišao kući sam, bez Dejvida. Nisam želeo da opet vidim kako ga biju naši iz razreda ili slušam kako dobija batine od majke. Nisam želeo da čujem njegovu žalosnu violinu. Ali sutradan, kad je seo do mene za vreme užine, jeo sam njegov čips.

Došao je i moj dan. Bio sam visok i osećao se vrlo moćan na terenu. Nisam mogao da verujem da sam toliko loš kako su oni hteli. Mahao sam kao divljak, ali barem jako. Znao sam da sam pun snage i možda, kako oni kažu, »ćaknut«. Ipak, osećao sam da ima nečeg stvarnog u meni. Možda samo okamenjeno govno, ali i to je bilo više od onog u njima. Stajao sam držeći palicu. »Ej, ljudi!

Evo nam ga KRALJ BEZBOLA! ČOVEK VETRENJAČA!«
Lopta se pojavila. Zavitlao sam palicom i osetio da sam je opalio baš onako kako sam već dugo priželjkivao. Lopta je poletela, visoko ka levom polju, visoko IZNAD čuvara. Taj se zvao Don Brubejker i samo je gledao kako mu leti iznad glave. Činilo se da nikad neće početi da pada. Brubejker je jurnuo za njom. Hteo je da me izbaci iz igre. Nikad ne bi uspeo u tome. Lopta se spustila i otkotrljala na teren nekih iz petog razreda. Lagano sam potrčao, kucnuo đaćku torbu na prvoj *hazi*, šacnuo čuvara, produžio do druge, dodirnuo je, onda posetio treću, gde je stajao Dejvid, prošetao ignorišući ga i, na kraju, stigao opet na svoje mesto. Kakav dan! Niko od prvaka nije izveo tako nešto! Čuo sam jednog igrača, Irvinga Bouna, kako govori kapitenu tima, Stenliju Grinbergu: »Da ga ubacimo u zvaničnu?« (Zvanična ekipa borila se protiv ekipa prvaka iz drugih škola.)

»Ne«, rekao je Stenli Grinberg.

Bio je u pravu. Nikada to više nisam izveo. Uglavnom sam omašivao. Ali, oni su zauvek upamtili onaj udarac i, dok su me i

dalje mrzeli, bila je to neka bolja vrsta mržnje, kao da nisu sasvim sigurni *zašto* me mrze.

S ragbijem je bilo još gore. Nisam umeo da hvatam loptu ni da je bacam, ali ušao sam jednom u igru. Kad je igrač s loptom jurio pored mene, zgrabio sam ga za kragu na majici i bacio ga na zemlju. Hteo je da ustane, pa sam ga šutnuo. Nije mi se dopao. To je bio onaj čuvar prve baze, s vazelinom u kosi i dlakama u nosu. Prišao mi je Stenli Grinberg. Bio je veći od svih nas. Mogao je da me ubije da je hteo. Bio je naš vođa. Svaka njegova reč bila je zakon. »Ti ne shvataš pravila«, kazao je. »Nema više ragbija za tebe.«

Prebačen sam na odbojku. Igrao sam odbojku s Dejvidom i ostalima. Bilo je bezvezno.

Drali *su* se i vriskali i palili se, ali oni *drugi* su igrali ragbi. Meni se igrao ragbi. Trebalo mi je samo malo da bih ušao u štos. Odbojka je bila poniženje. Devojčice su igrale odbojku. Posle kraćeg vremena nisam više učestvovao u igri. Samo sam stajao nasred terena gde niko nije igrao. Stajao sam tako svakog dana i čekao, na oba velika odmora, sve dok ne bi zvonilo za čas.

Jednog dana, dok sam tako stajao, iskrsla je nova nevolja. Ragbi lopta je bačena iza mojih leđa i tresnula me pravo u glavu. Oborila me na zemlju. Sav sam bio ošamućen. Skupili su se oko mene smejući se. »Jao, vidi, Henri je pao u nesvest! Henri se onesvestio kao žena! Dođi da vidiš Henrija!«

Ustao sam dok se sunce okretalo. Zatim se zaustavilo. Nebo se približilo i nekako spljoštilo. Bilo je kao u kavezu. Stajali su oko mene: lica, nosevi, usta i oči. Mislio sam da su me namerno pogodili loptom da bi me zezali. To nije bilo fer.

»Ko je šutnuo loptu?« upitah.

»Oćeš da znaš ko je šutnuo?«

»Da.«

»Šta ćeš kad saznaš?«

Ćutao sam.

»Bili Seril je šutnuo«, reče neko,

Bili je bio sav okrugao i debeo, bolji u stvari od drugih, ali bio je jedan od njih. Krenuo sam ka njemu. Stajao je. Kad sam mu prišao, zamahnuo je. Nisam ni osetio. Zviznuo sam ga iza levog uveta i, kad se uhvatio za uvo, puknuo sam ga u stomak. Pao je na zemlju i ostao da leži. »Ustaj i bori se, Bili«, rekao je Stenli Grinberg. Podigao ga i gurnuo prema meni. Klepio sam Bilija preko usta i on se uhvati obema rukama za njih.

»Dobro«, reče Stenli, »ajde sad mene!«

Dečaci su klicali. Rešio sam da bežim, nisam želeo da umrem. Ali tada se pojavio učitelj. »Šta se dešava ovde?« To je bio mister Hol.

»Je li to istina, deco?« pitao je mister Hol.

»Henri je napao Bilija«, rekao je Stenli Grinberg.

»Da«, rekli su oni.

Mister Hol me poveo kod direktora, vukući me za uvo čitavim putem. Gurnuo me u klupu ispred katedre i zakucao na direktorova vrata. Ostao je neko vreme unutra i, kad se pojavio, otišao je ne gledajući me. Sedeo sam tako nekih pet-deset minuta, a onda se pojavio direktor i seo za katedru. Vrlo dostojanstven čovek s masom sede kose i plavom leptir-mašnom. Izgledao je kao pravi džentlmen. Zvao se mister Noks. Mister Noks je ukrstio prste na rukama i ćutke pogledao u mene. Kada je to učinio, nisam više bio siguran da je džentlmen. Izeledalo je da hoće da me ponizi, da me tretira kao i ostale.

»Da čujem«, progovorio je najzad, »reci šta je bilo?«

»Ništa nije bilo.«

»Povred'o si tog dečka, Bilija Serila. Njegovi će roditelji hteti da znaju razlog.«

Ćutao sam.

»Misliš li ti da možeš da radiš šta hoćeš kad ti se nešto ne dopada?«

»Ne.«

»Zašto si onda to učinio?«

Ćutao sam.

»Misliš li ti da si bolji od ostalih?«

»Ne.«

Mister Noks je i dalje sedeo. Uzeo je dugačak nož za otvaranje pisama i vukao njime gore-dole po zelenom filcu kojim je

katedra bila presvučena. Na katedri je imao veliku flašicu zelenog mastila i četiri uspravne držaljice s perima. Pitao sam se da li će da me bije.

»Zašto si onda učinio to što si učinio?«

Ćutao sam. Mister Noks je prevlačio onim nožem gore-dole. Zazvonio je telefon. Podigao je slušalicu.

»Da? A, vi ste, misis Kirbi. Šta on? Šta? Slušajte, možete li *sami* da zavedete red?

Zauzet sam. Dobro, javiću vam se čim završim s ovim ovde...«

Spustio je slušalicu. Zagladio je rukom svoju finu sedu kosu i pogledao u mene.

»Zašto mi praviš toliko problema?«

Nisam mu odgovorio.

»Misliš da si neki mangup, a?«

Ćutao sam.

»Mangup, a?«

Oko katedre mister Noksa kružila je muva. Letela je iznad njegove flašice zelenog mastila. Onda se spustila na crnu kapicu flašice i ostala tako trljajući krilca.

»Dobro, dečko. Ti si mangup i ja sam mangup. Rukujmo se zato.«

Nisam mislio da sam mangup, pa mu nisam ni pružio ruku.

»Ajde, daj ruku.«

Ispružio sam ruku a on je uhvati i poče da je trese. Onda je prestao da je trese i pogledao me. Imao je bistre plave oči, svetlije od plavetnila njegove mašne. Lepe neke oči. Gledao je u mene i nije mi puštao ruku. Njegov stisak postade jači.

»Hoću da ti čestitam što si ispao mangup.«

Stisak se pojačao.

»Šta misliš: jesam li ja mangup?«

Ćutao sam.

Mrvio je kosti mojih prstiju jednu o drugu. Osećao sam kako mi kost svakog prsta zaseca kao žilet u meso susednog prsta. Iskočiše mi crveni svetlaci na oči.

»Jesam li ja mangup, a?«

»Ubiću te«, rekoh.

»Šta ćeš ti?«

Mister Noks je pojačao stisak. Imao je šaku kao mengele. Video sam svaku poru na njegovom licu.

»Mangupi ne kukaju, a?«

Nisam više bio u stanju da gledam njegovo lice. Oborio sam pogled na klupu.

»Jesam li ja mangup?« pitao je mister Noks.

Zgnječio mi je prste do kraja. Morao sam da jauknem, ali sam to izveo što tiše da me ne čuju đaci napolju.

»I... jesam li ja mangup?«

Ćutao sam. Odvratno mi je bilo da kaŹem Onda rekoŹ: »Da.«

Mister Noks mi je pustio ruku. Bojao sam se da pogledam u nju. Pustio sam je da visi uz telo. Primetio sam da je muva odletela i pomislio: nije tako loŹe biti muva. Mister Noks je pisao neŹto na listu hartije.

»A sad, Henri, piŹem malu poruku tvojim roditeljima i hoću da im je uručiŹ. A ti ćeŹ je svakako uruĉiti, zar ne?«

»Da.«

Presavio je list, stavio ga u koverat i predao mi. Koverat je bio zapeĉaćen i nisam osećao nikakvu Źelju da ga otvaram.

Odneo sam koverat kući, dao ga majci i otišao u sobu. Moju sobu. Najbolja stvar u sobi bio je krevet. Voleo sam da ležim satima u njemu, čak i po danu, s pokrivačima skroz do brade. Lepo je bilo u krevetu, ništa se nije dešavalo, nije bilo ljudi, ničega. Majka me često nalazila u krevetu preko dana.

»Henri, ustaj! Nije dobro za dečaka da leži u krevetu po ceo dan! Odmah da si ustao! *Radi* nešto!«

Ali nije bilo šta da se radi.

Toga dana nisam legao u krevet. Majka je čitala malu poruku. Uskoro sam je čuo kako plače. Onda je zakukala. »O bože moj! Obrukao si svog oca i mene! Kakva bruka! Šta ako čuju komšije? Šta će tek oni da pomisle!«

Moji nisu nikada razgovarali s komšijama.

Vrata se otvoriše i majka ulete u sobu. »*Kako si mogao da prirediš svojoj majci ovako nešto!*«

Suze su joj tekle niz obraze. Osetio sam se kao krivac.

»*Čekaj samo kad se otac vrati!*«

Zalupila je vratima a ja seo na stolicu i čekao. Nekako sam se osećao kriv...

Čuo sam oca kako ulazi. Uvek je treskao vratima, bučno hodao i vikao kad govori. Došao je kući. Posle nekoliko trenutaka vrata na mojoj sobi se otvoriše. Bio je visok skoro 190, vrlo krupan

čovjek. Sve je iščezlo, stolica na kojoj sam sedeo, tapeti po zidovima, zidovi, svaka misao u mojoj glavi. On je bio tama što zaklanja sunce, pred njegovim nasiljem sve se totalno gubilo. Bio je sav uši, nos, usta, nisam bio u stanju da mu pogledam u oči, preda mnom je bilo samo njegovo besno crveno lice.

»U redu, Henri. U kupatilo.«

Ušao sam u kupatilo i on zatvori vrata za nama. Zidovi su bili beli. Ogledalo i mali prozor, roletna crna i polomljena. Kada i klozetska šolja i pločice. Skinuo je sa kuke remen za oštrenje brijaača. Na redu je bilo prvo od bezbroj takvih lemanja, sve češćih posle toga. Uvek, osećao sam, bez stvarnog razloga.

»Dobro, spuštaj pantalone.«

Spustio sam pantalone.

»Smakni gaće.«

Smaknuo sam ih.

Zamahnuo je remenom. Prvi udarac izazvao je pre šok nego bol. Drugi je već zboleo. Svaki sledeći udarac uvećavao je bol. U početku sam bio svestan zidova, klozetske šolje, kade. Na kraju, ništa više nisam video. Mlateći me, nešto je psovao, ali nisam razumeo reči. Mislio sam na njegove ruže, kako gaji ruže u bašti. Mislio sam na njegov auto u garaži. Trudio sam se da ne jauknem. Znao sam da će možda prestati ako jauknem, ali znajući to i znajući da on želi da jaučem, ostao sam bez glasa. Suze su mi tekle iz očiju a ja sam ćutao. Posle nekog vremena sve se pretvorilo u vrtlog, u

neku zbrku, i preostala je samo kobna mogućnost da ćemo zauvek ostati unutra. Najzad, kao da se nešto poremetilo u akciji, počeo sam da jecam, grcajući i gušeći se u slanoj sluzi koja mi se kupila u grlu. Prestao je.

Nije više bio tu. Postao sam ponovo svestan malog prozora i ogledala. Remen za oštrenje brijanja visio je sa kuke, dug, mrk i iskrivljen. Nisam bio u stanju da se sagnem i podignem gaće i pantalone. Pošao sam ka vratima, spotičući se, s pantalonama oko stopala. Otvorio sam vrata kupatila i ugledao majku kako stoji u hodniku.

»To nije pravo«, rekoh. »Što me nisi branila?«

»Otac je uvek u pravu«, reče ona.

Otišla je. Krenuo sam u moju sobu, vukući odeću oko stopala, i seo na ivicu kreveta. Bolelo je. Kroz otvore na roletnama mogao sam da vidim očeve ruže u bašti. Rasle su, crvene i bele i žute, krupnih cvetova. Sunce je bilo veoma nisko, pred zalaskom, i poslednji su zraci padali ukoso kroz roletne u sobu. Osetio sam da čak i sunce pripada mom ocu, da ja nemam prava na njega jer sija na očevu kuću. Bio sam kao i njegove ruže, nešto što pripada njemu, a ne meni...

Do onog časa kad su me pozvali na večeru uspeo sam da podignem gaće i pantalone i dovučem se do kuhinje u kojoj smo jeli sve naše obroke, sem nedeljom. Na mojoj stolici bila su dva jastuka. Seo sam na njih, ali su mi noge i dupe još brideli. Otac je govorio o svom poslu, kao i obično.

»Kazao sam Salivenu da pretvori tri ture u dve i otpusti po jednog čoveka iz svake smene. Ionako ništa ne rade, samo štroje muve.,.«

»Morali bi da te poslušaju, tata«, reče majka.

»Molim vas«, rekoah, »ne ljutite se, ali ne mogu da jedem ...«

»Ima da pojedješ svoje JELO!« reče otac. »Tvoja majka je spremila ovu hranu!«

»Da«, reče majka, »šargarepu i grašak i šniclu.«

»I pire s moćom«, reče otac.

»Nisam gladan.«

»Poješčeš bogami svako zrno graška sa tanjira, a onda slobodno umoči kitu u pire!« reče otac.

Pokušavao je da ispadne duhovit. Ovo je bila jedna od njegovih omiljenih opaski.

»TATA!« reče majka u šoku i neverici.

Počeo sam da jedem. Bilo je grozno. Činilo se kao da jedem *njih*, ono u šta su verovali, šta su predstavljali. Ništa nisam

žvakao, samo gutao da ga više nema. Za to vreme je otac tupio kako je ukusna sva ta hrana, da je sreća naša što dobro jedemo kada mnogi ljudi na svetu, pa čak i u Americi, gladuju u bedi.

»Šta ima za dezert, mama?« pitao je.

Lice mu je bilo užasno, otromboljenih usana, masnih i vlažnih od naslade. Ponašao se kao da ništa nije bilo, kao da me uopšte nije tukao. Kad sam se vratio u svoju sobu, pomislih: ovi ljudi nisu moji roditelji, sigurno su me usvojili i sada nisu srećni kakav sam isipao.

Lila Džejn je bila devojčica mojih godina koja je živela u susednoj kući. I dalje mi je bilo zabranjeno da se igram s decom iz kraja, ali je sedenje u sobi često postajalo dosadno. Izlazio sam napolje i šetkao iza kuće, posmatrajući razne stvari, uglavnom bube. Ili bih sedeo na travi i zamišljao nešto. Zamišljao sam, recimo, da sam veliki igrač bezbola, tako veliki da mogu da ošinem loptu u svako doba i oprčim polje kad god mi se sviđi. Ali namerno bih grešio da zavaram protivnike. Tukao sam loptu samo kad je meni volja. Jedne sezone, ubijao sam samo 139 poena i oprčavao polje samo jednom u igri. HENRI KINASKI JE OTPISAN — govorile su novine. Onda sam počeo da opaljujem. Neviđeno da opaljujem! Jednom sam priuštio sebi 16 oprčavanja za redom. Sledeći put sam ih šokirao sa 24 kruga u jednoj igri. Pri kraju sezone tukao sam 523 poena.

Lila Džejn je bila jedna od onih slatkih devojčica koje sam zapazio u školi. Bila je jedna od najlepših i živela baš u susednoj kući. Jednog dana, dok sam tako visio u dvorištu, prišla je ogradi i stala gledajući u mene.

»Ti se ne igraš sa drugim dečacima, je l' da?«

Pogledao sam je. Imala je dugu kestenjastu kosu i tamnosmeđe oči.

»Ne«, rekoh, »ne igram se.«

»Što?«

»Dovoljno ih viđam u školi.«

»Ja sam Lila Džejn«, reče ona.

»Ja sam Henri.«

Gledala je i dalje u mene a ja seo na travu i gledao u nju. Zatim je rekla: »Hoćeš da vidiš moje gaćice?«

»Aha.«

Podigla je haljinicu. Gaćice su bile ružičaste i čiste. Lepo su izgledale. Držala je haljinicu i dalje zadignutu i okrenula se oko sebe da mogu da joj vidim dupence. Lepo dupence. Onda je spustila haljinicu. »Zdravo«, rekla je i otišla.

»Zdravo«, kazao sam.

To se dešavalo svakog popodneva. »Hoćeš da vidiš moje gaćice?«

»Aha.«

Gaćice su gotovo uvek bile drukčije boje i svaki put sve lepše.

Jednog popodneva, pošto mi je Lila Džejn pokazala gaćice, rekoh: »Ajmo u šetnju.«

»Dobro«, reče ona.

Našli smo se napolju i pošli zajedno niz ulicu. Bila je zaista lepa. Išli smo tako ćuteći dok nismo stigli do jednog praznog placu. Korov je tu bio visok i zelen.

»Ajmo na poljanče«, rekoh.

»Dobro«, reče Lila Džejn.

Zašli smo u visoku travu.

»Pokaži mi opet gaćice.«

Zadigla je haljinicu. Svetloplave gaćice.

»Ajde da legnemo«, rekoh.

Spustili smo se u travu. Uhvatio sam je za kosu i poljubio. Onda sam joj podigao haljinicu i gledao gaćice. Stavio sam joj ruku na dupence i opet je poljubio. Ljubio sam je i mazio joj dupence. Radio sam to prilično dugo. Zatim rekoh: »Ajmo sad ono.« Nisam tačno znao šta, ali osećao sam da ima još nešto.

»Ne, ne mogu«, reče ona.

»Što?«

»Videće oni ljudi.«

»Koji ljudi?« »Tamo!« pokazala je.

Pogledao sam kroz travu. Stotinak metara odatle neki su ljudi popravljali ulicu. »Ne vide oni nas!«

»Vide, vide!«

Ustao sam. »Bem ti život!« kazao sam i izašao s poljančeta i otišao kući.

Dugo posle toga nisam viđao Lilu Džejn popodne. Nije bilo bitno. Nastupila je ragbi sezona i ja sam bio — u mašti — čuveni bek. Mogao sam da bacim loptu pedeset metara i šutnem je čitavih četrdeset. Ali retko je trebalo da se šutira, pogotovo kad je ja nosim. Bio sam idealan za probijanje. Rasturao sam sve pred sobom. Trebalo je bar pet-šest ljudi da bi me zaustavili. Ponekad, kao u bezbolu, smilovao bih se i puštao da me obore čim primim loptu. Onda bih obično zaradio neku težu povredu i odneli bi me na nosilima s terena. Moja bi ekipa počela da gubi, recimo sa 17 :40. Pred sam kraj, vraćao bih se u igru, ljut što su me povredili. Svaki put kad ćapim loptu, jurio bih čitavim putem do linije protivničkog gola. Urnebes u publici! A u odbrani sam zaustavljao svakog njihovog igrača, sekao svaku loptu. Bilo me svuda po terenu. Kinaski zvani furija! Spreman kao puška smotao sam protivnički šut duboko u svom polju. Poleteo sam napred, u stranu, unazad. Lomio sam prepreku za preprekom, preskakao oborene igrače. Niko od mojih da priskoči, nisu mi napravili nijedan blok. Imao sam sve same pizde u ekipi. Na kraju, dok je petoro ljudi visilo na meni, nisam se dao i odvukao ih preko njihove gol linije, u delirijum pobede.

Pogledao sam prema kapiji jednog popodneva kad je neki veliki dečak ušao u naše dvorište. Prišao mi je i stao gledajući u mene. Bio je možda godinu dana stariji i nisam ga znao iz škole. »Ja sam iz osnovne Marmaunt«, progovorio je.

»Bolje idi odavde«, rekoh. »Otac samo što mi nije došao.«

»Ma nemoj?« reče on.

Uspravio sam se. »Šta ćeš ti ovde?«

»Čujem da se vi iz Delseja mnogo duvate, vi ste neki mangupi, a?«

»Pobedili smo sve škole.«

»Sve je to na mučku. Mi u Marmauntu ne volimo lopove.«

Na sebi je imao neku staru plavu košulju, razdrljenu do pola grudi. Oko levog zglavka nosio je remen od kože.

»Šta je? Misliš da si neki mangup?« upita me.

»Ne.«

»Šta imaš u garaži? Ček' da ti uzmem nešto.«

»Samo probaj.«

Vrata od garaže bila su otvorena. Prošao je pored mene. Nije bilo bogznašta unutra. Našao je neku staru izduvanu loptu za plažu.

»Trebaće mi ovo.«

»Baci tu loptu.«

»Tebi u glavu!« reče on i baci je na mene. Sagnuo sam se. Krenuo je iz garaže ka meni. Ustuknuo sam.

Pošao je kroz dvorište za mnom. »Smrt lopovima!« zamahnuo je rukom. Sagnuo sam se. Osetio sam kao neki vetar iznad glave. Zažmurio sam, bacio se na njega i počeo da mlataram pesnicama. Pogadao sam u nešto, tu i tamo. Osetio sam dva-tri udarca, ali nije

me bolelo. Više me je bio strah. Ništa nisam mislio — samo mlatarao dalje. Onda sam čuo glas: »Prestanite!« Lila Džejn je stajala u mora dvorištu, Prestali smo da se makljamo. Uzela je neku staru konzervu i bacila je. Konzerva je lupila dečaka iz Marmaunta pravo u teme i odskočila. Ostao je da stoji za trenutak, onda pobegao, plačući i jaučući. Istrčao je na kapiju i nestao niz ulicu. Mala plehana konzerva. Iznenadilo me, toliki klippan da tako plače. Kod nas je u Delseju postojao zakon. Nikad nismo davali ni glasa od sebe. Čak su i pizde ćutke trpele batine. Ti frajeri *iz* Marmaunta nisu bili neki jači štihovi.

»Nisi morala da mi pomažeš«, rekoh Lili Džejn.

»Udarao te!«

»Nije bolelo.«

Lila Džejn je potrčala niz dvorište, izletela na kapiju, utrčala u svoje dvorište i nestala u kući.

Lila Džejn me još voli, pomislih.

U toku drugog i trećeg razreda još nisam dobio šansu da zaigram bezbol, ali znao sam da se na neki način razvijam u igrača. Ako ikada dobijem ponovo palicu u ruke, znao sam da ću da ošinem loptu preko čitave školske zgrade. Stajao sam jednom na terenu kad mi je prišao učitelj.

»Šta radiš tu?«

»Ništa.«

»Ovo je fizičko vaspitanje. Što ne učestvuješ? Jesi li oslobođen?«

»Šta?«

»Je l' ti fali nešto?«

»Ne znam.«

»Pođi sa mnom.«

Poveo me do jedne grupe. Igrali su kikbol. Kikbol je bio sličan bezbolu, samo što se igralo s fudbalskom loptom. Bacač je zavrti ispred tebe i ti je šutneš. Ako lopta ode u luk i uhvate je, onda si ispao. Ako proleti po zemlji ili kroz vazduh između igrača, uzimao si onoliko baza koliko stigneš.

»Kako se zoveš?« upita me učitelj.

»Henri.«

Prišao je grupi. »A sad«, reče on, »Henri će da igra najbližeg beka.«

Bili su moje godište. Svi su me znali. Najbliži bek je bilo najteže mesto. Stupio sam na teren. Znao sam šta mogu da očekujem od njih. Bacač je zavrteo loptu sasvim lagano i prvi je dečak šutnu pravo u mene. Naletela je jako, u visini grudi, ali ništa strašno. Lopta je bila velika i ja ispružih ruke i uhvatih je. Vratio sam je. Sledeći dečak je ponovio stvar. Ovog puta je poletela -malo više. I snažnije. Ništa strašno. Onda je Stenli Grinberg prišao tački. Mrak. Nisam imao sreće. Bacač je zavrteo loptu i Stenli je šutnu. Poletela je u mene kao topovsko đule, pravo u glavu. Došlo mi je da se sagnem, ali nisam. Lopta mi je grunula u ruke i ja je zadržah. Otkotrljao sam je natrag. Tri auta. Lagano sam potrčao ka ivici terena. Neko je prošao pored mene i rekao: »Kinaski, čuveni najbliži drek!«

To je bio onaj s vazelinom u kosi i dugim crnim dlakama iz nosa. Naglo se okrenuh. »Ej!« reko. Stao je. Pogledao sam ga: »Ti mi se više ne obraćaj, nikad više«. Video sam strah u njegovim očima. Otišao je na svoje mesto a ja prišao ogradi i naslonio se, dok je moja ekipa izlazila na tačku šuta. Nikoga nije bilo blizu mene, ali nisam mario za to. Osvajao sam teren.

To se nije moglo lako shvatiti. Bili smo deca u najbednijoj školi, imali smo najbednije, najzatucanije roditelje, mnogi među nama rasli su na jezivoj hrani, pa ipak smo pojedinačno bili mnogo

veći od dečaka iz drugih osnovnih škola po gradu. Naša je škola bila čuvena. Ulivali smo strahopoštovanje.

Ekipa šestih razreda drastično je gazila druge gradske ekipe šestaka. Naročito u bezbolu. Rezultati u stilu 14 : 1, 24 : 3, 19 : 2. Jednostavno smo ih ubijali loptama.

Jednog dana izazvala nas je ekipa juniorskih prvaka grada, Miranda Bel. Nekako su se skucale pare i svaki je naš igrač dobio novu plavu kapu s belim »D« na prednjoj strani. Moćno su izgledali s tim kapama. Kada se ekipa Mirande Bel, šampiona sedmih razreda, pojavila na terenu, naši su šestaci samo pogledali u njih i počeli da se smeju. Bili smo veći, surovije smo izgledali, drukčije smo hodali, znali smo nešto što oni ne znaju. I mi mlađi kinci smo se smejali. Znali smo da ih imamo u šakama.

Mirandinci su izgledali suviše učtivi. Bili su vrlo tihi i mirni. Njihov bacač je bio najveći na terenu. Zeznuo je prvu trojku naših udarača, neke od boljih. Ali mi smo imali Nisku-loptu Džonsona. Niska lopta im je vratio milo za drago. Igra se odvijala dalje u tom stilu: oni zeznu nas, mi njih, pali su neki osrednji udarci i ništa više. Bio je red na nas da tučemo, duboko u sedmom polju. Kapaleti Govedina je zakucao loptu. Mati mila, koji udarac! Činilo se da će lopta srušiti školsku zgradu. Nikad nisam video takvu loptu! Lupila je u stub od zastave pri samom vrhu i odbila se u polje. Lako za optrčavanje. Kapaleti je obigrao baze i naši su baš moćno izgledali s novim novcijatim plavim kapama sa belim »D«.

Miranda je jednostavno digla ruke posle toga. Nikako da se povrate iz šoka. Došli su iz bogatih kvartova, nisu znali šta znači vratiti udarac. Sledeći naš igrač udvostručio je prednost. Ala smo se drali! Bilo je gotovo. Ništa nam nisu mogli. Radili smo ih kao majmune. Uхватила ih panika, promenili su bacače. Naši su se onda prosto šetali kroz baze. Novim udarcem pokopali smo im poslednje nade. Pred kraj meča vodili smo sa devet razlike.

Miranda nikada nije dobila šansu da se bori za osmo polje. Naši petaci su uleteli na teren i izazvali ih na duel. Čak je i jedan klinac iz četvrtog izleteo i pobio se. Delije iz Mirande pokupiše svoju opremu i napustiše teren. Ganjali smo ih niz ulicu.

Nije više bilo šta da se radi, pa su dvojica naših počeli da se kembeče. Dobra tuča. Obojica su zaradili krvave njonje i baš se pošteno makljali kad ih je razdvojio jedan učitelj koji je ostao da gleda meč. Pojma nije imao koliko je bio blizu da i sam popije batine.

Jedne noći otac me poveo na svoju mlečnu maršrutu. Konjske zaprege nisu više postojale. Kola s mlekom je sada vukao motor. Posle utovara u mlekari, krenuli smo u raznošenje. Sviđalo mi se da budem napolju pred zoru. Mesec je stajao visoko na nebu i videle su se zvezde. Bilo je hladno, ali uzbudljivo. Pitao sam se što li me otac vodi kad je već uveo običaj da me bije remenom jednom ili dvaput nedeljno i kad tako reći uopšte ne govorimo.

Svaki put kad zaustavi kamion, iskakao je i raznosio nekoliko flaša mleka. Ponekad i pavlaku ili puter, a tu i tamo po flažu oranž-đusa. Mnogi su ljudi ostavljali poruke u praznim flašama da se zna šta im treba.

Otac je vozio dalje, zaustavljao i ponovo pokretao kamion, raznoseći robu.

»Dobro, dečko, reci ti meni u kom pravcu sad idemo?«

»Na sever.«

»Tačno. Idemo na sever.«

Vozili smo se gore-dole ulicama, zaustavljajući kamion i krećući ponovo dalje.

»Dobro, kuda sad idemo?«

»Na zapad.«

»Ne, idemo na jug.«

Ćuteći, vozili smo se dalje.

»Zamisli da te sad izbacim iz kamiona i ostavim na ulici, šta bi radio?«

»Ne znam.«

»Mislim, od čega bi živeo?«

»Šta znam, vratio bih se i popio ono mleko i đus koje si malopre stavio nekom pred vrata.«

»A šta bi onda radio?«

»Našao bih nekog pandura i kazao šta si uradio.«

»Tako znači, a? I šta bi mu to kazao?«

»Pa to da si mi rekao da je zapad na jugu zato što si hteo da se izgubim.«

Počelo je da sviće. Uskoro je isporukama bio kraj pa smo se zaustavili kod jednog bifea da doručujemo. Kad smo seli, prišla nam je kelnerica. »Zdravo, Henri«, rekla je ocu.

»Zdravo, Beti.«

»Ko ti je ovo dete?« pitala je Beti.

»To je mali Henri.«

»Isti ti.«

»Nema moje vijuge, izgleda.«

»Nadajmo se.«

Naručili smo jaja sa šunkom. Dok smo jeli, otac mi reče: »Sad je na redu teži deo posla.«

»Šta to?«

»Moram da pokupim pare koje mi ljudi duguju. Neki neće da plaćaju.«

»Moraju da plate.«

»To im i ja govorim.«

Završili smo s jelom i ponovo krenuli u vožnju. Otac je izlazio i lupao ljudima na vrata. Čuo sam ga kako bučno protestuje: »MAJKU MU, A ŠTA ĆU JA DA JEDEM? POSISO SI MLEKO, ISKENJAJ SAD PARE!«

Svaki put bi upotrebio drugi tekst. Ponekad se vraćao s novcem, ponekad bez.

Onda je ušao u neko dvorište s bungalovima. Jedna vrata se otvoriše i pojavi se žena u rastvorenom svilenom kimonu. Pušila je cigaretu. »Slušaj, dušo, treba mi ta lova. Zaglibila si kod mene kao niko!«

Smejala mu se.

»Života ti, dušo, daj samo pola, daj bar nešto.«

Ispustila je kolut dima, podigla ruku i proturila prst kroz njega.

»Slušaj, moraš da mi platiš«, reče otac. »U očajnoj smo situaciji, i ti i ja.«

»Uđi. Da popričamo malo o tome«, reče žena.

Otac je ušao i vrata se zatvoriše. Dugo je ostao unutra. Sunce se baš visoko popelo. Kad je izašao, kosa mu je padala na lice i gurao je kraj od košulje u pantalone. Popeo se u kamion.

»Je l' ti dala ta žena pare?« upitah. »Ovo je bilo poslednje za danas«, reče otac. »Dosta mi je. Vraćamo kamion i idemo kući... «

To nije bio jedini put da sam video tu ženu. Jednog dana sam došao kući iz škole i video je kako sedi u našoj dnevnoj sobi. I moji su sedeli u sobi a majka je plakala. Kad me ugledala, majka ustade i polete ka meni. Dograbila me, odvela u spavaću sobu i posadila na krevet. »Henri, voliš li ti svoju majku?« U stvari, nisam je voleo, ali izgledala je tako žalosno, pa joj rekoh: »Da.« Povala me natrag u dnevnu sobu.

»Tvoj otac kaže da voli ovu ženu«, reče ona.

»Volim vas *obe!* Vodi to dete odavde!«

Osetio sam da otac čini majku vrlo nesrećnom.

»Ubiću te«, rekoh mu.

»Vodi to dete odavde!«

»Kako možeš da voliš tu ženu?« upitah oca. »Vidi joj nos. Ima nos kao slonica!«

»Isuse!« reče žena. »Treba još i to da trpim!« Pogledala je u oca: »*Biraj*, Henri! Jednu ili drugu! Smesta!«

»Ma ne mogu! Obe vas volim!«

»Ubiću te!« rekoh ocu.

Ustao je i tresnuo mi šamar preko uveta, zalepivši me za patos. Ona žena je skočila i izletela iz kuće a otac za njom. Ubacila se u očeva kola, pokrenula ih i odvezla se niz ulicu. To se odigralo za tren oka. Otac je trčao ulicom za njom i kolima. »EDNA! EDNA, VRATI SE!« Uspeo je čak i da stigne kola i ćapi Edninu tašnu s prednjeg sedišta. Onda su kola povećala brzinu i otac ostade s tašnom u ruci.

»Znala sam da se nešto kuva«, reče mi majka. »Sakrila sam se u kamionu i ulovila ih. Tvoj otac me vratio kući zajedno s tom užasnom ženom. Sad mu je uzela kola.«

Otac se vratio s Edninom tašnom. »Svi u kuću!« Ušli smo i on me zaključao u spavaću sobu. Čuo sam svađu između njih. Bilo je bučno i veoma gadno. Onda je otac počeo da bije majku. Vriskala je, a on je i dalje tukao. Izašao sam iz sobe kroz prozor i probao da uđem na prednji ulaz. Bio je zaključan. Probao sam na zadnji, kroz prozore. Sve je bilo zaključano. Stajao sam u dvorištu i slušao vrisku i tuču.

Onda su vriska i tuča prestali i čuo sam samo majku kako jeca. Dugo je jecala. Postepeno, jecaji su postali sve tiši i tiši i najzad prestali.

Bio sam u četvrtom razredu kad sam provalio tu stvar. Verovatno sam bio jedan od poslednjih koji je saznao, zato što još nisam razgovarao ni sa kim. Jedan dečak mi je prišao dok sam visio kao i obično na velikom odmoru.

»Je l' znaš kako se rade one stvari?«

»Šta to?«

»Jebanje.«

»Šta je to?«

»Tvoja keva ima rupu...« — napravio je prsten palcem i kažiprstom desne ruke — »a tvoj ćale ima đoku ...« — proturao je levi kažiprst napred-nazad kroz rupu. »Onda đoka tvog ćaleta štrca sok i tvoja keva nekad dobije bebu a nekad je ne dobije.«

»Bog pravi bebe«, rekoh ja.

»Malo sutra«, reče dečak i udalji se.

Teško mi je bilo da poverujem. Kad se odmor završio, sedeo sam u razredu i mislio o tome. Moja majka ima rupu a moj otac đoku koji štrca sok. Kako mogu da imaju takve stvari i idu naokolo kao da se ništa nije desilo i pričaju o raznim stvarima, a onda to rade i ne govore nikome? Stvarno mi je došlo da povraćam od pomisli da sam u početku bio ćaletov sok.

Te noći, kad se svetla pogasiše, ostao sam budan u krevetu i naćulio uši. I normalno, ćuo sam neke zvuke. Njihov krevet je počeo da škripi. Mogao sam da ćujem federe.

Ustao sam iz kreveta, došunĵao se do njihovih vrata i osluškivao. Krevet je i dalje proizvodio zvuke. Onda je prestalo. Poleteo sam kroz hodnik u moju sobu. Ćuo sam majku kako ide u kupatilo. Ćuo sam šum povlaćenĵa vode, zatim je izašla.

Koja grozota! Nije ćudo što to rade tajno! I kad samo pomisliš da svi to rade! Ućiteljice, direktor, svi! Kretenska stvar. Onda pomislih kako bih ja to radio s Lilom Džejn, i to već nije izgledalo tako glupavo.

Sledećeg dana mislio sam o tome u razredu ćitav dan. Posmatrao sam devojćice i zamišljao kako radim ono s njima. Radio bih to sa svakom od njih i pravio bebe, napunio bih svet mangupima istim kao ja, velikim igraćima bezbola, surovim ragbistima. Pred kraj ćasova, ućiteljica, misis Vestfel, reće: »Henri, ostani malo posle ćasa.«

Zvonilo je za kraj i svi su đaci otišli. Sedeo sam u klupi i ćekao. Misis Vestfel je ispravljala zadatke. Mođda ona hoće da radi ono sa mnom, pomislih. Zamislio sam kako joj zadižem haljinu i gledam njenu rupu. »U redu, misis Vestfel, spreman sam.«

Podigla je glavu sa svojih papira. »Dobro, Henri, prvo obriši sve table. Zatim iznesi sundere i operi ih.«

Ućinio sam kako mi je kazala, onda se vratio u klupu. Misis Vestfel je samo sedela ispravljajući zadatke. Na sebi je imala tesnu

plavu haljinu, velike zlatne minđuše u ušima, a na malom nosu naočare bez okvira. Čekao sam i čekao. Onda upitah: »Misis Vestfel, što ste me zadržali posle časova?«

Podigla je glavu i zurila u mene. Oči su joj bile zelene i duboke. »Zadržala sam te posle časova jer si ponekad nevaljao.«

»Je l'?'« nasmeših se. Misis Vestfel se zagledala u mene. Skinula je naočare i nastavila da pilji. Noge su joj bile pod katedrom. Nisam mogao da joj gledam pod haljinu.

»Bio si *veoma* nepažljiv danas, Henri.«

»Je l'?'«

»Ne kaže se 'jel' kad se obraćaš dami!«

»A, znam ...«

»Ne budi drzak sa mnom!«

»Kako vi kažete.«

Misis Vestfel je ustala i izašla iza katedre. Prošla je kroz prolaz između klupa i sela na klupu preko puta moje. Imala je lepe duge noge u svilenim čarapama. Nasmejala mi se, ispružila ruku i dodirnula moju.

»Tvoji ti roditelji ne pružaju mnogo ljubavi, zar ne?«

»Ne trebaju mi te gluposti«, rekoх.

»Henri, ljubav je svakom potrebna.«

»Meni ništa ne treba.«

»Jadni moj dečaće.«

Ustala je, prišla mojoj klupi i nežno mi obuhvatila glavu rukama. Nagnula se i priljubila je na svoje dojke. Ispružio sam ruke i obgrlio njene noge.

»Henri, moraćeš prestati da se tučeš sa svakim! Mi želimo da ti pomognemo.«

Jače sam stegao noge misis Vestfel. »Dobro«, rekoh, »ajde se jebemo!« Misis Vestfel me odgurnu i koraknu unazad.

»Šta si rekao?«

»Kažem: 'ajde se jebemo!'«

Dugo me gledala. Zatim reče: »Henri, neću *nikada* nikome reći šta si kazao, ni direktoru ni tvojim roditeljima niti bilo kome. Ali, da mi to više nikada, *nikada* nisi kazao, jesi razumeo?«

»Razumeo.«

»Dobro. Sad možeš kući.«

Ustao sam i pošao ka vratima. Kad sam ih otvorio, misis Vestfel reče: »Do viđenja, Henri.«

»Do viđenja, misis Vestfel.«

Išao sam ulicom sa zbrkom u glavi. Osećao sam da je želela da se jebe, ali da je bilo strah jer sam suviše mlad za nju i što bi možda doznali moji roditelji ili direktor. Uzbudljivo je bilo naći se u učionici nasamo s njom. To s jebanjem bilo je baš zgodna stvar. Pružalo je ljudima nove stvari o kojima mogu da misle.

Na putu do kuće trebalo je da se pređe jedan široki bulevar. Krenuo sam preko pešačkog prelaza. Odjednom je naišao auto

pravo na mene. Nije usporio brzinu. Divlje je jurio. Pokušao sam da skrenem s njegovog pravca, ali ispalo je kao da on skreće ka meni. Ugledao sam farove, točkove, branik. Auto me tresnuo i onda je sve postalo crno ...

Kasnije, u bolnici, tapkali su mi kolena gazom natopljenom nečim. Peklo je. I laktovi su me pekli.

Doktor se naginjao nada mnom zajedno s jednom sestrom. Ležao sam u krevetu i sunce je sijalo kroz prozor. Baš je bilo prijatno. Doktor mi se smeškao. Sestra se uspravila i nasmešila se. Lepo mi je bilo.

»Imaš li neko ime?« upita doktor.

»Henri.«

»Henri koji?«

»Kinaski.«

»Poljak, a?«

»Nemac.«

»Kako to niko neće da bude Poljak?«

»Rođen sam u Nemačkoj.«

»Gde stanuješ?« upita sestra.

»S roditeljima.«

»Ma nemoj?« reče doktor. »A gde je to?«

»Šta mi je s laktovima i kolenima?«

»Zgazio te auto. Imaš sreće, točkovi su te obišli. Svedoci kažu da je bio pijan. Zgazi pa zбриše. Ali uzeli su mu broj. Uhvatiće ga.«

»Imate lepu sestru ...« reko.

»Oh, hvala ti«, reče ona.

»Hoćeš randes s njom?« upita doktor.

»Šta je to?«

»Hoćeš da izadeš s njom?«

»Ne znam smem li da radim ono s njom. Mnogo sam mlad.«

»Šta da radiš?«

»Znate vi.«

»Lepo«, nasmeši se sestra, »dođi do mene kad ti zarastu kolena pa ćemo videti šta može da se uradi.«

»Pardon«, reče doktor, »moram da pogledam još jednu saobraćajku.« Napustio je sobu.

»A sad«, reče sestra, »reci mi gde stanuješ.«

»Virdžinija roud.«

»Reci mi broj, šećeru.«

Kazao sam joj kućni broj. Pitala me imamo li telefon. Rekao sam da ne znam broj.

»Nema veze«, reče ona, »naći ćemo. I budi bez brige. Stvarno imaš sreće. Dobio si samo čvorugu i malo ogulio kožu.«

Bila je stvarno ljubazna, ali, kad mi kolena zarastu, znao sam da neće više hteti da me vidi.

»Hoću da ostanem ovde«, reko.

»Šta? Misliš, nećeš kući kod tate i mame?«

»Ne. Ostavite me ovde.«

»Neće moći, šećeru. Trebaju nam kreveti za ljude koji su stvarno bolesni i povređeni.«

Nasmešila se i izašla iz sobe.

Kada je otac stigao, ušao je pravo u sobu i bez reči me pokupio s kreveta. Izneo me na rukama iz sobe i kroz hodnik.

»Magarčino! Jesam te učio da gledaš na OBE strane kad prelaziš?«

Zurio je niz hol sa mnom. Prošli smo pored one sestre.

»Zbogom, Henri«, reče ona.

»Zbogom

Ušli smo u lift s nekim čičom u kolicima. Jedna sestra je stajala iza kolica. Lift je krenuo naniže.

»Mislim da ću umreti«, reče starac. »Ne želim da umrem. Bojim se ... «

»Naživeo si se ti, strvino matora!« promumla otac.

Starac je ostao u šoku. Lift je stao. Vrata su ostala zatvorena. Onda sam primetio liftboja. Sedeo je na malom sedištu. Kepec u svetlocrvenoj uniformi sa crvenom kpicom na glavi.

Kepec pogleda u oca. »Ser«, reče, »vi ste odvratna budala.«

»Pikavac«, reče mu otac, »otvaraj jebena vrata dok te nisam zguzio!«

Vrata se otvoriše. Izašli smo iz zgrade. Otac me nosio preko bolničkog travnjaka. Još sam imao na sebi bolnički mantil. Otac je nosio moju odeću u kesi. Vetar mi je zadigao mantil i ja ugledah moja oguljena kolena bez zavoja, žuta od joda. Otac je gotovo trčao preko travnjaka.

»Kad uhvate tog govvara«, govorio je, »ima da ga tužim! Ima da ga muzem kao kravu, majku mu lopovsku! Izdržavaće taj mene do kraja života! Pun mi je stojko onog kamiona! *Mlekara Zlatne države!* Zlatna država, malo morgen! Selimo se na Južna mora. Ima da krkamo kokos i ananas po ceo dan!«

Otac je stigao do kola i spustio me na prednje sedište. Onda je ušao s druge strane. Upalio je motor.

»Mrzim pijandure! Otac mi je bio pijandura. Braća su mi pijandure. Sve su to *slabići*. Sve su to *kukavice*. A te pijandure što zgaze pa zbrišu treba doživotno da robijaju, majku im lopovsku!«

Dok smo se vozili kući, on mi je i dalje bajao u tom stilu.

»Znaš li ti da na Južnim morima urođenici žive u kolibama od trave? Kad se probude, hrana im pada s drveća na zemlju. Samo je pokupe i pojedu, sve sam kokos i ananas. Ti divljaci misle da su beli ljudi bogovi! Oni samo love ribu i peku prasiće, a njihove ženice igraju u suknjicama od trave i češkaju muževe iza ušiju. *Mlekara Zlatne Države*, evo im ga *na!*«

Ali ništa od očevog sna. Uхватili su čoveka koji me lupio kolima i strpali ga u zatvor. Imao je ženu i troje dece i bio bez posla. Pijandura bez kinte u džepu. Ležao je u zatvoru neko vreme,

ah otac nije podneo tužbu. Kao što reče: »Neka muzu drugi tog jebivetra.«

Otac je uvek terao komšijsku decu od naše kuće. Rečeno mi je da se ne igram s njima, ali sam ja svejedno izlazio na ulicu i posmatrao ih.

»Ej, Hajnezi¹« vikali su. »Što se ne vratiš u Švabenzi?«

Provalili su nekako gde sam rođen. Što je najgore, bili su sve moji vršnjaci i družili se ne samo zato što su iz istog kraja već su išli i u istu katoličku školu. Neznodni klinci, igrali su satima ragbi i svaki dan se međusobno tukli pesnicama. Četiri glavna mangupa bili su Čak, Edi, Džin i Frenk.

»Ej, Hajnezi, goni se u Švabenzi!«

Bili su nerešiva enigma za mene ...

Onda se u kuću pored Čakove doselio ridokosi dečak. Išao je u neku vrstu specijalne škole. Sedeo sam na zidiću jednog dana kad se pojavio i seo pored mene. »Zdravo, ja sam Red².«

»Ja sam Henri.«

Sedeli smo i gledali kako oni mangupi igraju ragbi. Pogledao sam u Reda.

»Šta će ti ta rukavica na levoj ruci?«

»Imam samo jednu ruku«, reče on.

¹ Hajni — američki nadimak za Nemce. Prim. prev..

² Red — crveni Prim. prev

»Ta šaka izgleda prava.«

»Lažna je. To je veštačka ruka. Pipni.«

»Šta?«

»Pipni. Lažna je.«

Pipnuo sam. Bila je tvrda, tvrda kao kamen.

»Otkud to?«

»Tako sam rođen. Lažna je skroz do lakta. Zakačim je. Imam male prste na laktu, s noktima i sve, ali ničemu ne služe.«

»Je l' imaš neke drugove?« upitah.

»Ne.«

»Ni ja.«

»Oni tamo neće da se igraju s tobom?«

»Ne.«

»Ja imam loptu za ragbi«, reče on.

»Umeš da hvataš?«

»Zezaš me?«

»Donesi je.«

»Evo idem ...«

Red je otišao do svoje garaže i izašao s loptom. Dobacio mi je. Onda je stao malo dalje od mene, na travnjak ispred kuće.

»Ajde, baci...«

Bacio sam je. Ispružio je i pravu i veštačku ruku, i uhvatio loptu. Ona ruka je malko cijuknula.

»Alal vera«, reko. »Zvizni sad meni jednu!«

Zamahnuo je onom rukom i lopta polete; stigla je kao metak i jedva sam je smotao kad me bubnula u stomak.

»Mnogo si blizu«, reko. »Udalji se malo.«

Najzad, pomislih, malo istinskog bacanja i hvatanja. Baš je bilo dobro.

Onda sam zaigrao beka. Prevrnuo sam se, odbio ramenom nevidljivog protivnika i bacio frljoku. Kratka je ispala. Red je poleteo, bacio se, ulovio je i prevrnuo se tri-četiri puta, ne ispuštajući je iz ruku.

»Živi si majstor, Rede.«

»Otac me učio. Često igramo.«

Red se uspravio i sevnuo je kroz vazduh. Šibnula mi iznad glave i ja poletih za njom. Između Redove i Čakove kuće bila je živa ograda. Pao sam u nju jureći za loptom. Lupila je u vrh ograde i odbila se preko. Krenuo sam u Čakovo dvorište da je uzmem. Čak mi je dobaci. »Sad imaš nakazu za druga, a, Hajnezi?«

Posle nekoliko dana, Red i ja smo bacali i šutali loptu na travnjaku pred njegovom kućom. Čaka i njegovih kompanjona nije bilo u blizini. Red i ja smo postajali sve bolji. Malo vežbe, i to je sve. Svakome treba šansa u životu. Izgleda da neko ipak pazi da li si već dobio svoju šansu ili još čekaš na nju.

Uhvatio sam jednu visoku loptu, obrnuo se i šibnuo je Redu a on se bacio visoko u vazduh i pao zajedno s njom. Ko zna, možda

jednog dana zaigramo za ekipu Kalifornije. Onda ugledah petoricu dečaka kako idu ka nama. Bili su naših godina i kao da su obećavali neko sranje. Red i ja smo nastavili da se dobacujemo, a oni stali posmatrajući nas.

Onda je jedan stupio na travnjak. Najveći.

»Baci mi loptu«, reče on Redu.

»Što?«

»Da vidim je l' mogu da je uvatim.«

»Boli mene da l' ti možeš da je uhvatiš.«

»Baci mi loptu!«

»On ima jednu ruku«, rekoh. »Ostavi ga.«

»Ti se ne mešaj, majmunko!« Pogledao je u Reda. »Baci mi loptu.«

»Jedi govna!« reče Red.

»Vataj loptu!« reče veliki ostalima. Jurnuli su na nas. Red se okrenuo i zavitlao loptu na krov svoje kuće. Krov je bio kos i lopta je krenula naniže, a onda se ipak zaustavila kod oluka. Bili smo njihovi. Pet prema dva, pomislih, nemamo šanse. Dobio sam pesnicu preko uveta, zamahnuo i omašio. Neko me šutnuo u dupe. Precizan šut, ožario me duž čitave kičme. Onda sam čuo praskav zvuk, kao pucanj, i jedan od njih počeo da se valja po zemlji držeći se za teme.

»Jao majko!« čuo sam ga. »Puče mi lobanja!«

Video sam Reda nasred travnjaka. U zdravoj ruci držao je veštačku ruku visoko u vazduhu, kao budžu. Ponovo je zamahnuo. Novi prasak oborio je drugog deliju. Osetio sam hrabrost 1 kucnuo jednog pesnicom preko usta. Video sam kako mu usna puca i krv kaplje niz bradu. Preostala dvojica su pobjegli. Onda onaj veliki, što je pao prvi, i onaj drugi ustadoše. Držali su se za glave. Onaj moj s krvavom usnom je samo stajao. Zatim su se svi zajedno povukli niz ulicu. Kad su dovoljno daleko odmakli, onaj veliki se okrenu i povika: »Naći ćemo mi vas!«

Red je jurnuo ka njima a ja za njim. Počeli su da beže i mi prestali da ih gonimo kad su zašli iza ćoška. Vratili smo se, našli merdevine u garaži. Skinuli smo loptu i počeli nanovo da se dobacujemo ...

Jedne subote Red i ja smo rešili da idemo na bazen u Bimini stritu. Red je bio čudan dečko. Nije mnogo govorio, ali nisam ni ja, pa smo se slagali kako treba. Ionako nije bilo ništa za priču. Jedina stvar koju sam ga ikad zaista pitao bila je u vezi s njegovom školom, ali je on samo rekao da je to specijalna škola i da njegov otac plaća neku lovu za to.

Stigli smo na bazen rano popodne, uzeli kabinu i svukli se. Kupaće smo već imali na sebi. Onda sam video kako Red otkačinje ruku i stavlja je u svoju kasetu. To je bilo prvi put posle one tuče da sam ga video bez veštačke ruke. Trudio sam se da ne gledam u tu ruku koja se završavala u laktu. Krenuli smo do jednog mesta gde

smo morali da umočimo noge u neki rastvor hlora. Zaudaralo je, ali sprečavalo je širenje gljivica, tako nešto. Onda smo došli do bazena i ušli u vodu. I voda u bazenu je zaudarala. Čim sam ušao, popišao sam se unutra. U bazenu je bilo ljudi svih uzrasta, ljudi i žena, dečaka i devojčica. Red je zbilja uživao u vodi. Poskakivao je gore-dole. Onda je zaronio i izronio. Ispjunuo je vodu iz usta. Probao sam da plivam. Nisam mogao da ne primetim Redovu polu-ruku, nisam mogao da je ne gledam. Pazio sam da gledam samo kad sam mislio da je zauzet nečim. Završavala se u laktu, nekako zaobljenom, i video sam male prstiće. Nisam baš hteo da buljim, čini mi se da ih je bilo samo tri-četiri, sasvim sićušni, skupljeni na laktu. Bih su veoma *crveni* i svaki je imao mali nokat. Ništa tu više nije moglo da raste; sve je prestalo. Nisam želeo da razmišljam o tome. Zaronio sam. Krenuo sam da prepadnem Reda. Krenuo sam da ga ćapim za nogu otpozadi. Naleteo sam pravo u nešto mekano. I to licem. Bilo je to debelo žensko dupe. Osetio sam kako me grabi za kosu i izvlači iz vode. Nosila je plavu gumenu kapu za kupanje čiji su krajevi bih tesno stegnuti oko njene brade, usecajući se u meso. Imala je plombe po zubima a iz usta joj bazdilo na beli luk.

»Đubre balavo! Ćapišeš pod vodom, a?«

Odgurnuo sam je i ustuknuo. Išla je na mene kroz vodu, njene oklembesene sise stvarale su plimu i talase.

»Kurajberu mali. Oćeš da mi sisaš sise? Oćeš da mi grickaš sise? Imaš prljavu maštu, a? Oćeš da mi papaš govno? Odi papaj malo, drkopišu!«

Uzmicao sam dalje, u duboku vodu. Stajao sam još samo na prstima, idući unazad. Progutao sam malo vode. Ona se i dalje primicala, žena parobrod. Nisam više mogao da se povlačim. Prišla mi je sasvim blizu. Oči su joj bile blede i bez izraza, nisu imale nikakvu boju. Osetio sam kako njeno telo dodiruje moje.

»Pipni me za pičku«, reče ona. »Znam da želiš da je pipneš, ajde onda, pipni pičku. Pipni je, pipni!«

Čekala je.

»Ako nećeš, kazaću spasiocu da si me vatao, za to ćeš u aps! Ajde, pipni!«

Nisam mogao. Iznenada, gurnula je ruku pod vodu, ščepala me za organe i cimnula. Zamalo da mi otkine miška. Pao sam unazad u duboku vodu, potonuo, bacakao se i izronio. Bio sam na dva metra od nje i počeo da plivam ka plićaku.

»Vikaću spasioca!« ciknula je.

Onda je neki čovek zaplivaio između nas. »Bitanga mala«, dreknula je i uperila prst u mene. »Apio me za pičku!«

»Gospodo«, reče čovek, »mali je možda mislio da je to rešetka na slivniku.«

Otplivao sam ka Redu.

»Slušaj«, rekoš, »moramo da brišemo odavde! Ona debela žena će da kaže spasiocu da sam joj pipao pičku!«

»Sto si to radio?« upita Red.

»Hteo sam da vidim kako je.«

»I kako je?«

Izašli smo iz bazena, otišli pod tuš. Red je opet namestio svoju ruku, pa smo se obukli. »Stvarno si to uradio?« upita me.

»Čovek mora jednom da počne.«

Posle nekih mesec dana Redova porodica se odselila. Jednog dana su nestali. Tek tako. Red mi nikada nije ništa unapred govorio. Nestao je, lopta za ragbi je nestala, i oni sićušni crveni prstići, svi su nestali. Bio je dobar dečko.

Ne znam tačno zbog čega, ali su me Čak, Edi, Džin i Frenk pustili da im se pridružim u nekim igrama. Mislim da je počelo kad se pojavio još jedan klinac, pa su im trebala po trojica na svakoj strani. Još mi je falilo malo vežbe da stvarno zaigram, ali bio sam sve bolji. Subota je bila glavni dan. Tada smo igrali velike mečeve, dolazili su i drugi klinci, pa smo svi igrali ragbi na ulici. Po travnjacima smo igrali ragbi na otimanje lopte, a na ulici smo igrali na dodir.

Kod kuće je bila muka živa, mnogo svađe između majke i oca, zato su donekle i zaboravili na mene. Mogao sam da igram ragbi svake subote. U toku jednog meča uleteo sam u prazan prostor iza poslednjeg igrača u protivničkoj odbrani i video Čaka kako mi baca loptu. Letela je visoko kroz vazduh a ja trčao dalje. Osvrnuo sam se, video je kako pada, pravo meni u ruke, i ja je čvrsto zadržah do njihove linije gola.

Onda sam čuo oca kako viče: »HENRI!« Stajao je pred kućom. Lobovao sam loptu jednom od naših da može lepo da je šutne i pošao prema mestu gde je otac stajao. Izgledao je besan. Gotovo sam osećao njegov bes. Uvek je stajao isturivši jednu nogu, crvenog lica, i mogao sam da vidim kako mu se trbuh diže i spušta pri disanju. Bio je visok oko 190 i, kao što rekoh, sav je bio uši, usta i nos kad je besan. Nisam mogao da mu gledam u oči.

»U redu«, reče on, »dovoljno si mator da počneš s košenjem trave. Dovoljno si velik da je pokosiš, izravnaš i zaliješ, i da zaliješ cveće. Dosta si plandovao. Vreme je da mrdneš tu lenju guzicu!«

»Ali sada igram ragbi s drugovima. Jedino subotom imam neke šanse.«

»Je l' ti to meni odgovaraš?«

»Ne.«

Mogao sam da vidim majku kako posmatra iza zavese. Svake subote pravili su veliko spremanje. Usisavali su tepihe i glancali nameštaj. Dizali su tepihe i voštali parket, zatim ponovo vraćali tepihe. Nije se čak ni videlo gde su voštali.

Kosilica i sekač ležali su na zemlji. On mi ih pokaza. »Evo, uzimaj kosilicu i kreni travnjakom gore-dole i nemoj negde da promašiš. Istresi je kad god se napuni travom. Kad pokosiš u jednom smeru, ima da pokosiš i u drugom, jesi razumeo? Prvo kosiš severno i južno, onda kosiš istočno i zapadno. Razumeo?«

»Da.«

»I nemoj, boga ti poljubim, da mi praviš tu nesrećnu facu da ti ne priredim nešto što će stvamo da te *unesreći!* Kad završiš sa košenjem, uzimaj sekač. Okresaćeš ivice travnjaka. Zavuci ga *ispod* ograde, skreši *svaku* travku! Onda... s ovim kružnim sečivom izravnaj *sve* ivice. Mora da bude savršeno *ravno* duž ivica travnjaka! Razumeo?«

»Da.«

»Kad završiš s tim, uzećeš ovo ...«

Pokazao mi je neke makaze.

»... i ima da klekneš na kolena i zađeš naokolo da posečeš svaku *travku* koja štrči. Onda uzimaš crevo i zaliješ oko ograde i leje s cvećem. Onda okreneš raspršivač i pustiš ga 15 minuta na svaki delić travnjaka. Uradićeš sve to na travnjaku pred kućom i u baštici s cvećem, a onda ponoviti stvar na travnjaku iza kuće i u baštici s druge strane. Ima li pitanja?«

»Ne.«

»U redu, da kažem ja tebi nešto. Ima da izađem posle i proverim sve šta si uradio, i kad završiš NEĆU DA VIDIM NIJEDNU TRAVKU KAKO ŠTRCI NITI ISPRED NITI IZA KUĆE! NIJEDNU TRAVKU! AKO LI NAĐEM SAMO JEDNU ...«

Okrenuo se, prešao preko staze i preko svog trema, otvorio vrata, tresnuo ih i nestao u svojoj kući. Uzeo sam kosilicu, odgurao je na travnjak i počeo da je teram u prvom smeru, severno i južno. Čuo sam društvo dole na ulici kako igra ragbi...

Završio sam košenje, ravnanje i seckanje travnjaka ispred kuće. Zalio sam leje s cvećem, namestio raspršivač i otvorio sebi put ka travnjaku iza kuće. Po sredini staze za zadnji deo dvorišta pružala se uska travnata traka. Sredio sam i nju. Nisam znao da li sam nesrećan. Osećao sam se suviše jadno da bih bio nesrećan. Bilo je kao da se sve na svetu pretvorilo u travu i ja samo probijam svoj put kroz to. Nastavio sam da guram i radim, a onda se

najednom predao. Trebaće mi sati i sati, čitav dan da završim, a igra će biti gotova. Društvo će da ode kućama na večeru, suboti će biti kraj, a ja ću i dalje kositi.

Kad sam počeo da kosim travnjak iza kuće, primetio sam majku i oca kako stoje na zadnjem tremu posmatrajući me. Samo su stajali ćuteći, nepomično. U jednom trenutku, kad sam prošao kosilicom pored njih, čuo sam majku kako govori ocu: »Vidi, on se ne znoji kao ti kad kosiš. Vidi kako *smireno* izgleda.«

»SMIRENO? NIJE ON SMIREN, ON JE MRTAV!«

Kad sam opet prošao, čuo sam ga: »BRŽE GURAJ TU STVAR! VUCES SE KO PUŽ!«

Gurnuo sam brže. Bilo je teško, ali mi se dopalo. Gurao sam sve brže i brže. Skoro sam trčao za kosilicom. Trava se povijala preda mnom tako jako da kosilica nije stizala da je zahvati. Znao sam da će ga to razbesneti.

»JEBO TE BOG!« dreknuo je.

Video sam kako je jurnuo s trema u garažu. Izašao je s kratkom debelom motkom. Krajičkom oka snimio sam kako je baca. Video sam kako leti na mene, ali nisam načinio nikakav pokret da je izbegnem. Pogodila me pravo u desnu nogu. Bol je bio užasan. Noga se sva zgrčila i jedva sam hodao dalje. Nastavio sam da guram kosilicu, trudeći se da ne ćopam. Kad sam je okrenuo da pokosim novi deo travnjaka, ona motka mi se našla na putu. Podigao sam je, sklonio u stranu i nastavio da kosim. Bol je postajao sve gori. Onda se otac pojavio iza mene.

»STOJ!«

Stao sam.

»Hoću da se vratiš i ponovo pokosiš travu svuda gde je nisi zahvatio kosilicom! Jesi *razumeo?*«

»Da.«

Otac se vratio u kuću. Video sam njega i majku kako stoje na zadnjem tremu i posmatraju me.

Završni deo posla bio je da se počisti sva trava koja je popadala po stazi i onda staza opere. Najzad sam bio gotov, osim raspršivanja vode 15 minuta na svaki delić zadnjeg travnjaka. Odvukao sam crevo pozadi da postavim raspršivač kada se otac pojavio iz kuće.

»Pre nego što kreneš sa raspršivanjem, hoću da proverim šta si uradio ovde.«

Otišao je nasred travnjaka, spustio se na ruke i kolena i sagnuo glavu sasvim nisko u visini trave, istražujući da li ima neki vršak da štrči. Gledao je i gledao, izvijajući vratom, škiljeći naokolo. Čekao sam.

»AJ JAJ!«

Skočio je i jurnuo prema kući.

»MAMA! MAMA!«

Utrčao je u kuću.

»Šta je sad?«

»Našao sam *travku!*«

»Jesi li?«

»Dođi, pokazaću ti!«

Žustro je izašao iz kuće a majka za njim.

»Ovamo! Ovamo! Pokazaću ti!«

Spustio se na ruke i kolena.

»Vidim je! Vidim *dve!*«

Majka se spustila pored njega. Pitao sam se jesu li oni normalni.

»Vidiš?« kazao je. »Dve travke. Vidiš?«

»Da, tata, vidim ...«

Oboje su ustali. Majka je ušla u kuću. Otac me pogledao.

»U kuću ...«

Krenuo sam do trema i u kuću. On je išao za mnom.

»U kupatilo.«

Zatvorio je vrata.

»Smakni pantalone.«

Čuo sam ga kako skida onaj remen. Desna noga me još bolela. Ništa nije pomagalo što sam već toliko puta osetio remen. Čitav je svet napolju bio ravnodušan prema tome, ali ni to nije pomagalo. Milioni ljudi bili su tamo napolju, psi i mačke i pacovi, zgrade, ulice, ali to nije imalo nikakvog značaja. Ovde smo bili samo otac i remen i kupatilo i ja. Oštrio je svoj brijač na tom remenu i u rana jutro sam ga mrzeo s njegovim licem belim od pene dok se brijač

pred ogledalom. Onda me ošinio prvi udar remena. Zvuk remena bio je tup i glasan, sam zvuk bio je gadan skoro kao i bol. Remen se ponovo spustio. Bilo je kao da je otac mašina, mašina koja vitla remenom. Osećao sam se kao u grobnici. Remen se ponovo spustio i ja pomislih: ovo mora da je poslednji. Ali nije stao. Opet se vratio. Nisam ga mrzeo. Bio je prosto neverovatan, želeo sam samo da se sklonim od njega. Nisam bio u stanju da plačem. Bilo mi je suviše muka da bih plakao, bio sam suviše zblanut. Remen se spustio još jednom. Onda se zaustavio. Stajao sam i čekao. Čuo sam ga kako kači remen o kuku.

»Sledeći put«, reče on, »neću da vidim nijednu travku.«

Čuo sam ga kako izlazi iz kupatila. Zatvorio je vrata za sobom. Zidovi su bili divni, kada je bila divna, lavabo i zavese od tuša bili su divni, čak je i klozetska šolja bila divna. Moj otac je otišao.

Od svih dečaka koji su preostali u kraju, Frenk je bio najbolji. Postali smo prijatelji, muvali se zajedno, drugi nam nisu trebali. Oni su manje-više ionako šutnuli Frenka iz društva, zato što se druži sa mnom. On nije bio kao Dejvid. Frenku je štošta polazilo za rukom mnogo bolje nego Dejvidu. Ja sam čak prišao katoličkoj crkvi zato što Frenk ide tamo. Moji su voleli što idem u crkvu. Nedeljne mise bile su ubibože dosadne. A morali smo da idemo i na crkvenu nastavu. Morali smo da učimo katehizis. Sve sama dosadna pitanja i odgovori.

Jednog popodneva, sedeli smo na tremu moje kuće i ja sam naglas čitao Frenku katehizis. Pročitao sam tekst: »Bog ima telesne oči i sve vidi.«

»Telesne oči?« upita Frenk.

»Da.«

»Ovakve misliš?«

Skupio je šake u pesnice i stavio ih ispred očiju.

»On ima oči ko flaše od mleka«, reče Frenk držeći pesnice na očima kao dvogled i okrećući se meni. Onda je počeo da se smeje. I ja sam se zasmejao. Dugo smo se smejali. Onda je Frenk prestao.

»Šta misliš, je l' nas čuo?«

»Moguće. Ako On sve vidi, onda verovatno i sve čuje.«

»Bojim se«, reče Frenk. »On može da nas ubije. Šta misliš, oće da nas ubije?«

»Nemam pojma.«

»Bolje da sedimo ovde i čekamo. Nemoj da se osvrćeš. Sedi mimo.«

Sedeli smo na stepenicama i čekali. Dugo smo čekali.

»Možda On to neće sada učiniti«, reko.

»Ostaviće Sebi vremena«, reče Frenk.

Čekali smo još čitav sat, onda otišli kod Frenka. Pravio je novi model aviona a ja išao da gledam ...

Došao je i dan kad smo rešili da odemo na našu prvu ispovest. Krenuli smo u crkvu. Znali smo jednog popa, glavnog čoveka. Sreli smo ga u jednoj poslastičarnici i on je pričao s nama. Išli smo jednom čak i kod njega kući. Živeo je blizu crkve s jednom babom. Ostali smo dosta dugo i pitali ga masu stvari o Bogu. Kao: koliko je visok? I da li On sedi na stolici po ceo dan? I da li ide u klozet kao svi drugi? Pop nam nikada nije direktno odgovorio na pitanja, ali je ipak izgledao dobar neki čovek, imao je lep osmeh.

Išli smo prema crkvi misleći na ispovest, misleći na šta će to da liči. Kad smo stigli blizu crkve, pridružio nam se neki kucov. Izgledao je vrlo mršavo i izgladnelo. Stali smo i mazili ga, češkali ga po leđima.

»Baš je glupo što psi ne mogu na nebo«, reče Frenk.

»Što ne mogu?«

»Treba da si kršten ako hoćeš na nebo.« »Moramo da ga krstimo.«

»Misliš da smemo?«

»Zaslužio je i on šansu da ode na nebo.« Uzeo sam ga na ruke pa smo svi ušli u crkvu. Poneli smo ga do kamene krstionice i ja sam ga držao dok mu je Frenk prskao svetu vodicu po glavi.

»Ja te ovim krštavam«, reče Frenk.

Izneli smo ga napolje i vratili na ulicu.

»Sad čak i izgleda drukčije«, rekoš.

Pas je izgubio interesovanje i otišao niz ulicu. Vratili smo se u crkvu i zastali prvo kod svete vodice, umaćući prste i krsteći se. Obojica smo klekli na klupicu pored ispovedaonice i čekali. Debela žena se pojavila iza zavese. Zadah tela. Mogao sam da osetim jak zadah njenog tela. Njen miris je bio pomešan s mirisom crkve, koja je zaudarala na mokraću. Svake nedelje ljudi su dolazili na misu i osećali taj miris mokraće, i niko se nije bunio. Hteo sam da kažem popu za to, ali nisam mogao. Možda je to bilo od sveća.

»Idem da uđem«, reče Frenk.

Ustao je, prošao iza zavese i iščezao. Dugo je ostao unutra. Kad se pojavio, cerio se.

»Moćno je bilo, ludnica živa! Uđi sad ti!«

Ustao sam, pomerio zavesu i ušao. Bilo je mračno. Kleknuo sam. Ispred sebe sam video samo neki paravan. Frenk je rekao da je

Bog tamo pozadi. Klečao sam i trudio se da mislim na nešto loše što sam učinio, ali ništa nisam mogao da smislim, Samo sam klečao i trudio se i trudio da smislim nešto, — ali ništa. Nisam znao šta da radim.

»Ajde«, reče glas. »Reci nešto!«

Glas je zvučao ljutito. Nisam mislio da će tu biti neki glas. Mislio sam da Bog ima vremena na pretek. Uplašio sam se. Rešio sam da lažem.

»Dobro«, rekoh. »Ja sam... šutnuo oca. Onda sam ... ovaj... opsovao majku ... ukrao sam pare iz njene tašne. Kupio sam čokoladice za te pare. Izduvao sam Čakov fudbal. Gledao sam jednoj devojčici pod suknju. Šutnuo sam majku. Jeo sam mice iz nosa. Ne znam više. U stvari, danas sam krstio psa.«

»Krstio si psa?«

Propao sam. Smrtni Greh. Ništa više nije imalo svrhe. Ustao sam i krenuo. Ne znam da li mi je glas propisao da *kažem* neke zdravomarije ili glas ništa nije rekao. Odmaknuo sam zavesu i ugledao Frenka koji me čekao. Izašli smo iz crkve i našli se ponovo na ulici.

»Osećam se očišćeno«, reče Frenk, »a ti?«

»Ne.«

Nikada više nisam otišao na ispovest. Bilo je gore od nedeljne mise.

Frenk je voleo avione. Davao mi da čitam masu žurnala o prvom svetskom ratu. Najbolji je bio *Asovi neba*. Borbe lovaca bile su glavna stvar, s upadima »spedsova« i »fokera«. Pročitao sam sve epizode. Nije mi se dopalo što Nemci uvek gube, ali je sve drugo bilo baš uzbudljivo.

Voleo sam da idem kod Frenka kući, da vratim žurnale i uzmem nove. Frenkova majka je nosila cipele s visokom štiklom i imala neviđene noge. Sedela je u fotelji prekrštenih nogu, visoko zadignute suknje. Frenkov otac je sedeo u drugoj fotelji. Frenkovi roditelji su uvek pili. Otac mu je bio pilot u prvom svetskom ratu i jednom se srušio. Imao je žicu provučenu kroz ruku umesto kosti. Dobijao je penziju. Ali bio je dobričina. Kad god bismo ušli u kuću, razgovarao je s nama.

»Kako ste, dečaci? Šta mi radite?«

Onda smo saznali za aeromiting. Spremao se veliki miting. Frenk je proučio plan grada i rešili smo da odemo autostopom. Mislio sam da verovatno nikada nećemo stići do aeromitinga, ali je Frenk rekao da hoćemo. Njegov otac nam je dao pare.

Izašli smo na bulevar s našim planom grada i odmah su nam stala jedna kola. Unutra je bio jedan matori veoma vlažnih usana, stalno je lizao jezikom usne, a na sebi imao neku ofucanu kariranu

košulju zakopčanu do guše. Nije nosio kravatu. Imao je čudne obrve koje su se kovrdžale pravo u oči.

»Ja sam Danijel«, reče on.

Frenk reče: »Ovo je Henri. A ja sam Frenk.«

Danijel je vozio dalje. Onda je izvadio paklo »laki strajka« i zapalio cigaretu.

»Vi momci živite s roditeljima?«

»Da«, reče Frenk.

»Da«, rekoš ja.

Danijelova cigareta je bila već sva mokra od njegovih usta. Zaustavio je kola na semaforu.

»Bio sam juče na plaži kad su ćapili dva momka ispod keja. Panduri ih ukebali i strpali u zatvor. Jedan momak je sisao onom drugom. Kakve veze imaju panduri s tim? Popizdeo sam zbog toga.«

Signal se promenio i Danijel krenu dalje.

»Zar ne mislite da je to kretenizam, a, momci? Da panduri ometaju te momke u sisanju?«

Ćutali smo.

»I...«, reče Danijel, »zar ne mislite da dva momka imaju prava na jedno solidno pušenje?«

»Valjda«, reče Frenk.

»Aha«, rekoš ja.

»Gde ste vi momci pošli?« upita Danijel.

»Na aeromiting«, reče Frenk.

»A, aeromiting! Volim aeromitinge! Znaite šta, vi me lepo povedite s vama a ja ću vas voziti sve donde.«

Ćutali smo.

»I, šta mislite o tome?«

»U redu«, reče Frenk.

Frenkov otac nam je dao pare za prevoz i ulaznice, ali smo mi rešili da pare za prevoz sačuvamo stopiranjem.

»Možda bi vi momci radije išli na kupanje«, reče Danijel.

»Ne«, reče Frenk, »hoćemo da gledamo miting.«

»Kupanje je veća uživancija. Možemo da igramo šugice u vodi. Znam jedno mesto gde možemo da budemo sami. Nikad ne bih išao ispod kejova.«

»Mi hoćemo na aeromiting«, reče Frenk. »U redu«, reče Danijel, »idemo na miting.«

Kad smo stigli na parking ispred aeromitinga, izašli smo iz kola i, dok ih je Danijel zaključavao, Frenk reče: »BEGAJ!«

Potrčali smo ka ulaznoj kapiji i Danijel vide kako bežimo.

»EJ, FUNJARE! VRACAJTE SE! VRACAJTE SE OVAMO!«

Trčali smo dalje.

»Isuse«, reče Frenk, »taj čilac je lud!«

Bili smo skoro na kapiji.

»ULOVIĆU JA VAS!«

Platili smo i uleteli unutra. Miting još nije počeo, ali se već skupila velika masa sveta.

»Aj' se skembamo ispod tribina da ne može da nas nađe«, reče Frenk.

Tribine su bile privremeno podignute od dasaka da ljudi imaju gde da sede. Zašli smo ispod njih. Ugledali smo dva dečaka kako stoje duboko ispod tribina i gledaju uvis. Imali su oko 13—14 godina, dve-tri godine stariji od nas.

»Šta gledaju?« upitah.

»Aj' da vidimo«, reče Frenk.

Pošli smo ka njima. Jedan vide kako dolazimo.

»Šta je, glodari, brišite odavde!«

»Šta gledate?« upita Frenk.

»Pacove, reko sam 'briši'!«

»Jebi ga, Marti, pušti ih da vide!«

Prišli smo do mesta gde su stajali. Pogledali smo uvis.

»Šta je to?« upitah.

»Jebote, zar je ne *vidiš*?« upita jedan veliki.

»Koga?«

»Pičku.«

»Pičku? Gde?«

»Gledaj, pravo tamo! Vidiš?«

Pokazao je prstom.

Tamo je sedela žena, skroz zadignute suknje ispod sebe. Nije imala nikakve gaćice i, gledajući uvis kroz praznine između dasaka, mogla se videti njena pička.

»Vidiš?«

»Joj, vidim je. To je pička«, reče Frenk.

»Dobro, klinici, kidajte sad i nikom ni reči.«

»Al' mi bi da gledamo malo«, reče Frenk. »Pustite nas da gledamo još malo.«

»Dobro, al' nemojte dugo.«

Stajali smo tako gledajući uvis.

»Vidim je«, rekoš.

»To je pička«, reče Frenk.

»To je stvamo pička«, rekoš ja.

»Aha«, reče jedan veliki, »takva je ona.«

»Uvek ću ovo pamtititi«, rekoš.

»Dobro, klinici, vreme je isteklo.«

»Što?« upita Frenk. »Što ne bi gledali još malo?«

»Zato«, reče jedan veliki, »što ću sad da radim nešto. Briši kad kažem!«

Otišli smo.

»Pitam se šta li će taj da radi?« rekoš.

»Nemam pojma«, reče Frenk, »možda će da baca kamen u nju.«

Izašli smo ispod tribina i gledali naokolo da nema Danijela. Nigde ga nismo videli.

»Možda je otišao«, rekoh.

»Takvi tipovi ne vole avione«, reče Frenk.

Popeli smo se na tribinu i čekali da počne miting. Gledao sam u sve žene oko nas.

»Pitam se koja je od ovih?« rekoh.

»Mislim da je teško pogoditi kad si gore«, reče Frenk.

Onda je počeo aeromiting. Neki tip u »fokeru« izvodio je akrobacije. Dobar je bio, pravio je lupinge, krugove, padao, leteo iznad tla, dizao se u visinu, a prikazao je i pad oborenog aviona. Najbolji štos izvodio je s kukama na svakom krilu. Dve crvene maramice bile su zakačene za motke čovečjeg rasta pobodene u zemlju. »Foker« je sleteo naniže, iskrenuo krilom, i pokupio maramicu s motke onom kukom na krilu. Onda je napravio krug, vratio se, iskrenuo drugim krilom i pokupio drugu maramicu.

Zatim su došle na red igre sa slovima po nebu koje su bile dosadne i neke trke balona koje su bile glupave, a onda nešto pravo — trka oko četiri stuba, nisko iznad zemlje. Avioni su trebali da obiđu oko stubova dvanaest puta, i onaj koji bi to izveo prvi, osvajao je nagradu. Pilot koji zađe iznad stubova bio bi automatski diskvalifikovan. Avioni za trku stajali su na zemlji zagrevajući

motore. Svi su bili različito konstruisani. Jedan je imao dugačak tanak trup gotovo bez krila. Drugi je bio debeo i napumpan, ličio je na ragbi-loptu. Treći je bio sav u krilima a nigde trupa. Svaki je bio drukčiji i svi su bili svečano ofarbani. Nagrada za pobjednika bila je sto dolara. Stajali su zagrevajući mašine, i svako je znao da će zaista videti nešto uzbudljivo. Mašine su zaurale kao da će se otkinuti od aviona, starter mahnuo zastavicom i avioni se pokrenuše. Bilo ih je šest i nije bilo mesta za sve kad su pošli oko stubova. Jedni su krenuli nisko, drugi uvis, treći po sredini. Jedni su krenuli brže i napustili tle, kružeći oko stubova; drugi su išli sporije, uz oštrije zaokrete. Bilo je i divno i užasno. Onda je jedan izgubio krilo. Avion je tresnuo nekoliko puta o tle, iz motora je kuljao plamen i dim. Prevrnuo se na krov, a vatrogasci i hitna pomoć jurnuše ka njemu. Ostali su avioni nastavili da kruže. Onda je motor dragog aviona jednostavno eksplodirao, otkao se od trupa, a ostatak aviona pao kao neki otpadak. Lupio je o tle i sav se rasturio. Ali desila se čudna stvar. Pilot je samo podigao poklopac nad sedištem, izvukao se napolje i čekao hitnu pomoć. Mahnuo je masi i svi su tapšali kao ljudi. Veselo, nema šta.

Iznenada se desilo najgore. Dva aviona su ukrstila krila kružeći oko stubova. Zavrteli su se naniže, grunuli o zemlju i buknuili. Hitna pomoć i vatrogasci opet pojuriše. Videli smo kako vade ona dva pilota i među ih na nosila. Bilo je tužno, dva hrabra čoveka, obojica verovatno osakaćeni za ceo život, ili mrtvi.

Tako su ostala samo dva aviona, broj pet i broj dva, u treci za veliku nagradu. Petica je bio onaj tanki avion gotovo bez krila i taj je bio mnogo brži od dvojke. Dvojka je bio ragbi-lopta, nije imao neku brzinu, ali pravio je dosta krugova na samom tlu. To mu nije mnogo pomoglo. Petica mu je stalno bežala.

»Avion broj pet«, reče spiker, »ima sada dva kruga prednosti na dva kruga pre kraja.«

Izgedalo je da će petica osvojiti veliku nagradu. Onda je avion uleteo u stub. Umesto da ga obiđe, prosto je uleteo u stub i zakucacao ga o tle. Nastavio je da leti, pravo ka zemlji, s motorom u punoj brzini, a onda se skršio. Lupio je točkovima i odbio se visoko u vazduh, prevrnuo se i suljao naopačke po tlu. Hitna pomoć i vatrogasci imali su dug put pred sobom.

Dvojka je samo nastavila da kruži oko tri preostala stuba i onog oborenog, zatim se spustila. Osvojila je veliku nagradu. Pilot se izvukao iz aparata. Debeo čovek, isti kao avion. Očekivao sam da se pojavi neki filmski glumac, šta li. Imao je sreće. Malo ko je tapšao.

Za kraj mitinga ostavili su takmičenje padobranaca. Na zemlji je bio nacrtan krug, velika meta, i pobeđivao je onaj koji se spusti najbliže. To mi je bilo dosadno. Nije bilo ni buke ni akcije. Padobranici su samo iskakali iz aviona i ljuljah se ka krugu.

»Ovo i nije nešto«, rekoh Frenku.

»Jok«, reče on.

I dalje su padah prema krugu. Novi padobranici iskočiše iz aviona. Onda masa poče sa oohanjem i aahanjem.

»Gledaj!« reče Frenk.

Jedan padobran se samo delimično otvorio. Malo je bilo vazduha u njemu. Padao je brže od ostalih. Svi su mogli da vide čovečuljka kako se rita nogama i radi rukama pokušavajući da odreši padobran.

»Isusa ti boga«, reče Frenk.

Čovečuljak je nastavio da pada, sve niže i niže, mogao se videti sve bolje i bolje. I dalje je trzao konopce trudeći se da raspetlja padobran, ali uzalud. Udario je o tle, odskočio malo, a onda se složio i ostao da leži. Poluotvoreni padobran se spustio odozgo, prekrivši ga.

Iskakanje je obustavljeno.

Izašli smo zajedno s masom, i dalje gledajući da nema negde Danijela.

»Nećemo da stopiramo kući«, rekoh Frenku.

»Dobro«, reče on.

Izlazeći s ljudima, nisam znao šta je bilo uzbudljivije: trka aviona, neuspeli padobranski skok, ili pička.

Peti razred je bio malo bolji. Ostali đaci kao da su bili manje neprijateljski nastrojeni, a ja sam postajao sve veći. Još me nisu birali u ekipe razreda, ali manje su se kačili sa mnom. Dejvid i njegova violina su nestali. Odselio se. Išao sam kući sam. Često su za mnom išli jedan ili dvojica mangupa, od kojih je Huan bio najgori, ali ništa nisu započinjali. Huan je pušio. Išao je iza mene pušeći cigaretu, svaki put s drugim pajtašem pored sebe. Nikad me nije pratio sam. To me plašilo. Želeo sam da odu na svoju stranu. Istovremeno, nije me bilo briga. Nisam voleo Huana. Nisam voleo nikoga u školi. Mislim da su to i znali, biće da me zato nisu trpeli. Nisam voleo način na koji hodaju ili gledaju ili govore, ali nisam voleo ni mog oca niti majku. I dalje sam osećao kao da sam okružen praznim belim prostorom. Stalno sam imao laku mučninu u stomaku. Huan je bio tamnopus i nosio metalni lanac umesto kaiša. Devojčice su ga se bojale, a i dečaci. On i neki od njegovih drugara išli su za mnom do kuće skoro svakog dana. Ulazio sam u kuću, a oni ostajali napolju. Huan bi pušio, opakog izraza na licu, a pajtaš mu pravio društvo. Posmatrao sam ih iza zavese. Na kraju, odlazili su.

Misis Freteg je bila naša učiteljica engleskog. Prvog dana u školi pitala je svakog od nas za ime.

»Hoću sve da vas upoznam«, rekla je.

Nasmešila se.

»A sad, svako od vas ima oca, verujem. Mislim da bi bilo zanimljivo otkriti šta svaki od vaših očeva radi u životu. Poćećemo sa klupom broj jedan i tako obići ćitav razred. Reci, Marija, šta radi tvoj otac u životu?«

»On je baštovan.«

»O, baš lepo! Klupa broj dva... Endrju, šta tvoj otac radi?«

Jeziva stvar. Svi oćevi u mom najblićem komšiluku bili su izgubili posao. Moj otac je izgubio posao. Dćzinov otac je sedeo na tremu po ceo dan. Svi su oćevi bili bez posla, osim Ćakovog koji je radio u klanici. Vozio je crvena kola s firmom klanice na vratima.

»Moj otac je vatrogasac«, reće klupa broj dva.

»O, baš zanimljivo«, reće misis Freteg. »Klupa broj tri.«

»Moj otac je advokat.«

»Klupa broj ćetiri.«

»Moj otac je ,.. policajac ...«

Šta ja da kaćem? Moćda su samo oćevi iz mog komšiluka bili bez posla. Ćuo sam za krah berze. To je znaćilo nešto loše. Moćda je berza krahirala samo u mom komšiluku.

»Klupa broj sedamnaest.«

»Moj otac je filmski glumac .. .«

»Osamnaest...«

»Moj otac je violinista u orkestru ...«

»Devetnaest...«

»Moj otac radi u cirkusu...«

»Dvadeset...«

»Moj otac je šofer autobusa .. .«

»Dvadeset jedan ...«

»Moj otac peva u operi...«

»Dvadeset dva ...«

Dvadeset dva. To sam bio ja.

»Moj otac je zubar«, izgovorio sam.

Misis Freteg je i dalje kružila kroz razred dok nije stigla do broja trideset tri.

»Moj otac nema posao«, reče broj trideset tri.

Jebi ga, pomislih, što se nisam toga setio.

Jednog dana misis Freteg nam je dala domaći zadatak.

»Naš cenjeni Predsednik, predsednik Herbert Huver, dolazi ove subote u posetu Los Andelesu da održi govor. Želim da svi pođete i čujete našeg Predsednika. I želim da napišete jedan sastav o tom doživljaju i o tome šta mislite o govoru predsednika Huvera.«

Subota? Nije bilo nikakve šanse da odem tamo. Morao sam da kosim travu. Morao sam da čupam travke. (Nikad nisam uspeo da počupam sve travke.) Gotovo svake subote dobijao sam remenom batine, jer je otac nalazio travku. (Remenisao me i radnim danom, jednom ili dvaput nedeljno, zbog drugih stvari koje sam propustio

da uradim ili ih nisam dobro uradio.) Nije bilo nikakvog načina da objasnim ocu kako treba da odem i vidim predsednika Huvera.

I tako, nisam otišao. U nedelju sam uzeo list papira i seo da pišem o tome kako sam video Predsednika. Njegova otvorena limuzina, sa zastavicama na vetru, ušla je na ragbi stadion. Jedan automobil pun tajnih agenata išao je ispred, a dvoja kola odmah iza njegove limuzine. Agenti su hrabri ljudi s pištoljima, koji štite našeg Predsednika. Masa je ustala na noge kad je Predsednikova limuzina ušla na teren. Nikada ranije nije se desilo nešto slično. Predsednik. To je bio on. Mahao je. Klicali smo. Orkestar je svirao. Galebovi su kružili nad nama kao da i oni znaju da je to Predsednik. Pojavili su se i avioni što pišu po nebu. Ispisivali su po nebu reči kao: »Blagostanje je tu iza ugla«. Predsednik se uspravio u limuzini i, baš u tom trenutku, oblaci su se razišli i sunčev zrak je pao na njegovo lice. Bilo je skoro kao da i Bog zna. Automobili su stali i onda se naš veliki Predsednik, okružen tajnim agentima, popeo na binu. Dok je stajao iza mikrofona, jedna tica je doletela s neba i spustila se na binu pored njega. Predsednik je mahnuo tici i nasmejao se, a mi smo se svi nasmejali zajedno s njim. Onda je počeo da govori, i ljudi su slušali. Nisam baš dobro čuo govor, jer sam sedeo blizu mašine za pečenje kokica koja je pravila dosta buke kokajući kukuruz, ali mislim da sam čuo kad je rekao da problemi u Mandžuriji nisu ozbiljne prirode, i da će kod nas sve biti u redu, nema razloga za brigu, potrebna je samo naša vera u Ameriku. Biće dovoljno posla za svakoga. Biće dovoljno zubara da

povadi dovoljno zuba, dovoljno požara, i dovoljno vatrogasaca da ih pogasi. Mlinovi i fabrike biće ponovo otvoreni. Naši prijatelji u Južnoj Americi platiće svoje dugove. Uskoro ćemo svi mimo spavati, punih stomaka i prepunih srca. Bog i naša moćna država zadojiće nas ljubavlju i zaštititiće nas od zla, od komunista, probudiće nas iz naše nacionalne more, jednom zauvek ...

Predsednik je saslušao aplauz, mahnuo rukom, onda se vratio do svoje limuzine i ušao u nju, pa su ga odvezli u pratnji kola krcatih agentima, dok je sunce zalazilo, popodne prelazilo u večer, crveno i zlatno i magično. Videli smo i čuli predsednika Herberta Huvera.

Predao sam sastav u ponedeljak. U utorak misis Freteg je stala pred razred.

»Pročitala sam sve vaše sastave o poseti našeg cenjenog Predsednika Los Anđelesu. Bila sam tamo. Neki od vas, primetila sam, iz ovog ili onog razloga, nisu mogli da prisustvuju. Za one koji nisu mogli da prisustvuju, htela bih da pročitam ovaj sastav Henrija Kinaskog.«

U učionici je nastala užasna tišina. Bio sam ubedljivo najnepopularniji član razreda. Ovo je bilo kao nož koji im svima para srca.

»Veoma kreativno«, reče misis Freteg i počeo da čita sastav. Reči su dobro zvučale u mojim ušima. Svi su slušali. Moje reči ispuniše učionicu, od jednog zida do drugog, od table do prozora, udarale su o plafon i odbijale se, prekrivale cipele misis Freteg i

gomilale se po patosu. Neke od najlepših devojčica u razredu počele su krišom da gleduckaju u mene. Svi oni mangaši bili su popišani. Mogli su dupe da obrišu svojim sastavima. Gutao sam moje reči kao žedan čovek vodu. Čak sam počeo i da verujem u njih. Snimio sam Huana kako sedi kao da sam mu zalepio šamar. Ispružio sam noge i zavalio se unazad. Onda je odjednom bio kraj, šteta.

»Ovom blistavom poentom«, reče misis Freteg, »raspuštam razred kućama ...« Ustali su i počeli da se pakuju. »Ne i tebe, Henri«, reče misis Freteg. Sedeo sam u klupi a misis Freteg stajala gledajući u mene.

Onda je progovorila: »Henri, jesi li bio tamo?«

Sedeo sam pokušavajući da smislim neki odgovor. Ništa nisam smislio. Rekoh: »Ne, nisam bio tamo.«

Nasmešila se. »To čini sve ovo još značajnijim.«

»Kako vi kažete.«

»Možeš da ideš, Henri.«

Ustao sam i izašao. Polako sam išao kući. Tako znači, to je ono što žele: laži. Čarobne laži. To je ono što im treba. Ljudi su baš budale. Biće mi lako u životu. Pogledao sam oko sebe. Huan i njegov pajtaš nisu me pratili. Svet je postajao vedriji.

Bilo je perioda kad bismo se Frenk i ja družili sa Čakom, Edijem i Džinom. Ali uvek bi se nešto dogodilo (obično zbog mene) i onda bi me izbacili iz društva, a i Frenka bi ignorisali jer se družio sa mnom. Lepo je bilo lunjati s Frenkom. Stopirali smo na sve strane. Jedno od naših omiljenih mesta bio je neki filmski studio. Provlačili smo se ispod ograde zarasle u visoki korov. Unutra je bio ogroman zid i stepenice iz King Kongovog filma. Videli smo lažne ulice i lažne zgrade. Lažne zgrade su imale samo fasade iza kojih nije bilo ničega. Cunjali smo mnogo puta uzduž i popreko tim filmskim gradom, sve dok nas čuvar ne bi isterao.

Išli smo autostopom dole na obalu, u Kuću smeha. Ostajali smo po tri-četiri sata u Kući smeha. Upamtili smo to mesto. Ništa naročito, u suštini. Ljudi su šorali i kenjali unutra, a prazne flaše se valjale na sve strane. U klozetu je bilo kurtona po patosu, skorelih i smežuranih. Bamovi³ su spavali u Kući smeha kad je zatvore za posetioce. U stvari, nije bilo ničeg smešnog u Kući smeha. Soba s ogledalima bila je zgodna samo u početku. Ostajah smo unutra sve dok ne upamtimo kako se ide kroz zbrku od ogledala, a onda više nije bilo zanimljivo. Frenk i ja nikad se nismo svađali. Interesovale su nas razne stvari. Na dokovima se prikazivao film o carskom rezu, pa smo išli da gledamo. Krvava stvar. Svaki put kad zaseku u

³ Bam — američki klošar, beskućnik. Prim. prev.

ženu, šiknula bi krv, u mlazevima, a onda bi joj izvukli bebu. Išli smo da pecamo s keja i, kad nešto ulovimo, prodavali smo to jevrejskim babama koje su sedele po klupama. Otac me više puta lešio zato što se vučem s Frenkom, ali znao sam da bih ionako dobio te batine, pa mogu bar da priuštim sebi i neko zezanje.

Međutim, nikad kraja nevoljama s ostalom decom iz kraja. Otac mi je samo odmagao. Recimo, kupi mi indijansku odeću i luk i strelu onda kad su svi drugi nosili kaubojsku opremu. Bilo je isto kao u školskom dvorištu — svi protiv mene. Opkoljavali bi me u svojim kaubojskim odelima, s pištoljima u rukama. Ipak, kad postane gusto, samo bih postavio strelu na tetivu, zategao luk i čekao. To bi ih uvek oteralo. Nikad nisam oblačio to indijansko odelo sem kad me otac terao da ga nosim.

I dalje sam se kačio sa Čakom, Edijem i Džinom, onda bismo se mirili i družili neko vreme, a zatim se ponovo svađah i razilazili.

Jednog popodneva visio sam pred kućom kao i obično. Nisam stajao ni dobro ni loše s društvom, samo sam bezveze čekao na njih da zaborave poslednju stvar kojom sam ih iznervirao. Nije bilo šta drugo da se radi. Samo beli vazduh i čekanje. Dosadilo mi, pa sam rešio da odem uzbrdo do Vašington bulevara, prema bioskopu, onda nizbrdo do Vest Adamsa. Možda bih prošao usput i pored crkve. Kad sam krenuo, čuo sam Edija:

»Ej, Henri, dođi ovamo!«

Društvo je stajalo na stazi između dve kuće. Edi, Frenk, Čak i Džin. Posmatrali su nešto, nagnuti nad jednim velikim žbunom.

»Dođi ovamo, Henri!«

»Šta je?«

Prišao sam do mesta gde su se nagnuli.

»Pauk se sprema da pojede muvu!« reče Edi.

Pogledao sam. Pauk je razapeo mrežu među grančicama žbuna i muva se ulovila u njoj.

Pauk je bio veoma uzbuđen. Muva je tresla čitavu mrežu pokušavajući da se oslobodi. Zujala je divlje i bespomoćno dok je pauk omotavao njena krila i telo novim i novim nitima. Pauk je kružio i kružio, omotavajući čitavu muvu dok je ona zujala. Pauk je bio veoma debeo i ružan.

»Sad će da je smota!« viknu Čak. »Sad će joj zabije kljove!«

Ugurao sam se među njih, ritnuo nogom i išutirao pauka i muvu iz mreže.

»Šta si jebo te uradio?« reče Čak.

»Kretenu!« viknu Edi. »Sve si pokvario!«

Uzmaknuo sam. Sad me je čak i Frenk čudno gledao.

»Drž'te ga!« dreknu Džin.

Preprečili su mi put ka ulici. Poleteo sam stazom u dvorište neke nepoznate kuće. Gonili su me. Protrčao sara kroz dvorište, iza garaže. Naišao sam na zidić čovečje visine obrastao bršljanom. Prebacio sam se preko. Jurnuo sam kroz novo dvorište i niz stazu ka ulici. Osvrnuo sam se i ugledao Čaka na vrhu onog zidića. Smandrljao se i pao na leđa. »Mamu ti jebem!« čuo sam ga.

Skrenuo sam udesno i nastavio da trčim. Trčao sam jedno sedam-osam blokova, a onda se skljkao na nečiji travnjak da dođem sebi. Nikoga nije bilo u blizini. Pitao sam se da li će Frenk da mi oprost. Pitao sam se da li će ostali da mi oprost. Rešio sam da ih izbegavam jedno nedelju dana ...

Tako su i zaboravili. Ništa se posebno nije dešavalo neko vreme. Proteklo je mnogo bezličnih dana. Onda je Frenkov otac izvršio samoubistvo. Niko nije znao zašto. Frenk mi je rekao da mora da se seli s majkom u manji stan, u neki drugi kraj. Rekao je da će mi pisati. I jeste. Samo, nismo se dopisivah. Crtali smo slikice. O ljudožderima. Njegovi su crteži bih o nevoljama s ljudožderima, a onda bih ja nastavio slikice tamo gde je on prekinuo, sve o nevoljama s ljudožderima. Majka je našla jednu Frenkovu slikicu, pokazala je ocu i naše dopisivanje je okončano.

Peti razred je postao šesti a ja počeo da razmišljam o bekstvu od kuće. Ali, smislio sam, ako većina naših očeva ne može da nađe posao, kako će jebi ga tip od metar i po da ga nade? Džon Dilinger je bio svačiji heroj, i dece i odraslih. Otimao je bankama pare. Pročuli su se i Lepi dečko Flojd i Mama Barker i Mitraljez Keh.

Ljudi su počeli da zalaze na puste placeve gde je džikljao korov. Provalili su da neki korovi mogu da se kuvaju i jedu. Makljali su se po praznim placevima i uličnim ćoškovima. Svako je bio besan. Pušili su »bul darem«⁴ i jebali majku svakom ko im se obrati. Iz džepova na košulji virio im je duvan i svi su motali

⁴ Bul darem — vrsta krdže. Prim. prav.

cigarete jednom rukom. Kad biste videli čoveka kome viri »bul darem« iz džepa, to je govorilo: pazi šta radiš. Ljudi su išli naokolo pričajući o dvostrukim i trostrukim hipotekama. Jedne noći otac je došao sa slomljenom rukom i modricama preko oba oka. Majka je radila negde za mizernu platu. Svaki dečak u kraju imao je jedne praznične pantalone i jedne za svaki dan. Kad bi se cipele raspale, nije bilo novih. U robnim kućama su prodavah đonove i štikle zajedno s lepkom za 15—20 centi i to se lepilo odozdo na cipele. Džinovi roditelji držali su jednog petla i kokoške u dvorištu i, kad neka kokoška ne nosi dovoljno jaja, oni bi je pojeli.

Što se tiče mene, bilo je sve po starom — u školi, i sa Čakom, Edijem i Džinom. Nisu samo odrasli postali zli, i deca su postala zla, čak su i životinje postale zle. Kao da su se zarazile od ljudi.

Jednom sam stajao pred kućom čekajući nešto kao i uvek, u lošim odnosima s društvom, nisam više ni imao neku želju za njima, kada je Džin rupio pred mene: »Ej, Henri, dođi ovamo!«

»Šta je?«

»DOĐI!«

Džin je potrčao a ja za njim. Trčao je ka dvorištu Džibsonovih, koje je bilo opasano debelim zidom od cigala.

»GLEDAJ! ZAROBIO JE MAČKU! UBIĆE JE SAD!«

Mala bela mačka skupila se u ćošku dvorišnog zida. Nije imala kud. Povila je leđa u luk i frktala, isukanih kandžica. Ali bila je veoma mala, a Čakov buldog Barni, režao je i prilazio sve bliže i

bliže. Stekao sam utisak da su oni doneli mačku i onda doveli buldoga. Bio sam gotovo siguran u to, zbog načina na koji su Čak i Edi i Džin gledali: imali su pogled krivca.

»To ste vi namestili«, rekoh.

»Ne«, reče Čak, »mačka je kriva. Došla je ovamo. Pusti je sad nek se čupa sama.«

»Mrzim vas, gadovi«, rekoh.

»Barni će da ubije mačku«, reče Džin.

»Iskidaće je na parčiće«, reče Edi. »Boji se kandži, ali kad uleti u nju, biće kraj.«

Barni je bio krupan žučkasti buldog balavih čeljusti. Tupav i debeo, žutih očiju bez izraza. Potmulo je režao i primicao se sve bliže, nakostrešene dlake po vratu i duž kičme. Poželeo sam da ga šutnem u degensko dupe, ali pomislih da bi mi smesta otkinuo nogu. Bio je totalno obuzet ubistvom. Bela mačkica nije čak dobila ni šansu da poraste. Frktala je i čekala, stisnuta uza zid, divno stvorenje, tako čista.

Buldog je lagano napredovao. Šta im je to trebalo? Ovo nije bila stvar hrabrosti, samo prljava igra. Gde su bili odrasli? Gde su ti autoriteti? Uvek su se motali oko mene optužujući me. Gde su bili sad?

Palo mi je na pamet da uletim, zgrabim mačku i pobegnem, ali nisam imao snage za to. Bojao sam se da me buldog ne napadne.

Svest o tome da nemam petlje da uradim ono što je neophodno učinila je da se osetim užasno. Fizički mi se smučilo. Postao sam slab. Nisam želeo da se to dogodi, a ništa nisam mogao da smislim kako bih to sprečio.

»Čak«, rekoh, »pusti mačku, molim te. Zovni psa.«

Čak je ćutao. Samo je gledao dalje.

"Onda je viknuo: »Barni, drž' je! Drž' tu mačku!«

Barni se pokrenuo i mačka najednom skočila. Pomamna zbrka beline i frktanja, kandži i zuba. Barni je ustuknuo a mačka se opet stisnula uza zid.

»Drž' je, Barni«, ponovi Čak.

»Ćuti, jebo te!« rekoh.

»Pazi kako govoriš sa mnom«, reče Čak.

Barni poče opet da se primiče.

»Vi ste sve ovo namestih«, rekoh.

Čuo sam neki zvuk iza nas i osvrnuo se. Ugledao sam matorog Džibsona kako posmatra iza stakla na prozom spavaće sobe. I on je želeo da mačka bude ubijena, kao i dečaci. Zašto?

Matori Džibson s veštačkim zubalom bio je naš poštar. Imao je ženu koja je po ceo dan sedela u kući. Izlazila je samo da baci đubre. Misis Džibson je uvek nosila mrežu preko kose i uvek išla u spavačici, šlafroku i papučama.

Tada ugledah i nju, odevenu po običaju, kako prilazi i staje pored svoga muža, čekajući na umorstvo. Matori Džibson je bio

jedan od retkih muškaraca u kraju koji imaju posao, ali je ipak osećao potrebu da vidi ubijanje te mačke. Džibson je bio isti kao Čak, Edi i Džin.

Bilo ih je previše u igri.

Buldog se primakao. Nisam bio u stanju da gledam kako je rastrže. Osetio sam užasan stid što ostavljam mačku na cedilu. Još je postojala šansa da će mačka možda pokušati da pobegne, ali znao sam da će oni to sprečiti. Ta mačka nije bila suočena samo sa buldogom, bila je suočena s Čovečanstvom.

Okrenuo sam se i otišao, kroz dvorište na ulicu. Hodao sam prema kući i tamo, u dvorištu svoje kuće, otac je stajao čekajući. »Gde si bio?« upita me. Čutao sam.

»Ulazi u kuću«, reče on, »i nemoj da mi praviš tu nesrećnu facu da ti ne priredim nešto što će *stvarno* da te unesreći!«

Prešao sam u srednju školu, Maunt Džastin. Oko pola milje iz moje osnovne škole došlo je tamo, sve oni najveći i najopasniji. Ostali divovi stigli su iz drugih škola. Naši sedmi razredi bili su veći od devetih. Kad bismo se postrojili na fizičkom, bilo je smešno, mnogi od nas bili su veći od nastavnika. Stajali smo čekajući na prozivku, mlitavi, isturenih trbuha, oboreni glava, šlogiranih ramena.

»Isuse Hriste«, govorio je Vagner, nastavnik fizičkog, »isprsite se, stanite pravo!«

Niko ne bi promenio stav. Bili smo onakvi kakvi smo i nismo hteli da budemo drukčiji. Svi smo mi proživeli vreme velike krize i većina je odrasla na nikakvoj hrani, pa ipak smo postali tako ogromni i jaki. Mnogi su od nas, mislim, dobili vrlo malo ljubavi u porodici, i mi nismo tražili ljubav ili pažnju ni od koga. Bili smo živa komika, ali su ljudi izbegavali da se smeju u našem prisustvu. Kao da smo prerano odrasli jer nam je dojadilo da budemo deca. Nismo nimalo poštovali starije od sebe. Bili smo kao šugavi tigrovi. Jednom Jevrejinu, Semu Feldmanu, rasla je crna brada i morao je svako jutro da se brije. Do podne bi bio sav crn oko usta. Imao je i masu crnih dlaka po grudima i užasno smrdeo iz pazuha.

Neki drugi tip bio je pljunuti Džek Dempsej⁵. Neki Piter Mendželor imao je karu od 25 cm u mlohavom stanju. A kad smo otišli pod tuševe, provalio sam da imam najveća muda.

»Ej! Gle muda kod onog tipa, keve ti!«

»Bog te mazo, sine! Nije neka kita, ali koja su to jaja! «

»Bog te mazo!«

Nemam pojma šta je to bilo u vezi s nama, ali imali smo nešto i osećali smo to. Moglo se primetiti u načinu na koji hodamo ili razgovaramo. Nismo mnogo pričali, samo smo izvodili *zaključke*, i baš je to izluđivalo svakoga, način na koji smo uzimali stvari kao da se podrazumevaju.

Ekipa sedmih razreda igrala bi posle škole ragbi protiv osmaka i onih iz devetog razreda. Tu nije bilo borbe. Drali smo ih kao od šale, rasturali ih, imali smo stila u tome, neku nonšalanciju. Kod ragbija na dodir, mnogi su igrali samo na dodavanje, ali su naši češće igrali na trčanje. Pravili smo našem igraču blok tako što smo uletali u njih i rušili ih na zemlju. To je bio samo izgovor da budemo životinje, bolela nas patka za onog što trči. Protivnici su se uvek radovali kad pređemo malo na dodavanje.

Devojčice su ostajale posle škole i gledale nas kako igramo. Neke su već izlazile sa studentima, takve nisu interesovali srednjoškolski dripci, ali ostajale su da gledaju sedmake. Bili smo čuveni. Ostajale su posle časova i posmatrale nas i divile se. Ja

⁵ Džek Dempsej — čuveni bokser. Prim. prev.

nisam bio u ekipi, ali visio sam pored linije i kradom pušio, osećajući se kao trener ili tako nešto. Sve ćemo vas jebati, mislili smo, posmatrajući devojčice. Ali većina nas je samo drkala.

Onanija. Sećam se kako sam to naučio. Jednog jutra Edi je grebucnuo na prozor moje sobe.

»Šta je?« upitah.

Podigao je epruvetu na čijem je dnu bilo nešto belo.

»Šta je to?«

»Jeb«, reče Edi, »to je moj jeb.«

»Je l'?«

»Aha, treba samo da pljuneš na dlan i trljaš karu, nije loše, i onda brzo počne da ti štrca ovaj beli sok iz glavića. To se zove 'jeb'.«

»Je l'?«

»Aha.«

Edi je otišao sa svojom epruvetom. Razmišljao sam malo o tome i onda rešio da probam. Mali mi se ukrotio i bilo je stvarno dobro, bilo je sve bolje i bolje, nastavio sam i osetio se kao nikad ranije, nikad nisam doživeo nešto slično. Onda mi je iz glavića šiknuo sok. Posle toga sam češće upražnjavao tu stvar. Postajalo je još žešće kad zamišljaš da to radiš s devojom dok ga voštiš.

Jednog dana stajao sam pored aut linije i gledao kako naši razvaljuju neke jadnike. Potajno sam vukao dimove i posmatrao.

Pored mene, s leva i desna, stajala je po jedna devojčica. U trenutku kad su naši krenuli u proboj, opazio sam profana iz fizičkog, Loknu Vagnera, kako ide prema meni. Skembao sam pljugu i počeo da tapšem.

»Bacite ih na kolena, sinovi!«

Vagner mi je prišao. Samo je stao i zverao u mene. Odgajio sam već izraz opakog mangupa na licu.

»Naučiću ja *sve* vas pameti!« reče Vagner. »Tebe prvog!«

Okrenuo sam glavu i ovlaš ga odmerio, zatim vratio pogled na teren. Vagner je stajao i zijao u mene. Onda se udaljio.

To mi je baš prijalo. Voleo sam da me izdvoje kao rđavog. Voleo sam da se osećam rđav. Svako je mogao da bude dobar, za to ne trebaju muda. Dilinger je imao muda. Mama Barker je bila sila od žene kad je učila one tipove kako se rukuje mašinkama. Nisam želeo da budem kao moj otac. On se samo pravio da je rđav. Kad si rđav, nema šta da foliraš, takav si. Voleo sam što sam rđav. Muka me hvatala od dobrote.

Devojčica pored mene reče: »Ne bi smeo da dozvoliš Vagneru tako nešto. Zar ga se bojiš?«

Okrenuo sam se i pogledao je. Dugo sam zurio u nju, nepomično.

»Šta ti je?« upita ona.

Pogledao sam na drugu stranu, otpljunuo i okrenuo se. Lagano sam prošao duž ivice terena, izašao kroz kapiju i otišao kući.

Vagner je stalno nosio sivu trenerku, i gornji i donji deo. Imao je okruglu malu trbu. Uvek se nešto kurčio. Godine su bile jedina njegova prednost. Pokušavao je da nas blefira, ali sve bezuspešnije. Mene je konstantno jebavao neko ko nije imao prava da me jebava. Vagner i moj otac. Moj otac i Vagner. Šta su hteli? Šta sam im ja smetao?

22

Jednog dana, isto kao u osnovnoj školi Dejvid, prikačio mi se neki dečak. Bio je mali i žgoljav, s vrlo malo kose na temenu. Zvali su ga Ćela. Njegovo pravo ime bilo je Eli la Kros. Sviđalo mi se njegovo pravo ime, ali ne i on. Bukvalno se zalepio za mene. Toliko je bio jadan da nisam bio u stanju da ga oteram. Kao neki džukac, izgadneo i išutiran. Nije mi bilo prijatno da se družim s njim. Ali, znao sam kako se džukac oseća, pa sam ga tolerisao. Svaka druga reč bila mu je psovka, ali sve je to bio fol, bio je uplašen a ne mangup. Ja nisam bio uplašen, ali bio sam zbunjen, pa smo u neku ruku bili solidan par.

Pratio sam ga kući posle škole, svakog dana. Živeo je s majkom, ocem i dedom. Imali su malu kuću preko puta jednog parkića. Sviđao mi se njegov kraj, bio je pun drveća s velikim senkama, a pošto su mi neki ljudi rekli da sam ružan, uvek mi je bila milija senka od sunca, tama od svetlosti.

Dok smo se tako vraćali iz škole, Ćela mi je pričao o svom ocu. Otac mu je bio lekar, poznati hirurg, ali je izgubio dozvolu za rad zbog pijanstva. Jednog dana upoznao sam Ćelinog oca. Sedeo je na stolici ispod drveta, samo je sedeo.

»Tata«, reče Ćela, »ovo je Henri.«

»Zdravo, Henri.«

To me podsetilo na ono kad sam prvi put video mog dedu kako stoji na stepenicama svoje kuće. Samo, Ćelin otac je imao crnu kosu i crnu bradu, ali oči su mu bile iste onakve — sjajne i užarene, tako čudne. A tu je stajao i Ćela, sin, koji nimalo nije žario.

»Dođi«, rekao je Ćela, »ajde sa mnom.«

Sišli smo u podrum, ispod kuće. Bilo je mračno i vlažno i neko vreme smo samo stajali dok nam se oči nisu privikle na tamu. Onda sam primetio mnogo buradi unutra.

»Puna su raznog vina«, reče Ćela. »Ajde, probaj jebeni gutljaj.«

»Ne.«

»Što?«

»Ne.«

»Jesi ti jebeni čovek, šta si?«

»Nisam pizda«, rekoh.

»Probaj onda gutljaj, jebo te.«

Preda mnom je stajao mali Ćela, zezajući me. Nema problema. Prišao sam jednom buretu i sagnuo glavu.

»Otvori jebeni pipac! Otvori jebena usta!«

»Je l' ima ovde paukova?«

»Ajde! Ajde, jebo te!«

Namestio sam usta ispod pipe i odvrnuo je. Tečnost čudnog vonja počela je da mi kaplje pravo u usta. Ispljunuo sam.

»Nemoj da si pička! Gutaj, što te boli đoka!«

Odvnuo sam pipu skroz i otvorio usta. Tečnost čudnog vonja potekla je u mlazu. Progutao sam, zavrnuo pipu i uspravio se. Povraćalo mi se.

»Pij sad ti«, rekoš Ćeli.

»Normalno«, reče on, »nemam prpu, jebi ga.«

Spustio se ispod bureta i potegao dobar gutljaj. Neće taj žgebac mene da sjebe, pomislih. Sagnuo sam se ispod drugog bureta, odvrnuo i otpio malo. Uspravio sam se. Počeo sam da se osećam bolje.

»Ej, Ćelo«, rekoš, »sviđa mi se ovo.«

»Dobro, jebo te, probaj još.«

Probao sam još. Sada je ukus postao bolji. Sada sam se osećao bolje.

»Ovo je od tvog ćaleta, ćelo. Nije zgodno da popijem sve.«

»Boli njega uvo. Ne pije više.«

Nikada se nisam osećao tako dobro. Bilo je bolje od onanije.

Išao sam od bureta do bureta. Volšebna stvar. Zašto mi niko nije ranije rekao? S ovim, život je bio pun, čovek je bio savršen, nedodirljiv.

Uspravio sam se i pogledao Ćelu.

»Gde ti je keva? Oću da ti jebem kevu!«

»Ubiću te, pederu, samo pipni moju kevu!«

»Ti znaš da mogu da te zgazim, Ćelo.«

»Da.«

»Dobro, neću da ti diram kevu.«

»Ajmo onda, Henri.«

»Samo još gutljaj... «

Prišao sam buretu i pošteno cugnuo. Onda smo se popeli uz stepenice. Kad smo izašli iz podruma, Ćelin otac je još sedeo na stolici pod drvetom.

»Bili ste u podrumu, a, dečaci?«

»Da«, reče Ćela.

»Rano ste počeli, a?«

Ćutali smo. Izašli smo na bulevar i ušli u dragstor. Kupili smo gomilu žvaka i strpali ih u usta. Ćela se brinuo da li će keva da ga provali. Ja se nisam nizašta brinuo. Seli smo na klupu u parkiću i žvakali žvake, i onda pomislih: eto, otkrio sam nešto, nešto što će mi pomoći u dugom, dugom vremenu koje dolazi. Trava u parkiću činila se zelenija, klupe su bolje izgledale, a i cveće kao da je živnulo. Možda ta stvar ne valja za hirurge, ali mora da već u startu nešto nije u redu s ljudima koji žele da budu hirurzi.

U Maunt Džastinu biologija nije bila problem. Imali smo mister Stenhoup za nastavnika, čovu od jedno 55 godina, i uglavnom smo mu radili šta smo hteli. Lili Fišmen je išla u moj razred i bila stvarno razvijena. Imala je ogromne sise i vrckala čarobnim dupetom, hodajući na visokim štiklama. Bila je glavna, pričala je sa svim dečacima i trljala se o njih za vreme razgovora.

Svakog dana je bilo isto na času biologije. Nikad nismo otvarali knjigu. Mister Stenhoup bi pričao jedno deset minuta, a onda bi Lili rekla: »Jao, *nastavniče*, ajmo da pravimo šou!«

»Ne može!«

»Ajmo, *nastavniče*!«

Prilazila bi katedri, mazno se naginjala nad njim i šaputala nešto.

»A... dobro, u redu...« govorio je.

Onda bi Lili počela da peva i ljulja kukovima. Uvek bi otpevala prvo »Brodvejsku uspavanku«, zatim ređala ostale numere. Bila je zanosna, sva uspaljena, a bili smo i mi. Bila je kao odrasla žena, nabacujući se Stenhoupu, nabacujući se nama. Koja predstava. Matori Stenhoup je samo cvileo i balavio. Smejali smo mu se i vikali Lili: bis! To je potrajalo sve dok direktor, mister Leisfeld, nije jednog dana uleteo u razred.

»Šta se to radi ovde?« Stenhoup je samo sedeo, okamenjen.

»Čas je završen!« dreknu Leisfild.

Dok smo praznili učionicu, Leisfild reče: »A vi, mis Fišmen, javićete se smesta u moju kancelariju!«

Normalno, nikada nismo radili domaći iz biologije i sve je bilo kako treba dok nam Stenhoup nije dao prvi pismeni.

»Jebo te«, glasno reče Piter Mendželor, »šta ćemo sad?«

Piter je bio onaj s patkom od 25 cm u kilavom stanju.

»Ti nikad nećeš morati da radiš u životu«, reče mu Džek Dempsej. »Ovo je naš problem, a ne tvoj.«

»Možda bi trebalo da zapalimo školu«, reče Red Kirkpetrik.

»Sranje«, reče jedan iz zadnje klupe, »kad god dobijem keca, ćale mi iščupa nokat.«

Svi smo buljili u svoje zadatke. Setio sam se *mog* oca. Onda sam mislio na Lili Fišmen. Lili Fišmen, pomislih, kurvo nad kurvama. Baš si zloća, kad uvijaš telom pred nama i onako pevaš, sve nas šalješ u pakao.

Stenhoup nas je posmatrao.

»Zašto niko ne piše? Zašto niko ne odgovara na pitanja? Imate li svi olovke?«

»Majku mu, imamo li svi olovke?« reče jedan tip.

Lili je sedela u prvoj klupi, uz katedru. Videli smo kako otvara udžbenik biologije i traži odgovor na prvo pitanje. Tako znači. Svi smo otvorili udžbenike. Stenhoup je samo sedeo i blenuo u nas.

Nije znao šta da učini. Počeo je da muca nešto. Sedeo je dobrih pet minuta, onda skočio. Jurio je gore-dole između redova.

»Ljudi, šta radite? Zatvaraj udžbenike! Zatvaraj udžbenike!«

Kad sune pored njih, učenici su zatvarali knjige, da bi ih ponovo otvorili čim on prođe.

Ćela je sedeo sa mnom u klupi i smejao se. »Al, je ispao *guzica!* Jao, matore li *guzice!*«

Bilo mi je pomalo žao Stenhoupa, ali ovde je bila u pitanju i moja koža. Onda je stao iza katedre i dreknuo: »*Zatvarajte udžbenike ili ću svima kečeve!*«

Lili Fišmen je ustala. Podigla je suknju i zategla svoju svilenu čarapu. Namestila je halter, videli smo belu butinu. Onda je ponovo zadigla suknju i namestila drugu čarapu. Nikad nismo videli takav prizor, niti je Stenhoup ikada video nešto slično. Lili je sela i svi smo dovršili pismeni otvorenih udžbenika. Stenhoup je samo sedeo za katedrom, totalno slomljen.

Drugi čova koga smo jebavali bio je Pop Femsvort. Počelo je već prvog dana na praksi tehničkog. Kazao je: »Ovde učimo radom. Počinjemo odmah. Svaki od vas ima da rastavi mašinu na delove i onda je ponovo sastavi, tako da bude u ispravnom stanju i radi tokom semestra. Na zidu imate šeme a ja ću odgovariti na vaša pitanja. Biće vam prikazani i filmovi o radu mašina. Ali sada,

molim, počnite s remontom vaših mašina. Alat vam je na policama.«

»Ej, Pope, pusti nam prvo film!« reče neko.

»Rekao sam: 'počinji remont'!«

Nemam pojma gde su pokupili tolike mašine. Bile su masne i crne i zardale. Žalosno su izgledale.

»Jebo te bog«, reče jedan tip, »ova moja je ko gvozdена gromada govana.«

Stajali smo nad svojim mašinama. Većina je uzela one majmunske alatke. Red Kirkpetrik je uzeo francuski ključ i lagano strugao njime povrhu svoje mašine pažljivo guleći crnu traku masti dugu pola metra.

»Ajde, Pope, pusti nam film! Došli smo pravo s fizičkog, muda nam otpala! Vagner nas terao u skok i čučanj ko gomilu žaba!«

»Počinji sa zadatkom kako je rečeno!«

Počeli smo. Bilo je besmisleno. Gore od muzičkog. Čuo se zveket alatki i poneko teško dahtanje.

»JAO, JEBO TE!« zaurla Heri Henderson. »ZGULIO SAM KURCEVI ZGLOB! JEBEM TI OVO BELO ROBOVANJE!«

Oprezno je omotao maramicu oko desne šake i posmatrao krv kako probija. »Sranje«, reče.

Mi ostali nastavismo da se kao trudimo. »Radije bih turnuo glavu u mindžu od slonice«, reče Red Kirkpetrik.

Džek Dempsej odbaci svoju alatku na pod. »Puko sam«, reče on, »radite mi šta očete, ali meni je dosta. Ubijte me. Uštrojite me. Dosta mi je.«

Prešao je preko radionice i naslonio se na zid. Skrstio je ruke i oborio pogled u cipele.

Situacija je bila zbilja zaguljena. Nigde nijedne devojčice. Kroz zadnja vrata radionice videlo se veliko školsko dvorište, sve ono sunce i prazan prostor napolju gde ništa nije moralo da se radi. A ovde unutra bili smo mi, iskrivljeni nad kretenskim mašinama koje čak nisu bile ni spojene s automobilima, bile su neupotrebljive. Samo prokleta gvožđurija. Bilo je tupavo i bilo je teško. Trebalo nam je malo poštede. Životi su nam bili već dovoljno tupavi. Nešto nas je moralo spasti. Čuli smo da je Pop dobričina, ali nije izgledao tako. Bio je džinovska somina s pivskim škembetom, u masnom radnom mantilu, s kosom koja mu je padala u oči i bradom što se sijala od ulja.

Ami Vajtčepl je odbacio svoj majmunski ključ i prišao mu. Nabacio je široki kez preko čitavog lica. »Ej, Pope, dokle, majku mu?«

»Vraćaj se mašini, Vajtčepl!«

»Ajde, Pope, zajebi zezanje.«

Arni je bio malo stariji od nas ostalih. Proveo je nekoliko godina u nekom popravnom domu. Ali, iako stariji, bio je niži od nas. Imao je zift-crnu kosu zalizanu vazelinom. Često je stajao u

muškom klozetu cedeći bubuljice pred ogledalom. Bio je bezobrazan sa devojkicama i nosio »šeik« kurtone po džepovima.

»Znam fazon za tebe, Pope!«

»Je l'? Vraćaj se mašini, Vajtčep!«

»Ovaj je ludnica, Pope.«

Stajali smo pored mašina i posmatrali kako Ami priča Popu neki masan vic. Glave su im se dodirivale. Kraj vica. Pop je počeo da se smeje. Ogromna telesina se previjala, uhvatio se za škembe. »Sveca ti jebem! Jao, ljudi moji, sveca ti jebem!« smejavao se. Onda je prestao.

»Dobro, Arni, vraćaj se svojoj mašini!«

»Ne, čekaj Pope, znam još jedan!«

»Je l'?«

»Aha, slušaj...«

Svi smo ostavili mašine i prišli. Skupili smo se oko njih, slušajući Amija kako priča novi fazon. Na kraju fazona Pop se presamitio. »Sveca ti jebem, o bože, sveca ti jebem!«

»Čuj ovaj, Pope. Frajer vozi kroz pustinju i vidi golog tipa kako skače ko zec pored puta, vezanih ruku i nogu. 'Ej, burazeru, koj' ti je?' pita ga frajer. 'U pizdu materinu', kaže golać, 'uzeo sam nekog stopera u kola a degenerik izvadio pucu i skinuo me golog. Onda me vezao i ojadio u bulju, mamu mu jebem pedersku!' 'Ama nije moguće', kaže frajer i izađe iz kola. 'Života mi', kaže golać,

'zguzio me ko majmuna, jebem li mu familiju!' 'Šta ćeš', kaže frajer i otvori šlic, 'danas si se baš usrećio.'«

Pop je počeo da se krivi, zamalo da padne pod sto. »Jao, ne! Jao, NE! JAO... SVECA TI... JEBEM, ISUSE... SVECA TI JEBEM...!«

Najzad se smirio.

»Bog te jebo«, prigušeno reče, »Ljudi moji...«

»Da vidimo film, a Pope?«

»Pa dobro, u redu.«

Neko je zatvorio zadnja vrata a Pop izvadio štrokavo belo platno. Uključio je projektor. To je bio neki idiotski film, ali bolji od akanja s onim mašinama. Benzin se palio svećicama, eksplozija aktivirala glavu cilindra koja je pokretala polugu i ventili se otvarali i zatvarali a glave cilindara išle gore-dole pokrećući poluge. Nije baš bilo interesantno, ali unutra je bila hladovina i mogao si da se zavalíš u stolici i misliš o bilo čemu što ti padne na pamet. Nisi morao da jebavaš zglobove po prokletom gvožđu.

Nikada nismo rastavili te mašine, a kamoli sastavili, i ne sećam se više koliko smo puta gledali isti film. Ami je pričao sve nove i nove viceve i svi smo se cerekali, iako je masa tih fazona bila imbecilna, osim Popu Femsvortu, koji je nastavio da se previja i smeje: »Sveca ti jebem! Jao, ne! Jao, ne, ne, ne!«

Dobar neki čova. Svi smo ga voleli.

Naša nastavnica engleskog, mis Gredis, držala je apsolutni primat. Plavuša sa dugim šiljatim nosom. Nije bio neki nos, ali gubio se kad čovek vidi ostalo. Nosila je tesne haljine s dubokim dekolteom, crne cipele s visokim štiklama i svilene čarape. Bila je sva zmijasta, divnih dugačkih nogu. Sedela je za katedrom samo dok traje prozivka. Ispred table je uvek držala praznu klupu i sedela na njoj posle prozivke, okrenuta nama. Smestila bi se na klupi, prekrštenih nogu i visoko zadignute haljine. Nikada još nismo videli takve članke na nogama, takve noge, takva bedra. Jeste, bila je tu i Lili Fišmen, ali Lili je bila devojčica-žena, dok je mis Gredis bila u punom cvatu. A mogli smo da parimo oči na njoj po čitav čas svakog božjeg dana. Nije bilo nijednog učenika kojeg nije hvatala tuga kad zazvoni za kraj časa engleskog. Često smo razgovarali o njoj.

»Šta misliš, je l' bi se pojebala?«

»Jok, samo nas loži. Zna da nas izluđuje, samo je to pali, drugo je ne zanima.«

»Znam gde stanuje. Ima da odem jedne noći.«

»Nemaš ti muda za to!«

»Je l'? Je l'? Ubiću je od kurca! Sama to traži!«

»Znam jednog osmaka koji kaže da je bio kod nje jedne noći.«

»I? Šta je bilo?«

»Izašla mu na vrata u spavaćici. U suštini, sise joj bile ispale. Reko joj da je zaboravio šta je dala za domaći. Onda ga pozvala da uđe.«

»Bez zezanja?«

»Ozbiljno. Ali ništa nije bilo. Skuvala mu čaj, rekla mu za domaći, pa je otišao.«

»Jebo te, da sam ja ušao, *svašta* bi bilo!«

»Idi? Šta bi ti radio?«

»Prvo bi je satro kurcem, onda bi joj jeo pičke, onda bi je karao među sise i na kraju bi morala da mi puši.«

»Pun si mašte, dečko. Nema zezanja s tobom. Jesi jebo nekad u životu?«

»Fala kurcu da sam jebo. Iks puta.«

»Kako je bilo?«

»Bezveze.«

»Nisi mogo da svršiš, a?«

»Svršavo sam svuda ko manijak, nisam mogao da stanem.«

»Svršavo svuda po dlanu ko manijak, a?«

»Ha, ha, ha, ha!«

»A, ha, ha, ha, ha, ha!«

»Ha, ha!«

»Svuda po dlanu, a?«

»Jebite se, kreteni!«

»Ne verujem da je iko od nas jebo nešto«, reče neko.

Svi su ćutali.

»Kenjaj. Jebo sam ja još u prvom razredu.«

»Nije to ništa. Ja sam jebo kad sam imao četiri godine.«

»Alal vera, Rede. Jebi to i dalje!«

»Jebo sam tu klinku u podrumu kod mene.«

»Digo ti se?«

»Normalno.«

»Svršio si?«

»Aha, mislim. Štrcnulo je nešto.«

»Lepo bogami. Šorao si joj u pičku, Rede.«

»Jedi govna!«

»Kako se zvala?«

»Beti En.«

»Dokurca«, reče onaj što je tvrdio da je jebo u prvom razredu.

»I moja se zvala Beti En.«

»Koja kurvica«, reče Red.

Jednog vedrog prolećnog dana, na času engleskog, mis Gredis je sedela na klupi ispred table, okrenuta nama. Suknja joj je bila zadignuta kao nikad, bilo je potresno, divno, volšebno i bludno. Koje noge, koja bedra, bili smo opčinjeni. Bilo je neverovatno. Ćela je sedeo u klupi pored moje. Nagnuo se i počeo da me gurka prstom u nogu.

»Potukla je sve rekorde!« šapnuo je. »Gledaj! Gledaj!«

»Jebo te bog«, rekoš, »ćuti, spustiće suknju zbog tebe!«

Ćela je povukao ruku a ja čekao. Nismo prepali mis Gredis. Suknja joj je ostala visoko kao nikad. To je bio zbilja dan za pamćenje. Nije bilo nijednog učenika kome se nije digao, a mis Gredis je pričala dalje. Siguran sam da nijedan od nas ni reč nije čuo. Devojčice su, pretpostavljam, pogledima govorile jedna drugoj: ova kurva je baš preterala. Mis Gredis nije mogla da pretera. U neku ruku, kao da među njenim nogama nije bila pička nego nešto mnogo bolje. Koje noge. Sunce je sijalo kroz prozor i lilo svoje zrake na te noge i bedra, poigravalo je na toploj svili pripijenoj oko nogu. Suknja joj se tako *visoko* popela, svi smo molili boga za tren gaćica, tren *nečega*, Isuse Hriste, bilo je kao smak sveta i novo stvaranje i novi smak, sve je postalo stvarno i nestvarno, sunce i bedra i svila, tako glatka, topla, razbludna. Čitav je razred podrhtavao od žudnje. Pogled se mutio i bistrio, a mis Gredis i dalje sedela kao da se ništa ne dešava i pričala kao da pojma nema ni o čemu. To je činilo sve tako divnim i užasnim: što se pravila kao da se ništa ne dešava. Za trenutak, oborio sam pogled na klupu i video žilice u drvetu tako uveličano kao da je svaka šara lokva tečnih vrtloga. Smesta sam vratio pogled na one noge i bedra, ljut na sebe što sam gledao drugde i možda nešto propustio.

Onda je počeo da dopire zvuk: »tipa, tupa, tupa, tupa... «

Ričard Vejti. Sedeo je u zadnjoj klupi. Imao je ogromne uši i debele usne, monstruozne otekle usne na golemoj glavi. Oči su mu bile gotovo bezbojne, nisu odavale nikakvu radoznalost ili inteligenciju. Imao je slonovska stopala a usta su mu uvek zjapila otvorena. Kad je govorio, reči su izlazile jedna po jedna, mučno, u dugim pauzama. Nije bio čak ni pizda. Niko nije nikada govorio s njim. Niko nije znao otkud on u našoj školi. Ostavljao je utisak da nešto vrlo bitno nedostaje njegovom imidžu. Nosio je čistu odeću, ali bi mu košulja uvek ispala pozadi, falila su mu dugmad na košulji ili pantalonama. Ričard Vejti. Živeo je negde i dolazio u školu svaki božji dan.

»Tupa, tupa, tupa, tupa... «

Ričard Vejti je drkao kurac: zdravica nogama i bedrima mis Gredis. Nije izdržao. Možda nije kapirao društvene manire. Sada smo ga svi čuli. Mis Gredis ga je čula. Devojčice su ga čule. Svi smo znali šta on radi. Bio je toliko jebeno tup da čak nije ni osećao da treba malo da utiša. A uzbuđenje mu je raslo sve više i više. Tupkanja su postajala sve glasnija. Njegova stisnuta šaka tupkala je o unutrašnju stranu klupe.

»TUPA, TUPA, TUPA... «

Gledali smo u mis Gredis. Šta će učiniti? Oklevala je. Preletela je pogledom po razredu. Nasmejala se, pribrano kao i uvek, zatim nastavila:

»Verujem da je engleski jezik najznačajniji i najprijemčiviji oblik sporazumevanja. Pre svega, treba da budemo zahvalni što

smo dobili ovaj jedinstveni poklon velikog jezika. Ako ga ikad zloupotrebimo, zloupotrebljavamo sami sebe. Zato slušajmo, obratimo pažnju, spoznajmo nasleđe naše prošlosti, a istovremeno istražujmo i prihvatamo rizike koje jezik nosi u sebi... «

»TUPA, TUPA, TUPA... «

»Moramo zaboraviti Englesku i njihov način svakodnevnog govora. I pored toga što je engleski način sasvim na svom mestu, naš američki govor sadrži mnoge duboke izvore neistraženih sredstava izražavanja. Ova nam sredstva stoje na raspolaganju. U pravom trenutku i kod pravih pisaca doći će jednog dana do literarne eksplozije... «

»TUPA, TUPA, TUPA... «

Da, Ričard Vejt je bio jedan od retkih sa kojima nikada nismo razgovarali. U stvari, bojali smo ga se. Nije bio neko koga biste prebili na mrtvo ime, to ne bi nikad nikog usrećilo. Želeo si samo da se skloniš što je moguće dalje od njega, nisi želeo da ga vidiš, da gledaš u te debele usne, u ta velika razjapljena usta kao usta zgnječene žabe. Izbegavao si ga, jer ne možeš pobediti Ričarda Vejtija.

Čekali smo i čekali dok je mis Gredis i dalje govorila o engleskom jeziku u američkoj kulturi. Čekali smo, a Ričard Vejt drkao i drkao. Ričardova pesnica zumbala je o unutrašnju stranu klupe, devojčice se krišom zgledale među sobom, a mi mislili: šta će ovaj kreten kod nas u razredu? Sve će da pokvari. Dovoljan je jedan kreten da mis Gredis povuče svoju suknju zauvek.

»TUPA, TUPA, TUPA... «

A onda je prestalo. Ričard je samo sedeo. Svršio je. Potajno smo bacali poglede na njega. Izgledao je isto. Da li mu je sperma ležala u krilu ili ostala u šaci?

Zazvonilo je. Čas engleskog bio je završen.

Posle toga, predstava je dobila mnoge reprize. Ričard Vejtji je često tupkao dok smo mi slušali mis Gredis kako govori sa svog trona ispred table, visoko prekrštenih nogu. Mi frajeri prihvatili smo situaciju. Posle nekog vremena čak nas je i uveseljavala. I devojčice su je prihvatile, ali im nije prijala, pogotovo Lili Fišmenovoj, koja je gotovo pala u zaborav.

Osim Ričarda Vejtija, za mene je postojao još jedan problem u tom razredu: Hari Volden. Hari Volden je bio lep, po mišljenju devojčica, imao je duge zlatne uvojke i nosio čudnu, prefinjenu odeću. Izgledao je kao monden iz XVIII veka, mnogo čudnih boja, tamnozeleno, tamnoplavo, nije mi bilo jasno gde su, majku mu, njegovi iskopali svu tu odeću. A uvek je veoma mirno sedeo i pažljivo slušao na času. Kao da sve razume. Devojčice su govorile: »On je genije.« Meni nije ličio ni na šta. Ono što nisam mogao da shvatim bilo je zašto se mangupi ne kače s njim. To me baš mučilo. Kako se tako olako izvukao?

Jednog dana naišao sam na njega u hodniku. Preprečio sam mu put.

»Koj' si mi ti kurac«, rekoh. »Otkud svima ideja da si ti neki kurac?«

Volden je pogledao nadesno i, kad sam se osvrnuo da pogledam u tom pravcu, kliznuo je pored mene kao da sam nešto iz kanalizacije i u sledećem trenutku ponovo sedeo u klupi.

Gotovo svakog dana mis Gredis je pokazivala sve i Ričard tupkao do besvesti i taj Volden sedeo bez reči i držao se kao da veruje da je genije. Muka me hvatala od toga.

Pitao sam neke: »Slušaj, je l' stvarno misliš da je Hari Volden genije? Samo sedi u svojoj lepoj odeći i ništa ne govori. Koji je to dokaz? Svi mi to možemo.«

Nisu mi odgovarali. Nisam shvatao njihova osećanja u vezi s tim jebenim tipom. A onda je postalo još gore. Proneo se glas da Hari Volden viđa mis Gredis svake noći, da je njen ljubimac, i da vode ljubav. Smučilo mi se. Mogao sam da ga zamislim kako se izvlači iz svoje prefinjene zeleno-plave odeće, slaže je na stolicu, iskoračuje iz svojih narandžastih satenskih gaća i onda klizne pod čaršave gde mis Gredis mazi njegovu glavu punu zlatnih uvojaka na svom ramenu i grli ga i sve ostalo.

O tome su šuš kale devojčice koje kao da uvek sve znaju. Čak i pored toga što devojčice nisu posebno simpatisale mis Gredis, smatrale su da tu nema ničeg lošeg, da je sasvim razumljivo, jer takvom prefinjenom geniju kakav je Hari Volden treba da pripadne sva naklonost ovog sveta.

Ulovio sam Harija Voldena još jednom u hodniku.

»Zgaziću te ko pičku, pederu, druge ti zezaj!«

Hari Volden je pogledao u mene. Onda je pogledao preko mog ramena, pokazao prstom i rekao: »Šta je ono?«

Okrenuo sam se. Kad sam vratio pogled, njega nije bilo. Sedeo je u razredu bezbedno okružen klinkama koje su mislile da je genije i bile zaljubljene u njega.

Sve češće se šušvalo o odlascima Hari Voldena u kuću mis Gredis preko noći, a nekih dana Hari uopšte ne bi došao u školu. To su bih najbolji dani za mene, jer sam tada imao posla samo sa tupkanjem, a ne i sa zlatnim uvojcima i obožavanjem takvih budalaština od strane devojčica u njihovim suknjama i bluzama i uštirkanim šarenim haljinama. Kad Hari ne bi došao, šaputale su: »On je jednostavno *preosetljiv*... «

A Red Kirkpetrik je govorio: »Ona ga ubija od pičke.«

Jednog popodneva ušao sam u razred a klupa Harija Voldena bila je prazna. Pomislio sam da je odjebao po običaju. Onda se proneo glas od klupe do klupe. Uvek sam bio onaj koji sve poslednji sazna. Na kraju je stiglo i do mene: Hari Volden je izvršio samoubistvo. Prethodne noći. Mis Gredis još nije znala. Bacio sam pogled na njegovu klupu. Nikada više neće sedeti u njoj. Sva ona raznobojna odeća fuknuta u pakao. Mis Gredis je završila s prozivkom. Sela je na klupu ispred table i prekrstila noge kako samo ona ume. Imala je na sebi svilene čarape boje mesa, svetlije nego ikad. Suknja joj se zadigla sasvim nazad, otkrivajući bedra.

»Naša američka kultura«, govorila je, »predodređena je da bude velika. Engleski jezik, sada tako ograničen i ukalupljen, biće

izmenjen i usavršen. Naši pisci koristiće jezik koji volim da nazivam, u mislima, *amerikanskim* ... «

Čarape mis Gredis bile su boje kože. Činilo se da uopšte nema čarape, kao da je gola pred nama, ali fakat da nije, i da samo tako izgleda, činio je sve boljim nego ikad.

»Otkrivaćemo sve više i više naše sopstvene istine i sopstveni način govora, i taj novi glas neće pomutiti stari istorijati, stara ponavljanja, stari mrtvi i besmisleni snovi...«

»*Tupa, tupa, tupa...* «

Lokna Vagner se naoštrio da sredi Morisa Moskoviča. Desetak nas je čulo o tome posle časova i skupilo se iza škole da gleda. Vagner je utvrdio pravila: »Bijemo se dok neko ne vikne dosta.«

»Slažem se«, reče Moris. Moris je bio visok i mršav frajer, pomalo tupav, ali nikad nije mnogo govorio niti je gnjavio bilo koga.

Vagner je pogledao u mom pravcu. »Kad sredim ovoga, ti si na redu!«

»Ja, treneru?«

»Ti, ti, Kinaski.«

Podrugljivo sam ga gledao.

»Poštovaćete vi mene, jebi ga, makar morao da vas šibam jednog po jednog!«

Vagner se baš kurčio. Stalno je biflao na razboju, ili radio kolutove po strunjačama, ili pravio krugove oko terena. Šepurio se kao ćuran, šetajući svoju okruglu trbu. Voleo je da stane i dugo zvera u čoveka kao da gleda u govno. Nisam znao šta ga muči. Mi smo ga mučili. Verujem da je mislio kako jebemo sve klinke kao sumanuti i da nije baš uživao u takvim mislima.

Borba je počela. Vagner je demonstrirao neke uvežbane pokrete. Poigravao je u mestu, klatio se, petljao nogama, muvao pesnicama kroz vazduh i ispuštao neke šištave zvuke. Bio je impresivan. Smestio je Moskoviču tri leva direkta. Moskovič je samo stajao opuštenih ruku. Nije znao ništa o boksu. Onda ga Vagner odvalio desnicom preko usta. »Dokurca!« reče Moris i zavitla rukom. Vagner je eskivirao i uzvratio levom i desnom po Moskovičevom licu. Morisu je prokrvario nos. »Dokurca!« ponovio je i počeo da vitla obema rukama. I pogađa. Jeknuli su udarci, pukli po Vagnerovoj glavi. Vagner je pokušao da parira, ali njegove pesnice nisu imale snagu i bes Moskovičevih.

»Bog te mazo! Sjebi ga, Mori!«

Moskovič je bio rođeni bokser. Zabo je levicu u onu trbu. Vagner je izgubio dah i posrnuo. Pao je na kolena. Lice mu je bilo posečeno i krvavo. Brada mu se spojila sa grudima i izgledao je bolesno.

»Dosta«, reče on.

Ostavili smo ga iza zgrade i pošli za Morisom Moskovičem, našim novim idolom.

»Bog te mazo, Mori, idi u profesionalce!«

»Jok, tek sam napunio trinaest.«

Prošli smo iza one radionice s mašinama i stali na stepenice. Dve-tri cigarete kružile su iz ruke u ruku.

»Šta ima taj čovek protiv nas?« upita Mori.

»Jebi ga, Mori, kako ti nije jasno? Zavidim nam. Misli da karamo sve pičke u školi!«

»Što, ja nisam čak ni ljubio neku.«

»Zezaš, Mori?«

»Keve mi.«

»Probaj jednom peting, Mori, obeznaničeš se!«

Onda smo ugledali Vagnera kako prolazi. Udešavao je facu maramicom.

»Ej, treneru«, viknu jedan, »kad ćemo revanš?«

Stao je i pogledao u nas. »Bacite cigarete!«

»Jao, nemoj tako, treneru, ne možemo bez duvana!«

»Dođi vamo, treneru, izbaci nam pljuge!«

»Aha, dođi, treneru!«

Vagner je stajao i zverao u nas. »Još ja nisam završio s vama! Srediću ja svakog od vas, kad-tad!«

»Kako to misliš, treneru? Nešto su ti skromni talenti.«

»Aha, treneru, kako to misliš?« Otišao je preko terena ka svojim kolima. Bilo mi ga pomalo žao. Kad je čovek tolika zloća, morao bi da ima snage da vrati udarce.

»Verovatno misli da ćemo da probušimo sve dane do mature «, reče jedan frajer.

»To je ono«, reče drugi, »sto-posto mu neko svišio u uvo, pa sad ima jeb umesto mozga.«

Posle toga smo se razišli. Sasvim pristojan dan.

Majka je svakog jutra išla na svoj mizerno plaćeni posao, a za njom i otac, koji nije imao posao. Iako je većina suseda bila nezaposlena, nije želeo da pomisle kako ništa ne radi. Zato je ulazio u kola svakog jutra u isto vreme i vozio nekud kao da ide na posao. Vraćao se tek uveče, uvek u isto vreme. To mi je baš dobro došlo, jer mi ostajao čitav stan na raspolaganju. Zaključavali su kuću, ali sam ja znao kako da uđem. Parčetom kartona uklanjao sam kuku na spoljnim vratima sa zaštitnom mrežom. Vrata na zadnjem delu kuće zaključavana su ključem koji je ostajao iznutra u bravi. Gurnuo bih novine ispod vrata i izbacivao ključ iz brave. Izvukao bih novine s ključem na njima, otključavao i ulazio. Kad sam odlazio, vraćao sam kuku na ona vrata s mrežom i zaključavao vrata na koja sam ušao, ostavljajući ključ u bravi. Onda sam izlazio na prednji ulaz, a brava se automatski zatvarala za mnom.

Voleo sam da budem sam. Jednog dana igrao sam neku od mojih igara. Imali smo budilnik sa sekundarom, pa sam se takmičio u nedisanju. Svaki put bih obarao sopstveni rekord. Prolazio sam bukvalno kroz agoniju, ali zato bio ponosan kad bih dodao neku sekundu starom rekordu. Toga dana dodao sam čitavih pet sekundi i najzad uzimao vazduh pored prozora koji je gledao na ulicu. To je bio veliki prozor zastrt crvenim zavesama. Između zavesa je bila

pukotina, pa sam virnuo napolje kroz nju. Isuse Hriste! Prozor je gledao pravo na trem kuće Andersonovih. Misis Anderson je sedela na stepenicama i mogao sam da joj gledam direktno pod suknju. Imala je možda 23 godine i bogovski oblikovane noge. Mogao sam da joj vidim gotovo sve pod suknjom. Onda sam se setio očevog vojnog dvogleda. Stajao je na gornjoj polici njegovog plakara. Poleteo sam i dočepao ga, jurnuo natrag i uperio ga na noge misis Anderson. Poneo me pravo među njih! A bilo je drukčije od gledanja u noge mis Gredis: nisam morao da se pretvaram da ne gledam. Mogao sam da se koncentrišem. I jesam. Bio sam među njenim nogama. Bio sam napaljen kao životinja. Ljudi moji, koje noge, koja bedra! Svaki put kad bi se pomakla, bilo je neizdržljivo, prosto da ne veruješ.

Kleknuo sam na parket i držao dvogled jednom rukom a izvukao miška drugom. Pljunuo sam na dlan i počeo. Za trenutak, učinilo mi se da su sevnule gaćice. Malo je falilo da svršim. Zastao sam. Gledao sam kroz dvogled, zatim ga opet pridavio. Kad mi je došlo da svršim, ponovo sam stao. Čekao sam malo, onda ga nanovo bacao u nesvest. Ovoga puta znao sam da neću moći da se zaustavim. Bila je preda mnom. Video sam je skroz do pičke! Bilo je kao jebanje. Svršio sam. Isprskao sam sav parket ispod prozora. Belo i gusto. Ustao sam i otišao u kupatilo, uzeo toalet-papira i vratio se. Pobrisao sam parket, odneo papir do klozetske šolje i pustio vodu.

Misis Anderson je izlazila i sedela na tim stepenicama gotovo svakog dana, a ja uzimao dvogled i voštio karu.

Ako Anderson ikad dozna za ovo, mislio sam, ubiće me...

Moji su roditelji išli u bioskop svake srede uveče. U tom je bioskopu svaka ulaznica bila loz, a moji su želeli pare. Jedne srede uveče otkrio sam nešto novo. U kući ukoso od naše živeli su Pirocijevi. Između naše i njihove kuće vodila je staza, i to baš pored prozora koji gleda u njihovu dnevnu sobu. Prozor je bio zaklonjen tankom zavesom. Na dnu staze bio je neki zid, kao svod obrastao žbunjem. Kad stanem između tog zida i prozora, usred sveg tog žbunja, niko me nije mogao videti s ulice, pogotovo noću.

Došunjao sam se tamo. Bilo je neviđeno, daleko iznad mojih očekivanja. Misis Piroci je sedela na kauču i čitala novine. Noge su joj bile prekrštene, a na drugom kraju sobe sedeo je mister Piroci i čitao novine. Misis Piroci nije bila tako mlada kao mis Gredis ili misis Anderson, ali imala je dobre noge i visoke štikle i, skoro svaki put kad okrene stranu svojih novina, nanovo je ukrštala noge, pa joj se suknja pela uvis i ja bih ugledao još.

Ako moji dođu iz bioskopa i nađu me ovde, pomislih, mom životu biće kraj. Ali vredelo je reskirati.

Stajao sam krajnje tiho iza prozora i kibio noge misis Piroci. Imali su i krupnog ovčarskog psa, Džefa, koji je spavao u sobi kod vrata. Gledao sam u noge mis Gredis na času engleskog toga dana, onda drkao na noge misis Anderson, a sada je bilo još. Zašto mister Piroci nije gledao u noge misis Piroci? Samo je čitao svoje novine.

Očigledno je bilo da misis Piroci pokušava da ga napali jer se njena suknja pela sve više i više. Onda je okrenula stranu i vrlo žustro prekrstila noge a njena suknja *šibnula* naviše otkrivajući pogledu snežnobeke butine. Bila je sva kao *mleko! Neverovatno!* Bila je najbolja od *svih!*

Tada sam krajičkom oka snimio pokret nogu mister Pirocija. Naglo je ustao i krenuo ka vratima. Počeo sam da trčim, kršeći žbunje ispred sebe. Čuo sam kako otvara ulazna vrata. Uleteo sam u naše dvorište, sunuo iza garaže. Zastao sam za trenutak, osluškujući. Onda sam se popeo na ogradu i preskočio preko bršljana i žbunja u novo dvorište. Sjurio sam se niz stazu i izbio na ulicu, a onda počeo da trčkam kao tip koji trenira za neki kros. Nikoga nije bilo iza mene, ali sam ja i dalje trčkao.

Ako zna da sam to ja, ako kaže ocu, mrtav sam.

Ali možda je samo izvodio kera na kenjanje?

Trčkao sam niz ulicu sve do Vest Adams bulevara i seo na klupu kod autobuske stanice. Sedeo sam jedno pet minuta, onda polako krenuo kući. Kad sam stigao, mojih još nije bilo. Ušao sam, svukao se, pogasio svetla i čekao na jutro...

Neke druge srede uveče Ćela i ja smo prolazili našom uobičajenom prečicom između dveju zgrada. Išli smo ka vinskom podrumu njegovog oca kad Ćela zastade pored jednog prozora. Roletna je bila spuštena, ali ne sasvim. Ćela je stao, sagnuo se i gvirio unutra. Mahnuo mi je da priđem.

»Šta je?« prošaputah.

»Gledaj!«

Unutra su bili čovek i žena u krevetu, goli ispod zarozanog čaršava. Čovek je pokušavao da poljubi ženu, a ona ga gurala od sebe.

»Boga mu ljubim, Mari, što si takva, opusti se malo!«

»Ne!«

»Ah, *molim te*, ne mogu više!«

»Sklanjaj te odvratne ruke s mene!«

»Ah, Man, ja te volim!«

»Ti i tvoja izdrkana ljubav...«

»Mari, *molim te*.«

»Ućuti već jednom!«

Čovek se okrenuo prema zidu. Žena je podigla neki časopis, namestila jastuk pod glavom i počela da čita.

Uklonih smo se s prozora.

»Isuse«, reče Ćela, »smučilo mi se od ovog!«

»Mislio sam da ćemo videti nešto«, rekoš.

Kad smo stigli do vinskog podruma, našli smo samo veliki katanac koji je Ćelin matori postavio na vrata.

Vraćali smo se na taj prozor nanovo i nanovo, ali nikad u stvari nismo videli da se nešto desilo. Bilo je uvek isto.

»Mari, dosta je već prošlo. Mi *živimo* zajedno, zar ne shvataš?
U *braku* smo!«

»*Jaka stvar, jebao te brak!*«

»*Samo ovaj put, Mari, i neću više da te masiram, časna reč!*«

»*Ćuti! Muka mi je od tebe!*«

Udaljili smo se.

»*Sranje*«, rekoh.

»*Sranje*«, reče Ćela.

»*Ne verujem da on ima kurac*«, rekoh.

»*Kao da ga i nema*«, reče Ćela.

Prestali smo da idemo tamo.

Vagner nije završio s nama. Stajao sam u dvorištu za vreme fizičkog kad mi je prišao.

»Kinaski, šta radiš tu?«

»Ništa.«

»Ništa?«

Ćutao sam.

»Kako to da nisi ni u jednoj igri?«

»Jebeš ga, to je za dečicu.«

»Odsad si redar za đubre do daljnjeg.«

»Zbog čega? Koja optužba?«

»Vatanje zjala. Pedeset ukora.«

Učenici su morali da odrađuju ukore uklanjanjem đubreta. Ako imaš preko deset ukora a nisi ih odradio, nisi mogao da maturiraš. Briga me bilo da li ću da maturiram. Njihov problem. Što se mene tiče, mogao sam lepo da ostanem i postajem sve stariji, sve veći i veći. Pokupiću sve ribe u školi.

»Pedeset ukora?« rekoh. »Samo? Što ne bih dobio sto?«

»Dobro, sto. Dobio si ih.«

Vagner se udaljio, živi ćuran. Piter Mendželor je imao petsto ukora. Sada sam ja bio na drugom mestu i sustizao ga...

Prvo đubretarenje obavljalo se pred kraj užine. Sledećeg dana nosio sam kantu za đubre s Piterom Mendželorom. Bilo je prosto. Svaki je imao štap s oštrim ekserom na vrhu. Kupili smo papire štapom i gurali ih u kantu. Klinke su nas gledale dok smo išli pored njih. Znale su da smo *rdavi*. Piter je izgledao kao da umire od dosade a ja kao da me boli patka za ceo svet. Devojčice su znale da smo *rdavi*.

»Znaš Lili Fišmen?« upita Piter dok smo se tako vukli.

»O, da, da.«

»Eto, ta nije nevina.«

»Otkud znaš?«

»Rekla mi.«

»Ko je probušio?«

»Njen ćale.«

»Mmmmm... Šta ćeš, nije on kriv.«

»Lili je čula da imam veliki kurac.«

»Aha, cela škola zna.«

»Eto, Lili ga želi. Izjavila je da može da ga primi.«

»Ima da je raščerečiš.«

»Aha, oću. Šta se može kad ga želi.«

Spustili smo kantu za đubre i šmekovali neke klinke koje su sedele na klupi. Piter je krenuo ka njima. Ja sam ostao. Prišao je jednoj i nešto joj šapnuo na uvo. Počela je da se kikoće. Piter se vratio kanti za đubre. Podigli smo je i krenuli dalje.

»Eto«, reče Piter, »čerečim je danas u četiri.«

»Je l'?«

»Znaš onaj krš od kola iza škole odakle je Pop Femsvort vadio motor?«

»Aha.«

»Lepo, dok ne odvuku tu kršinu, imaću sobicu za karanje. Uzeću Lili na zadnjem sedištu.«

»Neki ljudi stvarno žive.«

»Diže mi se već kad pomislim na to«, reče Pit.

»I meni, a nisam čak ni onaj koji će da jebe.«

»Ima možda jedan problem«, reče Pit.

»Ne možeš da svršiš?«

»Ne, nije to. Treba neko da mi čuva stražu. Da pazi na radoznale.«

»Je l'? Evo, ovaj, mogu ja.«

»Stvamo oćeš?« upita Pit.

»Normalno. Ali falio bi još jedan da držimo obe strane na oku.«

»Važi. Je l' znaš nekog?«

»Ćelu.«

»Ćelu? E, jebi ga, nije neki štih.«

»Ne, ali pouzdan je.«

»Dobro. Znači vidimo se u četiri.«

»Bićemo tamo.«

Tačno u četiri našli smo Pita i Lili kod kola.

»Ćao!« reče Lili. Izgledala je popaljeno. Pit je pušio. Izgledao je kao da umire od dosade.

»Zdravo, Lili«, rekoš.

»Ćao, Lilika«, reče Ćela.

Na susednom terenu neki su igrali ragbi, ali ispalo je baš zgodno, kao neka kamuflaža. Lili se sva uzvrtela, teško dišući, sise su joj poskakivale gore-dole.

»Dobro«, reče Pit i odbaci pljugu, »aj' se malo družimo, Lili.«

Otvorio je zadnja vrata, poklonio se, i Lili se uvukla unutra. Pit je ušao za njom i skinuo cipele, a onda pantose i gaće. Lili je pogledala nadole i videla Pitovu mesinu kako visi.

»O bože«, reče ona, »ne znam baš...«

»Ajde, maco«, reče Pit, »kratak je život.«

»Ovaj, u redu je, mislim...«

Pit je pogledao kroz staklo. »Ej vi napolju, je l' pazite na radoznale?«

»Aha, Pite«, rekoš, »pazimo.«

»Gledamo, gledamo«, reče Ćela.

Pit je zadigao Lilinu suknju skroz povrh kukova. Pojavilo se belo meso iznad njenih dokolenica i videle joj se gaćice. Mati mila.

Pit je dograbio Lili i poljubio je. Onda se odmaknuo.

»Kurvo!« kazao je.

»Budi dobar sa mnom, Pite!«

»Kurvetino!« reče on i opali joj šamarčinu.

Počela je da jeca. »Nemoj, Pite, nemoj...«

»Ćuti, pičko!«

Pit je počeo da svlači Liline gaćice. Nije mu bilo lako. Gaćice su bile tesno stegnute oko njenog velikog dupeta. Žestoko je cimnuo i iskidao ih a onda smaknuo niz njene noge i preko cipela. Bacio ih je pod sedište. Onda je počeo da je mažnjava za pičku. Vatao je i vatao za pičku i ljubio je i ljubio u usta. Onda se zavalio unazad. Budža mu se samo upola digla.

Lili je pogledala nadole u njega.

»Šta je, da nisi možda peškir?«

»Ne, nije to, Lili. Mislim da ovi napolju uopšte ne paze na radoznale. Oni paze na *nas*. Nije zgodno da nas neko ulovi ovde.«

»Nema radoznalih, Pite«, rekoh. »Pazimo.«

»Pazimo, pazimo!« reče Ćela.

»Ne verujem ja njima«, reče Pit. »Oni paze samo na tvoju mindžu, Lili.«

»*Pizdo* jedna! Nisi u stanju da dignesh tu kobasu!«

»Bojim se da nas ne ulove, Lili.«

»Znam ja šta treba«, reče ona.

Lili je sagnula glavu i kliznula jezikom duž Pitove surle. Papala je monstruozi glavić. Onda ga uzela u usta.

»Lili... joj Isuse«, reče Pit, »volim te...«

»Lili, Lili, Lili... oh, oh, oooh, ooooh...«

»Henri!« ciknu Ćela. »GLEDAJ!«

Osvrnuo sam se. Vagner je grabio preko terena ka nama a za njim oni ragbisti, plus i neki navijači.

»Pite!« dreknuh. »Evo Vagnera s pedeset ljudi!«

»E, jebi ga!« prostenja Pit.

»Jao, jebi ga«, reče Lili.

Ćela i ja smo utekli. Izleteli smo na kapiju i zbrisali jedno sto metara niz ulicu. Pogledali smo unazad kroz ogradu. Pit i Lili nisu imali šanse. Vagner je dojurio i razjapio vrata od kola nadajući se da ih uhvati na jebalu. Onda su svi opkolili kola i ništa se više nije videlo...

Posle toga nikada više nismo videli Pita i Lili. Pojma nismo imali šta se desilo sa njima. Ćela i ja smo dobili svaki po hiljadu ukora i time sam izbio na prvo mesto, ispred Mendželora, sa ukupno hiljadu sto. Nije bilo nikakvog načina da ih odradim. Suđeno mi je bilo da ostanem doživotno u Maunt Džastinu. Normalno, informisali su naše roditelje.

»Ajde«, reče otac, i ja uđoh u kupatilo.

Skinuo je remen.

»Smakni pantalone i gaće.«

Nisam to učinio. Ispružio je ruku i cimnuo mi kaiš, otvorio mi šlic i srozao pantalone. Smaknuo mi je gaće. Remen se spustio. Kao i uvek, isti praskav zvuk, isti bol.

»Ubićeš svoju majku!« vikao je.

Opet me ošinuo. Ali suza nije bilo. Oči su mi bile neobično suve. Mislio sam kako bih ga ubio. Mora da je postojao način da se on likvidira. Za koju godinu mogao bih da ga gazim do smrti. Ali hteo sam ga sad. Ništarija. Sigurno me usvojio. Opet me ošinuo. Bol je bio tu, ah strah od njega je nestao. Remen se ponovo spustio. Kupatilo se nije više mutilo pred očima. Sve sam jasno video oko sebe. Otac mora da je osetio promenu u meni i počeo jače da me šiba, fijuk za fijukom, ah što me više tukao, manje sam osećao. Bilo je tako reći kao da je on taj koji je bespomoćan. Dogodilo se nešto, nešto se izmenilo. Otac je stao, dahćući. Čuo sam ga kako kači remen. Pošao je ka vratima. Okrenuo sam se.

»Ej«, rekoh.

Otac se osvrnuo i pogledao me.

»Udri još malo«, rekoh, »ako ti čini zadovoljstvo.«

»Kako se *usuduješ* da tako govoriš sa mnom!« reče on.

Gledao sam ga. Primetio sam kako mu meso visi ispod brade i oko vrata. Zapazio sam bore i pukotine. Lice mu je bilo umorna crvenkasta maska. Bio je u potkošulji, a trbuh mu visio stvarajući nabore na njoj. Nije više bilo one jarosti u očima. Gledale su u stranu da se ne sretnu s mojima. Nešto se dogodilo. Peškiri u

kupatilu su to znali, zavesa od tuša je znala, ogledalo je znalo, kada i klozetska šolja su znale. Otac se okrenuo i izašao iz kupatila. Znao je. Poslednje batine koje sam dobio. Od njega.

Srednja škola je brzo prošla. Negde u osmom razredu, na prelazu u deveti, buknule su mi akne. Mnogi su učenici to imali, ali ne takve. Moje su bile zaista užasne. Bio sam najgori slučaj u gradu. Imao sam bubuljice i gnojne čireve po čitavom licu, leđima, vratu, a neke i po grudima. To se dogodilo baš kad su počeli da me prihvataju kao pravog mangupa i vođu. I dalje sam bio čvrst, ali nije bilo isto. Morao sam da se povučem. Posmatrao sam ljude sa distance, kao u pozorištu. Samo, oni su bili na bini a ja jedini u publici. Uvek sam imao problema sa devojkama, ali s aknama je postalo nemoguće. Devojke su mi bile dalje nego ikad. Neke su bile prave lepotice — njihove haljine, kosa, oči, pokreti. Samo jedna popodnevna šetnja niz ulicu s nekom od njih, tek onako, razgovarajući o svemu i svačemu, mnogo bi mi značila tada.

Osim toga, bilo je još nešto u vezi sa mnom što me neprestano uvaljivalo u nevolju. Mnogi mi nastavnici nisu verovali ili me nisu voleli, pogotovo nastavnice. Nikad nisam rekao nešto nezgodno, ali one su proglasile da mi je to »običaj«. Nešto u vezi s mojim iskrivljenim sedenjem u klupi i »tonom u glasu«. Stalno su me optuživali za »podrugljiv pogled«, iako toga nisam bio svestan. Često su me terali da stojim u hodniku za vreme časa ili slali kod direktora. Direktor je uvek radio isto. Imao je telefonsku govornicu u kancelariji. Terao me da stojim zatvoren u njoj. Proveo sam

mnoge časove u toj govornici. Jedina stvar za čitanje unutra bio je *Magazin za dame*. Promišljena tortura. Svejedno, čitao sam taj *Magazin za dame*. Čitao sam svako novo izdanje. Nadao sam se da ću možda naučiti nešto o ženama.

Mora da sam imao jedno pet hiljada ukora pred maturu, ali izgleda da se to ignorisalo. Hteli su da me se reše. Stajao sam u koloni učenika koji su, jedan po jedan, punili svečanu salu. Svaki je od nas nosio jeftinu malu kapicu na glavi i mantiju koja se milion puta selila s jedne na drugu generaciju maturanata. Bili smo napolju i odatle mogli da čujemo ime svakog ko je prelazio preko bine. Pravili su čitavu izdrkanu paradu od male mature. Orkestar je svirao školsku himnu:

O Džastine, O Džastine

Istina je prava,

Srca divlje pevaju

Sva neba su nam plava...

Stajali smo u koloni i čekali da prodefilujemo preko jebene bine. U publici su bili naši rođaci i prijatelji.

»Dođe mi da povraćam«, reče jedan tip. »Do njonje smo u govnicama«, reče drugi. Devojčice kao da su to ozbiljnije tretirale. Zato u stvari nisam imao poverenja u njih. Kao da su pripadale pogrešnim stvarima. One i škola kao da su pevale istu pesmu.

»Baca me u komu ovo sranje«, reče neko. »Bar da imam pljugu.«

»Drži...«

Dodah su mu cigaretu. Kružila je između nas nekoliko. Povukao sam dim i ispustio ga kroz nozdrve. Onda ugledah Loknu Vagnera. »Skembaj!« rekoh. »Ide bljuvoglavi!«

Vagner je išao pravo ka meni, u svojoj sivoj trenerki, isti kakvog sam ga video prvi put i svaki put u životu. Stao je ispred mene.

»Slušaj ti«, reče, »sad misliš da si zbrisao zato što izlaziš odavde, ali varaš se! Ima da te pratim do kraja života. Pratiću te do kraja sveta, sve dok te jednom ne naučim pameti!«

Odmerio sam ga bez komentara, pa se udaljio. Vagnerov mali maturski govor samo me uzdigao u očima ostalih. Mislili su da sam napravio neko teško sranje kad toliko pizdi. Ali nije bilo tako. Vagner je jednostavno bio dilea.

Bili smo sve bliže i bliže ulazu u salu. Mogli smo da čujemo kako prozivaju imena, čuli smo aplauze, čak smo i videli publiku.

Onda je došao red na mene.

»Henri Kinaski«, reče direktor preko mikrofona. I ja pređoh preko bine. Ništa od aplauza. Onda je neka dobra duša u publici tapnula par puta.

Na bini su bih postavljeni čitavi redovi stolica za maturante. Seli smo i čekali. Direktor je održao svoj govor o mogućnostima za

uspeh u Americi. Onda je sve bilo gotovo. Orkestar je grunuo školsku himnu Maunt Džastina. Učenici i njihovi roditelji i prijatelji ustali su i pomešali se jedni s drugima. Krenuo sam naokolo, gledajući. Moji nisu bili tu. Dobro sam proverio. Prošao sam svuda naokolo i otvorio oči.

Baš dobro. Mangupu to i ne treba. Skinuo sam praistorijsku kapu i mantiju i predao ih čoveku u dnu sale — domaru. Spakovao ih je za sledeću priliku.

Izašao sam. Bio sam prvi napolju. Ali kuda da krenem? Imao sam jedanaest centi u džepu. Vratio sam se tamo gde sam i dotad živeo.

Tog leta, jula 1934, izrešetal su Džona Dilingera pred bioskopom u Čikagu. Nije imao nikakve šanse. Namestila ga Dama u crvenom. Banke su kalirale još godinu dana pre toga. Prohibicija je ukinuta i otac ponovo pio »ist-sajd« pivo. Ali najgore je bilo ovo s Dilingerom. Mnogi su se ljudi divili Dilingeru i to je bio užasan šok za sve njih. Ruzvelt je bio predsednik. Držao je *Časkanja uz kamin* preko radija i svi su ga slušali. Stvarno je umeo da govori. Počeo je da proklamuje programe za zapošljavanje. Ali stvari su i dalje stajale veoma loše A i moji su čirevi postali gori, bili su neverovatno veliki.

Tog septembra rasporedili su me u Višu školu Vudhevn, ali je otac insistirao da idem u Čelzi.

»Slušaj«, kazao sam, »Čelzi nije u ovom kraju. Mnogo je daleko.«

»Uradićeš kako ti ja kažem. Upisaćeš se u Čelzi.«

Znao sam zašto hoće da idem u Čelzi. Tamo su išla bogata deca. Moj otac je bio lud. Još je sanjao o bogatstvu. Kad je Čela provalio da idem u Čelzi, rešio je da i on ide tamo. Nisam mogao da se otarasim ni njega ni bubuljica.

Prvog dana stigli smo biciklima do Čelzija i parkirali ih. Užasno osećanje. Većina tih učenika, bar svi oni stariji, imali su

automobile, mnogi najnovije modele, ne crne ili teget, kakva je većina kola, već jarkožute, zelene, narandžaste i crvene. Sedeli su u njima ispred škole a devojke se skupljale oko njih i ulazile da se provozaju. Svi su bili lepo obučeni, mladići i devojke, u puloverima živih boja, s ručnim satovima i poslednjim modelima cipela. Izgledali su vrlo odraslo, uravnoteženo i superiorno. A tu sam stajao ja, u jeftinoj konfekcijskoj košulji, izlizanim pantalonama, raspadnutim cipelama, i uz to sav prekriven bubuljicama. Picani u kolima nisu brinuli o bubuljicama. Bili su veoma zgodni, visoki i uglancani, blistavobelih zuba, i nisu prali kosu sapunom. Činilo se da znaju nešto što meni nije poznato. Opet sam pao na dno.

Pošto su svi učenici imali kola, Čelu i mene je bilo sramota naših bicikala. Ostavljali smo ih kod kuće i išli peške do škole i natrag, četiri kilometra u jednom pravcu. Nosili smo užinu ;u žućkastim kesama od papira. Međutim, mnogi učenici nisu čak jeli ni u školskom kafeu. Vozili su se u pabove s devojkaama, puštali džuboksove i smejali se. Sve je njih čekao USC⁶ !

Stideo sam se svojih bubuljica. U Celziju si mogao da biraš između fizičkog i obuke. Izabrao sam obuku jer nisam morao da se skidam u majicu za fizičko i niko nije mogao da mi vidi čireve po telu. Ali mrzeo sam uniformu. Košulje su bile vunene i iritirale mi bubuljice. Uniforma se nosila od ponedeljka do četvrtka. Petkom smo mogli da nosimo običnu odeću.

⁶ UCS – Kalifornijski univerzitet. Prim. prev.

Učili smo iz Vojnog priručnika. Nešto o ratovanju i sličnim govornarijama. Morali smo da polažemo ispite. Marširali smo po terenu. Sprovodili smo Vojni priručnik u život. Nošenje puške kroz raznorazne vežbe bilo je pogubno za mene. Imao sam čireve i po ramenima. Ponekad, kad tresnem puškom o rame, i čir bi pukao i procurio kroz košulju. Krv bi probila, ali je košulja bila debela i vunena, pa mrlja nije bila tako vidna i nije ličila na krv. Kazao sam majci šta se dešava. Postavila je ramena na košuljama belim platnom, ali slaba vajda od toga.

Jednom je došao neki oficir u inspekciju. Dograbio mi pušku iz ruke i digao je uvis, gvireći kroz otvor da nađe prašinu u cevi. Bacio mi je natrag, zatim snimio krvavu mrlju na mom desnom ramenu.

»Kinaski!« skresao je. »Iz puške ti curi ulje!«

»Razumem.«

Provukao sam se kroz tromesečje, ali su akne postajale sve gore i gore. Prekrivale su mi lice, krupne kao lešnici. Bilo me užasno sramota. Kod kuće bih često stajao pred ogledalom u kupatilu i provaljivao poneki čir na licu. Žuti gnoj bi prsnuo po ogledalu. I mali beli grumenčić. Na neki grozan način bilo je fascinantno što sve to postoji unutra. Ali znao sam kako je teško drugim ljudima da me gledaju takvog.

Sigurno je škola upozorila oca. Na kraju tromesečja uzeo sam ispisnicu. Prešao sam u krevet a moji su me namazali melemom. To je bila neka smrdljiva mrka mast. Otac ju je odabrao za mene.

Pekla je. Insistirao je da je ostavljam duže na sebi, mnogo duže od saveta u uputstvu. Jedne noći me naterao da je ostavim satima. Počeo sam da ječim. Poleteo sam do kade, napunio je vodom i na jedvite jade sprao mast. Izgoreo sam, po licu, leđima i grudima. Tu noć sam presedeo na ivici kreveta. Nisam mogao da legnem.

Otac je ušao u sobu.

»Čini mi se da sam ti kazao da ne skidaš mast!«

»Gledaj šta se desilo«, rekoh.

Majka je ušla u sobu.

»Ova strvina *neće* da ozdravi«, reče joj otac. »Ko me usreći takvim sinom?«

Majka je izgubila posao. Otac je i dalje odlazio kolima svakog jutra kao da ima posao. »Ja sam inženjer«, govorio je ljudima. Oduvek je želeo da bude inženjer.

Sredili su da odem u Gradsku bolnicu. Dobio sam dugački beli karton. Uzeo sam beli karton i ušao u tramvaj broj sedam. Za 25 centi dobijalo se četiri žetona. Ubacio sam žeton i prošao u zadnji deo tramvaja. Bilo mi je zakazano u 8 i 30.

Posle dve-tri stanice u tramvaj su ušli dečak i žena. Žena je bila debela a dečak imao oko četiri godine. Seli su iza mene. Gledao sam napolje kroz staklo. Klizili smo dalje. Voleo sam tu sedmicu. Jurila je zaista brzo i cimala se napred-nazad dok je sunce sijalo kroz prozore.

»Mama«, čuo sam klinca, »šta je tom čoveku s licem?«

Žena je ćutala.

Ponovio je pitanje.

Ćutala je.

Onda je počeo da se dernja: »*Mama! Šta je tom čoveku s licem?*«

»Ćuti! Ne znam šta mu je s licem!«

Javio sam se na prijemno u bolnici pa su me uputili na četvrti sprat. Tamo mi je sestra za pultom upisala ime i rekla mi da sednem. Sedeli smo u dva dugačka reda zelenih metalnih stolica, jedni naspram drugih. Meksikanci, belci i crnci. Nije bilo Azijata. Nije bilo ničeg za čitanje. Neki su pacijenti čitali jučerašnje novine. Bilo je tu svakojakih ljudi: mršavih i debelih, malih i velikih, starih i mladih. Niko nije razgovarao. Svi su izgledali vrlo umorno. Bolničari su prolazili gore-dole, ponekad bi naišla neka sestra, ali nikada doktor. Prošlo je sat vremena, dva sata. Niko nije prozvan. Ustao sam da pijem vodu. Zavirio sam u sobice gde je trebalo da pregledaju ljude. Nikoga nije bilo ni u jednoj, ni doktora ni pacijenata.

Prišao sam pultu. Sestra je buljila u veliku debelu knjigu s upisanim imenima. Zazvonio je telefon. Javila se.

»Doktor Menen još nije došao.« Spustila je slušalicu.

»Pardon«, rekoh.

»Da?« reče sestra.

»Doktori još nisu došli. Je l' mogu da navratim kasnije?«

»Ne.«

»Ali ovde nema nikog.«

»Doktori su na sastanku.«

»Meni je zakazano u pola devet.«

»Svima je zakazano u pola devet.«

Čekalo je jedno pedesetak ljudi.

»Kad sam već na listi čekanja, što ne bih došao za dva-tri sata, možda će dotle da se pojave neki doktori.«

»Odeš li sad, automatski gubiš zakazani pregled. Moraćeš da se vratiš sutra ako ti je još do lečenja.«

Vratio sam se i seo. Ostali se nisu bunili. Slabo se šta dešavalo. Povremeno bi prošle dve-tri sestre smejući se. Jednom su progurale čoveka u kolicima. Obe su mu noge bile debelo ufačlovane a ono uvo s moje strane odrezano. Umesto uveta je bila crna rupa izdeljena na sitna polja, kao da se unutra uvukao pauk i ispleo mrežu. Podne je došlo i prošlo. Zatim još sat. Dva sata. Sedeli smo i čekali. Onda neko reče: »Evo ga doktor!«

Doktor je ušao u jednu ordinaciju i zatvorio vrata. Svi smo napeto gledali. Ništa. Ušla je i sestra. Čuli smo njen smeh. Onda je izašla. Pet minuta. Deset minuta. Doktor se pojavio s kartonima u ruci.

»Martinez?« prozvao je. »Hoze Martinez?«

Ustao je jedan mršavi stari Meksikanac i krenuo ka doktoru.

»Martinez? Martinez, kuko stara, kako si mi?«

»Bolestan, doktore... mislim da umreti... «

»Dobro de... uđi ovamo...«

Martinez je dugo ostao unutra. Pokupio sam neke odbačene novine i pokušao da čitam. Ali svi smo mislili na Martineza. Ako Martinez ikad izađe odatle, neko će biti sledeći.

Onda je Martinez vrisnuo. »AAAAAAA! AAA AAA! DOSTA! DOSTA! AAAAA! MILOST! BOŽE! MOLIM VAS! NEMOJTE!«

»De, de, ništa to ne boli...« čuli smo doktora.

Martinez je ponovo kriknuo. Sestra je utrčala u ordinaciju. Nastala je tišina. Mogli smo da vidimo samo crnu senku poluotvorenih vrata. Onda je jedan bolničar uleteo u ordinaciju. Martinez je zakrkljao. Izvukli su ga na krevetu s točkićima. Sestra i bolničar ga odguraše niz hodnik i kroz neka pokretna vrata. Martinez je ležao ispod čaršava, ali nije bio mrtav jer mu nisu navukli čaršav preko lica.

Doktor je ostao novih deset minuta u ordinaciji. Onda je izašao s kartonima.

»Džeferson Vihjems?« prozvao je.

Niko se nije javio.

»Je li tu Džeferson Vilijems?«

Nije bilo odgovora.

»Meri Blektom?«

Ćutanje.

»Heri Luis?«

»Da, doktore?«

»Uđite, molim...«

Vrlo sporo je išlo. Doktor je primio još pet pacijenata. Onda je napustio ordinaciju, stao pored pulta, zapalio cigaretu i pričao oko 15 minuta sa sestrom. Delovao je prilično inteligentno. Imao je tik na desnoj strani lica, stalno se trzalo, i riđu kosu sa sedim pramenovima. Nosio je naočare i stalno ih skidao i ponovo stavljao. Pojavila se nova sestra i donela mu šolju kafe. Srknuo je i, držeći šolju u jednoj ruci, gurnuo pokretna vrata drugom i nestao.

Sestra je izašla iza pulta s dugačkim belim kartonima u ruci i prozvala naša imena. Svakom ko se javi vraćala je njegov karton. »Za danas je gotovo. Molim vas, vratite se sutra ako želite. Na kartonu vam je otisnuto zakazano vreme.«

Pogledao sam u moj karton. Na njemu je bilo otisnuto 8 i 30.

Imao sam sreće sledećeg dana. Prozvali su moje ime. To je bio neki drugi doktor. Svukao sam se. Okrenuo je vrelo belo svetlo ka meni i merkao me. Sedeo sam na ivici stola za pregled pacijenata.

»Mmmm, nmmamm«, reče on, »uf uf... «

Sedeo sam.

»Koliko ima kako si ovo dobio?«

»Dve-tri godine. Postaje sve gore i gore.«

»Aj jaj.«

Gledao je dalje.

»Deder, lezi malo na stomak. Odmah se vraćam.«

Prošlo je nekoliko trenutaka i odjednom se pojavi mnogo ljudi u sobi. Sve sami doktori. Bar su izgledali i pričali kao doktori. Odakle se stvoriše? Mislio sam da kubure s doktorima u toj Gradskoj bolnici.

»Akne vulgaris. Najgori slučaj koji sam video u karijeri!«

»Fantastično!«

»Neverovatno!«

»Gledaj lice!«

»Vrat!«

»Nedavno sam imao slučaj devojke s aknama vulgaris. Leđa sva u čirevima. Plakala je. Kazala mi: ‚Ko će da me uzme ovakvu? Leđa će mi ostati zauvek u ožiljcima. Ubiću se!‘ A gledaj sad *ovog* momka! Kad bi mogla da ga vidi, znala bi da u stvari nema zašto da kuka!«

Pička ti materina, somino, pomislih, zar ne shvataš da te i ja čujem?

Kako čovek postaje doktor? Da li uopšte primaju ljude?

»Je l' spava?«

»Što?«

»Tako je miran.«

»Ne, ne verujem da spava. Spavaš li, dečko?«

»Da.«

Nastavili su da pomeraju vrelo belo svetlo oko raznih delova mog tela.

»Okreni se.«

Okrenuo sam se.

»Gledaj, ima ranice u usnoj duplji!«

»Dobro, koji ćemo tretman?«

»Možda električnu iglu... « »Da, svakako, električnu iglu.«

Bilo je rešeno.

Sutradan sam sedeo u holu na metalnoj zelenoj stolici čekajući da me prozovu. Naspram mene je sedeo čovek koji je imao neki defekt s nosom. Nos je bio vrlo crven i ranjav i debeo i dugačak i rastao sam od sebe. Videlo se kako preko jednog sloja raste drugi sloj. Nešto je razdražilo čovekov nos pa je iz čista mira počeo da raste. Gledao sam u nos, a onda se trudio da ne gledam. Nisam hteo da čovek vidi kako gledam. Znao sam kako se oseća. Ali čovek je delovao prilično ležerno. Bio je debeo i sedeo kao da spava.

Prozvali su ga prvog. »Mister Slit?«

Mrdnuo je malo u stolici.

»Slit? Ričard Slit?«

»A? Da, evo me... «

Ustao je i krenuo ka doktoru.

»Kako ste danas, mister Slit?«

»Fino... nije loše... «

Ušao je za doktorom u ordinaciju.

Mene su prozvali posle sat vremena. Pošao sam za doktorom kroz pokretna vrata u drugu prostoriju. Bila je veća od one sobe za pregled. Rečeno mi je da se skinem i sednem na sto. Doktor me pogledao.

»Nije naivno ovo s tobom, a?«

»Aha.«

Pritisnuo je prstom jedan čir na leđima.

»Boli?«

»Aha.«

»Šta ćeš«, reče on, »probaćemo malo punktiranja.«

Čuo sam ga kako pokreće mašineriju. Počela je besno da zuji. Osetio sam miris vrelog ulja.

»Spreman?« upita me.

»Aha.«

Zario mi je električnu iglu u leđa. Bušio me. Neizreciv bol. Bol je ispunio odaju. Osetio sam krv kako mi curi niz leđa. Onda je izvukao iglu.

»Sad ćemo da sredimo još jedan«, reče.

Krnuo je iglu u mene. Onda je izvukao i zabo u treći čir. Pojavila su se dva čoveka i stala, posmatrajući. Verovatno su bili neki doktori. Igla je ponovo ušla u mene.

»Nikad nisam video da neko ovako ide pod iglu«, reče jedan čovek.

»Taj uopšte ne mrda«, reče drugi čovek.

»Što ne odete malo da povatate sestre?« upitah.

»Slušaj, sinko, ne razgovara se tako s nama!«

Igla se zarila u mene. Čutao sam.

»U dečku se očigledno skupilo gorčine... «

»Da, naravno, to je to.«

Izašli su.

»To su priznati stručnjaci«, reče moj doktor. »Nije lepo od tebe što ih vređaš.«

»Samo vi bušite dalje«, rekoše.

Bušio je. Igla se usijala, ali je on bušio i bušio. Obradio mi čitava leđa, onda bušio grudi. Ispružio sam se, pa mi je sredio vrat i lice.

Ušla je sestra i dobila instrukcije. »Ovako, mis Ekerman, hoću da ove... ospe... budu totalno iscedene. Čak i kad stignete do krvi, produžite sa ceđenjem. Hoću temeljnu drenažu.«

»Da, doktor-Grandi.«

»Posle toga, na ultravioletno zračenje. Po dva minuta svaku stranu za početak... «

»Da, doktor-Grandi.«

Pošao sam iza mis Ekerman u drugu prostoriju. Rekla mi je da legnem na sto. Uzela je gazu i počela s prvim čišćenjem.

»Boli li?«

»Nema veze.«

»Jadni moj dečko... «

»Ne brinite za mene. Krivo mi je samo zbog vas.«

»Jadni moj dečko... «

Mis Ekerman je bila prvo stvorenje koje je pokazalo neku simpatiju za mene. Čudno osećanje. Bila je bucfasta mala sestra od jedno tridesetak godina.

»Ideš li u školu?« upita me.

»Ne, morali su da me ispišu.«

Mis Ekerman je i dalje cedila za vreme razgovora.

»Šta radiš po ceo dan?«

»Ležim u krevetu.«

»Gadno je to.«

»Ne, lepo je. Sviđa mi se.«

»Boli li?«

»Samo napred. Nije važno.«

»Šta ima lepo kad se leži u krevetu po ceo dan?«

»Ne moram nikoga da vidim.«

»I to ti je lepo?«

»O, da.«

»Šta radiš po ceo dan?«

»Jedan deo dana slušam radio.«

»Šta slušaš?«

»Muziku. I ljude kako pričaju.«

»Misliš li na devojke?«

»Normalno. Ali to je otpisano.«

»Ne misliš ti tako.«

»Pravim red letenja aviona koji preleću. Nailaze svakog dana u isto vreme. Imam zapisano, Znam, recimo, da jedan preleće u 11 i 15 pre podne. Oko 11 i 10 pokušavam da čujem onaj prvi zvuk. Ponekad uobrazim da sam ga čuo, a ponekad nisam siguran, i onda ga stvamo čujem, u daljini. Onda zvuk postaje sve jači. U 11 i 15 on preleće iznad glave i zvuk je najjači što može da bude.«

»Svaki dan to radiš?«

»Ne kad sam ovde.«

»Okreni se«, reče mis Ekerman.

Okrenuo sam se. Onda je iza pregradnog zida neki čovek počeo da vrišti. Bilo je kao da smo u istoj sobi. Drao se kao da ga kolju.

»Šta mu to rade?« upitah mis Ekerman.

»Tušira se.«

»I zato se tako dere?«

»Da.«

»Gore je meni nego njemu.«

»Ne, nije.«

Baš mi se sviđala mis Ekerman. Krišom sam je merkao. Imala je okruglo lice, nije bila neka lepotica, ali šmekerski je nosila onu bolničku kapicu i imala velike tamne oči. Da, oči su bile glavne. Kad je skupila gazu i ponela da je baci, posmatrao sam je kako hoda. Dobro, nije bila kao mis Gredis, i video sam mnoge žene s

lepšom figurom, ali bilo je neke topline u njoj. Nije konstantno mislila na to da je žena.

»Čim ti završim s licem«, reče ona, »staviću te pod aparat za ultravioletno zračenje. Doći ćeš opet prekosutra u pola devet.«

Nismo više razgovarali posle toga.

Onda je završila. Stavio sam crni povez preko očiju a mis Ekerman uključila ultravioletni aparat.

Bilo je tiho. Čulo se nešto kao tik-tak. Možda automatski sat ili metalni reflektor koji se zagrevao na lampi. Bilo je bezbolno i udobno, ali kad sam počeo da razmišljam o tome, postalo mi je jasno da je sve što čine sa mnom uzaludno. U najboljem slučaju, igla će mi svakako ostaviti ožiljke za ceo život. Dovoljno loše, ali nije to ono što mi je smetalo. Smetalo mi je što oni ne znaju šta da rade sa mnom. Osetio sam to u njihovim razgovorima i ponašanju. Bili su neodlučni, smuvani, a istovremeno ih sve to nije interesovalo i masiralo ih.

Na kraju krajeva, nije bilo važno šta čine. Morali su da rade nešto — bilo šta — jer ne bi bili profesionalci ako ništa ne urade.

Eksperimentisali su na bednicima i, ako bi uspelo, primenjivali su tretman na bogatim. A ako ne bi uspelo, uvek je ostajalo još bednika na kojima može da se eksperimentiše.

Aparat je dao signal da su dva minuta istekla. Mis Ekerman je ušla, rekla mi da se okrenem, ponovo uključila aparat, a onda

nestala. Bila je najljubaznije stvorenje koje sam sreo za prethodnih osam godina.

Bušenje i ceđenje se razvuklo nedeljama, ali nikakve vajde od toga. Kad nestane jedan čir, pojavljivao se drugi. Često bih stajao sam pred ogledalom pitajući se kako je moguće da neko bude toliko ružan. Gledao sam s nevericom moje lice, onda se okretao da proučim sve one čireve po leđima. Bio sam užasnut. Nije čudo što su ljudi tako zverali u mene, nije čudo što su govorili neprijatne stvari. Pubertetske bubuljice su nešto drugo. Ovo su bili upaljeni, nemilosrdni, krupni, nabrekli čirevi puni gnoja. Osećao sam se izdvojen, kao da sam *odabran* za tako nešto. Moji nisu nikada razgovarali sa mnom o mom stanju. Još su živeli od socijalne pomoći. Majka je odlazila svakog jutra da traži posao, a otac se vozio nekud kao da ima posao. Subotom su ljudi koji žive od pomoći dobijali hranu u radnjama džabe, uglavnom konzerve, i to najčešće neki »mesni obrok«, ko zna zašto. Jeli smo masu tog mesnog obroka. I sendviče sa salamom. I krompir. Majka je naučila da pravi palačinke od krompira. Svake subote su išli po besplatnu hranu, ali nisu išli u najbliži dućan, jer su se bojali da ih ne vide komšije i provale da žive od pomoći. Zato su odlazili tri kilometra peške niz Vašington bulevar, u robnu kuću dva-tri bloka iza Krenšoa. Daleko su šipčili. Pešačili su tri kilometra nazad, znojeći se i tegleći torbe pune konzervi mesnog obroka, krompira, salame i šargarepe. Otac nije palio kola da bi uštedeo benzin. Bio mu je

potreban da ode i vrati se sa svog nevidljivog posla. Drugi očevi nisu bili takvi. Samo su mirno sedeli na tremu ispred svojih kuća ili bacali potkovice na poljančetu.

Doktor mi je dao neku belu pastu da namažem po licu. Skorila bi se na čirevima, dajući mi okrečen izgled. Slabo je pomogla. Jednog popodneva bio sam sam u kući, mažući pastu po licu i telu. Stajao sam u gaćama i trudio se da doznam inficirane delove leđa, kad začuh glasove. To su bili Čela i njegov ortak Džimi Hečer. Džimi Hečer je bio nazovi-zgodan tip i izdrkani mudrac.

»Henri!« čuo sam Čelu kako se dere. Onda je govorio nešto Džimiju. Stupio je na trem i zalupao na vrata. »Ej, Henk! Ja sam, Čela! Otvori!«

Budalo blesava, pomislih, zar ne shvataš da ne želim nikoga da vidim?

»Henk! Henk! Mi smo! Čela i Džim!«

Lupao je na vrata.

Čuo sam ga kako govori Džimu. »Slušaj, video sam ga! Video sam ga kako ide po stanu!«

»Ne javlja se.«

»Bolje da uđemo. Možda ima neku frku.«

Somino, pomislih, a ja sam bio uz tebe. Bio sam uz tebe kad te niko nije trpeo. Šta je sad ovo?

Nisam mogao da verujem. Poleteo sam u hodnik i sakrio se u plakar, ostavivši vrata odškrinuta. Ubeđen sam bio da neće da uđu

u kuću. Ali ušli su. Bio sam ostavio zadnja vrata otvorena. Čuo sam ih kako hodaju po stanu.

»Mora da je tu«, reče Ćela. »Video sam kako se nešto kreće unutra... «

Jebo te bog, pomislih, zar ne mogu da se krećem ovde? Ja živim u ovoj kući.

Čučao sam u mračnom plakaru. Znao sam da ne smem da dozvolim da me nađu unutra.

Razjapio sam vrata plakara i iskočio. Ugledao sam obojicu kako stoje u dnevnoj sobi. Poleteo sam ka njima.

»MARŠ NAPOLJE, MAMU VAM JEBEM!«

Blenuli su u mene.

»MARS NAPOUE! KO VAS JE ZVAO UNUTRA! NAPOLJE KRETENI, UBIĆU VAS!«

Počeli su da beže ka zadnjim vratima.

»BRŽE, MAMICU VAM! BRŽE, UBIĆU VAS!«

Čuo sam ih kako trče niz stazu i na ulicu. Nisam želeo da ih gledam. Otišao sam u svoju sobu i pružio se na krevet. Zašto su hteli da me vide? Šta bi oni mogli da učine? Ništa nije moglo da se učini. Ni o čemu nije moglo da se razgovara.

Posle nekoliko dana, majka nije otišla u lov na posao, a nije bio ni moj dan za odlazak u Gradsku bolnicu. I tako smo ostali zajedno unutra. Nije mi se dopalo. Voleo sam da budem sam u stanu. Čuo sam je kako se muva po kući i ostao u sobi. Čirevi su

bili gori nego ikad. Proverio sam moj red letenja. Na redu je bio let u 13 i 20. Osluškivao sam. Kasnio je. Bilo je 13 i 20 a on se još približavao. Kad je preleteo, ustanovio sam da kasni tri minuta. Onda sam čuo zvono, zatim kako majka otvara vrata.

»Emili, otkud ti? Kako si?«

»Zdravo, Keti, kako si ti?«

To je bila moja baba, sada veoma stara. Čuo sam ih kako pričaju, ali nisam mogao da razberem šta govore. Bio sam zahvalan zbog toga. Pričale su desetak minuta, onda sam ih čuo kako idu hodnikom ka mojoj sobi.

»Sahraniću ja sve vas«, čuo sam babu. »Gde je dečko?«

Vrata su se otvorila i baba i majka stale na prag.

»Zdravo, Henri«, reče baba.

»Tvoja baka je ovde da ti pomogne«, reče majka.

Baba je nosila svoj torbak. Spustila ga na komodu i izvukla veliko srebrno raspeće.

»Tvoja baka je ovde da ti pomogne, Henri... «

Baba je imala više bradavica po licu nego ikad i bila je još deblja. Izgledala je nesalomivo, izgledala je kao da nikad neće umreti. Postala je tako stara da je za nju bilo gotovo besmisleno da umre.

»Henri«, reče majka, »lezi na stomak.«

Obrnuo sam se a baba se nagnula nada mnom. Krajičkom oka video sam kako njiše ogromno raspeće iznad mene. Otkočio sam

religiju iz glave još davno pre toga. Ako je bila istinita, pravila je budale od ljudi, ili je privlačila budale. A ako nije bila istinita, budale su bile utoliko blesavije.

Ali ovo su bile moja baba i majka. Rešio sam da ih pustim neka rade šta žele. Raspeće se njihalo napred-nazad iznad mojih leđa, iznad čireva, nada mnom.

»Bože«, molila se baba, »isteraj đavola iz tela ovog jadnog dečaka! Pogledaj samo sve ove čireve! Muka mi je od njih, Bože! *Pogledaj* samo! To je đavo, Bože, što boravi u telu ovog dečaka. Isteraj đavola iz njegovog tela, Gospode!«

»Isteraj đavola iz njegovog tela, Gospode!« reče majka.

Dobar lekar je ono što meni treba, pomislih. Šta fali ovim ženama u glavi? Što me ne ostave na miru?

»Bože«, reče baba, »zašto dopuštaš đavolu da boravi u telu ovog dečaka? Zar ne vidiš kako đavo uživa u tome? Pogledaj ove čireve, o Gospode, povraća mi se kad pogledam u njih! Crveni su i grozni i otekli!«

»Isteraj đavola iz tela mog deteta!« vrisnu majka.

»Neka nas Bog očuva od ovog zla!« vrisnu baba.

Uhvatila je raspeće i zarila mi ga među plećke. Osetio sam krv, prvo toplu, onda najednom hladnu. Obrnuo sam se i seo na krevet.

»Šta radiš to, jebo te?«

»Pravim rupu za đavola da ga Bog izbaci kroz nju!« reče baba.

»Dobro«, rekoah, »izlazite sad obe odavde, odmah! Je l' vam jasno?«

»Još je opsednut!« reče baba.

»JEBO VAS BOG, MARŠ NAPOLJE ODAVDE!« dreknuo sam.

Pokupile su se, šokirane i razočarane, i zatvorile vrata za sobom.

Krenuo sam u kupatilo, napravio gužvicu od toalet-papira i pokušao da zaustavim krvarenje. Uklonio sam ga i pogledao. Bio je natopljen. Uzeo sam još papira i držao ga neko vreme na leđima. Onda sam uzeo jod. Pipao sam po leđima, pokušavajući da dosegnem ranu jodom. Teško je bilo. Na kraju sam odustao. Ko je ikad čuo za gangrenu leđa, jebi ga? Ili preživiš ili si mrtav. Leđa su nešto što oni seratori nikad nisu skontali kako da amputiraju.

Vratio sam se u sobu, legao u krevet i navukao pokrivač do guše. Gledao sam u plafon dok sam razgovarao sam sa sobom.

»U redu, Bože, uzmimo da si stvarno tamo. Ti si me uvalio u ovu gužvu. Hoćeš da me iskušaš. A što ne bih ja kušao Tebe? Šta ako kažem da Tebe nema tamo? Bacio si me u najteže iskušenje s mojim roditeljima i ovim čirevima. Mislim da sam prošao kroz to. Jači sam od Tebe. Ako siđeš ovamo, pljunuću Ti u lice, ako uopšte imaš neko lice. Kenjaš li Ti? Pop nije nikad odgovorio na to

pitanje. Kazao nam je da ne sumnjamo. U šta da sumnjamo? Mislim da si se previše okomio na mene i zato tražim da siđeš ovamo da ja Tebe malo kušam!

Čekao sam. Ništa. Čekao sam Boga. Čekao sam i čekao. Biće da sam zaspao.

Nikad nisam spavao na leđima. Ali kad sam se probudio, ležao sam na leđima i to me iznenadilo. Noge su mi bile skupljene u kolenima praveći kao neku planinu od ćebadi. A kad sam pogledao u tu planinu ispred mene, video sam dva oka kako me posmatraju. Samo, te oči su bile tamne, crne, šuplje... uperene u mene ispod kapuljače, crne kapuljače sa visokim špicastim vrhom, kao neki kju-kluk-klanovac. Zurile su i dalje u mene, šuplje tamne oči, i ništa nisam mogao da učinim u vezi s tim. Bio sam zaista isprepadan. To je Bog, pomislih, ali Bog ne bi trebalo da izgleda tako.

Nisam bio u stanju da odvratim pogled. Nisam mogao da se pomerim. Ono je stajalo na istom mestu, gledajući u mene iznad humke od kolena i ćebadi. Hteo sam da se uklonim. Hteo sam da *to* ode. Bilo je nadmoćno i crno i preteće.

Činilo se da je već satima tu, zureći u mene.

Onda je nestalo...

Ostao sam u krevetu razmišljajući o tome.

Nisam mogao da verujem da je to Bog. U takvoj odeći. Bio bi to jeftin trik.

To je bila iluzija, naravno.

Razmišljao sam o tome desetak minuta, onda ustao da uzmem malu tamnu kutiju koju mi je dala baba kad sam bio mali. U njoj su bili malecni smotuljci papira s citatima iz Biblije. Svaki je imao svoju pregradicu. Postavljao si neko pitanje, a smotuljak koji izvučeš trebalo je da sadrži odgovor. Probao sam to ranije i ispalo je besmisleno. Sada sam probao opet. Upitao sam tamnu kutiju: »Šta znači ovo? Šta znače one oči?«

Izvukao sam jedan papirić. Malecno kruto parčence papira. Odmotao sam ga i pročitao.

BOG TI SE SMILOVAO.

Smotao sam papirić i nabio ga natrag u pregradicu u tamnoj kutiji. Nisam mogao da verujem. Vratio sam se u krevet i razmišljao o tome. Bilo je suviše prosto, tako bukvalno. Nisam mogao da verujem. Preporučio sam sebi onaniju da me vrati u stvarnost. I dalje nisam mogao da verujem. Opet sam ustao i počeo da odmotavam papiriće iz tamne kutije. Tražio sam onaj koji kaže: **BOG TI SE SMILOVAO.** Sve sam ih odmotao. Nijedan nije bio taj. Sve sam ih pročitao i nijedan nije bio taj. Smotao sam ih i pažljivo vratio u pregradice u maloj tamnoj kutiji.

U međuvremenu, čirevi su postali još gori. Nastavio sam da odlazim tramvajem broj sedam u Gradsku bolnicu i počeo da se zaljubljujem u mis Ekerman, moju sestru za ceđenje. Ona nikada neće znati koliko mi je svaki taj sec bola davao snage da se dignem iz mrtvih. Uprkos grozote krvi i gnoja, uvek je bila saosećajna i

ljubazna. Moje osećanje ljubavi prema njoj nije bilo seksualne prirode. Želeo sam samo da me obujmi u svoju uštirkanu belinu i da zauvek iščeznemo zajedno s ovog sveta. Ali ona to nikada nije učinila. Bila je suviše praktična. Samo bi me podsetila na moj sledeći termin.

Ultravioletni aparat se isključio. Bio sam ozračen s obeju strana. Skinuo sam crni povez s očiju i počeo da se oblačim. Ušla je mis Ekerman.

»Čekaj malo«, reče ona, »nemoj da se oblačiš.«

Šta li će da mi radi, pomislih.

»Sedi na ivicu stola.«

Seo sam a ona počela da mi trlja melem po licu. Bio je gust kao puter.

»Doktori su se rešili na novi korak. Bandažiraćemo ti lice zavojima da se bolje isuši.«

»Mis Ekerman, šta je bilo s onim čovekom velikog nosa? Onaj nos što je stalno rastao?«

»Mister Slit?«

»Čovek s velikim nosom.«

»To je bio mister Slit.«

»Ne viđam ga više. Je l' ozdravio?«

»Mrtav je.«

»Mislite umro od velikog nosa?«

»Samoubistvo.«

Mis Ekerman je nastavila da utrljava melem. Onda sam čuo čoveka kako viče u susednoj odaji: »Džo, gde si? Džo, reko si da ćeš se vratiš! Gde si, Džo?«

Glas je bio prodoran i tako tužan, pun agonije.

»Ove nedelje svako popodne je tako«, reče mis Ekerman, »a Džo ne dolazi po njega.«

»Zar ne mogu da mu pomognu?«

»Ne znam. Svi se oni smire, na kraju. Drži sad prstom ovaj zavoj da te bandažiram. Tako. Da. Dobro je. Pusti sad. Fino.«

»Dio! Dio, reko si da ćeš se vratiš! Gde si, Džo?«

»A sad, pridrži prstom ovaj zavoj. Tako. Drži ga tu. Čvrsto ću da te uvijem! Tako. Sad još flastere.«

Onda je bila gotova.

»Dobro, obuci se. Vidimo se prekosutra. Zbogom, Henri.«

»Zbogom, mis Ekerman.«

Obukao sam se, izašao iz sobe i prošao kroz hodnik. U holu, na automatu za prodaju cigareta, bilo je ogledalo. Pogledao sam se. Žestoka slika. Cela mi je glava bila u zavojima. Bila je sasvim bela. Ništa se nije videlo osim očiju, usta i ušiju, i dva-tri čuperka kose kako štrče na glavi. Bio sam *maskiran*. Divota. Zapalio sam cigaretu i bacio pogled po holu. Neki stalni bolesnici sedeli su čitajući novine i časopise. Osetio sam se vrlo izuzetnim i pomalo zlim. Niko pojma nije imao šta mi se desilo. Saobraćajna nesreća. Makljaža do smrti. Zločin. Požar. Niko nije znao.

Prošao sam kroz hol, izašao iz zgrade i zastao na ulici. Još sam ga čuo. »*Dio! Dio! Gde si Dio?*«

Džo neće doći. Ne isplati se verovati drugim ljudima. Ljudi nemaju to u sebi, šta god to bilo.

Na povratku kući, sedeo sam pozadi u tramvaju pušeći cigaretu iz moje glave u zavojima. Ljudi su zijali, ali mene nije bilo briga. Sada je bilo više straha nego groze u njihovim očima. Nadao sam se da ću moći zauvek da ostanem ovakav.

Vozio sam se do poslednje stanice i izašao. Stajao sam u sumraku na uglu Vašington bulevara i Vestvju avenije posmatrajući ljude. Ono malo njih što je imalo posao vraćalo se kućama. Moj otac će se uskoro voziti kući sa svog lažnog posla. Ja nisam imao posao, nisam išao u školu. Ništa nisam radio. Bio sam u zavojima i stajao na čošku pušeći cigaretu. Bio sam surov čovek, opasan čovek. Znao sam stvari. Slit se ubio. Ja neću da se ubijem. Radije ću da pobijem neke od njih. Odneću četvoro-petoro sa sobom u smrt. Pokazaću im šta znači zezati se sa mnom.

Neka žena je išla ulicom prema meni. Imala je fine noge. Prvo sam je fiksirao pravo u oči, onda spustio pogled na njene noge, a kad je prošla, ždrakao sam joj dupe, upijao njeno dupe. Upamtio sam to dupe i šavove njenih svilenih čarapa.

Nikad to ne bih izveo bez mojih zavoja.

Sledećeg dana mi dojadilo da čekam u krevetu na avione, pa sam pronašao veliku žutu svesku predviđenju za zadatke u višoj školi. Bila je prazna. Našao sam i penkalo. Legao sam s penkalom i sveskom. Crtao sam malo. Crtao sam žene prekrštenih nogu, s visokim štiklama i zadignutim suknjama.

Onda sam počeo da pišem. O nemačkom avijatičaru iz prvog svetskog rata, Baronu W Himlenu. Leteo je u crvenom »fokeru«. Nije bio omiljen među ostalim pilotima. Nije govorio s njima. Pio je sam i leteo sam. Nije se masirao sa ženama, iako su sve bile lude za njim. Bio je iznad toga. Bio je zauzet. Bio je zauzet skidanjem savezničkih aviona s neba. Oborio ih je već sto deset, a rat je još trajao. Njegov crveni »foker« (on ga zvao »oktobarska ptica smrti«) bio je nadaleko čuven. Čak ga je i neprijateljska pešadija znala, jer im je često leteo nisko iznad glava, praćen pucnjavom pušaka i smehom, i bacao im flaše šampanjca na malim padobranima. Barona fon Himlenu nikad nije napalo manje od pet savezničkih aviona odjednom. Bio je ružan čovek s ožiljcima po licu, ali u suštini divan ako ga dovoljno dugo gledaš — bilo je to nešto u očima, u stilu, smelosti, njegovoj divljoj samoći.

Ispisivao sam strane i strane o Baronovim bitkama s lovcima, kako obara po tri-četiri aviona i leti natrag, u olupini svog crvenog »fokera«. Ljuljnuo bi o tle, iskakao iz aviona u pokretu i usmeravao

se ka baru gde bi dočepao flašu i, sedao sam za sto, puneći čaše i dajući ih na eks. Niko nije pio kao Baron. Drugi su samo stajali za šankom i posmatrali ga. Jednom je neko od pilota rekao: »U čemu je stvar, Himlen? Misliš da više vrediš od nas?« Bio je to Vili Šmit, najveći, najjači od svih u uniformi. Baron je sasuo piće, spustio čašu, ustao i lagano krenuo ka Viliju koji je stajao za šankom. Ostali su piloti uzmakli u stranu.

»Isuse, šta hoćeš da *učiniš*?« pitao je Vili dok je Baron prilazio.

Baron se i dalje lagano kretao ka Viliju, ćuteći.

»Isuse, Barone, *šalio* sam se. Majke mi! Čekaj, Barone ... Barone ... neprijatelj je *drugde!* Barone!«

Baron je šibnuo desnicom. Nije se ni videlo. Tresnula je u Vilijevo lice i odbacila ga preko šanka, skroz ga okrenula! Grunuo je u barsko ogledalo kao topovska granata, flaše su letele na sve strane. Baron je izvukao cigaru i zapalio je, onda se vratio za sto i nalio novo piće. Posle toga niko više nije mračio Barona. Pokupili su Vilija iza šanka. Lice mu je bilo krvava maska.

Baron je skidao avion za avionom s neba. Izgleda da ga niko nije shvatao niti je iko znao kako je postao tako pakleno vešt sa crvenim »fokerom« i u drugim čudnim stvarima. Kao što je tuča. Ili njegov šmekerski hod. Harao je dalje. Ponekad bi ga sreća mimoišla. Jednog dana, kad se vraćao posle obaranja tri saveznička aviona, posrnuvši u letu nisko iznad neprijateljske linije, pogodio ga šrapnel. Razneo mu je desnu šaku u zglobu. Uspeo je nekako da

vрати crveni »foker«. Od tada je leteo sa čeličnom šakom umesto originala. To nije uticalo na njegovo letenje. A svi oni za šankom bili su oprezniji nego ikad kad mu se obrate.

Baronu se desilo još more stvari. Dvapat se srušio na ničiju teritoriju i svaki put se dovukao do svoje eskadrile, polumrtav, kroz bodljikavu žicu, svetlosne rakete i neprijateljsku vatru. Njegovi su ga više puta proglasili mrtvim. Jednom je nestao punih osam dana. Piloti su sedeli u baru, pričajući kakav je to izuzetan čovek bio. Kad su podigli poglede, Baron je stajao na ulazu, s bradom od osam dana, iscepane i blatnjave uniforme, očiju crvenih i upaljenih, čelične šake koja je svetlucala pod barskim svetlom. Stajao je pred njima i rekao: »Vadite jebenu rakiju da ne raskomadam ovu rupu!«

Baron je nastavio da čini volšebne stvari. Pola sveske je ispunio Baron fon Himlen. Baš mi je prijalo da pišem o Baronu. Čoveku je potreban neko. Nije bilo nikoga u blizini, pa sam morao da stvorim nekog, da ga stvorim onakvim kakav bi čovek trebalo da bude. To nije bila šarena laža ili obmana. Ono drugo je bila šarena laža i obmana: kad živiš život bez takvog čoveka u blizini.

Zavoji su pomogli. Gradska bolnica je najzad iskopala nešto. Čirevi su se sasušili. Nisu nestali, ali splasli su malo. I dalje su se javljali novi i nanovo rasli. Bušili su me i opet zavijali.

Mojim seansama s bušenjem nikad kraja. Trideset dva, trideset šest, trideset osam. Strah od bušenja se totalno izgubio. Nikad ga nije ni bilo. Samo bes. Ali i bes je nestao. Nije bilo čak ni mirenja sa sudbinom, samo gađenje, gađenje što se to meni desilo, gađenje od lekara koji ništa nisu mogli da učine. Bili su bespomoćni kao i ja, s tom razlikom što sam ja bio žrtva. Oni su mogli da odu kućama i vode svoj život i zaborave, dok sam ja ostajao zakovan s istim licem.

Ali bilo je nekih promena u mom životu. Otac je našao posao. Prošao je na testu u Gradskom muzeju i dobio posao čuvara. Bio je dobar za testove. Voleo je matiš i istoriju. Prošao je testove, i najzad imao gde da ode svakog jutra. Dobio je jedno od tri upražnjena mesta za čuvare.

U Gradskoj bolnici su nekako saznali za to i mis Ekerman mi jednog dana reče: »Henri, ovo ti je poslednji tretman. Nedostajaćeš mi.«

»Uh, nemojte«, rekoh, »šta me zavitlavate. Nedostajaću vam kao što će meni da nedostaje ona električna igla!«

Ali ona je bila vrlo čudna toga dana. One velike oči bile su vlažne. Čuo sam je kako išmrkava nos.

Jedna sestra je upita: »Zašto, Dženis, šta ti je?«

»Ništa. Ništa mi nije.«

Sirota mis Ekerman. Imao sam petnaest godina i bio zaljubljen u nju i bio sav u čirevima i nijedno od nas ništa nije moglo da učini.

»Dobro«, reče ona, »ovo je tvoj poslednji ultravioletni tretman. Lezi na stomak.«

»Sad znam kako se zovete«, rekoš. »Dženis. Baš lepo ime. Isto kao vi.«

»Joj, ćuti«, reče ona.

Video sam je još jednom kad se javio prvi signal. Obrnuo sam se, a Dženis ponovo uključila mašinu i nestala iz sobe. Nikada je više nisam video.

Otac nije verovao u lekare koji ne rade džabe. »Kod takvih samo pišaš u epruvetu, uzmu ti pare, a onda idu svojim ženicama na Beverli hils«, govorio je.

Ali jednom me ipak poslao kod takvog. Kod doktora sa gadnim zadahom iz usta i okruglom glavom kao fudbal, uz dva sitna oka tamo gde ih fudbal nema. Nisam voleo oca, a taj doktor nije bio bolji. Izbaciti pržena jela, kazao je, i piti sok od šargarepe. To je bilo sve.

Ima da se vratim u školu, rekao je otac.

»Muda su mi otpala od ratovanja s lopovima! Juče mi neka crnčuga razbije staklo na vitrini i zdipi one srebrnjake. Ulovio sam skota. Kotrljali smo se niz stepenice. Držao sam ga dok nisu ostali stigli. Reskiram život svaki božji dan. Što bi se ti namćorisao po kući i negovao guzicu? Ja hoću da budeš inženjer. Kako ćeš, majku mu, da postaneš inženjer kad svuda nalazim sveske pune golih žena s dignutim suknjama do guzice? Zar je to sve što znaš da crtaš? Što ne crtaš cveče ih planine ih okean? Vračaš se u školu!«

Pio sam sok od šargarepe i čekao na upis. Propustio sam samo jedno tromesečje. Čirevi nisu zalečeni, ali nisu bili tako grozni kao pre.

»Znaš li ti šta mene košta taj sok od šargarepe? Moram da crnčim prvi sat svakog božjeg dana za tvoj govnojivi sok!«

Otkrio sam biblioteku La Sienega. Dobio sam člansku kartu. Bila je blizu stare crkve na Vest Adamsu. Vrlo mala biblioteka i samo jedna bibliotekarka unutra. Izuzetna žena. Imala je oko 38 godina, ali joj je kosa bila srebrnobela i čvrsto začesljana u punđu na potiljku. Oštar nos i duboke zelene oči iza naočara bez okvira. Osećao sam da ona sve zna.

Muvao sam se po biblioteci tražeći knjige. Vadio sam ih iz polica, jednu za drugom. Ali sve su bile prevara. Sve su bile dosadne. Stranice i stranice reči koje ništa ne kazuju. Ako bi i rekle nešto, trebalo im je nesnosno dugo, a dotle bi se čovek previše zamorio da bi mu to nešto značilo. Vadio sam knjigu za knjigom. Između tolikih knjiga morala je postojati *jedna*.

Svaki dan sam išao u tu biblioteku na uglu Adams i La Brea i nalazio moju bibliotekarku bez mane, strogu i ćutljivu. Nastavio sam da vadim knjige iz polica. Prva prava knjiga na koju sam naleteo bila je od tipa koji se zvao Apton Sinkler. Imao je jednostavne rećenice i govorio s besom. Pisao je s besom. Pisao je o svinjcima u Ćikagu. Prićao je otvoreno i odmah prelazio na stvar. Onda sam provalio drugog. Sinikler Luis. A knjiga se zvala *Glavna ulica*. Ljuštio je slojeve licemerja koji omotavaju ljude. Šteta što nije unosio više strasti u to.

Vraćao sam se po nove knjige. Ćitao sam svako veće drugu.

Cunjao sam jednom unutra i krišom ugledao moju bibliotekarku, a onda naišao na knjigu s naslovom *Pokloni se šumi i kamenu*. Baš lepo, jer to je ono što svi radimo. Najzad nešto *pravo!* Otvorio sam je. Pisac se zvao Džozefina Lorens. Žena. Što da ne. Saznanje je svakom dostupno. Otvarao sam stranice. Ali bile su kao i kod većine drugih knjiga: tunjave, nejasne, zamorne. Vratio sam je i, dok mi je ruka još bila tu, izvukao susednu knjigu. Neki drugi Lorens. Otvorio sam je negde i počeo da ćitam. Radilo se o ćoveku za klavirom. Kako se lažno ćinilo u početku. Ali ćitao sam dalje. Ćoveka za klavirom je mućilo nešto. Njegove misli govorile su tamne i neobićne stvari. Redovi na stranici bili su gusto zbijeni, kao ćovek koji vrišti, ali ne »Džo, gde si?« već više u stilu *Džo, gde je bilo šta?* Taj Lorens zbijenih i krvavih redova. Nikad mi nisu rekli za njega. Ćemu tajna? Što mu nisu lupili reklamu?

Čitao sam po knjigu na dan. Pročitao sam čitavog D. H. Lorensa u biblioteci. Moja bibliotekarka je počela čudno da me gleda dok sam prelistavao knjige.

»Kako si danas?« pitala bi.

Slatko je bilo čuti je. Osećao sam se kao da sam već bio u krevetu s njom. Pročitao sam sve knjige D. H. A one su vodile do drugih. Do H. D. i njenih pesama. I najmlađeg Hakslija, Lorensovog prijatelja. Sve se to sručilo na mene. Jedna je knjiga vodila drugoj. Pojavio se Dos Pasos. Ništa posebno u suštini, ali dovoljno dobar. Za njegovu trilogiju, O Americi, utrošio sam više od dan da je pročitam. Drajzer nije bio za mene. Šervud Anderson jeste. A onda se pojavio Hemingvej. Koje uzbuđenje! On je znao kako da položi rečenicu. Uživao sam. Reči nisu bile dosadne, reči su postale stvari koje mogu da ti pokrenu duh. Ako ih čitaš i prepustiš se njihovoj magiji, mogao si da živiš bez patnje, s nadom, bez obzira šta ti se desilo.

Ali na povratku kući...

»GASI SVETLO!« drao se otac.

Sada sam čitao Ruse, čitao sam Turgenjeva i Gorkog. Zakon moga oca bio je da sva svetla moraju da budu pogašena u osam uveče. Hteo je da spava da bi bio oran i čio sutradan na poslu. Njegova konverzacija u kući svodila se uvek na »posao«. Pričao je majci o svom »poslu« od momenta kad uđe predveče na vrata pa sve dok ne zaspi. Bio je predodređen da ga unaprede na »poslu«.

»Ajde sad, dosta je bilo tih prokletih knjiga! Gasi svetlo!«

Za mene su ti novi ljudi koji su ušli u moj život niotkuda bili jedina šansa. Oni su bili jedini glasovi koji su mi kazivali nešto.

»Dobro«, govorio bih.

Onda bih uzimao lampu i zavlačio je ispod pokrivača zajedno s jastukom, i čitao unutra svaku novu knjigu, oslanjajući je o jastuk. Postajalo bi veoma vruće, lampa se usijavala, imao sam problema s disanjem. Dizao bih malo pokrivač zbog vazduha.

»Šta je to? Vidim li svetlo? Henri, jesi ugasio svetlo?«

Brzo bih ponovo spuštao pokrivač i čekao dok ne čujem oca kako hrče.

Turgenjev je bio vrlo ozbiljan tip, ali uspevao je da me nasmeje jer može biti veoma smešno kad prvi put čuješ neku istinu. Kad je nečija istina ista kao tvoja, i kad se čini da je on govori samo za tebe, to je zbilja nešto.

Čitao sam noću moje knjige, uvek tako, ispod ćebeta, s pregrejanom lampom. Čitanje svih tih uzbudljivih redova dok se gušiš. Volšebno.

A moj otac je našao posao, i to je bilo volšebno za njega...

U Čelziju je sve ostalo isto. Jedna postava je maturirala, ali je njih odmenila druga-postava sa sportskim kolima i skupom odećom. Nikad se nisu kačili sa mnom. Ostavljali su me na miru, ignorisali me. Bili su zauzeti devojkama. Nikada nisu razgovarali sa siromašnim učenicima, ni u razredu ni izvan njega.

Posle jedno nedelju dana škole obratio sam se ocu za večerom.

»Slušaj«, rekoah, »nije lako u školi. Ti mi daješ pedeset centi džeparca nedeljno. Je l' može dolar?«

»Dolar?«

»Da.«

Gurnuo je punu viljušku seckanog kiselog celera u usta i žvakao. Onda je pogledao u mene ispod svojih uskovrdžanih obrva.

»Ako ti dam dolar nedeljno, to znači pedeset dva dolara godišnje, a to opet znači da bih morao da rmbačim preko nedelju dana samo da bi ti imao džeparac.«

Ćutao sam. Isuse, pomislih, ako tako razmišljaš, stavku po stavku, ne možeš bilo šta da kupiš: hleb, lubenicu, novine, brašno, mleko, ili penu za brijanje. Ćutao sam, jer kad mrziš, ne možeš da moliš ...

Ti bogati picani voleli su da sevaju limuzinama levo-desno, u punoj brzini, paleći gume u okretima, dok se sunce prelamalo na

sjajnom metalu a devojke se kupile oko njih. Nastava je bila zezanje, sve je njih čekao neki koledž, nastava je bila rutinsko smejanje, dobijali su dobre ocene, retko si ih viđao s knjigama, viđao si ih samo kako i dalje pale gume, grmeći iz auspuha, u svojim kolima prepunim cike, vriske i smeha devojaka. Posmatrao sam ih s mojih pedeset centi u džepu. Nisam čak znao ni kako se voze kola.

U međuvremenu su jadnici i unezvereni i idioti nastavili da se kupe oko mene. Imao sam svoje mesto za užinu ispod tribina na ragbi terenu. Nosio sam onu papirnu kesu i u njoj dva sendviča sa salamom. »Ej, Henk«, prilazili su, »je l' mogu da klopam s tobom?«

»Marš u pizdu materinu odavde! Nemoj da ponavljam!«

Dovoljno se već takvih krlja zalepilo za mene. Nisam mnogo mario ni za koga od njih: Ćela, Džimi Hečer, i mršavi rahitični Jevrejčić, Ejb Mortenson. Mortenson je bio odlikaš, ali jedan od najgorih kretena u školi. S njim nešto radikalno nije bilo u redu. Pljuvačka mu se neprestano skupljala u ustima i umesto da pljune na zemlju, on je pljuvao sebi u šake. Nisam znao zašto to radi i nisam pitao. Nisam voleo da pitam. Samo sam ga gledao i gadio se. Vraćao sam se jednom kući s njim i provalio da ima sve same petice. Majka mu je nabijala nos u knjigu čim uđe u kuću i starala se da ga ne vadi odatle. Terala ga da čita i čita sve udžbenike, stranu za stranom, uvek nanovo. »On mora da završi školu«, rekla

mi je. Da li joj je ikad palo na pamet da udžbenici možda greše? Ili da je sve to u njima možda nevažno? Nisam je pitao.

Opet sve isto kao u osnovnoj školi. Oko mene su se skupljali slabi umesto jakih, ružni umesto lepih, oni što gube umesto onih koji pobeđuju. Činilo se da mi je suđeno da kroz život putujem u njihovom društvu. To mi nije smetalo toliko kao fakat da sam izgledao neodoljiv tim kerovima. Bio sam govno što mami zunzare, umesto da sam neki cvet na koji se kupe leptiri i pčele. Želeo sam da živim sam, najbolje sam se osećao sam, čistije, a ipak nisam bio dovoljno bistar da ih se rešim. Možda su oni bili *moji* gospodari: očevi u nekom drugom vidu. U svakom slučaju, zaguljeno je bilo kad mi se motaju u blizini dok žvaćem one govnojive sendviče sa salamom.

Ali bilo je i svetlih momenata. Moj povremeni drugar iz kraja, Džin, godinu dana stariji od mene, imao je ortaka, Harija Džibsona, koji je boksovao jedan profesionalni meč (i izgubio). Bio sam preko kod Džina jedno popodne, kad se pojavio Hari Džibson s dva para bokzerskih rukavica. Džin i ja smo pušili s Džinovim starijim burazerima, Lerijem i Denom.

Hari Džibson je počeo da se puvaka. »Oće neko da me testira?« pitao je. Svi su ćutali. Džinov najstariji brat, Leri, imao je oko 22 godine. Bio je najveći među nama a nekako stidljiv i pomalo zaostao. Imao je *ogromnu* glavu, bio zdepast i nabijen, ali sve ga je plašilo. Zato svi pogledasmo u Dena, kao sledećeg po starosti, kad je Leri rekao: »Ne, ne, neću da se tučem.« Den je bio muzički genije, malo mu je falilo da osvoji stipendiju u školi, ali ostao je kratak. I tako, pošto je Leri eskivirao Harijev izazov, Den je navukao rukavice.

Hari Džibson je bio neki brzojebi maher. Čak je i sunce sevalo s njegovih rukavica na poseban način. Imao je šmekerske pokrete, kretao se gipko i uhodano. Plesao je i kresao oko Dena. Den je nabudžio rukavice ispred lica i čekao. Džibsonov prvi udarac probio je kroz njih. Puklo je kao iz puške. Iza žice u dvorištu dve kokoške poskočiše od praska.

Den se svalio na leđa. Ležao je na travi, raširenih ruku kao neki jeftini Isus.

Leri je samo blenuo u njega i rekao: »Idem ja u kuću.« Zbrzao je ka vratima otvorio ih i nestao.

Prišli smo Denu. Džibson je stajao iznad njega i cerio se malo. Džin se sagnuo i podigao Denovu glavu. »Dene? Jesi čitav?«

Den je protresao glavom, malo se pridigao i seo.

»Bog te mazo, ovaj je opasan po život. Skidaj mi te rukavice!«

Džin je odrešio jednu rukavicu a ja onu drugu. Den je ustao i odvukao se ka ulazu u kuću kao neki deda. »Idem da legnem...« Nestao je.

Hari Džibson je pokupio rukavice i pogledao Džina. »Džine, očemo li?«

Džin je pljunuo na travu. »Šta oćeš, jebo te? Da nokautiraš celu familiju?«

»Znam da si najbolji bokser, Džine, ali budi bez brige, štedeću te.«

Džin je klimnuo glavom pa sam mu vezao rukavice. Bio sam glavni čovek za rukavice.

Stali su u gard. Džibson je kružio oko Džina spremajući se za udarac. Kružio je nadesno, zatim nalevo. Gibao se i muvao pesnicama. Onda je iskoračio i smestio Džinu jaki levi direkt. Pravo među oči. Džin je ustuknuo a Džibson navalio. Kad je

doterao Džina do kokošinjca, ukopao ga lakim potezom levice u čelo a onda ga teško koknuo desnom u slepoočnicu. Džin je skliznuo *duž* žice, sve dok nije lupio u dvorišnu ogradu, zatim kliznuo duž ograde štiteći lice. Nije ni pokušao da uzvрати udarce. Den se pojavio iz kuće s parčetom leda u krpi. Seo je na stepenice držeći krpu na čelu. Džin se povlačio uz ogradu. Hari ga je stisnuo u klopku između ograde i garaže. Sunuo je levicu u Džinov stomak i, kad se Džin zgrčio, ispravio ga desnim aperkatom. To mi se nije dopalo.

Džibson nije štedeo Džina kako je obećao. Uzbudio sam se.

»Vrati tom pederu, Džine! Udri pizdu! Sjebi ga!«

Džibson je spustio rukavice, pogledao u mene i prišao mi.

»Šta si to rekao, pacove?«

»Bodrim mog čoveka«, rekoh.

Den je već skidao Džinu rukavice. »Čini mi se da sam čuo nešto kao 'pizda', a?«

»Rekao si da ćeš da ga štediš. A nisi. Bombardovao si ga na svakom koraku.«

»Ja sam znači lažov, a?«

»Samo kažem da ne držiš reč.«

»Dođite i stavite rukavice ovom dripcu!«

Džin i Den su prišli i počeli da mi vezuju rukavice.

»Poštedi ga malo, Henk«, reče mi Džin. »Uzmi mu u obzir da se već zamorio tabajući nas dvojicu.«

Džin i ja smo se malkljalim golim pesnicama jednog znamenitog dana od devet ujutru do šest uveče. Džin se prilično dobro pokazao. Ja imam male šake, a kad imaš male šake, treba da krešeš kao sivonja ili da si neki pravi bokser. Imao sam minimum od obe varijante. Sledećeg dana cela mi je prednja strana tela bila modra od uboja, dobio sam dve debele usne kao crnac i izgubio par prednjih zuba. Sada sam morao da se bijem s tipom koji je malopre zgazio tipa koji je zgazio mene.

Džibson je kružio nalevo, pa nadesno, onda u mene. Nisam ni video taj levi direkt. Ne znam gde me darnuo, ali znam da sam pao. Nije bolelo, ali pao sam. Digao sam se. Ako levica to može, šta će tek desnica da napravi? Morao sam da smislim nešto.

Hari Džibson je nastavio da kruži nalevo, moje levo. Umesto da vučem nadesno kako je očekivao, ušao sam mu sleva. Iznenadio sam ga. Kad smo se suočili, zavitlao sam divlje levicom i pošteno ga razvalio po glavi. Sladak osećaj. Ako možeš da kresneš tipa jednom, možeš i dvaput.

Onda smo se našli licem u lice. Smestio mi novi direkt, ali kad me lupio, brže-bolje sam sagnuo glavu nadole i u stranu. Njegova je desnica fijuknula iznad mene, jalovo. Uleteo sam u njega, u klinč, zečjim udarcima. Razdvojili smo se i ja se osetih kao profesionalac.

»Imaš ga u šakama, Henk!« drao se Džin.

»Oladi ga, Henk!« drao se Den.

Napao sam Džibsona i otvorio se desnom. Promašio sam i njegov mi levi kroše sevnu preko zuba. Iskočiše mi zeleni i žuti i crveni svjetlaci na oči, a on me krnu u stomak. Bilo je kao da me probio do kičme. Uleteo sam u klinč. Ali nije me bilo strah, za promenu. i to je baš prijalo.

»Ubiću te, pederu!« rekoh.

Onda više nije bilo boksa, samo glava uz glavu. Njegovi su udarca bili brzi i teški. Bio je precizniji, imao više snage, ali ipak sam i ja njega šinuo par puta i to mi se baš dopalo. Što me više udarao, manje sam osećao. Otkacio sam se, uživao u akciji. Onda se stvoriše Džin i Den. Razdvojili su nas.

»Šta je sad?« upitah. »Ne smetaj mi! Sjebaću ga!«

»Ne kenjaj, Henk«, reče Džin. »Pogledaj se.«

Pogledao sam se. Prednji deo majice bio je taman od krvi i izbile mi fleke od gnoja. Nekoliko čireva je puklo pod udarcima. Toga nije bilo u mojoj borbi s Džinom.

»Nema veze«, rekoh. »To je slučajno. Nije me povredio. Dajte mi šansu da ga ojadim.«

»Ne, Henk, dobićeš infekciju ili nešto«, reče Džin.

»Dobro, jebi ga«, rekoh, »otkači mi te rukavice!«

Džin ih je drešio. Kad ih je skinuo, primetio sam da mi se šake tresu kao lude, a i ruke, malo slabije. Gurnuo sam ih u džepove. Den je skinuo Hariju rukavice.

Hari me pogleda. »Nisi loš, dečko ...«

»Hvala. Aj' vidimo se ...«

Okrenuo sam se i izašao iz dvorišta. Izvadio sam usput ruke iz džepova. Zastao sam na ulici, izvukao cigaretu i nabio je u usta. Kad sam pokušao da kresnem šibicu, ruke su mi toliko drhtale da nisam mogao. Mahnuo sam im, krajnje nonšalantno, i udaljio se.

Kad sam stigao kući, pogledao sam se u ogledalu. Surova slika. Napredovao sam.

Skinuo sam majicu i šutnuo je pod krevet. Moraću nekako da uklonim onu krv. Nisam imao mnogo majica i moji bi smesta provalili da fali jedna. Ali ovo je ipak bio uspешan dan za mene, a takvi su bili veoma retki.

Ejb Martenson je bio dovoljno neprijatan što se motao oko mene, ali bio je samo budala. Budali možeš da oprostiš, jer srlja samo u jednom pravcu i ne folira nikoga. Foliranti su oni od kojih ti je muka. Džimi Hečer je imao ravnu crnu kosu, kožu bez bubuljica, nije bio tako velik kao ja, ali se držao uspravno, obučen bolje od mnogih među nama, i imao neku šemu da se sliže sa svakim s kim je želeo da se sliže. Majka mu je bila kelnerica a otac mu se ubio. Džimi je imao lep osmeh, savršene zube i sviđao se devojčkama, iako nije imao onu lovu koju su imali drugi tipovi u školi. Uvek sam ga viđao kako priča s nekim ribicama. Nisam znao šta im govori. Nisam znao šta bilo koji frajer govori bilo kojoj od njih. Devojke su bile apsolutno izvan mog domena, pa sam se pravio da ne postoje.

Ali Hečer je bio nešto drugo. Znao sam da nije pečurka, mada se stalno vrteo oko mene.

»Šta mi se guziš, Džimi? Nisi moj tip.«

»Ajde, nemoj tako, Henk, drugovi smo.«

»Je l'?'«

»Aha.«

Jednom je čak ustao na času engleskog i pročitao sastav s naslovom »Vrednost prijateljstva« i, za vreme čitanja, stalno

bacao poglede na mene. Glup neki sastav, mlak i šablonski, ali razred ga na kraju dočekaao aplauzom, i ja pomislih: eto, to je ono što ljudi misle o tome, i šta ćeš sad? Sastavio sam odgovor na to, s naslovom »Vrednost nemanja nikakvog prijateljstva«. Nastavnica mi nije dozvolila da ga pročitam razredu. Dala mi dvojku.

Džimi, Ćela i ja vraćali smo se zajedno iz škole svaki dan. (Ejb Mortenson je živeo u drugom kraju, što nas je spasavalo vraćanja s njim). Jednog dana smo tako išli i Džimi reče: »Ej, ajmo kod moje ribe. Oću da je upoznate.«

»Ma zajebi«, rekoh.

»Ne, ne«, reče Džimi, »ona je fina riba. Oću da je upoznate. Jebo sam je prstom.«

Video sam već njegovu devojku, Anu Veterton, bila je baš lepa, duge smeđe kose i krupnih tamnih očiju, smerna i dobro građena. Nikada nisam pričao s njom, ali znao sam da je Džimijeva devojka. Oni picani iz škole pokušavali su da je smuvaju, ali ona ih ignorisala. Bila je stvarno prva liga.

»Imam ključ od njene gajbe«, reče Džimi. »Sačekaćemo je tamo. Još je na časovima.«

»Drugi put«, rekoh.

»E jesi neki, Henk«, reče Ćela. »Ionako ćeš samo da odeš kući i da ga drkaš.«

»Ima i to ponekad svojih prednosti«, rekoh.

Džimi je otključao ulazna vrata pa smo ušli. Lepa i čista kućica. Mali crno-beli buldog jurnu ka Džimiju, mrdajući patrljkom od repa.

»Ovo je Kosko«, reče Džimi. »Kosko je lud za mnom. Vidi ovo!«

Pljunuo je na dlan, apio Koska za penis i počeo da ga šilji.

»Ej, šta radiš, jebo te?« reče Ćela.

»Koska drže vezanog u dvorištu. Nikad nije prcao nešto. Treba i on da se *izivi* malo!« Iživljavao ga dalje.

Koskov penis je postao odvratno crven, dugačko besmisleno kapavo crevce. Kosko počeo da cvili i skiči. Džimi pogleda u nas, drkajući. »E, znate koja je naša pesma? Mislim, Anina i moja? Ona: 'Kad nad snene zidove dubaka rumen pada'.«

Onda je Kosko svršio, štrcao je spermu. Džimi se uspravio i cipelom utrljao taj svrš u tepih.

»Karaću Anu za koji dan. Blizu sam. Kaže da me voli. Volim i ja nju, obožavam njenu pizdu.«

»Pederu«, reko, »muka mi je od tebe.«

»Znam da ne misliš tako, Henk«, reče on.

Džimi je ušao u kujnu. »Nema lošu familiju. Živi s ćaletom, kevom i burazerom. Burazer zna da ću da je guzim. U pravu je. Ali ne može ništa u vezi s tim jer bih ga polomio kao pičku. On je nula. E, gledaj sad ovo!«

Otvorio je frižider i izvadio flašu mleka. Moji su imali samo priručni zamrzivač. Vetertonovi su očigledno bili dobro stojeća porodica. Džimi je izvadio karu, skinuo kartonsku kapicu s flaše i gurnuo karu u grlić.

»Samo malo, vidiš. Neće ni znati da su mi pili pišačku...«

Izvukao je karu iz mleka, vratio kapicu, promućkao, onda stavio flašu u frižider.

»A sad«, reče, »evo ga neki žele. Spremaju se da papaju žele za dezert. Ne znaju da će da papaju i...« Izvadio je činiju sa želeom i držao je, a onda smo čuli ključ u ulaznim vratima i nekog da ulazi. Džimi je hitro vratio žele i zatvorio frižider.

Onda je u kuhinju ušla Ana.

»Ana«, reče Džimi, »da te upoznam s mojim dobrim ortacima, ovo su Henk i Ćela. «

»Zdravo!«

»Zdravo!«

»Zdravo!«

»Ovaj je Ćela. Onaj drugi je Henk.«

»Zdravo.«

»Zdravo.«

»Zdravo.«

»Vidala sam vas već oko škole.«

»O da«, rekoh, »tu smo. Videli smo i mi tebe.«

»Aha«, reče Čela.

Džimi pogleda u Anu. »Kako si, maco?«

»Fino, Džimi, mislila sam na tebe.«

Prišla mu je pa su se zagrlili, onda su se ljubili. Stajali su baš ispred nas i ljubili se. Džimi je bio okrenut nama. Videli smo njegovo desno oko. Namignulo je.

»Dobro«, rekoš, »moramo da idemo.«

»Aha«, reče Čela.

Izašli smo iz kujne, kroz dnevnu sobu i napolje. Išli smo ulicom ka Čelinoj kući.

»Taj ju je baš sludeo«, reče Čela.

»Aha«, rekoš.

Jedne nedelje Džimi me nagovarao da pođem na plažu s njim. Hteo je da pliva. Ja nisam hteo da me vide u gaćama, jer su mi leđa bila sva u čirevima i ožiljcima. Ako se to izuzme, bio sam dobro građen. Ali niko nije *to* gledao. Imao sam jak torzo i moćne noge, ali svako bi video samo leđa.

Nije bilo šta drugo da se radi, nisam imao ni kinte, a mangupi nisu igrali ragbi po ulici nedeljom. Na kraju krajeva, plaža svakom pripada. Imao sam i ja prava na nju. Moji čirevi i ožiljci nisu bili zakonom zabranjeni.

I tako smo seli na bicikle i zapalili na plažu. Donde je bilo 25 kilometara. Nije me brinulo. Imao sam noge.

Šišao sam s Džimijem čitavim putem do Kalver Sitija. Onda sam postepeno pedalao sve brže. Džimi se lomio trudeća se da ne zaostane. Primetio sam kako gubi dah. Izvukao sam cigaretu, zapalio je, i pružio paklo ka njemu. »Oćeš pljugu, Džime?«

»Ne ... hvala ...«

»Ovo je bolje od gađanja vazdušarom«, rekoh. »Morali bi češće da idemo na plažu.«

Pedalao sam još brže. Imao sam dosta snage u rezervi.

»Prava stvar«, rekoh. »Zajebalo i onaniju!«

»Ej, uspori malo!«

Osvrnuo sam se. »Nema ništa bolje od pravog druga koji te prati na biciklu. Ajde, drugarčino!«

Onda sam dao sve od sebe i otisnuo se. Vetar mi je duvao u lice. Divota.

»Ej, stani! STANI, JEBO TE!« dernjao se Džimi.

Počeo sam da se smejem i stvamo otkačio pedale. Ubrzo je Džim bio pola bloka iza mene, čitav blok, dva bloka. Niko nije znao koja sam ja sila, niko nije znao zašta sam sve sposoban. Bio sam čudo. Sunce je bojilo u žuto sve oko mene i ja sam sekao kroz to, ludački nož na točkovima. Moj otac je prosio po ulicama Indije, ali mene su volele sve žene sveta ...

Vozio sam punom brzinom kad sam naleteo na semafor. Prošišao sam kroz kolonu zaustavljenih kola. Sad su čak i automobili ostali pozadi. Ali ne za dugo. Uskoro je pored mene vozio jedan otvoreni zeleni dvosed.

»Ej, malac!«

»A?« pogledao sam. Neki razbacan tip s dlakavim tetoviranim rukama.

»Gde si se koj' kurac zaletio?« upita me.

Hteo je da se pokaže pred ribom pored sebe. Prava šmekerka, njena duga plava kosa lepršala je na vetru.

»*Sisaj*, burazeru!« reko.

»Šta?«

»Kažem: *sisaj*!«

Pokazao sam mu kurac prstom.

Vozio je i dalje pored mene.

»Oćeš da ojadiš tog klinca, Nik?« čuo sam ribu kako pita.

Vozio je i dalje pored mene.

»Ej, dečko«, reče on, »nisam dobro čuo šta si rekao. Ponovi ako ti nije teško.«

»Ajde, ponovi«, reče šmekerka, njena duga plava kosa lepršala je na vetru.

To me dotuklo. Ona me dotukla.

Pogledao sam ga. »U redu, oćeš frku? *Parkiraj*. Ja sam frka.«

Zaleteo se jedno pola bloka ispred mene, parkirao i naglo otvorio vrata. Kako je izašao, tako sam sunuo pored njega i skoro uleteo u neki ševrolet. Dok sam skretao u bočnu ulicu, čuo sam tog bivola kako se smeje.

Čim je nestao, otpedalao sam natrag na Vašington bulevar, vozio dva-tri bloka, sišao s bicikla i seo na klupu kod autobuske stanice da sačekam Džima. Mogao sam da ga vidim kako se približava. Kad se zaustavio, pravio sam se da spavam.

»Ajde, Henk, ne zajebavaj!«

»O, zdravo Džime. Otkud ti?«

Smuvao sam nekako Džima da izabere mesto na plaži gde nije bilo mnogo ljudi. Normalno sam se osećao dok sam u majici, ali kad se skinem, bio sam izložen pogledima. Mrzeo sam ostale kupaće zbog njihovih nedirnutih tela. Mrzeo sam sve te somine što

se sunčaju ili kupaju ili jedu ili spavaju ili pričaju ili bacaju lopte za plažu. Mrzeo sam njihove guzice i lica i laktove i kosu i oči i pupkove i kupaće kostime.

Pručio sam se na pesak misleći: što nisam opalio onu debelu mešinu? Koja mi je pa on fora?

Džim se ispružio pored mene.

»Jebeš ga«, reče, »ajmo da plivamo.«

»Ne još«, rekoh.

Voda je bila puna ljudi. Čime plaža osvaja ljude? Zašto ljudi vole plažu? Zar im ništa bolje ne pada na pamet? Koje su to stoke pilećeg mozga.

»Zamisli samo«, reče Džim, »žene idu u vodu i pišaju u nju.«

»Aha, i ti je onda gutaš.«

Nikada neće biti načina za mene da živim u skladu s ljudima. Možda ću u kaluđere. Praviću se da verujem u Boga i živeću u samostanu, sviraću orgulje i svaki dan se opijati vinom. Neće biti nikog da me jebava. Moći ću da se povučem u ćeliju i meditiram mesecima. Ne bih morao nikoga da gledam, trebalo bi samo da mi doturaju vino. Nevolja je što su one crne mantije od čiste vune. Gore od uniforme za obuku. Ne bih mogao da ih nosim. Moraću da smislim nešto drugo.

»Jo-joj«, reče Džim.

»Šta je bilo?«

»Eno gledaju nas neke pice.«

»Pa šta?«

»Šušakaju nešto i klibere se. Možda će dođu ovamo.«

»Je l'?«

»Aha. Upozoriću te ako krenu. Onda se obrni na leđa.«

Na grudima sam imao samo nekoliko ožiljaka i bubulja.

»E, zapamti«, reče Džim, »kad ti dam znak, obrni se na leđa.«

»Čuo sam te.«

Ležao sam s glavom u rukama. Znao sam da Džim gleda devojke i smejki se. Umeo je s njima.

»Obične pičke«, reče on, »žive glupače.«

Što sam došao ovamo? pomislih. Zašto moram uvek da biram između nečeg lošeg i nečeg još goreg?

»Jo-joj, Henk, evo ih dolaze!«

Pogledao sam. Bilo ih je pet. Obrnuo sam se na leđa. Prišle su smejućajući se i stale. Jedna reče: »Ej, pa ovo su neki zgodniji frajeri!«

»Je l' vi devojke živite negde u blizini?« upita Džim.

»Nego šta«, reče jedna, »gnezdimo se s galebovima!«

Počele su da se kikoću.

»Majku mu«, reče Džim, »mi smo orlovi. Nisam siguran da l' ćemo znati šta da radimo s pet galebica.«

»Kako to ptice uopšte rade?« upita jedna.

»Ubio me bog ako znam«, reče Džim. »Možda ćemo mi da provalimo.«

»Što ne dođete malo kod nas na ćebe?« upita jedna.

»Važi«, reče Džim.

Tri devojke su govorile. Ostale dve su samo stajale povlačeći svoje kostime preko onog što nisu želele da se vidi.

»Mene otpišite«, rekoš.

»Šta je tvom drugu?« upita jedna od devojaka koja je skrivala dupence.

»Čudan je«, reče Džim. '

»Šta mu je?« upita peta devojka.

»Samo je čudan«, reče Džim.

Ustao je i udaljio se s njima. Zatvorio sam oči i slušao talase. Na hiljade riba tamo, koje jedu jedna drugu. Nebrojeno usta i šupaka koji žvaću i kenjaju. čitava zemlja nije ništa drugo, samo bezbroj usta i šupaka koji žvaću i kenjaju, i jebu.

Prevrnuo sam se i posmatrao Džima s pet devojaka. Stajao je pred njima napumpan, sevajući muda. Nije imao moj bačvast grudni koš ni moje snažne noge. Bio je vitak i skladan, s tom crnom kosom i malim poganim ustima savršenih zuba, s malim okruglim ušima i dugačkim vratom. Ja nisam imao vrat. Nije bio neki, u svakom slučaju. Činilo se da mi glava čuči na ramenima. Ali bio sam jak, i zao. Nedovoljno za damice, one vole picane. Ipak, da nije tih ožiljaka i čireva, sad bih bio tamo da im pokažem

neke stvari. Sevnuo bih muda za njih, unoseći pažnju u njihovu mrtvu praznoglavu svest. Ja, s mojim životom od 50 centi nedeljno.

Onda sam video devojke kako naglo ustaju i polaze za Džimom u vodu. Čuo sam kako se kikoću i ciče kao maloumne... šta? Ne, bile su divne. Nisu bile kao odrasli i roditelji. Smejale su se. Stvari su bile smešne. Nisu se bojale života. A život nije imao smisla, u suštini. D. H. Lorens je to znao. Čoveku treba ljubav, ali ne onakva kakvu ljudi vode i na kakvu su oduvek navikli. Stari D. H. je znao ponešto. Njegov ortak Haksli bio je samo intelektualni vrtiguz, ali jedan od jačih. Bolji od Dž. B. Šoa s tom teškom kobilicom svesti koja konstantno struže po dnu, onim ukočenim dosetkama koje su samo postavljeni zadaci, breme koje treba da ga spreči da išta istinski oseti, i svojim briljantnim govorom koji je u suštini teška gnjavaža, rijući po svesti i osećanjima. Ipak, dobro je bilo pročitati sve njih. Pomagalo je da shvatiš kako reči i misli mogu da budu fascinantne, iako u stvari besmislene.

Džim je prskao devojke vodom. Bio je bog mora i one su ga volele. Bio je mogućnost i obećanje. Bio je veliki. Znao je kako se to radi. Ja sam pročitao mnoge knjige, ali on je čitao knjigu koju ja nikad nisam imao u rukama. Bio je umetnik sa svojim kupaćim gaćicama i jajcima i opakim malim pogledom i okruglim ušima. Bio je savršen. Nisam mogao da se merim s njim kao što nisam mogao da se merim s onom volinom u zelenom dvosedu, pored plavuše čija kosa leprša na vetru. Obojica su dobili ono što im i

pripada. Ja sam bio samo govno od 50 centi koje pluta u zelenom okeanu života.

Posmatrao sam ih kako izlaze iz vode, blistavi, glatke kože, mladi, neporaženi. Želeo sam da me žele. Ali nipošto iz sažaljenja. Ipak, uprkos svojim glatkim nedernutim telima i mislima, falilo im je nešto, jer su u osnovi bili neiskusani. Kad nesreća najzad stupi u njihove živote, doći će možda suviše kasno ili suviše teško. Ja sam bio spreman. Možda.

Posmatrao sam Džima kako se briše jednim od njihovih peškira. Dok sam gledao tamo, približilo mi se nečije dete, klinja od jedno četiri godine. Skupio je punu šaku peska i bacio mi ga u lice. Onda je samo stajao i blistao od sreće, pobedonosno napućivši glupava mala usta ubrljana peskom. Drčno dražesno govance. Pozvao sam ga prstom da dođe bliže: dođi, dođi. Ostao je da stoji.

»Dođi dečko«, rekoh, »dođi kod čike. Čika ima veliku slatku lizu za tebe.«

Prcko je belo gledao, okrenuo se i otrčao. Imao je bleskasto dupe. Dva mala kruškolika guza, gotovo iščašena. Lepo, ode još jedan dušmanin.

Onda je Džim, otrov za žene, opet bio tu. Stajao je iznad mene. I on je blistao od sreće.

»Otišle su«, reče.

Pogledao sam u pravcu onih pet devojaka i nesumnjivo se uverio da su otišle.

»Gde su otišle?« upitah.

»Koga je briga? Uzeo sam broj telefona one dve najbolje.«

»Zašta najbolje?«

»Za karanje, somino!«

Uspravio sam se.

»Da te oladim malo, a somino?«

Faca mu je zgodno izgledala na morskome vetru. Već sam mogao da ga vidim oborenog, kako se kopreca u pesku mlatarajući svojim belim tabanima.

Ustuknuo je.

»Olabavi, Henk. Evo, uzmi njihove brojeve!«

»Zadrži svoje brojeve. Ja nemam tvoje izdrkane uši!«

»Dobro, dobro, pa ortaci smo, a?«

Krenuli smo niz plažu da pokupimo bicikle koje smo ostavili iza barake za čamce. I dok smo tako hodali peskom, obojica smo znali čiji je to bio dan, i ništa se ne bi izmenilo kad bi čovek šutnuo nekoga u dupe, mada bi možda pomoglo, ali nedovoljno. Čitavim putem kući, okrećući pedale, nisam ni pokušao da mu pokažem kao ono u dolasku. Trebalo mi je nešto više. Možda mi je trebala ona plavuša iz zelenog dvoseda sa svojom dugom kosom koja leprša na vetru.

ORK (obuka rezervnog kadra) bila je za izrode. Kao što rekoh, moglo je da se bira, ili to ili fizičko. Da nije bilo čireva po leđima, izabrao bih fizičko. Nešto nije bilo u redu sa svakim ko se opredelio za ORK. To su bili sve sami antisportisti ili tipovi koje su roditelji naterali u ORK iz nekog patriotizma. Roditelji bogatih učenika forsirali su patriotizam, jer su mogli više da izgube ako propadne država. Siromašni su bili mnogo manji patrioti, ali su se često dičili patriotizmom zato što se to očekivalo od njih ili zbog vaspitanja u tom duhu. Podsvesno, znali su da ne bi bilo ništa bolje ili gore za *njih* kad bi Rusi ili Nemci ili Kinezi ili Japanci vladali zemljom, pogotovo ako su još i tamnopusi. Stanje bi im se možda i popravilo. Sve u svemu, pošto su mnogi roditelji učenika Celzija bili bogati, imali smo najveći rezervni kadar za obuku u gradu.

I tako smo marširali naokolo pod suncem i učili da kopamo rovove, lečimo zmijske ujede, negujemo ranjenike, postavljamo šatore, bajonetišemo neprijatelja; učili smo o ručnim granatama, prodiranju, razvijanju trupa, manevrima, povlačenju, napadanju, mentalnoj i fizičkoj disciplini; išli smo na gađanje: beng, beng, i dobili svoje medalje dobrog strelca. Imali smo prave terenske manevre, išli smo u šumu i bajagi ratovali. Puzili smo potrbuške jedni ka drugima s puškom u ruci, mrtvi ozbiljni. Čak sam i ja bio ozbiljan. Bilo je nečega u tome što je činilo da krv brže struji kroz vene. Jeste da je bilo idiotski, i svi smo znali da je idiotski, mnogi

među nama, ali nešto bi nam škljocnulo u mozgovima i mi smo se stvamo izivljavali u sve to. Imali smo jednog fosilnog vojnog penzionera, pukovnika Saseksa. Bio je već izlapeo i balavio je, pljuvačka mu je curila iz usta, a sitne bele kapi ostajale po bradi i oko nje. Nikada nije progovorio. Samo se muvao naokolo u svojoj uniformi načičkanoj ordenjem i izvlačio platu od škole. Za vreme lažnih manevara nosio je tablicu i pazio na rezultat. Stajao je na visokom brdu i beležio poene — a možda i nije? Nikad nam nije rekao ko je pobednik. Svaka je strana slavila pobedu. To je rađalo sranja.

Poručnik Bičkroft je bio ubedljivo prvi. Otac mu je imao pekaru i servis za snabdevanje hotela, tako nešto. U svakom slučaju, bio je prvi. Uvek je držao jedan isti govor pre manevra.

»Utuvite, morate mrzeti neprijatelje! Oni idu da siluju vaše majke i sestre! Želite li da ti monstrumi siluju vaše majke i sestre?«

Poručnik Bičkroft nije imao brade, lice mu je odjednom padalo unazad i tamo gde treba da bude vilična kost bilo je samo dugmence. Nismo bili sigumi da li je to neka deformacija, šta li. Ali oči su mu bile veličanstvene u svom gnevu, krupni plavi ognjeni simboli rata i pobede.

»*Vitlinger!*«

»Ovde!«

»Želiš li da ti oni momci siluju majku?«

»Moja majka je umrla, ser.«

»A ... izvini... *Drejk!*«

»Ovde!«

»Želiš li da ti oni momci siluju majku?«

»*Ne, ser!*«

»Dobro, utuvite sad, ovo je *rat!* Prihvatićemo milost, ali mi nemamo milosti ni za koga. Mrzite neprijatelja! *Ubijte ga!* Mrtav čovek ne može vas poraziti. Poraz je bolest!

Pobeda piše istoriju! SJEBSITE SAD ONE PEDERE, MAJKE IM GA NABIJEMI«

Razvili smo liniju, izbacili izvidnicu napred i počeli da puzimo kroz guštaru. Mogao sam da vidim pukovnika Saseksa na njegovom brdu, s tablicom u ruci. Plavi protiv Zelenih. Svaki je od nas nosio obojenu krpicu oko desne miške. Mi smo bili Plavi. Puzanje kroz grmlje bilo je teška jebada. Bilo je vrelo. Vukli smo se kroz prašinu, bube, trnje i stenčuge. Nisam znao gde se nalazim. Vođa naše čete, Kozak, ispario je negde. Nije bilo komunikacije. Bili smo izjebani. Naše će majke biti silovane. Gmizao sam napred, sav izgripan, osećajući se izgubljeno i unezvereno, a pre svega kao budala. Sva ova prostrana zemlja i prazno nebo, bregovi, potoci, hektari i hektari. Ko je bio vlasnik svega? Verovatno tata nekog od onih picana *iz*, škole. Nikoga mi nećemo zarobiti. Čitav je prostor bio iznajmljen školi. ZABRANJENO PUŠENJE. Gmizao sam dalje. Nismo imali avionsku zaštitu, nismo imali tenkove, ništa. Bili smo samo gomila pедера na izdrkanom manevru, bez hrane,

bez žena, bez razloga. Digao sam se i seo uz jedno drvo, spustio pušku i čekao.

Svako je bio izgubljen u šumi i bilo je svejedno. Skinuo sam krpu sa miške i čekao na hitnu pomoć Crvenog krsta, na bilo šta. Rat je možda pakao, ah su međupauze ubibože dosadne.

Onda je žbunje počelo da se krši i iskočio je neki tip s puškom. Nosio je traku Zelenih. Onaj što siluje majke. Uperio je pušku u mene. Nisam imao traku, bila je u travi. Želeo je zarobljenika. Znao sam ga. Zvao se Hari Mišins. Tata mu je imao neku drvnu kompaniju. Sedeo sam naslonjen na stablo.

»Plavi ili Zeleni?« prodrao se.

»Ja sam Mata Hari.«

»Špijun! Moj si!«

»Nemoj da kakiš, Hari. Ovo je igra za dečicu. Ne masiraj me i ne drami.«

Žbunje se ponovo rastvorilo i pojavio se poručnik Bičkroft. Mišins i Bičkroft su zinuli jedan u drugog.

»Zarobljen si!« dreknu Bičkroft na Mišinsa.

»Zarobljen si!« dreknu Mišins na Bičkrofta.

Obojica su bili vrlo nervozni i besni, osećao sam to.

Bičkroft je isukao sablju. »Predaj se da te ne izbušim!«

Mišins je šćepao svoju pušku za cev. »Samo priđi, odvaliću ti glavudžu!«

Onda je žbunje počelo da se krši na sve strane. Dreka je privukla i Plave i Zelene. Sedeo sam uz drvo dok su oni pravili sranja. Digla se prašina, nastao krkljanac, a s vremena na vreme čuo se opaki udar kundaka o lobanju. »Jao, Isuse! Jao, majko!« Neka su tela ostala da leže. I neke puške. Tuklo se pesnicama i hvatale kragne. Video sam dva soma s trakama Zelenih kako guše jedan drugog u smrtonosnom zahvatu. Onda se pojavio pukovnik Saseks. Divlje je dunuo u pištaljku. Pljuvačka je prsnula na sve strane. Onda je poleteo i počeo da deveta trupe svojim štapom. Alal vera. Šibao je kao bičem i sekao kao žiletom.

»Joj, ne, NE! PREDAJEM SE!«

»Ne, *dosta!* Milost!«

»Jao glava!«

Trupe su se razdvojile i svi stali blenući jedni u druge. Pukovnik Saseks je pokupio svoju tablicu sa zemlje. Uniforma mu je i dalje bila bez ijednog nabora. Ordeni su ostali svaki na svom mestu. Beretka je stajala pod korektnim uglom. Lako je bacio svoj štap uvis, uhvatio ga i udaljio se. Krenuli smo za njim.

Popeli smo se u stare vojne kamione s iskidanim ceradama u kojima su nas dovezli. Mašine su počele da drndaju. Sedeli smo jedni naspram drugih na dugačkim drvenim klupama. U dolasku smo išli svi Plavi u jednom kamionu, a Zeleni u drugom. Sada smo bili pomešani vozeći se zajedno, većina je buljila u svoje izguljene prašnjave cokule, poskakujući tamo-vamo, levo-desno, gore-dole,

pri dodiru točkova o džombe izlokanog puta. Bili smo umorni, poraženi i deprimirani. Rat je bio završen.

ORK me držala daleko od sporta, dok su drugi pikali svaki dan. Formirali su školske ekipe, osvojili svoje brojeve i dobili devojke. Ja sam moje dane uglavnom provodio marširajući pod suncem. Sve što si uopšte gledao bile su uši nekog tipa ispred tebe ili njegova guzica. Brzo sam izgubio iluzije o vojničkom životu. Ostali su glancali svoje cokule do besvesti i činilo se da im prijaju svi ti manevri. Ja nisam video nikakvog smisla u tome. Samo su se dresirali za onaj dan kad će im biti razneta jaja. Na drugoj strani, nisam mogao da zamislim sebe kako čučim u ragbi šlemu, sa štitnicima na ramenima, picnut u plavo-beli dres, pokušavajući da blokiram neku opaku strvinu s drugog kraja grada, da razvalim neku robiju što bazdi na luk, tako da bi sin lokalnog advokata mogao da zбриše s loptom pet-šest metara ukoso. Problem je bio u tome što si stalno morao da biraš između nekih sranja i, bez obzira šta odabrao, srezali bi još deo tebe, sve dok ništa više ne bi ostalo. Sa 25 godina većina ljudi je već zbrisana kao ličnost. Čitava izdrkana nacija jajara koje voze automobile, žderu, prave bebe, rade sve na najgori mogući način, kao kad glasaju za predsedničkog kandidata koji ih najviše podseća na njih.

Nisam imao motiva. Ništa me nije interesovalo. Pojma nisam imao kako da umaknem od svega. Drugi su bar imali neke sklonosti za život. Činilo se da shvataju nešto što ja ne shvatam. Možda je

meni falilo nešto. Sasvim moguće. Često sam se osećao inferiorno. *Želeo* sam samo da se sklonim od njih. Ali nije bilo gde. Samoubistvo? Isuse Hriste, samo nova masaža. Došlo mi je da zaspim na pet godina, ali ne bi me pustili.

I tako sam bio tu, u višoj školi Čelzi, i dalje u ORK, i dalje vucarajući moje čireve. To bi me uvek podsetilo koliko sam izjeban.

Došao je i svečani dan. Po jedan čovek iz svake čete koji je pobedio u sprovođenju Vojnog priručnika u život stupao je ispred svojih u dugačak stroj gde je trebalo da se održi finalno takmičenje. Desilo se da sam nekako pobedio u mojoj četi. Nije mi išlo u glavu kako. Nisam se posebno gurao.

Bila je subota. Mnoge majke i očevi sedeli su na tribinama. Neko je dunuo u trubu. Sablja je sevnula. Odjeknule su komande. O desno rame! O levo rame! Puške su tukle o ramena, kundaci lupali o tle, puščane cevi nanovo treskale o ramena. Devojčice su sedele na tribinama u svojim plavim i zelenim i žutim i narandžastim i belim i ružičastim haljinama. Bilo je vruće, dosadno, suludo.

»Kinaski, boriš se za čast svoje čete!«

»Razumem, naredniče Monti!«

Sve te klinke na tribinama, svaka je čekala na svoju ljubav, na svog pobjednika, svog telesnog egzekutora. Bilo je žalosno. Kao jato golubova, uplašeno od papira koji nosi vetar, što šumno lepeće krilima u begu. Čeznuo sam da se opijem pivom, da budem bilo gde, samo ne tu.

Čim bi neko pogrešio, ispadao je iz stroja. Ubrzo je ostalo šestoro, onda petoro, onda troje. Još sam bio tu. Nisam imao nikakvu želju da pobedim. Znao sam da nisam taj. Ispadam uskoro. Želeo sam da ispadnem. Bio sam zamoren i sit svega. I sav u čirevima.

Patka me bolela za to što oni ganjaju. Ali nikako da napravim očiglednu grešku. Narednik Monti bi se uvredio.

Onda nas je ostalo samo dvoje. Endrju Post i ja. Post je bio srce. Tata mu je bio čuveni advokat za krimose i stajao na tribinama sa ženom, Endrjuovom kevom. Post se znojio, ali s razlogom. Obojica smo znali da će on pobediti. Mogao sam da osetim energiju u vazduhu i sva je ta energija bila njegova.

To je na svom mestu, mislio sam, njemu je to potrebno, njima je to potrebno. Tako to funkcioniše. Tako je i predviđeno da funkcioniše.

Nastavili smo u nedogled, ponavljajući raznorazne manevre Vojnog priručnika. Krajičkom oka video sam golove na terenu i pomislio: da sam se bar malo potrudio, mogao sam da postanem veliki igrač bezbola.

»MIR-NO!« dreknu komandant i ja vratih zatvarač na mesto. Čuo se samo jedan škljocaj. Nije škljocnulo s moje leve strane. Endrju Post se sledio. S tribina je dopro kao neki jauk.

»K ORUŽJU!« viknu komandant i ja okončah manevar. I Post je to učimo, ali njegov zatvarač nije bio na mestu ...

Ceremonija proglašenja pobednika bila je posle nekoliko dana. Na svu sreću po mene, bilo je i drugih nagrada za dodelu. Stajao sam i čekao s drugima kada je pukovnik Saseks prišao stroju. Čirevi su mi se upalili kao nikad i, kao uvek kad nosim tu peckavu smeđu vunenu uniformu, sunce je bilo visoko i vrelo i bio sam svestan svakog vlakna vune u jebenoj košulji. Nisam bio neki jači vojnik, i svako je to znao. Pobedio sam na sreću, jer nisam toliko mario za to da bih bio nervozan. Krivo mi je bilo zbog pukovnika Saseksa, znao sam šta on misli o meni, a možda je i on znao šta ja mislim: da njegova osobenjačka revnost i herojstvo za mene nisu ništa izuzetno.

Onda je stao pred mene. Bio sam u stavu mirno, ali sam ipak uspeo da ga šacnem. Pljuca mu je bila na okupu. Možda se sušila kad popizdi. Uprkos vrućini, duvao je solidan zapadni vetar. Pukovnik Saseks mi je prikačio medalju. Onda je ispružio ruku i protresao moju.

»Čestitam«, reče. Osmehnuo mi se. I krenuo dalje.

Gle ti matorog šmekera. Možda i nije bio tako loš u suštini.

Na povratku kući nosio sam medalju u džepu. Ko je pa pukovnik Saseks? Samo još jedan čova koji mora da kenja kao i svi mi ostali. Svako je morao da se prilagodi, da nađe neki kalup za sebe. Doktor, advokat, vojnik — nije bitno šta si. Kad si jednom u kalupu, moraš da guraš dalje. Saseks je bio bespomoćan kao svako drugi. Ili izmuvaš da radiš nešto ili gladuješ na ulici.

Hodao sam dalje, sam. Na mojoj strani ulice, pred prvim bulevarom na dugom klipsanju do kuće, bio je mali zapušteni dućan. Stao sam i gledao kroz staklo. U izlogu je bilo raznih stvari a na njima prljave etikete sa cenama. Video sam neke svećnjake. Onda električni toster. Stonu lampu. Staklo na izlogu bilo je štrokavo i spolja i iznutra. Kroz masnu i prašnjavu mrlju video sam dve iskežene pseće figurice. Minijaturni klavir. Sve su te stvari bile na prodaju. Nisu baš primamljivo izgledale. Nije bilo mušterija u radnji a nisam video ni prodavca. To je bilo mesto pored koga sam prošao već iks puta, ali nikad nisam zastao da ga proučim.

Gledao sam unutra i dopalo mi se. Ništa se tu nije dešavalo. Mesto za odmor, za san. Sve je unutra bilo mrtvo. Mogao sam da vidim sebe srećno zaposlenog kao prodavca dokle god nema mušterija da uđu na vrata.

Okrenuo sam se od izloga i krenuo dalje. Pred samim bulevarom stupio sam na kolovoz i ugledao ogromni otvoreni šaht gotovo pod nogama. Kao velika crna usta koja vode u utrobu zemlje. Zavukao sam ruku u džep, izvadio medalju i bacio je u crni otvor. Progutao je mrak.

Prešao sam na drugu stranu i produžio. Kad sam stigao kući, moji su bili zauzeti raznim spremanjima. Bila je subota. Čekalo me košenje i kresanje travnjaka, zalivanje trave i cveća.

Presvukao sam se u radnu odeću, izašao i, praćen očevim pogledom ispod njegovih tamnih i zlih obrva, otvorio garažu i pažljivo unatraške izvukao kosilicu čije se oštrice još nisu vrtele, iščekivale su.

»Ugledaj se na Ejba Mortensona«, rekla je majka. »On ima sve same petice. Što ne daju i tebi neku peticu?«

»Henri je mrtvo puvalo«, reče otac. »Ponekad ne verujem da mi je sin.«

»Zar ne želiš da budeš srećan, Henri?« upita majka. »Nikad se ne smeješ. Smej se i budi srećan.«

»Šta ima da sažaljevaš sebe?« reče otac. »Budi čovek!«

»Nasmeši se, Henri.«

»Šta će biti od tebe? Kako misliš da živiš, majku mu? Nema ni trunke elana u tebi!«

»Što ne svratiš kod Ejba. Popričaj s njim, ugledaj se malo na njega«, reče majka...

Zakucao sam na vrata Mortensonovih. Otvorila je Ejbova keva.

»Ne možeš kod Ejba. Mora da uči.«

»Znam, misis Mortenson. Hoću samo da ga vidim na minut.«

»U redu. Tamo je njegova soba.«

Ušao sam kod njega. Imao je svoj pisaći sto. Sedeo je za knjigom otvorenom preko druge dve knjige. Poznao sam je po boji korica: Građanska prava. Građanska prava, Isuse, i još u nedelju.

Ejb podiže pogled ka meni. Pljunuo je u šake i zabio nos u knjigu. »Zdravo«, reče, buljeći u stranicu.

»Kladim se da si već deset puta prešao tu stranu, some.«

»Moram sve da upamtim.«

»To su gole govsnarije.«

»Moram da prođem testove.«

»Je l' ti ikad palo na pamet da pojebeš neku ribu?«

»Šta?« pljunuo je u šake.

»Jesi ikad gledao nekoj ribici pod suknju i poželeo da vidiš još? Da je ubodeš?«

»Kakve to ima veze?«

»Njoj ima.«

»Moram da učim.«

»Ajmo da igramo bezbol. Skupili se neki frajeri iz škole.«

»U nedelju?«

»Šta fali nedelji? Ljudi svašta rade nedeljom.«

»Ali bezbol?«

»Profesionalci igraju nedeljom.«

»Ali njih plaćaju.«

»Plaćaju li tebe za čitanje jedne iste strane po sto puta? Ajde, mrdni malo, izbistriće ti vijuge.«

»Dobro. Ali samo malo.«

Ustao je i ja krenuh za njim kroz hodnik u dnevnu sobu. Pošli smo ka izlazu.

»Ejbe, kuda ćeš?«

»Idem malo napolje.«

»U redu. Ali požuri. Moraš da učiš.«

»Znam...«

»A ti, Henri, pripazi da se odmah vrati.«

»Pobrinuću se za njega, misis Mortenson.«

Tamo su bili ćela i Džimi Hečer i još neki iz škole i nekoliko njih iz kraja. Imali smo samo po sedam igrača na svakoj strani, što je ostavljalo rupe u odbrani, ali baš sam to i cenio. Igrao sam centra. Bio sam maher u hvatanju lopti. Pokrivao sam i veći deo , spoljnog terena. Bio sam brz. Voleo sam da ulećem blizu i hvatam kratke lopte. Ali najslade mi je bilo da jurim unazad kako bih ulovio one jake visoke lopte ošinite iznad glave. Ono što je Džiger Stec radio u losanđeleskim Anđelima. Tukao je samo 280 poena, ali su ga lopte koje je otimao protivničkom timu činile vrednim kao da tuče 500.

Svake nedelje se skupljalo desetak i više devojaka iz kraja da nas gledaju. Ignorisaoo sam ih. A stvarno su vriskale kad postane napeto. Igrali smo sa teškom loptom i svako je imao svoju rukavicu, čak i Mortenson. On je imao najbolju. Teško da je ikad upotrebljena.

Zauzeo sam poziciju i igra je počela. Imali smo Ejba na drugoj bazi. Opalio sam pesnicom u rukavicu i prodrao se u njegovom pravcu: »Ej, Ejbe, jesi drko nekad u rovito jaje? Ne moraš da umreš da bi otišo na nebo!«

Čuo sam one ribice kako se smeju.

Prvi je igrač omašio loptu. Taj i nije bio neki. I ja sam dosta omašivao, ali sam zato imao najjači udarac. Zbilja sam umeo da je potkačim: izvan terena i na ulicu. Uvek sam stajao povijen sasvim nisko, nad tlom, kao zategnuta opruga.

Uzbuđivao me svaki trenutak u igri. Sve one igre koje sam propustio koseći travnjak, svi oni davni školski dani kad sam uvek biran preposlednji, sve je to prošlo. Procvao sam. Bilo je nečeg u meni i znao sam to i bilo je slatko.

»Ej, Ejbe!« viknuh. »Šta će ti jaje kod tolike pljuce?«

Sledeći je pošteno ošinuo loptu, ali bila je visoka, veoma visoka, i ja poletih unazad da je ulovim u padu. Šprintovao sam, osećajući se kao car, znajući da ću opet da izvedem čudo.

Sranje. Lopta je aterirala na visoko drvo u dnu terena. Onda sam je video kako skakuće kroz granje. Namestio sam se i čeka. Loše, išla je levo. Jurnuo sam levo. Onda je skoknula udesno. Jurnuo sam desno. Odbila se od grane, oklevala malo, onda propala kroz lišće pravo u moju rukavicu.

Vrisak među devojkama.

Šibnuo sam loptu našem bacaču i vratio se na centar. Sledeći je omašio. Naš bacač, Harvi Nikson, sevnuo je dobru loptu.

Promenili smo strane i ja sam ispao prvi. Nikad nisam video tipa koji je stajao naspram mene. Nije bio iz Čelzija. Pitao sam se odakle je. Bio je velik na sve strane, velika glava, velika usta, velike uši, veliko telo. Kosa mu je padala u oči i izgledao je kao pravo govedo. Imao je smeđu kosu i zelene oči koje su škiljile u mene ispod kose kao da me mrze. Činilo se da mu je leva ruka duža od desne. Leva mu je bila ruka za bacanje. Nikad se nisam suočio sa levakom, bar ne u bezbolu. Ali sa svakim se moglo izaći na kraj. Prevrni ih naopačke i svi liče jedni na druge.

Zvali su ga »Macko« Flos. Koja maca. Bar 80 kila.

»Ajde, Buč⁷, ošini je!« čuo sam jednu klinku.

Zvale su me »Buč« zato što dobro igram i ignorišem ih.

Macko je bacio pogled na mene između onih golemih ušesa. Otpljunuo sam, ukopao se i zavitlao palicom.

Macko je klimnuo glavom kao da prima signal od hvatača. Koje kerefeke. Onda je razgledao sredinu terena. Nove kerefeke. Sve u čast onih riba. Nije mogao da očuva svoj kulovski mozak od zadnjih misli.

Zamahnuo je. Posmatrao sam loptu u njegovoj levici. Nisam skidao oči s nje. Provalio sam tajnu. Koncentrišeš se na loptu i

⁷ Buč (skraćeno od bulcher) — kasapin. Prim. prev.

pratiš je čitavim putem dok ne stigne do tebe, a onda je usmrtiš palicom.

Pratio sam loptu kako napušta njegove prste kroz odblesak sunca. Ubitačna leteća mrlja, ali mogla se srediti. Prošišala je u visini kolena i daleko izvan kruga. Njegov hvatač je morao da roni da bi je ulovio.

»Prva lopta«, promumla matora jajara iz kraja. Sudio je sve naše mečeve. Bio je noćni čuvar u robnoj kući i voleo da priča s devojkama. »Imam u kući dve ćerke iste kao vi, cure. Baš cakane. I one nose tesne suknjice.« Voleo je da se trti po terenu i eksponira svoju ogromnu guzicu. To je sve što je imao, to i jedan zlatan zub.

Hvatač je bacio Macku loptu.

»Ej, Picko!« viknuh.

»Ti to meni?«

»Tebi, kratkoruki. Pridi bliže, možda ćeš da potrefiš.«

»Ova je samo za tebe«, reče on.

»Ko bog«, rekoš. Ukopao sam se u tle.

Ponovo je izveo svoju tačku, klimajući kao da prima znak, ispitujući pogledom sredinu terena. One zelene oči škiljile su u mene kroz prljavu kosu. Posmatrao sam ga kako zamahuje. Video sam kako mu lopta izleće iz prstiju, tamna mrlja naspram neba i sunca, a onda je najednom šibala ka mojoj lobanji. Uvukao sam glavu osećajući kako mi šiša kroz kosu.

»Jedan nula«, promumla matora drtina.

»Šta?« dreknuh. Hvatač je još držao loptu. I on je bio iznenađen. Uzeo sam mu loptu i pokazao je sudiji.

»Šta je ovo?« upitah.

»Lopta.«

»Lepo. Upamti kako izgleda.«

Krenuo sam s loptom prema Macku. Zelene oči nisu uzmakle ispod prljave kose. Ali usta se otvoriše malo, kao kod žabe kad hvata vazduh.

Stao sam ispred njega.

»Ja ne bijem glavom. Uradi to još jednom i nabiću ti je pravo u bulju.«

Ćušnuo sam mu loptu i vratio se na poziciju. Povio sam se i zavitlao palicom.

»Jedan jedan«, reče matora jajara.

Flos je šutkao prašinu oko sebe. Zabuljio se u levo polje. Ničega nije bilo tamo osim izgadnelog džukca koji je češao nogom uvo. Flos je čekao signal. Mislio je na sve one ribe, trudeći se da izgleda šmekerski. Matora jajara se povila nisko nad zemljom, šireći svoju idiotsku guzicu. I taj se šmekerisao. Ja sam bio možda jedan od retkih koji je mislio samo na igru.

Došao je i taj trenutak, Macko Flos se uneo u svoj zamah. Ta leva vetrenjača mogla je da unese paniku u tebe ako se opustiš. Trebalo je biti strpljiv i čekati na loptu. Morali su na kraju da je

bace. Onda je bilo na tebi da je usmrtiš, i što je jače bace, jače si mogao da je ošineš.

Video sam loptu kako napušta njegove prste, praćena krikom iz publike. Flos nije izgubio polet. Lopta je bila kao tane koje raste, leteći ponovo u moju lobanju. Sve što sam znao bio je spas u prašini. Napunio sam usta.

»DVA JEAN!« dreknu matora jajara. Nije umeo čak ni da govori kako treba. Uzmi čoveka koji radi džabe, i dobio si čoveka koji samo voli da džonja naokolo.

Ustao sam i otresao prašinu sa sebe. Ušla mi je čak i u gaće. »Henri, kako si uspeo da tako zaprljaš gaće?« pitaće majka. »Ne pravi takvo lice. Smej se i budi srećan!«

Krenuo sam ka Macku. Stao sam pred njim. Tajac na terenu. Samo sam ga gledao. Držao sam palicu za kraj, a onda je podigao i nabio mu je u nos. Odgurnuo je. Okrenuo sam se i pošao natrag. Stao sam na pola puta, osvrnuo se i ponovo ga fiksirao pogledom. Onda sam se vratio na mesto.

Ukopao sam se i zavitlao palicom. Ova će biti moja. Macko je tražio pogledom nepostojeći znak. Dugo je gledao, onda zatresao glavom: ne. I dalje je škiljio onim zelenim očima kroz štrokavu kosu.

Zavitlao sam snažnije palicom.

»Ošini je, Buč!« vrisnu jedna ribica.

»Buč! Buč! Buč!« vrisnu druga.

Onda nam je Macko okrenuo leđa i samo buljio na drugu stranu.

»Tajm-aut«, rekoh i istupih sa pozicije. Postojala je jedna vrlo zgodna mala u narandžastoj haljini. Imala je plavu kosu koja je padala kao žuti slap, zanosno, i ja ulovih njen pogled na trenutak a ona reče: »Buč, učini mi to.«

»Zaveži«, rekoh i vratih se na mesto.

Lopta je krenula. Pratio sam je čitavim putem. Moja lopta. Ali jebeš ga, ja sam se spremio za kvarnu loptu. Hteo sam da odem do njega i ubijem ili budem ubijen. Lopta je išla posred srede. Dok sam se ja namestio, sve što sam uspeo da izvedem bilo je da slabašno mahnem iznad nje kad je proletela.

Dripac me izradio kao majmuna.

Dobio me s tri čista udarca u sledećem krugu. Kladim se da je imao najmanje 23 godine. Verovatno poluprofesionalac.

Jedan od naših mu je najzad ubio jednu loptu.

Svejedno, bio sam baš dobar u polju. Ulovio sam neke lopte. Kretao sam se. Znao sam da što više Mackovih meteora vidim, to su mi veće šanse da im stanem na put. Nije više pokušavao da mi nokautira mozak. Nije ni morao. Samo bi ga oduvao. Nadao sam se da je ipak pitanje vremena kada ću da ošinem jednu od tih lopti.

Ali stvari su tekle sve gore i gore. To mi se nije dopalo. Nije ni devojkama. Zelene oči nisu carevale samo na mestu bacača, vladale su i iza palice. S prva dva udarca ubio je pun krug i

dvostruku duplu. Treći put je ošinio jednu nisku pravo između Ejb-a na drugoj i mene u centru. Krenuo sam na juriš, klinke su vriskale, ali je Ejb i dalje zijao uvis i preko ramena, otvorenih usta, izgledajući kao pravi som, s tim vlažnim rastvorenim ustima. Uleteo sam vičući: »Mo-ja!« Bila je u stvari njegova, ali nekako nisam mogao da mu dozvolim da je uzme. Bio je samo kretenski knjiški moljac i nisam ga u suštini voleo, pa sam srljao vrlo žestoko ka lopti. Grunuli smo jedan u drugog, lopta mu je ispala iz rukavice dok je padao na zemlju, i ja je uhvatih.

Stajao sam nad njim.

»Ustaj, some«, rekoх.

Ejb je ostao da leži. Plakao je. Držao se za levu ruku.

»Mislím da mi je pukla ruka«, reče on.

»Ustaj, šmizlo.«

Ejb se najzad digao i odvukao sa terena, plačući i držeći se za ruku.

Pogledao sam oko sebe. »Dobro«, rekoх, »igramo dalje!«

Ali svi su odlazili, čak i devojke. Igra je bila očigledno gotova. Visio sam malo na terenu i onda krenuo kući...

Pred samu večeru zazvonio je telefon. Majka se javila. Glas joj je postao veoma uzbuđen. Spustila je slušalicu i čuo sam kako nešto govori ocu.

Onda je ušla kod mene u sobu.

»Molim te, dođi u trpezariju«, reče.

Ušao sam i seo na kauč. Oni su imali svako svoju fotelju. Oduvek je bilo tako. Fotelje su značile da si domaći. Kauč je bio za goste.

»Javila se misis Mortenson. Bili su na rendgenu. Slomio si njenom sinu ruku.«

»To je bilo slučajno«, rekoh.

»Kaže da će nas tužiti. Uzeće jevrejskog advokata. Uzeće nam sve što imamo.«

»Nemamo baš mnogo.«

Majka je bila jedna od onih što tiho cmizdre. Kako je plakala, tako su suze tekle sve brže i brže. Obrazi su joj svetlucali u sumraku.

Obrisala je oči. Bile su glupe svetlosmeđe boje.

»Zašto si tom dečku slomio ruku?«

»Bio je keš. Oboje smo išli na loptu.«

»Šta ti je taj 'keš'?«

»Ko je dobije, dobio je.«

»Znači ti si dobio 'keš'?«

»Da.«

»Ali kako će taj 'keš' da nam pomogne? Jevrejski advokat će uvek imati slomljenu ruku na svojoj strani.«

Ustao sam i vratio se u moju sobu da čekam na večeru. Otac nije ništa rekao. Sve mu se pobrkalo. Bio je zabrinut da će izgubiti

ono malo što ima, ali i vrlo ponosan na sina koji može nekom da slomi ruku.

Džimi Hečer je radio skraćeno vreme u jednoj prodavnici. Niko od nas nije mogao da nađe posao, ali on ga uvek nalazio. Imao je svoju malu facu filmske zvezde a njegova majka neviđeno telo. Sa svojim licem i njenim telom, nije imao problema da nađe posao.

»Što ne dođeš do mene posle večere?« upitao me jednog dana.

»Što?«

»Mažnjavam svaki dan pivo. Iznosim ga na zadnja vrata. Možemo da pijemo.«

»Gde ti je?«

»U frižideru.«

»Aj' da vidim.«

Bili smo blizu njegovog stana. Ušli smo u zgradu. Džimi reče: »Čekaj malo, da vidim poštu.« Izvadio je ključ i otvorio sanduče. Bilo je prazno. Zaključao ga.

»Moj ključ otvara sanduče ove žene. Gledaj.«

Džimi je otvorio sanduče, i izvadio pismo, otvorio ga i čitao mi naglas. »Draga Beti: znam da ovaj ček kasni i da si čekala na njega. Izgubio sam posao. Našao sam drugi, ali gori. Evo ti ček, najzad. Nadam se da je sve u redu s tobom. Voli te Don.«

Džimi je uzeo ček i gledao ga. Iscepao je i njega i pismo i gurnuo papiriće u džep od jakne. Onda je zaključao sanduče.

»Ajmo.«

Ušli smo u njegov stan, pa u kuhinju. Otvorio je frižider. Bio je krcat konzervama piva.

»Je l' ti zna keva?«

»Normalno. Ona ga pije.«

Zatvorio je frižider.

»Džime, je l' ti se ćale stvamo upucao u glavu zbog keve?«

»Aha. Bio je na telefonu. Kazao joj da ima pištolj. Kazao je: 'Ako mi se ne vratiš, ubiću se. Oćeš da mi se vratiš?' A keva je rekla: 'Ne.' Čuo se pucanj i to je bilo to.«

»A šta je ona uradila?«

»Spustila slušalicu.«

»Dobro, vidimo se večeras.«

Kazao sam mojima da idem kod Džima da radimo domaći. Moju vrstu domaćeg, pomislih.

»Džimi je fin dečko«, reče majka.

Otac nije ništa rekao.

Džimi je izvadio pivo i počeh smo. Baš mi je prijalo. Majka mu je radila u kafani do dva noću. Imali smo stan na raspolaganju.

»Keva ti stvamo ima telo, Džime. Kako to neke žene imaju rosna tela, a masa drugih kao da su deformisane? Što ne bi sve imale rosna tela?«

»Jebeš ga, nemam pojma. Kad bi sve žene bile iste, možda bi nam dosadile.«

»Cepni još jedno. Sporo mi nešto piješ.«

»Dobro.«

»Možda ću te gazim posle dva-tri piva.«

»Pa ortaci smo, Henk.«

»Nemam ja ortake. Pij!«

»Dobro. Čemu žurba?«

»Moraš da ih istresaš na eks ako ti je do efekta.«

Otvorih smo nove limenke.

»Kad bih ja bio žena, išao bih s dignutom suknjom da svim muškarcima skoče kurčevi«, reče Džimi.

»Muka mi je od tebe.«

»Keva je imala tipa koji joj pio pišačku.«

»Šta?«

»Aha. Pili bi celu noć i onda bi on legao u kadu a ona mu pišala u usta. Onda bi joj dao dvadeset dolara.«

»To ti ona pričala?«

»Otkad je ćale umro ona mi se poverava. To je kao da sam sad ja on.«

»Misliš...?«

»O, ne. Samo mi se poverava.«

»Kao za tipa u kadi?«

»Aha, kao za njega.«

»Pričaj mi još nešto.«

»Neću.«

»Ajde, pij. Je l' jede neko govno tvoje keve?«

»Ne govori tako.«

Ispio sam konzervu i bacio je na drugi kraj sobe.

»Sviđa mi se ova gajba. Možda ću se preselim.«

Ustao sam do frižidera i doneo novu kolekciju konzervi.

»Ja sam težak mangup«, rekoh. »Srećan si što sam te pustio da se muvaš oko mene.«

»Pa drugovi smo, Henk.«

Tutnuo sam mu pivo pod nos.

»Na, pij!«

Otišao sam u kupatilo da šoram. Pravo damsko kupatilo, peškiri drečavih boja, roze pločice. Čak je i klozetska daska bila roze. Ona je smeštala svoje veliko belo dupe na nju i zvala se Kler. Pogledao sam u mog nevinog stojka.

»Ja sam muško«, rekoh. »Mogu da jebem majku svakom.«

»Ej, Henk, treba mi kupatilo ...« Džim je stajao na vratima.

Ušao je. Čuo sam ga kako riga i bljuje.

»E jebi ga...« reko i otvorih novu limenku.

Posle nekoliko minuta Džimi se vratio i seo. Nešto mi se činilo bledunjav. Nabio sam mu konzervu pod nos.

»Pij! Budi čovek! Bio si čovek da ga ćapiš, budi sad čovek da ga popiješ!«

»Pusti da odmorim malo.«

»Pij!«

Seo sam na kauč. Lepo je bilo napiti se. Došao sam do zaključka da će mi uvek biti milo da se napijem. Piće je uklanjalo banalnost, a ako bi dovoljno često mogao da se ukloniš od banalnosti, možda bi izbegao da i sam postaneš banalan.

Pogledao sam Džimija.

»Pij, pacove.«

Bacio sam praznu limenku preko sobe.

»Pričaj mi još nešto o kevi, Džimice. Šta je rekla za čoveka koji joj pio pišačku u kadi?«

»Rekla je: 'Svakog minuta rađa se novi slepac'.«

»Džime!«

»A?«

»Pij. Budi čovek!«

Podigao je konzervu. Onda se zaletio u kupatilo i čuo sam ga kako opet povraća. Pojavio se posle nekog vremena i seo u fotelju. Loše je izgledao. »Moram da legnem«, reče.

»Džimi«, rekoš, »ostaću dok ti ne dođe keva.«

Ustao je i krenuo ka spavaćoj sobi.

»Kad dođe kući, jebaću je, Džime.«

Nije me čuo. Samo je nestao u sobi.

Otišao sam do kujne i vratio se s novom turom piva.

Sedeo sam i pio pivo i čekao Kler. Gde li se *zadržala* ta kurva? Kod mene to neće proći. Ima da se zna ko je gazda.

Ustao sam i ušao u spavaću sobu. Džim je ležao s licem na krevetu, u odeći i cipelama. Izašao sam.

Šta ćeš, dečko očigledno nema stomak za piće. Kler traži pravog muškarca. Seo sam i otvorio novu konzervu. Pošteno sam je nategnuo. Našao sam paklo cigareta na stočiću i zapalio jednu.

Ne znam koliko sam još piva popio dok sam čekao Kler, ali sam na kraju čuo ključ u vratima koja se otvoriše. I eto Kler čuvenoga tela i platinaste kose. Telo je stajalo na visokim štiklama i pomalo se njihalo. Nijedan ga umetnik ne bi bolje izmislio. Čak su je i zidovi ždrakali, abažuri na lampama, fotelje, tepih. Volšebno. Dok tako stoji kao ...

»Ko si sad ti, majku mu? Šta je ovo?"

»Kler, znamo se. Ja sam Henk. Džimijev drug.«

»Napolje odavde!«

Nasmejao sam se. »Useljavam se dušo, živećemo zajedno!«

»Gde je Džim?«

Poletela je u kupatilo, onda se vratila.

»Hohštapleru mali! Šta se dešava ovde?«

Izvukao sam cigaretu, zapalio je. Nacerio sam se.

»Divna si kad se ljutiš ...«

»Ti si samo jebeni klinac ušikan od piva. Idi kući.«

»Sedi maco. Uzmi pivo.«

Kler je sela. Bio sam vrlo iznenađen kad je to učinila.

»Ti si iz Čelzija, zar ne?« upita me.

»Aha. Džim i ja smo ortaci.«

»Ti si Henk.«

»Tačno.«

»Pričao mi je o tebi.«

Dodao sam joj konzervu. Ruka mi se tresla. »Evo ti pivo, maco.«

Otvorila ga i srknula malo.

Pogledao sam je, podigao pivo i cugnuo. Bila je prava žena, tip ala Me Vest, ista tesna suknja, veliki kukovi, velike noge. I sise. Šokantne sise.

Kler je prekrstila te jebozovne noge, suknja se malo zadigla. Noge su joj bile jedre i zlatne, a čarape prianjale kao koža.

»Upoznala sam tvoju majku«, reče ona.

Iskapio sam konzervu i spustio je pod noge. Otvorio sam novu, povukao, onda se zagledao u nju, ne znajući da li da gledam njene sise ili noge ili njeno umorno lice.

»Žao mi je što sam ti napio sina. Ali imam da ti kažem nešto.«

Okrenula je glavu paleći cigaretu, onda ponovo vratila pogled na mene.

»Da?«

»Kler, volim te.«

Nije se smejala. Samo mi se nasmešila, uglovima usana.

»Siroti dečaće. Tek si se ispilio.«

To je bilo istina, ali naljutilo me. Možda baš zato što je bilo istina. Snovi i pivo zahtevali su da ne bude tako. Povukao sam novi guc i pogledao je: »Ne lupetaj. Digni suknju. Pokaži mi noge. Pokaži te butke.«

»Ti si još dečak.«

Onda sam rekao to. Ne znam odakle su došle reči, ali izgovorio sam ih: »Mogu da te raščerečim, maco, daj mi samo šansu.«

»Je l'?'«

»Aha.«

»Dobro. Da vidimo.«

Onda je to učinila. Tek tako. Ustala je i podigla suknju.

Nije imala gaćice.

Video sam njene ogromne bele butine, čitave reke mesa. Na unutrašnjoj strani stegna bila je krupna ispupčena bradavica. Videla se džungla uskovrdžanih dlaka među njenim nogama, ali nije bila

platinastoplava kao kosa, već smeđa i prošarana sedim, stara kao neki bolesni umirući žbun, beživotan i tužan.

Ustao sam.

»Moram da idem, misis Hečer.«

»Isuse, mislila sam da želiš da *učestvuješ!*«

»Ne s vašim sinom u drugoj sobi, misis Hečer.«

»Ne brini za njega, Henk. On, ne zna gde se nalazi.«

»Ne, misis Hečer, *stvarno* moram da idem.«

»U redu, goni se odavde, izdrkana mala gnjido!«

Zatvorio sam vrata za sobom, prošao kroz hodnik zgrade i izašao na ulicu.

Kad pomisliš da se neko ubio zbog toga. Noć se odjednom prolepšala. Išao sam niz ulicu prema kući mojih roditelja.

Lepo sam mogao da vidim šta me čeka. Bio sam bednik i ostaću bednik. Ali nisam posebno želeo novac. Nisam znao šta želim. Da, znao sam. Želeo sam da se sakrijem negde, negde gde ne mora ništa da se radi. Odbojna mi je bila svaka misao da treba da postanem nešto, od toga mi je bilo muka. Da budem advokat ili činovnik ili inženjer, bilo šta, izgledalo mi je nemoguće. Da se oženim, napravim decu, upadnem u klopku porodične šeme. Da odlazim negde na posao svaki božji dan i vraćam se. Ni u ludilu. Da radim uobičajene, svakodnevnne stvari, učestvujem u porodičnim izletima, Božiću, Prazniku rada, Danu majki... zar je čovek samo zato stvoren: da izdrži sve to i onda umre? Radije bih negde prao sudove, vraćao se u moju rupu i pio dok ne zaspim.

Otac je imao svoj veliki plan. Govorio je: »Sinko, svaki čovek mora da stekne kuću u životu. Na kraju umre i ostavlja je svome sinu. Onda sin stiće svoju kuću i umire, ostavljajući obe kuće *svome* sinu. To su dve kuće. Taj sin stekne svoju kuću, to su tri kuće ...«

Porodična šema. Pobeda nad nevoljama kroz porodicu. On je verovao u to. Uzmi porodicu, izmućkaj je s Bogom i Državom, dodaj desetočasovni radni dan — i imaš sve što ti je potrebno.

Gledao sam oca, njegove ruke, lice, obrve i znao sam da taj čovek nema nikakve veze sa mnom. Bio je stranac. Moja majka

nije ni postojala. Bio sam proklet. Gledajući oca nisam video ništa osim nepristojne tuposti. Još gore, on se čak više bojao neuspeha od većine drugih ljudi. Vekovi seljačke krvi i seljačke dresure. Krv u venama Kinaskih bila je razvodnjena kroz galeriju robova koji su ustupali svoje stvarne živote za neznatne i iluzorne dobitke. Nije bilo nijednog čoveka u tom nizu koji bi rekao: »Ja ne želim kuću, ja hoću *hiljadu* kuća, *odmah!*«

Otac me poslao u tu bogatu višu školu nadajući se da će držanje gopodara preći malo i na mene dok gledam njihove sinove kako škripe točkovima svojih limuzina i mažnjavaju devojke u svetlim haljinama. Umesto toga, naučio sam da bednik obično ostaje bednik. Da mladi bogataši osećaju smrad bednika i nauče da nadu nešto zabavno u tome. Morali su da se smeju, inače bi bilo suviše jezivo. Naučili su to, kroz vekove. Nikad neću moći da oprostim devojčkama što su ulazile u ta drečava sportska kola s nasmejanim tatinim sinovima. Šta im je preostajalo, normalno, pa ipak uvek misliš: možda... Ah ne, nema tu nikakvog možda. Bogatstvo je značilo pobedu, a pobeda bila jedina stvarnost.

Koja će žena izabrati da živi s peračem sudova?

Tokom čitavog školovanja tvrdio sam se da ne mislim mnogo o onom što me možda čeka. Činilo se bolje odložiti malo takve misli...

Najzad je došao red i na matursko veče. Održavalo se u ženskoj sali za fizičko, s muzikom u živo, pravim orkestrom. Ne znam zašto, ali otpešaćio sam do tamo te noći, četiri kilometra od

kuće. Stajao sam napolju u tami i virio unutra kroz žicu na prozorima. Ostao sam zapanjen. Sve su devojke delovale tako odraslo, svečano, privlačno, u svojim dugim haljinama, i sve su bile divne. I mladići su moćno izgledali u smokinzima, igrali su tako uspravno, svaki je držao devojku u rukama, priljubljenog lica uz njenu kosu. Svi su savršeno igrali, a muzika bila zvučna i jasna i dobra, nosila je.

Onda sam ulovio sebe kako buljim u njih — čirevi i ožiljci po licu, moja ofucana košulja. Bio sam kao neka životinja iz džungle koja zuri unutra primamljena svetlom. Zašto sam došao? Muka mi pripala. Ali posmatrao sam dalje. Igra se završila. Bila je pauza. Parovi su bežno razgovarali među sobom. Bilo je prirodno i kulturno. Gde su naučili da igraju i vode razgovor? Ja nisam umeo ni da igram ni da vodim razgovor. Svako je znao nešto što ja nisam znao. Devojke su izgledale tako zgodne, mladići kao filmski glumci. Ja bih se izgubio već pri pogledu na neku devojku, a kamoli da joj priđem. Da gledam u njene oči ih igram s njom bilo je nedostižno za mene.

A ipak sam znao da ono što vidim nije tako krasno i jednostavno kao što izgleda. Sve je to imalo svoju cenu, opštu lažnost u koju je bilo lako poverovati, i koja je mogla da bude prvi korak naniže u ulicu bez izlaza. Orkestar je zaszvirao i oni ponovo zaigrali, a svetla nad glavama počela da se obrću, bacajući zlatne senke na parove, zatim crvene, plave, zelene, onda opet zlatne.

Posmatrajući ih, govorio sam sebi: zasviraće i moja igra jednog dana, a kad dođe taj dan, imaću nešto što oni nemaju.

Ali onda je postalo previše za mene. Mrzeo sam ih. Mrzeo sam njihovu lepotu, njihovu nepomućenu mladost, i dok sam ih posmatrao kako igraju kroz magično obojene krugove svetla, zagrljeni, osećajući se tako dobro, mala nepovređena deca, privremeno srećna, mrzeo sam ih jer su imali nešto što ja još nisam imao, i govorio sebi i nanovo govorio sebi: *biću i ja srećan jednog dana kao svako od vas. Videćete.*

Oni su i dalje igrali a ja im ponavljam to.

Onda sam čuo zvuk iza leđa.

»Ej, šta radiš tu?«

Neki čova s baterijom. Imao je glavu kao žaba.

»Gledam igranku.«

Držao je bateriju ispod samog nosa. Oči su mu bile okrugle i buljave, svetlucale su na mesečini kao mačje. Ali usta su bila uvela, propala, a glava skroz okrugla. Imala je posebnu bezdušnu oblinu rođenog tikvana.

»Vuci se napolje odavde!«

Šarao je baterijom gore-dole preko mene.

»Ko si ti?« upitah.

»Ja sam noćni čuvar. Vuci se odavde dok nisam zvao pandure!«

»Što? Ovo je matursko veče a ja sam maturant.«

Uperio mi svetlo pravo u lice. Orkestar je svirao »Duboku rumen«.

»Koga ti farbaš?« reče on. »Imaš najmanje dvaes'dve godine!«

»Ima me u školskom almanahu, generacija 1939, maturalni razred, Henri Kinaski.«

»Što ne igraš unutra s njima?«

»Zaboravi. Idem kući.«

»Učini to.«

Udaljio sam se. Svetlo baterije poskoči po stazi, pratilo me. Izbio sam na ulicu. Bila je lepa topla noć, baš topla. Učinilo mi se da sam video neke svíce, ali nisam bio sasvim siguran.

Velika matura. Stupali smo u koloni, s kapama na glavi i mantijama, ka »Raskoši i Slavi«. Pretpostavljam da smo naučili nešto za te tri godine. Naše znanje azbuke se možda popravilo a i postali smo veći. Još sam bio nevin. »Ej, Henri, jesi skinuo stojku mrak?«

»Nema nade«, govorio sam.

Džimi Hečer je sedeo pored mene u svečanoj sali. Direktor je držao govor i zbilja rovaio po dnu prastarog bureta govana. »Amerika je velika zemlja mogućnosti i svaki čovek ili žena koji žele uspeh, uspeće ...«

»Sudoperač«, rekoh.

»Šinter«, reče Džimi.

»Obijač«, rekoh.

»Dubretar«, reče Džimi.

»Ludničar«, rekoh.

»Amerika je hrabra, Ameriku su stvorili hrabri ... Naše društvo je pravedno društvo. ...«

»Kako za koga«, reče Džimi.

» ... u ovom poštenom društvu, svi koji traže onaj san na kraju duge, naći će...«

»Rutavo gmizavo govno«, predložih.

»... i mogu da kažem, bez oklevanja, da je ova izuzetna generacija leta 1939, po proteku skoro pune decenije od početka naše užasne nacionalne krize, da je ova generacija leta '39. zrelija smelošću, talentom i ljubavlju od *ma koje* generacije koju sam imao zadovoljstvo da ispratim!«

Majke, očevi, rođaci, svi su, tapšali kao ludi; pridružilo se i nekoliko učenika.

»Generaciju leta '39, ponosan sam na vašu budućnost, *siguran* sam u vašu budućnost! Šaljem vas sad u svet i vaše velike *podvige!*«

Većina njih prelazila je na Kalifornijski univerzitet da ne rade bar još četiri godine u životu.

»*I dajem vam sve svoje blagoslove i molitve!*«

Odlični učenici su prvi dobili diplome. Izlazili su na binu. Prozvali su Ejba Mortensona. Dobio je svoju. Tapšao sam.

»Gde li će taj da završi?« reče Džuni.

»Kalkulator cena u koncernu za izradu auto-delova. Negde kod Gardene, Kalifornija.«

»Doživotan posao...« reče Džimi.

»Doživotna žena«, dodao sam.

»Ejb nikad neće biti bednik ...«

»Niti srećnik.«

»Poslušan čovek ...«

»Rob.«

»Mašina...«

»Šraf.«

Kad su zbrinuli odlikaše, prešli su na nas. Osetio sam se neudobno u stolici. Došlo mi da odem.

»Henri Kinaski!« prozvan sam.

»Ćata«, rekoh Džimiju.

Popeo sam se i prešao preko bine, uzeo diplomu, rukovao se s direktorom. Ruka mu je bila ljigava kao mrtva riba. (Dve godine kasnije raskrinkan je kao proneveritelj školske kase, sudili su mu, osudili ga i poslali na robiju.)

Vraćajući se na mesto, prošao sam pored Mortensona i grupice odlikaša. Ejb me pogleda i pokaza mi prstom kurac, tako da samo ja vidim. To me pogodilo. Bilo je skroz neočekivano.

Vratio sam se i seo do Džimija.

»Mortenson mi pokazao *kurac!*«

»Lažeš, *nemoguće!*«

»Mamu mu jebem! Taj peder mi pokvario dan! Sad mi se sve skurčilo!«

»Ne ide mi u glavu da se on usudio *tebi* da pokaže.«

»To ne liči na njega. Misliš da ga neko naložio?«

»Ne znam šta da mislim.«

»Dobro zna da mogu da ga zgazim dok trepneš!«

»Zgazi ga!«

»Zar ne shvataš da me sjebao? Iznenadio me.«

»Treba samo da mu nalupaš šamare.«

»Misliš da je taj mrmot naučio nešto čitajući sve one knjige? Znam da nema ničeg u njima, pročitao sam svaku četvrtu stranu.«

»Džimi Hečer!« prozvali su ga.

»Pop«, reče on.

»Živinar«, rekoš ja.

Džimi se popeo i primio svoju. Burno sam tapšao. Svako ko može da preživi s majkom kao što je njegova zaslužuje neko priznanje. Vratio se, pa smo sedeli, merkajući sve te zlatne momke i devojke kako se penju na binu i uzimaju svoje diplomice.

»Nisu oni krivi što su bogati«, reče Džimi.

»Ne, krivi su njihovi jebeni roditelji.«

»I babe i dede«, reče Džimi.

»Da, bio bih srećan da im pokupim limuzine i one zgodne pičkice, i puco bi mi kurac za neku izdrkanu socijalnu pravdu.«

»Aha«, reče Džimi. »Biće da većina ljudi kuka na nepravdu samo kad njih zadesi.«

Zlatni momci i devojke paradirali su preko bine. Sedeo sam pitajući se da li da opičim Ejba. Mogao sam da ga vidim kako se valja po betonu u svojoj kapi i mantiji, žrtva mog desnog krošea, a sve one devojčice vrište, misleći: bogo moj, ovaj šašavi Kinaski nosi *tigra* u sebi!

S druge strane, Ejb je bio jadnik. Kao da ga i nema. Deklasirao bih ga kao od šale. Neću, rešio sam. Ionako sam mu već slomio ruku a njegovi ipak nisu tužili moje. Ako mu skršim i glavu, oni će milion posto da tuže. Uzeće mom matorom poslednju kintu. Nije da bih im zamerio. Više zbog majke: ona bi patila kao neka budala — besmisleno i bez razloga.

Onda je ceremonija bila gotova. Učenici su poustajali i izašli jedan za drugim. Našli su se s roditeljima i rodbinom, na travnjaku ispred škole. Bilo je nanovo grljenja, čestitanja. Video sam moje kako čekaju. Pošao sam ka njima i stao na pristojan metar razdaljine.

»Ajmo odavde«, rekoh.

Majka je gledala u mene.

»Henri, tako se ponosim tobom!«

Onda se njena glava okrenu. »Oh, evo Ejba i njegovih! *Krasnih* li ljudi! O, *misis Mortenson.*«

Stali su. Majka im je pritrčala i bacila se raširenih ruku na misis Mortenson. Mister Mortenson je bio taj koji je rešio da ne podnese tužbu, posle mnogih, mnogih časova razgovora s majkom preko telefona. Svelo se na zaključak da sam ja izgubljena individua i da moja majka dovoljno pati što je tako.

Otac se rukovao s mister Mortensonom a ja pridoh Ejbu.

»Dobro, pederu, šta ti znači onaj prst?«

»Šta?«

»Prst!«

»Ne znam o čemu govoriš!«

»PRST!«

»Henri, zbilja ne znam o čemu govoriš!«

»Dođi, Ejbrahame, vreme je da krenemo!« reče njegova keva.

Porodični trio Mortenson se udaljio. Stajao sam posmatrajući ih. Onda smo krenuli ka našim starim kolima. Išli smo do ćoška, zatim skrenuli.

»Eto, taj Mortensonov dečko stvamo zna kako da se *istakne!*« reče otac. »Kako ćeš *ti* ikad da postigneš tako nešto? Nikad te nisam video da si bacio pogled na neki udžbenik, a kamoli zavirio *unutra!*«

»Neke knjige su glupe«, rekoh.

»Je l'? *Glupe* su, a? Znači *nećeš* da učiš? Šta *znaš* da radiš? *Za šta* si sposoban? Čime ćeš da se *baviš*? Koštalo me na hiljade dolara da te nahranim, obučem, školujem! Uzmimo da te sad ostavim na ulici! Šta bi radio?«

»Vatao leptirove.«

Majka je zaplakala. Otac ju je odvuкао od mene do kraja ulice gde je bio parkiran njihov biblijski auto. Dok sam stajao, ostale su porodice tutnjale pored mene, odlazeći nekud u glanc-novim limuzinama.

Onda je prošao Džimi Hečer s kevom. Zastala je. »Čekaj malo«, rekla je Džimiju, »hoću da čestitam Henriju.«

Džimi je ostao da čeka a Kler mi je prišla. Približila je lice mojem i šaputala da ne čuje Džimi. »Slušaj, lutko, kad god poželiš da *stvarno* maturiraš, mogu da sredim da dobiješ diplomu.«

»Hvala, Kler, možda ću da navratim.«

»Otkinuću ti jaja, Henri!«

»Ne sumnjam u to, Kler.«

Vratila se do Džimija i oni odoše niz ulicu.

Praistorijska kola su zadrndala i krenula, a onda stala, mašina je crkla. Mogao sam da vidim majku kako cmizdri, krupne suze curile su joj niz obraze.

»Henri, uđi! *Molim* te, uđi! Tvoj otac je u pravu, ali ja te volim!«

»Zaboravi. Imam gde da odem.«

»Ne, Henri, uđi!« zakukala je. »Uđi ili ću *umreti!*«

Prišao sam, otvorio zadnja vrata i uvukao se unutra. Motor je kresnuo i kola krenula. Eto, sedeo sam tu, Henri Kinaski, generacija leta '39, vozeći se u svetlu budućnost. Ne, vožen. Na prvom semaforu kola su otkazala. Kad se upalilo zeleno, otac je i dalje pokušavao da aktivira motor. Neko je trubio iza nas. Otac ga najzad upalio. Majka je prestala da plače. Vozili smo se tako, sve troje smo ćutali.

Vremena su još bila teška. Niko nije bio tako šokiran kao ja kad su telefonirali iz Mirs-Starbak i pozvali me da se javim na posao sledećeg ponedeljka. Prokrstario sam čitav grad popunjavajući na desetine molbi. Nije bilo šta drugo da se radi. Nisam želeo posao, ali ni da živim s mojima. Mirs-Starbak mora da je imao na hiljade molbi u šteku. Nisam mogao da verujem da su izabrali baš mene. To je bila robna kuća s filijalama u mnogim gradovima.

Sledećeg ponedeljka, eto mene kako idem na posao s ručkom u žućkastoј papirnoj kesi. Robna kuća je bila blizu više škole.

I dalje mi nije išlo u glavu zašto sam izabran. Posle popunjavanja formulara, razgovor je trajao samo dva minuta. Mora da sam dao sve same prave odgovore.

Čim dobijem prvi ček, pomislih, uzimam sobu u centru, kod Gradske biblioteke.

Dok sam tako hodao, nisam se osećao usamljeno, a nisam ni bio. Primetio sam nekog izgadnelog džukca kako kaska za mnom. Jadni stvor je bio užasno mršav; mogao sam da mu vidim rebra kako probijaju kroz kožu. Sav je bio olinjao. Ono što je ostalo od krzna ličilo je na sasušene, naborane krpe. Pas je bio prebijena, isprepadana, odbačena, unezverena žrtva homo sapiensa.

Stao sam i kleknuo, ispružio ruku. Ustuknuo je.

»Odi, dečko, ja sam ti drugar... Odi, odi...«

Približio se malo. Imao je tako tužne oči.

»Šta su ti to učinili, druškane?«

Približio se još malo, puzeći po trotoaru, drhteći, blesavo mašući repom. Onda je skočio na mene. Bio je velik, bar ono što je ostalo od njega. Oborio me prednjim nogama na leđa, pa sam ležao na betonu dok mi je on lizao lice, usta, uši, čelo, sve živo. Odgurnuo sam ga, uspravio se i obrisao rukom lice.

»Stani malo! Treba da *klopaš* nešto! HRANU!«

Zavukao sam ruku u kesu i izvadio sendvič. Otkinuo sam parče.

»Malo meni, malo tebi, a dečko!«

Spustio sam njegov deo sendviča na beton. Prišao je, njuškao ga, a onda se udaljio, odvuкао se zureći u mene, glave okrenute unazad.

»Ej, burazeru, stani malo! To je bio *kikiriki* puter! Dođi, evo malo *salame!* Ej, dečko, dođi vamo! Vрати se!«

Opet se približio, krajnje oprezno. Našao sam sendvič sa salamom, otkinuo komadinu, obrisao jeftin vodnjikavi senf i spustio je na beton.

Kucov je prišao parčetu sendviča, zabio nos u njega, njuškao, onda se okrenuo i udaljio. Ovoga puta nije gledao unazad. Zbrzao je niz ulicu.

Nije čudo što sam ceo život bio potišten. Nikad nisam jeo kako treba.

Išao sam dalje ka robnoj kući. Ista ulica kojom sam išao u višu školu.

Stigao sam. Našao sam službeni ulaz, gurnuo vrata i ušao. Prešao sam iz blistavog dana u polumrak. Kako su mi se oči privikavale, tako sam uobličio sliku čoveka koji je stajao nekoliko metara od mene. Pola levog uveta bilo mu je odrezano negde u prošlosti. Visok i mršav čovek, sa zenicama kao sive tačkice u inače bezbojnim očima. Veoma štrkljast čovek, pa ipak je iznad njegovog kaiša — neočekivano — bio otromboljen žalostan i odvratn i čudan trbuh. Sve njegovo salo skupilo se tu, dok se ostatak tela sasušio.

»Ja sam glavni nadzornik Feris«, reče on. »Pretpostavljam da ste vi mister Kinaski?«

»Da.«

»Kasniš pet minuta.«

»Zadržao me ... Eto, stao sam usput da nahranim izgladnelog psa«, nacerio sam se.

»Ovo je jedan od najbednijih izgovora koji sam ikad čuo, a ovde sam već trideset i pet godina. Zar nisi mogao da smisliš nešto bolje?«

»Tek sam stupio na posao, mister Feris.«

»I skoro ga okončao. A sad«, pokazao je, »ovde ti je sat za otkucavanje, a polica s karticama tamo. Nađi svoju karticu i otkucaj se.«

Našao sam karticu. Henri Kinaski, službenik br. 68754. Prišao sam onom satu, ali nisam znao šta treba da učinim.

Felis je stao iza mene, buljeći u sat.

»Sada kasniš šest minuta. Kad kasniš deset, odbijamo ti čitav sat.«

»Bolje je onda kasniti čitav sat.«

»Ne budi smešan. Kad mi treba komičar, slušam Džeka Benija. Ako kasniš sat vremena, odbija ti se čitav izdrkani posao.«

»Izvinjavam se, ne znam kako se koristi sat za otkucavanje. Mislim, kako da se otkucam?«

Felis mi je iščupao karticu iz ruke. Pokazao je prstom na nju.

»Vidiš ovaj prorez?«

»Aha.«

»Šta?«

»Mislim: 'da'.«

»U redu, ovaj prorez je za prvi dan u nedelji. Danas.«

»A...«

»Gurneš karticu unutra, ovako ...«

Gurnuo je, zatim izvukao.

»Kad ti je kartica unutra, lupiš ovu polugu.«

Feris je lupio polugu, ali kartica nije bila unutra.

»Razumem. Da počnemo.«

»Ne, stani.«

Držao mi je karticu pred očima.

»A sad, kad kucaš izlaz za ručak, kucaš ovaj prorez.«

»Da, razumem.«

»Kad kucaš povratak s ručka, kucaš sledeći prorez. Ručak je trideset minuta.«

»Trideset minuta. Shvatio sam.«

»A sad, kad se otkucavaš na kraju radnog vremena, kucaš zadnji prorez. To je četiri kucanja na dan. Onda ideš kući, ili u tvoju sobu, ili bilo gde, spavaš, vraćaš se i otkucavaš se još četiri puta svakog radnog dana, dok ne budeš izbačen, otkažeš, umreš ili odeš u penziju.«

»Shvatio sam.«

»I hoću da znaš da zbog tebe kasni moje uvodno slovo novim službenicima ove kuće, od kojih si ti jedan u ovom trenutku. Moja reč je zakon i tvoje želje ne znače ništa. Ako mi se ne sviđa nešto kod tebe — način na koji pertlaš cipele, češljaš kosu ili prdiš, vraćaš se na ulicu, je l' ti jasno?«

»Jasno!«

Neka mlada devojka ulete sa ulice, trčeći na visokim štiklama, talasajući dugom smeđom kosom. Bila je u tesnoj crvenoj haljini i

imala velike i napadno namazane usne. Teatralno je izvukla svoju karticu i otkucala je, a onda vratila u niz, odahnuvši.

Bacila je pogled na Ferisa.

»Zdravo, Edi!«

»Zdravo, Dajana!«

Dajana je očigledno bila prodavačica. Feris joj je prišao. Stajali su razgovarajući. Nisam mogao da čujem, razgovor, ali čuo sam kako se smeju. Onda se razdvojiše. Dajana je prošla napred i stala, čekajući lift koji će je poneti na posao. Feris se vratio držeći moju karticu.

»Otkucaću se sad, mister Feris«, rekoh.

»Učiniću to ja za tebe. Hoću da počneš kako valja.«

Feris je gurnuo karticu u sat i stao. Čekao je. Čuo sam kako je sat napravio: klik. Onda ju je otkucio i vratio u niz.

»Koliko sam kasnio, mister Feris?«

»Deset minuta. Pođi sad za mnom.«

Pošao sam za njim.

Video sam grupicu kako čeka.

Četiri muškarca i tri žene. Svi su bili matori. Izgleda da su imali pljuvačne probleme. U uglovima njihovih usana formirale su se grudvice pljuvačke; pljuvačka se sušila i postajala bela a na nju se hvatala nova mokra pljuvačka. Jedni su bili suviše mršavi, drugi suviše gojazni. Neki su bili kratkovidni a neki se tresli. Jedan čova u

drečavoj košulji imao je grbu. Svi su se smeškali i kašljali nad svojim cigaretama.

Onda sam je primio. Poruku.

Mirs-Starbak je tražio *dugoprugaše*. Kompanija nije marila za starost službenika iako ti novi regruti očigledno nisu išli nikud osim u grob — do tada bi ostali zahvalni i lojalni radnici. A mene su izabrali da radim pored njih. Žena koja mi je dala posao procenila je da spadam u ovu patetičnu grupu promašenih.

Šta bi tipovi iz više škole pomislili da sad mogu da me vide? Mene, jednog od najvećih mangupa u generaciji.

Prišao sam mojoj grupici. Feris je seo na sto, okrenut nama. Trak svetlosti padao je na njega iz nekog kružnog izvora nad glavom. Povukao je dim iz cigarete i nasmešio nam se.

»Dobrodošli u Mirs-Starbak ...«

Onda kao da je utonuo u sanjarenje. Možda je mislio o vremenu kada je on stupio na rad u robnu kuću, pre trideset pet godina. Ispustio je nekoliko kolutova dima i posmatrao ih kako se dižu kroz vazduh. Ono poluodrezano uvo upečatljivo je izgledalo u svetlosti koja je padala odozgo.

Tip pored mene, gurabija od čoveka, zabo mi je svoj oštri mali lakat u bok. Jedan od onih ljudi kojima se naočari jedva drže na nosu. Bio je ružniji od mene.

»Zdravo!« prošišta on. »Ja sam Mouks. Odil Mouks.«

»Zdravo, Mouks.«

»Slušaj, sinko, posle rada ćemo nas dvojica malo u barove. Možda odvojimo neke gerle.«

»Ne mogu, Mouks.«

»Šta je, cvikaš od ženskica?«

»Zbog burazera, bolestan je. Moram da ga pazim.«

»Bolestan?«

»Još gore. Rak. Mora da piša kroz crevo u flašu vezanu oko noge.«

Onda se Feris ponovo oglasio. »Vaša početna plata je četrdeset četiri i po centa na sat. Ovde nema sindikata. Uprava smatra da je ono što je fer za kompaniju fer i za vas. Mi smo kao porodica, posvećeni službi i profitu. Svaki od vas dobija deset posto popusta na svu robu koju kupi kod Mirs-Starbaka.«

»OPA BATO!« kliknu Mouks.

»Da, mister Mouks, to je dobar biznis. Vi pazite nas, mi ćemo paziti vas.«

Mogao bih da ostanem u Mirs-Starbaku jedno četrdeset sedam godina, pomislih. Da živim s nekom suludom damicom, otfikarim levo uvo i možda nasledim Ferisov posao kad ode u penziju.

Feris je ukazao na koje praznike možemo da računamo, i tu je govoru bio kraj. Izdate su nam radne bluze i pokazane naše kasete, a onda smo upućeni u podzemni magacin.

I Feris je radio dole. Baratao je s telefonima. Kad god se javi na telefon, priljubio bi slušalicu levom rukom uz ono cvikovano

levo uvo, a desnu bi šaku uklještio pod levi pazuh. »Da? Da? Da. Evo ga odmah!«

»Kinaski!«

»Evo me.«

»Odeljenje ženskog veša ...«

Uzimao je narudžbenicu, upisivao potrebne stavke i koliko od svake. Nikad to nije radio dok telefonira, uvek posle toga.

»Pokupi ove stavke, isporuči ih na odeljenje ženskog veša, uzmi potpis prijema i vrati se.«

Nikada nije menjao tekst.

Moja prva isporuka je i *bio* ženski veš. Pokupio sam stavke, smestio ih u mala zelena kolica s četiri gumena točka i gurao ih ka liftu. Lift je bio na spratu, pa sam pritisnuo dugme i čekao. Posle nekog vremena ugledao sam donji deo lifta kako se spušta. Bio je veoma spor. Vrata se otvoriše i unutra je stajao jednooki albinac za komandama. Isuse.

Pogledao je u mene.

»Nov momak, a?«

»Aha.«

»Kako ti si čini Feris?«

»Krvav čova.«

Možda su živeli zajedno u istoj sobi i mešali čorbu na smenu.

»Ne mogu da te dignem.«

»Što?«

»Moram da kenjam.«

Stajao sam tako u svojoj radnoj bluzi. Stara šema. Ili si guverner ili đubretar, ili hodač po žici ili pljačkaš banaka, ili zubar ili berač voća. Mi si ovo ili si ono. Želiš da radiš dobar posao. Stižeš na svoje mesto i onda stojiš i čekaš na nekog govvara. Stajao sam u toj bluzi pored zelenih kolica dok je čovek iz lifta kenjao.

Onda mi je sinulo, jasno kao dan, zašto su se bogati zlatni momci i devojke uvek smejali. Znali su.

Albinac se vratio.

»Bogovski je bilo. Kao da sam dvaes kila lakši.«

»Odlično. Idemo li?«

Zatvorio je vrata lifta pa smo se digli na prodajno. Otvorio je,

»Srećno«, reče albinac.

Gurnuo sam moja zelena kolica kroz prolaz između tezgi tražeći odeljenje ženskog veša, mis Medous.

Mis Medous je čekala. Bila je vitka i otmenog držanja, izgledala je kao model. Stajala je prekrštenih ruku. Približivši se, zapazio sam njene oči. Bile su smaragdno zelene, u njima je bilo dubine, nekog znanja. Lepo je poznavati tako nekog. Koje oči, koje držanje. Zaustavio sam kolica pred njenom tezgom.

»Zdravo, mis Medous«, nasmeših se.

»Gde si do sad, majku mu?« upita ona.

»Pa toliko je trebalo.«

»Shvataš li ti da ja imam mušterije koje čekaju? Ja pokušavam da vodim jedno uspešno odeljenje ovde, je l' ti jasno?«

Prodavci su dobijali deset centi na sat više od nas, plus proviziju. Ubrzo sam provalio da nikad ne govore ljubazno s nama iz magacina. Muški ili ženski, svi su prodavci bili isti. Svaku familijarnost doživljavali su kao uvredu.

»Imam dobar razlog da telefoniram mister Ferisu.«

»Biće bolje idući put, mis Medous.«

Smestio sam robu na njenu tezgu i pružio joj formular da potpiše. Divljačno je naškrabala svoj potpis na hartiji i, umesto da mi je vrati, bacila je u kolica.

»Isuse, nije mi jasno gde *iskopaju* takve ljude!«

Gurnuo sam kolica do lifta, pritisnuo dugme i čekao. Vrata se otvoriše i ja se ubacih unutra.

»Kako je bilo?« upita albinac.

»Kao da sam dvaes kila teži«, rekoh.

Iscerio se, vrata se zatvoriše, pa smo se spustili.

Uveče, za večerom, majka reče: »Henri, tako se ponosim tobom što imaš posao!«

Ćutao sam.

„Zar ti nije milo što imaš posao?“ upita otac.

»Aha.«

»Aha? Je l' to *sve* što umeš da kažeš? Znaš li ti koliko ova nacija ima nezaposlenih?«

»Dosta, šta znam.«

»Onda treba da si zahvalan.«

»Slušaj, možemo li da završimo s tim jelom?«

»Trebalo da si zahvalan i za, to što jedeš. Znaš li ti koliko košta ovaj obrok?«

Odgurnuo sam tanjir. »E jebi, ga! Ne mogu da jedem ovo!«

Ustao sam i krenuo u svoju sobu.

»Imam dobar razlog da ti dođem i naučim te pameti!«

Stao sam. »Čekam te, stari moj.«

Onda sam ušao u sobu. Čekao sam. Ali znao sam da neće doći. Navio sam sat da me digne za Mirs-Starbak. Bilo je tek pola osam uveče, ali ja sam se svukao i legao u krevet. Ugasio sam svetlo i ležao u mraku. Nije bilo šta drugo da se radi, nikuda da se ode. Moji će uskoro biti u krevetu, s pogašenim svetlima.

Otac je voleo poslovicu: »Rano leganje i rano ustajanje daće ti imanjanje, pamet i zdravlje.«

Ali on nije dobio ništa od toga. Rešio sam da možda obrnem šemu.

Nisam mogao da zaspim.

Da ga izdrkam na mis Medovis?

Suviše jeftino.

Prevrtao sam se u mraku čekajući nešto.

Prva tri-četiri dana u Mirs-Starbaku bila su identična. U suštini, bezličnost je bila bazična stvar u Mirs-Starbaku. Kastinski sistem je bio opšteprihvaćena činjenica. Nije bilo ni jednog jedinog prodavca koji bi radniku iz magacina uputio više od nekoliko rutinskih reči. A to me pogađalo. Razmišljao sam o tome dok sam gurao kolica naokolo. Zar je moguće da su prodavci inteligentniji od radnika iz magacina? Bili su svakako bolje odeveni. Mučio me njihov stav da biti prodavac toliko znači. Možda bih i ja tako osećao da sam prodavac. Nisam mnogo mario za ostale radnike u magacinu. Niti za prodavce.

Eto, mislio sam gurajući kolica, sada imam posao. Je li to to? Nije čudo što ljudi pljačkaju banke. Ima i suviše ponižavajućih poslova. Zašto, majku mu, nisam sudija vrhovnog suda ih koncertni pijanista? Jer za to treba obrazovanja, a ono košta. Ali ja ionako nisam želeo da budem bilo šta. I bio sam očigledno uspešan u tome.

Dogurao sam kolica do lifta i pritisnuo dugme.

Žene su htele muškarce koji prave pare, htele su muškarce od ugleda. Koliko pravih žena živi s okorelim klošarima? Pa šta, ja ionako nisam želeo ženu. Bar ne da živim s njom. Kako mogu ljudi da žive sa ženama? Šta im to znači? Ono što sam ja želeo bila je pećina u Koloradu sa zalihama hrane i pića za tri godinice. Brisao

bih bulju peskom. Bilo šta, bilo šta da prekine tonjenje u ovom tupavom, trivijalnom i kukavičkom životarenju.

Lift se popeo. Albinac je bio i dalje za komandama. »Ej, čujem da ste ti i Mouks lumpovali sinoć!«

»Častio me pivom. Bez kinte sam.«

»Jeste bocnuli nešto?«

»Ja nisam.«

»Što ne povedete i mene idući put? Pokazaću vam kako da cepate nešto na brzaka.«

»Kako to misliš?«

»Muvao sam se. Eto, prošle nedelje ubo sam Kitajku. I da znaš, baš je onako kako pričaju.«

»Šta to?«

Stigli smo na dno i vrata se otvoriše.

»Pičić im ne ide gore-dole nego beži levo--desno.«

Feris me čekao.

»Gde si do sad, majku mu?«

»Riljao sam baštu.«

»Šta je, plodio si neke fuksije?«

»Aha, ubacio sam po jedno govno u svaku saksiju.«

»Slušaj, Kinaski...«

»Da?«

»Ja sam onaj koji ovde zajebava. Je l' ti jasno?«

»Jasno.«

»U redu, drži ovo. Imam porudžbinu za Mušku odeću.«

Munuo mi narudžbenicu.

»Pokupi ove stavke, isporuči ih, uzmi potpis prijema i vrati se.«

Mušku odeću je vodio mister Džastin Filips mlađi. Bio je lepo vaspitan, učtiv momak od jedno 22 godine. Držao se uvek vrlo pravo, tamne kose, tamnih očiju, razbludnih usana. Postojao je nesrećan višak obraza, ali to nije padalo u oči. Bio je bleđ i nosio tamna odela uz savršeno uštirkane košulje. Prodavačice su ga obožavale. Bio je osećajan, inteligentan, dosetljiv. Bio je i pomalo zloća, kao da mu je neka viša sila dala pravo na to. Samo je jednom prekinuo s tradicijom prodavaca, kad mi se obratio rečima: »Prava sramota, a, ti ružni ožiljci po tvom licu?«

Kad sam dogurao, kolica do Muške odeće, Džastin Filips je stajao uspravan kao kip, malo nagnute glave, zureći po svom običaju, gledajući u neku tačku kao da vidi stvari koje ti ne vidiš. I video je nešto. Možda ja jednostavno nisam prepoznavao lepe manire. On je svakako delovao kao da je iznad svoje okoline. Dobar štos ako te istovremeno plaćaju za to. Možda su baš to i voleli uprava i prodavačice. Eto čoveka koji je u suštini previše dobar za posao koji obavlja, ali ga ipak obavlja.

Stao sam. »Evo vaše porudžbine, mister Filips.«

Pravio se da me ne primećuje, što je istovremeno vređalo i bilo dobro. Nagomilao sam robu na tezgu dok je on zurio u prostor, negde iznad lifta.

Onda sam čuo zlatni smeh i osvrnuo se. Bila je to grupica picana koji su maturirali sa mnom u Celziju. Isprobavali su pulovere, šorceve, raznorazne stavke. Znao sam ih samo iz viđenja, jer nikad nismo progovorili za sve četiri godine više škole.. Glavni štih je bio Džimi Njuhól, levo krilo u školskoj ragbi ekipi, tri godine neporaženoj Kosa mu je bila zlatnožuta, sunce kao da je uvek rasplamsavalo neke pramenove, sunce ih svetlo u učionici. Imao je čvrst, snažan, vrat, a na njemu lice savršenog momka izvajano majstorskom rukom skulptora. Sve je bilo baš onako kako treba da bude: nos, čelo, brada, detalji. I telo je bilo oblikovano u istom stilu. Ostali oko njega nisu bili tako savršeni, ali tu negde. Stajali su naokolo, isprobavali pulovere i smejali se, čekajući upis na USC ili Stenford.

Džastin Filips mi je potpisao prijem. Vraćao sam se ka liftu kad začuh glas:

»EJ SKI! SKI, SUPER TI STOJI TA BLUZICA!«

Stao sam, okrenuo se i ležerno im mahnuo levom rukom.

»Gledaj ga! Najžešći tip u gradu!«

»Pored njega, Klerk Gebl je ko klozetska četka!«

Ostavio sam kolica i krenuo ka njima. Nisam znao šta ću da uradim. Stao sam i gledao ih. Nisam ih voleo, nikada. Možda su

drugima izgledah impozantno, ali ne i meni. Bilo je nešto u njihovim telima što je ličilo na žensko telo. Bili su meki, nikad se nisu suočili s vatrom. Bih su prekrasne nule. Muka me hvatala od njih. Mrzeo sam ih. Bili su deo noćne more koja me oduvek proganjala, u ovom ili onom obliku.

Džimi Njuhol mi se nasmeši. »Ej, raznosač, što nisi nikad probao da uđeš u ekipu?«

»Nisam ni imao nameru.«

»Frka ti bilo, a?«

»Znaš gde je parking na krovu?«

»Da...«

»Vidimo se tamo ...«

Odšetali su ka parkingu a ja svukoh onu bluzu i bacih je u kolica. Džastin Filips mlađi mi se nasmeši: »Dragi moji dečko, popićeš dobre batine.«

Džimi Njuhol je čekao, okružen svojom ekipom.

»Ej, vidi raznosača!«

»Šta misliš, je l' nosi ženski veš?« Njuhol je stajao na suncu. Bio je skinuo košulju i majicu. Uvukao je stomak i isturio grudi. Dobro je izgledao. U šta sam se, jebi ga, uvalio? Osetio sam kako mi drhti donja usna. Tu gore, na krovu, osetio sam strah. Pogledao sam Njuhola, sunce je rasplamsavalo onu zlatnu kosu. Posmatrao sam ga mnogo puta na terenu. Video sam kako se često probija po pedeset metara u šprintu, dok sam ja navijao za protivnički tim.

Sada smo stajali oči u oči. Nisam skinuo košulju. Stajali smo i gledali se.

Njuhol najzad reče: »Dobro, sad si moj.« Krenuo je ka meni. U tom trenutku pojavila se sićušna stara dama u crnini noseći razne paketiće. Imala je malecni sivi šeširić.

»Zdravo, dečaci!« reče ona.

»Dobar dan, mem.«

»Divan dan ...«

Otvorila je svoja kola i ubacila paketiće. Onda se okrenula Džimiju Njuholu.

»O, kakvo *fino* telo imaš, dečače moj! Sigurna sam da bi bio dobar za Tarzana, kralja majmuna!«

»Ne, mem«, rekoh. »Ne zamerite, ali on je *majmun* a ovi ovde njegovo pleme.«

»A...« reče ona. Ušla je u kola, upalila motor, a mi čekali dok nije okrenula i nestala.

»Dobro, Kinaski«, reče Njuhol, »kroz čitavu si školu vukao taj čuveni kez i pružao jezičinu. *Sada* ću da te izlečim od toga!«

Njuhol je nasrnuo. Bio je spreman. Ja nisam bio sasvim spreman. Ugledao sam samo komad plavog neba iza sebe i blesak tela i pesnica u suncu. Bio je brži od majmuna, i veći. Teško da sam uputio neki udarac, samo sam osetio njegove pesnice, tvrde kao kamen. Škiljeći kroz izubijane oči, video sam ih u zamahu, kako me bombarduju, bogo moj, imao je snage, činilo se

beskonačna a nigde zaklona. Počeo sam da mislim: možda sam ipak pizda, možda je tako i bolje, možda treba da se predam.

Ali, dok me kembečio, onaj strah je nestao. Šokirala me samo njegova snaga i energija. Gde ih je pokupio? Svinja kao što je on? Bio je krcat. Nisam više gledao na oči — bile su zaslepljene bleskovima žutog i zelenog, purpurnog — onda užasan udar CRVENOG ... osetio sam kako' padam.

Tako to biva, znači?

Pao sam na koleno. Čuo sam avion kako preleće iznad glave. Poželeo sam da sam u njemu. Osetio sam kako, mi nešto teče preko usta i brade... topla krv koja je curila iz nosa.

»Ostavi ga, Džimi, gotov je ...«

Pogledao sam Njuhola. »Dudlaj mi malo kurac«, rekoh.

»UBICU TE!«

Napao me pre nego što sam uspeo da se dignem. Zgrabio me za vrat i oborio, pa smo se otkotrljali pod neki »dodž«. Čuo sam kako mu je glava lupila u nešto. Samo sam čuo zvuk. Ostali kao da nisu postali svesni toga.

Digao sam se, a zatim i Njuhola.

»Ubiću te«, reče on.

Zavitlao je rukama. Ovog puta nije bilo ni približno onako surovo. Udarao je s istim besom, ali nešto je falilo. Oslabio je. Kad bi me kresnuo, nisam video bleskove boja, lepo sam video nebo, kola na parking, lica njegovih majmuna i njegovo. Oduvek sam

bio usporen na startu. Njuhol se i dalje trudio, ali bio je definitivno slabiji. A ja sam imao male šake, bio sam obdaren bednim pesnicama, nikakvim oružjem.

Koje su zamorno vreme bile te godine — osećati želju i potrebu da živiš, a ne biti sposoban za to.

Roknuo sam ga desnicom u pleksus i čuo kako je jeknuo, pa, mu stegao kragu levom i ponovo ga opalio u menzu. Odgurnuo sam ga i zviznuo jednom, pa drugom, preko onog izvajanog lica. Ugledao sam njegove oči: ludo i nezaboravno. Upoznao sam ga s nečim što nikada ranije nije osetio. Bio je isprepadan. Isprepadan zato što nije znao kako da se nosi s porazom. Rešio sam da ga dokrajčim natenane.

Onda me neko šinuo u potiljak. Pošteno me razvalio. Okrenuo sam se.

Bio je to njegov ridoglavi pulen, Kel Evans.

Dreknuo sam, uperivši prst u njega: »Dalje od mene, mamu ti jebem! Doći ćete svi na red, jedan po jedan! Čim ovog sredim, ti si sledeći!«

Nije mi dugo trebalo da sredim Džimija. Čak sam se malo i poigrao. Izmotavao sam se rukama, plesao oko njega, a onda počeo da ga krešem. Prilično dobro se držao i neko vreme sam mislio da neću moći da ga sjebem, ali mi je odjednom uputio taj čudni pogled koji je govorio: ej, stani, možda bi trebalo da smo prijatelji i odemo nekud na pivo. Onda se srušio.

Njegovi su prišli i podigli ga, pridržavali ga da stoji govoreći mu: »Ej, Džime, koj' ti je?«

»Šta ti je taj peder uradio, Džime? Slomićemo mu kičmu, samo kaži.«

»Vodite me kući«, reče Džim.

Posmatrao sam ih kako silaze niz stepenice, svi su se trudili da ga drže na nogama, jedan je nosio njegovu majicu i košulju...

Vratio sam se dole po kolica. Džastin Filips je čekao.

»Nisam se nadao da te opet vidim«, prezrivo se nasmešio.

»Ne ulagujte se pomoćnom osoblju«, rekoh.

Gurnuo sam kolica. Moje lice, odeća — bio sam debelo urnisan. Došao sam do lifta i pritisnuo dugme. Albinac je stigao kao i uvek. Vrata se otvoriše.

»Proslavio si se«, reče on. »Čujem da si novi šampion sveta u teškoj kategoriji.«

Novosti brzo putuju tamo gde se nikad ništa ne dešava.

Feris odrezanog uha je čekao.

»Ne ide to da ideš naokolo i tamaniš nam mušterije.«

»Samo jednu.«

»Otkud znamo kad ćeš da se baciš na sledeću.«

»Isprovocirao me.«

»Koga to zanima? Nisi bio na svom radnom mestu, to je sve.«

»Šta je s mojim čekom?«

»Dobićeš ga poštom.«

»Dobro, vidimo se ...«

»Stani, trebaće mi ključ tvoje kasete.«

Izvukao sam lanac sa samo dva ključa na njemu, skinuo ključ od kasete i pružio ga Ferisu.

Krenuo sam ka službenom ulazu i povukao vrata. Teška čelična vrata s nezgrapnim mehanizmom. Kad su se otvorila, propuštajući dnevnu svetlost unutra, okrenuo sam se i mahnuo Ferisu. Nije uzvratio. Samo je gledao pravo u mene. Onda se vrata zatvoriše preko njegovog lika. Sviđao mi, se, na neki način.

»Tako znači, nisi uspeo ni nedelju dana da sastaviš na poslu?«

Jeli smo špagete s ćuftama. O mojim problemima uvek se diskutovalo za večerom. Večera je uvek morala da presedne.

Nisam odgovorio na očevo pitanje.

»Šta je bilo? Sto su te šutnuli?«

Ćutao sam.

»Henri, odgovori ocu kad ti se obraća!« reče majka.

»Ma nije izdržao, znam ga kako diše!«

»Vidi mu lice«, reče majka, »sve izubijano i modro. Je l' te to gazda prebio, Henri?«

»Ne, majko ...«

»Što ne jedeš, Henri? Nikad nisi gladan.«

»Ne može da jede«, reče otac, »ne može da radi, ne može da prdne, nije ni za kurac!«

»Ne bi trebalo tako da govoriš za večerom, tata«, reče majka.

»Samo istinu!« Namotao je ogromnu gužvu špageta na viljušku, zapužio s njom usta i počeo da žvače. Žvačući, nabo je krupnu ćuftu i uronio je u otvor, onda usadio i komadinu hleba unutra.

Setio sam se šta je rekao Ivan u *Braći Karamazovima*: »Ko nije pozeleo da ubije oca?«

Dok je mljackao tu gomilu hrane, jedan dugački rezanac klatio se iz ugla njegovih usta. Najzad ga je ukačio i bučno usisao. Onda je ispružio ruku, ubacio dve prepune kašičice šećera u kafu, podigao šolju i povukao kiklopski gutljaj, koji je smesta ispljunuo preko svog tanjira na stolnjak.

»Ovo sranje je *vrelo!*«

»Trebalo je pažljivije, tata«, reče majka.

Češljao sam tržište rada, kako se onda govorilo, ali je to bio jalov i besmislen posao. Morao si da znaš nekog da bi dobio i najbedniju šljaku čistača stolova u restoranu, Kako je svako bio perač sudova, čitav je grad bio krcat nezaposlenim sudoperama. Sedeo sam popodne s njima na Peršing skveru. Tu se skupljala i propovednička bratija. Neki su imali bubnjeve, neki gitare, a žbunje i klozeti vrveli su od homoseksualaca.

»Mnogi pederi imaju love«, pričao mi jedan mladi bam. »Kao taj što me odveo kod njega u gajbu. Ostao sam dve nedelje. Klope i pića koliko hoćeš a kupio mi i neke krpe, ali me zato sisao ko sumanut, nisam mogao da stojim na nogama. Išunjao sam se jedne noći kad je zaspao. Jezivo je bilo. Jednom me poljubio u usta, pa sam ga šinuo u glavu. 'Uradi to još jednom', rekao sam mu, 'i mrtav si!'«

Kafe kod Klintona bio je najbolji. Ako nemaš mnogo love, plaćao si onim što imaš. Ako nemaš ni kinte, nisi morao da platiš.

Bilo je bamova koji su se dobro hranili unutra. Vlasnik je bio neki krvav stari milioner, vrlo neobičan čovek. Nikad nisam mogao da nateram sebe da se najedem unutra. Obično bih uzeo kafu i lenju pitu i davao im pet centi. Ponekad bih uzeo par viršli. Unutra je bilo mirno i sveže i čisto. Tu je bio i veliki vodoskok, pa si mogao da sedneš pored njega i zamišljaš da je sve onako kako i treba da bude. I kod Filipa nije bilo loše. Mogao si da dobiješ šolju kafe za tri centa, sa svim dodacima uz nju. Mogao si da sediš i piješ tu kafu ceo dan, a da nikad ne traže da odeš, ma koliko bedno izgledao. Samo su molili bamove da ne unose svoje vino i piju ga unutra. Takva su mesta davala nadu onima kad nije bilo mnogo nade.

Ljudi na Peršing skveru diskutovali su po čitav dan ima li Boga ili ga nema. Mnogi su samo dramili, ali bi se povremeno pojavio vernik ili ateista vešt na jeziku i pravio dobar šou.

Kad mi se nađe neka kinta, odlazio sam u podzemni bar ispod velikog bioskopa. Imao sam 18 godina, ali su me ipak služili. Izgledao sam kao da mi je koliko god hoćeš godina. Ponekad sam delovao kao da mi je 25, ponekad se osećao kao da imam 30. Taj bar je držao Kinez koji nikada nije progovorio ni sa kim. Trebalo mi je love samo za prvo pivo, onda bi pederashi naručivali dalje. Prelazio bih na viski. Kad bi ih odrao za viski, počeli bi da se bacaju na mene, a tada bih postajao nezgodan, ustajao i odlazio. Posle nekog vremena su me provalili, pa je ta rupa prestala da bude aktuelna.

Biblioteka je bila najočajnije mesto u koje sam odlazio. Ostao sam bez novih knjiga za čitanje. Samo bih uzeo neku debelu knjigu i gledao devojke. Uvek bi se našla neka. Seo bih nedaleko od nje praveći se da čitam, trudeći se da izgledam inteligentno, nadajući se da će neka da me startuje. Znao sam da sam ružan, ali sam mislio da će inteligentan izgled da me izvadi. Nikad nije uspelo. Devojke su samo pravile neke beleške, a onda ustajale i odlazile dok sam ja posmatrao njihova tela kako se ritmično i magično pokreću ispod čistih haljina. Šta bi radio Maksim Gorki u takvoj situaciji?

Kod kuće je uvek bilo isto. Pitanje nikad nije bilo postavljano dok se ne prožvaću prva dva-tri zalogaja večere. Onda bi otac pitao: »Jesi našao posao?«

»Ne.«

»Jesi probao negde?«

»Na mnogim mestima. Vraćao sam se na neka mesta već drugi-treći put.«

»Ne verujem ja u to.«

Ali, bilo je istina. Bilo je istina i to da neke kompanije svakodnevno oglašavaju u novinama da kod njih nema posla. Tako su njihove službe za zapošljavanje imale šta da rade. A to je usput štedelo vreme i sjebavalo nade mnogih očajnika.

»Naći ćeš sutra posao Henri«, uvek je govorila majka.

Čitavo sam leto tražio posao i nisam ga našao. Džimi Hečer se ubacio u neku fabriku aviona. Hitler je bujao u Evropi i stvarao poslove za nezaposlene. Bio sam s Džimijem tog dana kad smo predali naše molbe za posao. Popunili smo ih na isti način, jedina razlika bila je kod *mesta rođenja*: ja sam upisao Nemačku a on Riding, Pasadena.

»Džimi je dobio posao. Išao je u istu školu s tobom«, reče majka. »Zašto nisi i ti dobio posao u fabrici aviona?«

»Provale oni hohštaplera koji ne voli da radi«, reče otac. »On bi samo da leži ko crkotina u sobi i sluša tu svoju simfonijsku muziku po ceo dan!«

»Dobro, dečak voli muziku. I to je nešto.«

»Ali ništa ne RADI s tim! Nikakve KORISTI od toga!«

»A šta bi trebalo da radi?«

»Da ode u radio-stanicu i kaže im da je lud za tom muzikom i dobije mesto voditelja.«

»Isuse, ne može to tek tako, nije to igra.«

»Otkud ti znaš? Jesi probao?«

»Kažem ti, ne može to.«

Otac je strpao komadinu krmenadle u usta. Dok je žvakao, između usana mu je virilo parče masnog. Bilo je kao da ima tri

usne. Onda ga usisao i pogledao majku: »To je ono, mama, dečku se ne radi.«

Majka pogleda u mene. »Henri, što ne jedeš svoju večeru?«

Na kraju je rešeno da se upišem u Gradski koledž. Nastava je bila besplatna, a polovne knjige mogle da se nabave u studentskoj knjižari. Oca je jednostavno bilo sramota što sam nezaposlen, pa je smatrao da bih odlaskom u novu školu stekao malo samopoštovanja. Eli i Kros (Ćela) pohađao je već jedan semestar. Bio je moj savetnik.

»Šta je najlakša jebena stvar na ovom faksu?« pitao sam.

»Novinarstvo. Ti novinarski vaćaroši ništa ne rade.«

»Lepo, biću novinar.«

Razgledao sam školsku brošuru.

»Šta je taj dan orijentacije što piše ovde?«

»Ma preskoči to, neke pizdarije.«

»Hvala ti što si mi rekao, burazeru. Ajmo mi lepo u onaj bar preko da se nalijemo pivom.«

»To je život, keve mi!«

»Aha.«

Dan posle te orijentacije, bio je dan prijave na grupe. Svi su trčali naokolo kao sumanuti, s papirima i skriptama. Stigao sam tramvajem. Prvo sa »W« do Vermona, onda sa »V« na sever do Monroa. Nisam znao kuda svi žure ni šta treba da radim. Smučilo mi se.

»Izvini...« upitah jednu devojkju.

Okrenula je glavu na drugu stranu i nastavila da srlja nekud. Neki tip prolete pored mene i ja ga zgrabih za kaiš otpozadi. Stao je.

»Ej, šta radiš, jebo te?« upita.

»Miran. Oću da znam šta se dešava! Objasni šta se ovde radi!«

»Pa objasnili su ti na orijentaciji.«

»A...«

Pustio sam ga i on otrča. Nisam znao šta ću. Zamišljao sam da samo odeš negde i kažeš da hoćeš na novinarstvo, početni kurs, a oni ti lepo daju karton s rasporedom časova. Ali ništa nije ličilo na to. Ovi su ljudi znali šta treba da rade i nisu hteli da kažu. Osetio sam se ponovo kao u osnovnoj školi, jebavan od mase koja zna više od mene. Seo sam na klupu i posmatrao ih kako jurcaju levo-desno. Mogao bih da isfoliram. Kazaću mojima da idem u Gradski koledž i dolaziti svakog dana da ležim ovde na travnjaku ispred zgrade. Onda sam video tog štakora kako trči. Čela. Čapio sam ga za kragnu otpozadi.

»Ej! A, ti si Henk! Šta je bilo?«

»Trebalo bi da te išamaram, jajaro mala!«

»Zašto? Zašto?«

»Kako da dobijem jebenu grupu? Šta da uradim?«

»Mislio sam da znaš!«

»Kako? *Kako* da znam? Jesam li možda rođen s tim znanjem u sebi, somino?«

Priveo sam ga na klupu i dalje ga držeći za kragnu. »Gukni sad, jasno i glasno, sve šta i kako treba da se radi. Budi dobar dečko, pa ću da odložim šamaranje za drugi put!«

I tako je Ćela sve objasnio. Imao sam svoj sopstveni dan orijentacije u rukama. Još sam ga držao za kragnu. »Pustiću te ovaj put. Ali iskopaću jednom ovu stvar. Platićeš što si me izjebao. Nećeš ni znati kad te strefi.«

Pustio sam ga. Odzujao je za ostalima. Nisam imao potrebe da brinem ili žurim. Dobiću najgoru grupu, najgore profane i najgore predmete. Muvao sam se naokolo ležerno se prijavljujući na ova ili ona predavanja. Ispalo je da sam jedini bezbrižan student u čitavoj zgradi. Počeo sam da se osećam superiomo.

Sve do prvog časa engleskog, koji je počinjao u 7 ujutro. Bilo je 7 i 30 i ja sam stajao mamuran pred vratima slušaonice, osluškujući. Moji su mi kupili knjige a ja ih prodao i propio pare. Išunjao sam se kroz prozor te noći i dočekaao fajront u obližnjem baru. U glavi mi je bubnjao pivski mamurluk. Još sam se osećao pijan. Otvorio sam vrata i ušao. Stao sam. Mister Hemilton, predavač engleskog, stajao je pred studentima, pevajući. Ploča se vrtela na gramofonu, glasno, a studenti pevali s mister Hemiltonom. Nešto od Džilberta i Salivena,

Sad ja vladam Njenim lađama ...

Sve poruke kopiram rukopisom krupnim ...

Sad ja vladam Njenim lađama...

Držite se klupa ne plovite vodama...

I svi ćete vladati Njenim lađama...

Prošao sam do zadnjih klupa i našao jedno prazno mesto. Hemilton je isključio gramofon. Bio je odeven u pepita odelo s jarko narandžastom košuljom. Izgledao je kao Nelson Edi. Okrenuo se studentima, bacio pogled na ručni sat i obratio mi se:

»Biće da ste vi mister Kinaski?« Klimnuo sam. »Kasnite trideset minuta.«

»Da.«

»Da li biste toliko kasnili na venčanje ili pogreb?«

»Ne.«

»Zašto ne, moliću lepo?«

»Pa... ako bi bio moj pogreb, morao bih da budem na vreme. A ako bi venčanje bilo moje, to bi bio i moj pogreb.« Uvek sam bio žustar na jeziku. Nikad da se opametim.

»Dragi moj«, reče mister Hemilton, »upravo smo slušali Džilberta i Salivena u nameri da naučimo pravilan izgovor. Ustanite, molim vas.«

Ustao sam.

»A sad, otpevajte molim: *Držite se klupa, ne plovite vodama, uvek ćete vladati Njenim lađama.*«

Stajao sam.

»Hajde, počnite molim!«

Odverglao sam i seo.

»Mister Kinaski, jedva sam vas čuo. Zar ne možete da pevate s malo više žara?«

Ponovo sam ustao. Udahnuo sam enormnu masu vazduha i raspalio: »AKO 'Š DA VLADAŠ NJEIM LAĐAMA DRŽ' SE KLUPE I NE PLOVI VODAMA!«

Pokupio sam je naopačke.

»Mister Kinaski«, reče Hemilton, »sedite molim.«

Seo sam. Za sve je Ćela bio kriv.

Svi su imali fizičko u isto vreme. Čelina kasetu je bila jedno četiri-pet kasetu od moje, u istom nizu. Krenuo sam ranije u svlačionicu. Čela i ja smo imali isti problem. Mrzeli smo vunene pantalone, jer nam je vuna peckala noge, ali su naši roditelji obožavali da nas oblače u vunene stvari. Rešio sam taj problem, za Čelu i mene, poverivši mu tajnu. Trebalo je samo obući donji deo pidžame ispod pantalona.

Otvorio sam kasetu i svukao se. Skinuo sam pantose i pidžamu, a onda skembao pidžamu povrhu kasete. Navukao sam trenerku. Ostali su počeli da ulaze.

Čela i ja smo znali neke ludačke pidžama fazone, ali je Čelin bio najbolji. Izašao je s devojkom jedne noći, otišli su na neku igranku. Između dve igre, ona ga pita: »Šta je to?«

»Šta je šta?«

»Viri ti nešto iz nogavice.«

»Šta?«

»Mati mila! Ti nosiš *pidžamu* ispod pantalona!«

»A? A, to ... biće da sam zaboravio ...«

»Oдох ja!«

Nikad više nije izašla s njim.

Svi su se presvukli u trenerke. Onda je ušao Čela i otvorio svoju kasetu.

»Kako si, druškane?« upitah.

»O, zdravo Henk ...«

»Imao sam engleski jutros u sedam. Vesela stvar za buđenje.

Mislio sam da je *muzička sekcija*.«

»Da, da. Hemilton. Čuo sam za njega. Hi hi hi...«

Prišao sam mu.

Čela je otkopčavao pantalone. Posegnuo sam i smaknuo mu ih niz noge. Ispod je bila zelena pidžama na štrafte. Pokušao je da podigne pantalone, ali ja sam bio jači.

»EJ, LJUDI, GLEDAJTE OVO! ISUSE HRISTE, EVO TIPA KOJI NOSI PIDŽAMU U ŠKOLI!«

Čela se borio. Pocrveneo je u licu. Nekoliko njih prišlo je da vidi. Onda sam uradio najgore. Smaknuo sam mu pidžamu.

»A GLEDAJTE SAD OVO! JADNI ROVAC NIJE SAMO ČELAV, ON TEŠKO DA UOPSTE IMA KITU! ŠTA CE JADNI ROVAC KAD NALETI NA PIČKU?«

Neka konjina koja je stajala blizu reče: »Kinaski, ti si prava ljiga od čoveka.«

»Aha«, čuo sam neke tipove. »Da ... da ...« čuo sam druge glasove.

Ćela je podigao pantalone. U stvari je plakao. Pogledao je u ostale. »Pa šta, i Kinaski nosi pidžamu! *On* je taj koji me nagovorio! Pogledajte mu u kasetu, pogledajte samo!«

Jurnuo je ka mojoj kaseti i razjapio je. Počeo je da mi izbacuje stvari. Pidžame nije bilo.

»Skembao je! Skembao je negde!«

Ostavio sam stvari na podu i izašao na teren. Bila je prozivka. Stajao sam u drugom redu. Duboko sam čučnuo dva-tri puta. Primitio sam drugog bildera iza mene. Čuo sam već njegovo ime, Solom Stodolski.

»Kinaski«, reče on, »ti si govno od čoveka.«

»Ne kači se sa mnom, dečko, nije zdravo.«

»Ali ja se kačim s tobom.«

»Ne masiraj me, bucko.«

»Ima jedno mesto između laboratorije i teniskog terena.«

»Pa?«

»Čekaću te tamo posle časa.«

»Važi«, rekoh.

Nisam se pojavio. Posle fizičkog sam napustio ostala predavanja i otišao tramvajem do Peršing skvera. Seo sam na klupu i čekao na malo akcije. Nešto sam dugo čekao. Najzad su vernici i ateisti pokrenuli stvar. Kilavo su je drndali. Ja sam bio agnostik. Agnostici nemaju bogznašta da diskutuju. Napustio sam park i spustio se do ugla Sedme i Brodveja. To je bio centar grada. Nije

izgledalo da se nešto posebno dešava, samo ljudi koji čekaju da se promene svetla na semaforu pa da pređu preko ulice. Onda sam osetio kako me noge počinju da svrbe. Bio sam ostavio pidžamu na vrhu kasete. Koji je to jebeno usran dan bio, od početka do kraja. Uskočio sam u tramvaj »W« i seo pozadi dok je klizio noseći me prema kući.

Upoznao sam samo jednog studenta u Gradskom koledžu koji mi se dopao, Roberta Bekera. Hteo je da postane pisac. »Naučiću sve što može da se nauči o pisanju. Biće to kao da rastaviš kola na delove a onda ih ponovo sklopiš.«

»Zvuči kao rad«, rekoh.

»Uradiću to.«

Beker je bio nešto niži od mene, ali snažno građen, nabijen, širokih ramena i jakih ruku.

»Imao sam neku dečju bolest«, pričao mi. »Morao sam da ležim godinu dana u krevetu stiskajući loptice za tenis, svakom rukom jednu. Zato sam i postao ovakav.«

Radio je noću kao kurir i tako se izdržavao.

»Kako si dobio posao?«

»Znao sam tipa koji je znao tipa.«

»Kladim se da bih te ojadio u tuči.«

»Možda, a možda i ne bi. Samo me pisanje zanima.«

Sedeli smo na jednom uzvišenju koje je gledalo na teren. Neka dva momka zijala su u mene.

Onda jedan progovori: »Ej, da te pitam nešto?«

»Pitaj.«

»Eto, znam da si bio pizda u osnovnoj školi. A sad si mangaš.

Otkud to?«

»Nemam poima.«

»Da nisi cinik?«

»Moguće.«

»Jesi srećan što si cinik?«

»Da.«

»Onda nisi cinik jer cinici nisu srećni.«

Obojica su izveli malu zajebanciju s rukovanjem i otrčali, smejući se.

»Izjebali su te«, reče Beker.

»Ne, suviše su se trudili.«

»Jesi li cinik?«

»Nesrećan sam. Da sam cinik, ovo bi mi popravilo raspoloženje.«

Sišli smo na teren. Časovima je bio kraj. Beker je hteo da ostavi knjige u kasetu. Otišli smo do svlačionice, pa ih je ubacio. Pružio mi je pet-šest listova hartije.

»Evo ti, pročitaj. To je pripovetka.«

Onda smo prešli do moje kasete. Otvorio sam je i pružio mu papirnu kesu.

»Cugni malo ...«

Unutra je bila flaša vina.

Beker je otpio, zatim i ja,

»Uvek držiš takve stvari u kaseti?« upita me.

»Trudim se.«

»Znaš šta, noćas ne radim. Mogao bi da upoznaš neke moje prijatelje.«

»Nisam baš lud za ljudima.«

»Ovo su drukčiji ljudi.«

»Je l'? Gde to? Kod tebe?«

»Ne. Evo, daću ti adresu...« Počeo je da piše na cedulji.

»Slušaj, Beker, šta rade ti ljudi?«

»Piju«, reče Beker.

Gurnuo sam cedulju u džep.

Te noći pročitao sam posle večere Bekerovu priču. Bila je dobra i osetio sam zavist. Pisao je kako vozi bicikl noću i onda uruči telegram nekoj lepoj ženi. Pisanje je bilo jasno i objektivno, imalo je neke neupadljive ugladenosti u sebi. Beker je tvrdio da se ugleda na Tomasa Vulfa, samo on nije dramio i muljao kao Vulf. Emocija je bila tu ali ne u obliku neonske reklame. Beker je umeo da piše, umeo je da piše bolje od mene.

Moji su mi bili nabavili pisaću mašinu, pa sam pokušao s nekim kratkim pričama, ali ispale su vrlo gorke i otrcane. Ne mislim da je to bilo tako loše, ali te priče kao da su molile, nisu imale neku sopstvenu vitalnost. Bile su mračnije od Bekerovih, čudnije, ali promašene. U stvari, jedna ili dve nisu bile promašene

— za mene — samo je bilo kao da su u neku ruku pale s neba umesto da budu vođene. Beker je bio očigledno bolji. Možda je trebalo da probam sa slikanjem.

Čekao sam dok moji nisu zaspali. Otac je uvek bučno hrkao. Kad sam ga čuo, otvorio sam prozor i kliznuo napolje preko klekovog žbunja. Našao sam se na susedskoj stazi i lagano hodao u tami. Prošao sam niz Longvud do 21. ulice, skrenuo desno, popeo se na Vestvju hil, sve do početne stanice tramvaja »W«. Ubacio sam žeton, prešao u zadnji deo, seo i zapalio cigaretu. Ako je Bekerovo društvo i približno tako dobro kao njegova pripovetka, biće to ludnica od noći.

Beker je već bio tamo kad sam najzad pronašao adresu u Bekon stritu. Svi su sedeli u kuhinji. Palo je upoznavanje. Tu je bio Hari, tu je bila Lana, tu je bio Alavko, tu je bio Smrda, tu je bio Njonja, tu je bio Elis, tu je bio Džukela, a na kraju još i Trbosek. Svi su sedeli za velikim kuhinjskim stolom. Hari je imao neki stalan posao, on i Beker bili su jedini radni ljudi. Lana je bila Harijeva žena, a Alavko njihova beba u visokoj stolici. Lana je bila jedino žensko. Kad smo predstavljani jedno drugom, pogledala me pravo u oči i nasmešila se. Svi su bili mladi, mršavi, i pušili motajući duvan.

»Beker nam pričao o tebi«, reče Hari. »Kaže da si pisac.«

»Imam pisaću.«

»Oćeš da pišeš o nama?« upita Smrda.

»Bolje da pijem.«

»Ko bog. Imamo takmičenje u cuganju. Je l' imaš neku lovu?«
upita Smrda.

»Dva dolara ...«

»Lepo, ufur je dva dolara. Vadite ih!« reče Hari.

Ispalo, je ukupno osamnaest dolara. Novac je lepo izgledao na stolu. Pojavila se flaša, zatim i čašice.

»Beker nam reče da si nezgodan tip. Jesi li?«

»Aha.«

»Dobro, videćemo ...«

Kuhinjsko svetlo bilo je bleštavo. Pio se čist viski. Tamnožuti viski. Hari je sipao svima. Koja divota. Moja usta, moje grlo, jedva su čekali. Radio je svirao. »*O Džoni, o Džoni. kako voliš ti!*« pevao je neko.

»Na eks!« reče Hari.

Mogućnost da izgubim nije postojala. Mogao sam da pijem danima. Pića mi nikad nije bilo dosta.

Alavko je imao sopstvenu čašicu. Kad smo podigli čašice i ispili ih, podigao je i on svoju i popio. Svima je bilo smešno. Ja nisam mislio da je tako smešno kad beba pije, ali ništa nisam rekao.

Hari je nalio novu turu.

»Jesi pročitao moju priču, Henk?« upita Beker.

»Aha.«

»Kako ti se čini?«

»Dobra je. Sad si spreman. Treba ti samo malo sreće.«

»Na eks!« reče Hari.

Druga tura nije bila problem, svi smo je sasuli, i Lana.

Hari me pogleda. »Je l' voliš da se mangupiraš, Henk?«

»Ne.«

»Dobro, ako voliš, imamo Džukelu.«

Džukela je bio dvaput veći od mene. Bilo je ubibože zaguljeno živeti na ovom svetu.

Svaki put kad pogledaš oko sebe, naletiš na nekog tipa koji može da te iskembeči dok kažeš keks. Pogledao sam Džukelu.

»Zdravo, burazeru!«

»Tata ti je burazer«, reče on. »Pij i uživaj.«

Hari je sipao naokolo. Preskočio je ipak Alavka, što mi je bilo drago. U redu, podigli smo ih, drmnuli i ovu turu. Onda je Lana ispala iz trke.

»Neko mora da počisti ovaj krš i sredi Harija ujutru za posao«, reče ona.

Nasuta je sledeća tura. Odjednom, vrata se s treskom otvoriše i krupan momak zgodne face, od jedno 22 godine, ulete u kuhinju. »*Dokurca, Hari*«, reče on, »*skembaj me! Poharao sam jebenu pumpu!*«

»Kola su mi u garaži«, reče Hari. »Lezi pod zadnje sedište i ne mrdaj!«

Ispili smo. Nasuta je sledeća tura. Pojavila se nova flaša. Onih osamnaest dolara je i dalje ležalo nasred stola. Svi smo još bili na okupu, osim Lane. Trebaće masa viskija da nas dokusuri.

»Ej«, upitah Harija, »da ne ostanemo bez pića?«

»Pokaži mu, Lano ...«

Lana je otvorila gornji deo kredenca. Ugledao sam flaše i flaše viskija u nizu, sve ista marka. Izgledale su kao plen iz nekog kamiona, a verovatno su i bile. A ovo su bili članovi bande: Hari, Lana, Smrda, Njonja, Elis, Džukela, Trbosek, možda Beker, a nesumnjivo i onaj momak koji je sad ležao ispod zadnjeg sedišta Harijevih kola. Osetio sam se počašćen što pijem s tako aktivnim delom stanovnika Los Anđelesa. Beker nije samo znao kako se piše, Beker je znao i prave ljude. Posvetiću moj prvi roman Robertu Bekeru. I biće to bolji roman od *O vremenu i reci*.⁸

Hari je i dalje nalivao ture a mi ih drmali na eks. Kuhinja je bila plava od duvanskog dima.

Njonja je prvi ispao. Baš je imao nosinu, samo je zatresao glavom: dosta, dosta — i sve što si mogao da vidiš bio je taj dugački šaber koji maše »ne« u plavom dimu.

Elis je bio sledeći. Imao je šumu dlaka po grudima, ali očigledno vrlo malo po mudima.

⁸ O vremenu i reči — roman Tomasa Vulfa. Prim. prev.

Džukela je krenuo za njim. Najednom je đipio, poleteo u klozet, i počeo da bljuje. Slušajući ga, Hari je dobio istu ideju, skočio i izrigao se u sudoperu.

Tako smo ostali Beker, Smrda, Trbosek i ja.

Beker je kalirao prvi. Samo je skrstio ruke preko stola, spustio glavu na njih i to je bilo to.

»Noć tek počinje«, rekoh. »Obično pijem do zore.«

»Aha«, reče Trbosek, »i kenjaš velika govna.«

»Da, u obliku tvoje glave.«

Trbosek je ustao. »Mamu ti jebem, pederu, zgovnaću te!«

Zamahnuo je na mene preko stola, omašio i nokautirao flašu.

Lana je uzela krpu i pobrisala. Hari je otvorio novu.

»Sedi, Sek, ili si izgutao opkladu«, reče Hari.

Nasuo je novu turu. Ispili smo.

Trbosek je ustao, pošao ka vratima, otvorio ih i pogledao u noć.

»Ej, Sek, šta radiš jebo te?« upita Smrda.

»Proveravam je l' ima pun mesec.«

»I... je l'ima?«

Nije bilo odgovora. Čuli smo ga kako pada, niz stepenice i u žbunje. Ostavili smo ga tamo.

Ostali smo samo Smrda i ja.

»Nikad nisam video da je neko nadjebao Smrdu«, reče Hari.

Lana je taman smestila Alavka u krevet. Vratila se u kuhinju.

»Isuse, puna kuća miševa.«

»Sipaj, Hari«, rekoh.

Hari je napunio Smrdinu čašu, onda moju. Znao sam da nema načina na koji bih popio to piće. Uradio sam jedinu moguću stvar. Pravio sam se da je lako. Zgrabio sam čašicu i sasuo viski u grlo. Smrda je samo buljio u mene. »Odma' se vraćam. Moram u klonju«, reče on.

Sedeli smo i čekali.

»Krvav je Smrda«, rekoh. »Ne bi trebalo da ga zovete Smrda. Otkud mu to ime?«

»Veze nemam«, reče Hari, »neko mu ga prikačio.«

»A onaj momak što ti leži u kolima? Oće ikad da izađe?«

»Ne pre jutra.«

Sedeli smo i čekali. »Bolje da pogledamo«, reče Hari.

Otvorili smo vrata kupatila. Smrde nije bilo unutra. Onda smo ga videli. Pao je u kadu. Noge su mu virile preko ivice a oči bile zatvorene. Ležao je u kadi i izgutao opkladu. Vratili smo se za sto. »Lova je tvoja«, reče Hari.

»Što ne bih dao za neku od onih flaša?«

»Zaboravi.«

»Ozbiljno?«

»Fala bogu.«

Pokupio sam pare i gurnuo ih u džep. Onda pogledah Smrdino piće.

»Šteta da se baci«, rekoh.

»Nećeš valjda da ga popiješ?« upita Lana.

»Što da ne? Jednu za rastanak ...«

Progutao sam ga.

»Dobro ljudi, aj' vidimo se, moćno je bilo!«

»Laku noć, Henk ...«

Izašao sam prekoračivši Trbosekovo telo. Pronašao sam stazu i skrenuo levo. Hodao sam dalje i ugledao zelenog »ševrolet«. Zateturao sam se malo i dočepao kvaku na zadnjim vratima da uhvatim ravnotežu. Izdrkana vrata su bila nezaključana i širom se otvorila, obarajući me na stranu. Teško sam pao, zgulivši levi lakat na betonu. Mesec je bio pun, Viski me odalamio sav odjednom. Činilo mi se da neću moći da se dignem. Morao sam da se dignem. Koji sam ja mangup? Ustao sam, pao preko poluotvorenih vrata, uhvatio se za njih, pridržavao se. Onda mi se našla unutrašnja kvaka u ruci, pa sam uspostavio ravnotežu. Ubacio sam se na zadnje sedište i samo sedeo. Sedeo sam neko vreme. Onda sam počeo da povraćam. Stvarno je krenulo iz mene. Lilo je i lilo, potopilo patos ispod nogu. Sedeo sam još malo. Onda sam se nekako izvukao iz kola. Nije mi se onoliko vrtelo. Izvadio sam maramicu i obrisao bljuvotinu s nogavica i cipela što sam bolje

mogao. Zatvorio sam vrata na kolima i krenuo dalje stazom. Trebalo je da nađem tramvaj »W«. Morao sam da ga nađem.

I jesam. Vozio sam se. Onda sam savladao Vestvju hil, prošao niz 21. ulicu, skrenuo južno Longvud avenijom do 2122. Hodao sam komšijskom stazom, našao klekovo žbunje i odbauljao preko njega kroz otvoren prozor u moju sobu. Svukao sam se i legao u krevet. Biće da sam popio preko litar viskija. Otac je još hrkao kao i kad sam napustio sobu, samo što je sad bilo bučnije i odvratnije. Svejedno sam zaspao.

Po običaju, stigao sam na čas engleskog mister Hemiltona s trideset minuta zakašnjenja. Bilo je 7 i 30 ujutru. Stajao sam pred vratima i osluškivao. Opet Džilbert i Saliven. I opet sve ono o plovidbi vodama i Njenim lađama. Hemiltonu nikad nije bilo dosta toga. U višoj školi sam imao nastavnika engleskog kod koga je to bio Po, Po, Edgar Alan Po.

Otvorio sam vrata. Hemilton je prišao gramofonu i podigao iglu s ploče. Onda je objavio grupi: »Kad stigne mister Kinaski, mi uvek znamo da je pola osam. Mister Kinaski *uvek* stiže na vreme. Jedini je problem što je to *pogrešno* vreme.

Zastao je, merkajući face svojih studenata. Bio je veoma, veoma dostojanstven. Onda je pogledao u mene.

»Mister Kinaski, došli vi u pola osam ili uopšte ne došli, nema nikakvog značaja. Dobili ste dvojku iz *engleskog*.«

»Dvojku, mister Hemilton?« upitah, sevnuvši moj čuveni kez.
»Što ne upišete jedan?«

»Zato što se 'jedan' rimuje sa 'jeban'. A ja smatram da vi niste ni za kurac.«

Grupa je pala u trans, klicali su, rugali se, lupali nogama, tapšali. Okrenuo sam se, izašao, zatvorio vrata za sobom. Išao sam niz hodnik i još mogao da ih čujem kako tamo unutra prave cirkus.

Rat je odlično napredovao u Evropi, za Hitlera. Većina studenata nije mnogo galamila u vezi s tim. Ali profani jesu, bili su skoro svi levičari i antigermanski nastrojeni. Izgleda da nije postojala desna struja među njima, osim mister Glesglava iz ekonomije, a on je bio vrlo diskretan u tome.

Stvorio se popularan intelektualni stav da je dolično ući u rat s Nemačkom, da se mora stati na put širenju fašizma. Što se mene tiče, nisam imao nikakvu želju da idem u rat da bih zaštitio život koji imam ili neku budućnost koja me čeka. Nisam imao Slobodu. Ništa nisam imao. A s Hitlerom bih možda ubo nešto tu i tamo i imao više od dolara nedeljno za trošak. Koliko sam ja mogao da razberem, nisam imao šta da štitim. Takođe, pošto sam rođen u Nemačkoj, postojala je prirodna lojalnost u meni i nisam voleo da gledam kako se čitava nemačka nacija, ljudi, prikazuju svuda kao monstrumi i degenerici. U bioskopima su ubrzavali žurnale da bi predstavili Hitlera i Musolinija kao mahnite manijake. Osim toga, pored svih tih antigermanski nastrojenih profana, smatrao sam da mi je lično nemoguće da se jednostavno složim s njima. Nezavisno od moje krajnje otuđenosti i sklonosti da kontriram, rešio sam da se suprotstavim njihovom gledištu. Nikada nisam čitao *Majn Kampf*, niti osećao potrebu za tim. Hitler je za mene bio samo još jedan diktator, s tom razlikom što bi mi on, umesto držanja pridika

za stolom, verovatno razneo mozak ili jaja ako krenem da ga zaustavim.

Ponekad, kad bi profani tupili o paklenom zlu nacizma (rečeno nam je da »nacist« uvek pišemo sa malim »n«, čak i na početku rečenice i fašizma, skočio bih i izvalio nešto:

»Održanje ljudske rase zasniva se na zakonu selekcije!«

Što je značilo: pazi s kim ležeš u krevet, ali samo ja sam to znao. Ukopavao sam ih, sve njih.

Nemam pojma otkud mi te žvake:

»Jedan od promašaja demokratije je što opšte pravo glasa garantuje prosečnog vođu koji nas vodi u prosečno apatijsko životarenje.«

Izbegavao sam svako njihovo pozivanje na Jevreje ili Crnce, koji mi nikad nisu bili problem u životu. Sve moje nevolje došle su od arijevac. Prema tome, nisam bio nacista po prirodi ih izboru; profani su manje-više izazvali to u meni, jer su bili toliko različiti i mislili toliko drukčije od mene, s njihovim antigermanskim predrasudama. Pročitao sam negde da kad čovek u suštini ne veruje i ne shvata ono što podržava, može nekako ubedljivije da izvede stvar, što mi je dalo znatnu prednost nad njima.

»Ukrsti konja za vuču s trkačkim konjem i dobićeš potomstvo koje nije ni brzo ni snažno. Nova rasa Gospodara razviće se iz svrsishodnog ukrštanja.«

»Nema ni dobrih ni loših ratova. Jedina loša stvar u vezi s ratom je poraz. Svi su se ratovi vodili iz takozvanih dobrih razloga obeju strana. Ali samo je razlog pobednika postajao istorijski plemenit razlog. Ne postavlja se pitanje ko je u pravu ili ne, već ko ima bolje generale i bolju vojsku!«

Voleo sam to. Mogao sam da provalim šta god sam hteo.

Normalno, odvlačio sam sebe sve dalje i dalje od svake šanse u vezi s devojka.

Ionako nikad nisam ni bio blizu. Mislio sam da sam zbog mojih divljih govora usamljen na koledžu, ali nije bilo tako. Neki su me slušali. Jednog dana kad sam išao na predavanje iz »savremenih problema«, čuo sam nekog kako hoda za mnom. Nikad nisam trpeo da se neko šulja iza mene. Okrenuo sam se. To je bio predsednik studentske organizacije, Bojd Tejlor. Bio je vrlo popularan među studentima, jedini čovek u istoriji koledža koji je dvaput biran za predsednika.

»Ej, Kinaski, hoću da popričam s tobom.«

Nisam mario za Bojda, bio je živi primer tipične američke omladine zgodnog izgleda, s osiguranom budućnošću, uvek pristojno obučen, učtiv, ležeran, uredno okresanih crnih brkova. Pojma nisam imao čime je obrlatio studentsko telo. Hodao je pored mene.

»Bojd, zar ne misliš da je loše za tebe ako te vide da ideš sa mnom?«

»To je moja stvar.«

»U redu. Šta je bilo?«

»Kinaski, ovo nek ostane među nama, važi?«

»Normalno.«

»Čuj, ja ne verujem u ono što podržavaju tebi slični ili što ti pokušavaš.«

»Pa?«

»Ali hoću da znaš: ako pobedite ovde i u Evropi, pristajem da vam se pridružim.«

Mogao sam samo da ga gledam i smejem se.

Ostao je da stoji dok sam ja produžio. Nikad ne veruj čoveku s picnutim brkovima...

I drugi su čuli za mene. Izlazeći s tog predavanja, ugledao sam Čelu kako stoji s nekim tipom metar i po visokim i metar širokim. Glava mu je bila utonula u ramena, vrlo okrugla glava, male uši, kosa ošišana nulericom, oči kao zrna graška, sitna vlažna okrugla usta.

Ludak, pomislih, ubica.

»Ej, HENK!« prodrao se Čela.

Prišao sam. »Mislio sam da je među nama sve gotovo, la Kros.«

»O ne! Ima *krupnih* stvari koje treba uraditi!«

Sranje! Sad još i Čela!

Zašto je pokret rase Gospodara privlačio sve same mentalne i fizičke bogalje?

»Upoznaj Igora Stimova.«

Rukovali smo se. Stegao mi ruku iz sve snage. Stvamo je bolelo.

»Puštaj«, rekoh, »zadaviću te iako nemaš jebeni vrat!«

Pustio je. »Ne verujem ljudima koji se mlohavo rukuju. Zašto se mlohavo rukuješ?«

»Slab sam danas. Jutros mi izgoreo tost a za ručkom sam prosuo kakao.«

Igor se okrenu Ćeli. »Šta je ovom tipu?«

»Ne brini za njega. On je na svoju ruku.«

Igor me ponovo pogleda.

»Deda mi je bio beli Rus. Ubili ga crveni za vreme revolucije. Moram da se obračunam s tim stokama!«

»Kapiram.«

Onda je naišao još jedan student. »Ej, Fenster!« prodrao se Ćela.

Fenster je prišao. Rukovali smo se. Dao sam mu mlohavu. Nisam voleo da se rukujem. Fenster se zvao Bob. Spremao se zbor u jednoj kući u Glendejlu, Amerikanaca za Američku partiju. Fenster je bio predstavnik koledža. Udaljio se. Ćela se nagnuo i šapnuo mi na uvo: »Oni su nacisti!«

Igor je imao kola i balon ruma. Našli smo se pred Ćelinom kućom. Igor je dodao balon. Dobra stvar, stvarao je palila membrane u grlu. Vozio je kola kao tenk, pravo kroz crveno. Ljudi su trubili i gazili kočnice a on mahao lažnim crnim pištoljem na njih.

»Ej, Igore«, reče Ćela, »pokaži Henku pucu.«

Igor je vozio dalje. Ćela i ja smo sedeli pozadi. Igor mi je dodao pištolj. Razgledao sam ga.

»Ludnica!« reče Ćela. »Izrezbario ga od drveta i obojio crnim imalinom. Izgleda kao pravi, a?«

»Aha«, reko. »Čak je izbušio i rupu u cevi.«

Vratio sam ga Igoru. »Lepa stvarčica«, reko.

Pružio nam balon. Otpio sam i dodao ga Ćeli. On pogleda u mene i reče: »Hajl Hitler!«

Stigli smo poslednji. Neka lepa velika vila. Na ulazu nas dočeka bucmasti nasmejani momak koji je ostavljao utisak da je čitav svoj vek proveo krcajući lešnike pored vatre. Izgleda da njegovi nisu bili tu. Zvao se Leri Kimi. Pošli smo za njim kroz veliki hol i niz dugačke mračne stepenice. Video sam samo Kirniju glavu i ramena. Bio je očigledno dobro uhranjen i izgledao mnogo zdraviji od Ćele, Igora i mene. Možda je tu moglo i da se nauči nešto.

Onda smo se našli u podrumu. Uzeli smo neke stolice. Fenster nam je klimnuo glavom. Bilo je tu još sedmorica njih koje nisam

poznavao. Na nekoj vrsti podijuma bio je pult. Leri se popeo i stao za pult. Na zidu iza njega bila je široka američka zastava. Leri je stajao uspravno kao kip. »Sada ćemo položiti zakletvu zastavi Sjedinjenih Američkih Država!«

Isusa ti, pomislih, ja sam na pogrešnom mestu!

Ustali smo i položili zakletvu, ali sam ja stao posle »polažem zakletvu...« Nisam rekao kome.

Posedali smo. Leri je počeo svoj govor. Objasnio je da on predsedava, pošto je to prvi zbor. Posle dva-tri zbora, kad upoznamo jedni druge, predsednik će biti izglasan ako želimo. Ali do tada...

»Mi se suočavamo ovde, u Americi, s dve pretnje našoj slobodi. Suočavamo se s komunističkom zarazom i crnom agresijom. Oni sve češće rade ruku pod ruku. Mi pravi Amerikanci okupićemo se da se suprotstavimo toj zarazi, tom divljaštvu. Tragično je što pristojna bela devojka ne može više da prođe ulicom a da je ne prepadne crni muškarac!«

Igor je skočio. »Pobićemo ih!«

»Komunisti hoće da razdele bogatstvo koje smo tako dugo stvarali i za koje su teško radili naši očevi i dedovi. Komunisti hoće da predaju naš novac svakom crncu, pederu, klošaru, ubici i manijaku koji luta gradom!«

»Pobićemo ih!«

»Mora im se stati na put.«

»Naoružaćemo se!«

»Da, naoružaćemo se! I okupljati se ovde da formulišemo veliki plan za spas Amerike!«

Bratija je kicala. Dvoje-troje dreknuše: »Hajl Hitler!« Onda je palo upoznajte-se-među-sobom.

Leri je razdelio hladna piva, pa smo stajali u grupicama i razgovarali. Nije bogznašta rečeno, osim što smo došli do opšteg zaključka da moramo da vežbamo gađanje u metu kako bismo bili eksperti za pištolj kad dođe vreme za to.

Na povratku smo svratili kod Igora. Izgleda da ni njegovi nisu bili tu. Igor je izvukao tiganj, bacio četiri kocke putera odozgo i počeo da ga topi. Uzeo je rum, sipao ga u veliki lonac i ugrijao.

»Ovo je piće za čoveka«, reče on. Onda pogleda u Čelu. »Jesi ti čovek, Čelo?«

Čela je već bio pijan. Stao je na mestu mirno, ruku stisnutih uz bokove. »DA, JA SAM ČOVEK!« Počeo je da cmizdri. Suze su mu curile niz obraze. »JA SAM ČOVEK!« Stajao je vrlo kruto i prodrao se: »HAJL HITLER!« a suze su tekle.

Igor pogleda u mene. »Jesi *ti* čovek?«

»Ne znam. Je l' gotov taj rum?«

»Nisam siguran u tebe. Nisam siguran da li si jedan od naših. Da nisi neprijateljski špijun? Možda si njihov agent?«

»Ne.«

»Jesi naš?«

»Ne znam. Znam samo jedno.«

»Šta to?«

»Ne sviđaš mi se. Je l' gotov taj rum?«

»Vidiš?« reče Čela. »Rekao sam ti da je opak!«

»Videćemo ko je opak još pre kraja ove noći«, reče Igor.

Nalio je istopljeni puter u ključali rum, onda ugasio plamen i mešao. Nije mi se sviđao, ali bio je očigledno drukčiji od ostalih i to mi se dopalo. Našao je tri velike plave šolje, s ruskim slovima. Sipao je taj rum u njih.

»Dobro«, reče on, »pijmo!«

»Fala kurcu već jednom«, rekoh i pustih tečnost niz grlo. Bila je pomalo vrela i smrdela je.

Posmatrao sam Igora kako pije. Video sam njegove oči kao dva zrna graška nad ivicom šolje. Uspeo je da je izlije u sebe, curke zlatastog ruma s puterom tekle su iz uglova njegovih glupavih usta. Gledao je u Čelu. Čela je stajao buljeći u svoju čašu. Znao sam još iz starih dana da Čela jednostavno ne oseća prirodnu ljubav za pićem.

Igor je zverao u Čelu. »Pij!«

»Da, Igore, da...«

Čela je uzdigao plavu šolju. Nije mu bilo lako. Bilo je suviše vrelo za njega i ukus mu nije prijao. Pola mu je isteklo iz usta i preko brade na košulju. Prazna šolja pade na kuhinjski pod.

Igor se isprečio pred Čelom.

»Ti nisi čovek!«

»JA SAM ČOVEK, IGORE! JA SAM ČOVEK!«

»LAŽEŠ!«

Igor mu opali šamarčinu i Ćelina glava polete u stranu, a on mu je ispravi dangom preko drugog obraza. Ćela je stajao u stavu mimo s rukama strogo uz telo.

»Ja ... sam ... čovek ...«

Igor je i dalje stajao pred njim.

»Stvoriću ja čoveka od tebe!«

»Dobro«, rekoh Igoru, »ostavi ga na miru.«

Igor je izašao iz kuhije. Sipao sam još jedno piće. Ogavna stvar, ali nije bilo izbora.

Igor se vratio. Držao je pištolj, i to pravi, stari tip s bubnjem od šest metaka.

»Sad ćemo da igramo ruski rulet«, objavi on.

»Jebi si mater«, rekoh.

»Ja igram, Igor«, reče Ćela. »Ja igram! Ja sam čovek!«

»Dobro«, reče Igor, »u puci je jedan metak. Obrnuću burence i daću ti ga.«

Igor je obrnuo burence i pružio Ćeli pištolj. Ćela ga uzeo i uperio sebi u glavu. »Ja sam' čovek ... ja sam čovek ... uradiću to!«

Opet je počeo da plače. »Uradiću to ... ja sam čovek ...«

Ćela je pustio da mu grlić pištolja sklizne sa slepoočnice. Uperio ga dalje od lobanje i stisnuo obarač. Čulo se: klik.

Igor mu je uzeo pištolj, obrnuo burence i dodao ga meni. Vratio sam mu.

»Prvo ćeš ti.«

Igor je obmuo burence, uzdigao pištolj prema svetlu i pogledao kroz burence. Onda je prislonio pištolj o slepoočnicu i stisnuo obarač. Još jedan ‚klik‘.

»Jaka stvar«, rekoh. »Proverio si burence da vidiš gde je metak.«

Igor je obmuo burence i pružio mi pištolj. »Ti si na redu ...«

Vratio sam mu. »Napuni ga«, rekoh.

Prišao sam stolu da sipam novi rum. Kad sam ga nalio, prasnuo je pucanj. Pogledao sam naniže. Pored moje noge, u kuhinjskom patosu, bila je rupa od metka.

Okrenuo sam se.

»Uperi još jednom tu stvar u mene i ubićeu te, Igore.«

»Šta?«

»Čuo si.«

Stajao je smeškajući se. Lagano je počeo da diže pištolj. Čekao sam. Onda ga spustio. To je bilo otprilike sve za tu noć. Izašli smo do kola i Igor nas je odbacio kućama. Ali prethodno smo stali u Vestlejk parku i iznajmili čamac pa isplovili na jezero da dokrajčimo onaj rum. Kod poslednjeg pića Igor je napunio pištolj i

izrešetao dno čamca. Bili smo oko četrdeset metara od obale i morali da plivamo ...

Stigao sam kući kasno u noć. Odbauljao sam preko sirotog žbuna kleke i kroz prozor u sobu. Svukao sam se i legao u krevet dok je u susednoj sobi hrkao otac.

Vraćao sam se s koledža niz Vestvju hil. Nikad nisam nosio knjige. Položio sam ispite samo slušajući predavanja i pogađajući odgovore u testovima. Nikad nisam morao da gruvam. Samo bih pokupio trojke. Hodajući nizbrdo, naleteo sam u džinovsku paukovu mrežu. Stalno sam to radio. Stao sam skidajući lepljive niti sa sebe i gledajući gde je pauk. Onda sam ga snimio: veliki debeli crni skot. Smrvio sam ga. Naučio sam da mrzim paukove. Kad odem u pakao, poješće me pauk.

Čitav moj život, u tom kraju, upadao sam u paukove mreže, slepi miševi su mi leteli oko lica, živeo sam s mojim ocem .Sve je bilo zauvek pusto, očajno, proketo. Čak je i vreme bilo zajebano. Bilo je ili nepodnošljivo vrelo nedeljama ili je padala kiša, a kad počne da pada, padala je po pet-šest dana. Voda bi prekrila dvorišta i ulivala se u kuće. Ko god da je planirao kanalizacioni sistem, bio je verovatno dobro plaćen za svoje neznanje.

Sve u vezi sa mnom bilo je tako bedno, tako očajno, kao i dan u koji sam se rodio. Osim što sam sad mogao da pijem s vremena na vreme, mada nikad dovoljno. Piće je bilo jedina stvar koja je činila da se čovek ne oseća večito zblanut i uzaludan. Sve ostalo je samo ključalo i ključalo, rijući sve dublje. I ništa nije budilo interesovanje, ništa. Ljudi su bih ograničeni i oprezni, svi isti. A ja moram da živim s tim govnarima ceo život, mislio sam. Jebo ih

bog, svi su imah svoje čmarove i polne organe i usta i pazuha. Kenjali su i ćaskali i bili tupi kao sopstvena noga. Devojke su dobro izgledale sa distance, sunce je blistalo kroz njihove haljine, njihovu kosu. Ali prideš li im bliže i čuješ njihovu svest dok im izlazi na usta, dolazilo ti da iskopaš rupu pod bregom i sakriješ se unutra s mašinkom u ruci. Pouzdano sam znao da nikad neću biti sposoban za sreću, da se oženim, nikada neću imati decu. Jebeš ga, nisam čak bio u stanju ni sudopera da budem.

Možda ću da pljačkam banke. Da napravim neko teško sranje. Nešto s bleskom, plamenom. Imaš samo jedan metak. Zašto biti perač prozora?

Zapalio sam cigaretu i spuštao se dalje niz breg. Zar sam ja bio jedina osoba rastrojena svojom budućnošću bez šanse?

Ugledao sam još jednog od tih velikih crnih paukova. Stajao mi je nasred puta u svojoj mreži, u visini lica. Pričvrljio sam cigaretu na njega. Strahovita mreža se zatresla i cimmula kad je poskočio, zadrhtale su grančice na žbunju. Iskočio je iz mreže i pao na beton. Potuljene ubice, čitava ta banda. Zdrobio sam ga cipelom. Pristojan dan, ubio sam dva pauka. Poremetio sam ravnotežu u prirodi — sad će sve da nas pojedju bube i muve.

Silazio sam dalje niz breg, bio sam već pri samom podnožju, kad jedan veliki žbun počeo da se tresu. Car Paukova je vrebao na mene. Zakoračio sam napred da se suočim s njim.

Majka je iskočila iza žbuna. »*Henri, Henri*, ne idi kući, ne idi kući, ubiće te otac!«

»Kako to misli da izvede? Mogu da ga zgazim.«

»Ne, Henri, *pobesneo* je! Ne idi kući, ubiće te! Čekam te već satima ovde!«

Majčine oči bile su raširene od straha i prilično lepe, krupne i tamne.

»Šta radi kući tako rano?«

»Bolela ga glava, uzeo je slobodno popodne!«

»Mislio sam da ti radiš, da si našla nov posao?«

Radila je kao bedinerka.

»Došao je i odveo me! *Pobesneo* je! *Ubiće* te!

»Ne brini, mama, ako se zakači sa mnom, izdevetaću ga, obećavam ti.«

»*Henri, našao je tvoje priče i pročitao ih!*«

»Nikad nisam tražio da ih čita.«

»*Našao ih u ladici! Pročitao ih, sve ih je pročitao.*«

Bio sam napisao desetak kratkih priča. Daj čoveku pisaću mašinu i dobio si pisca. Sakrio sam ih ispod hartije na dnu moje fioke za gaće i čarape.

»Šta ćeš«, rekoh, »matori je turao nos tamo gde ne treba i opekao ga.«

»*Rekao je da će te ubiti! Rekao je da n-ma tog sina koji će pisati takve priče i živeti pod istim krovom s njim!*«

Uzeo sam je pod ruku. »Ajmo kući, mama, da vidimo šta on to ...«

»Henri, izbacio je svu tvoju odeću na dvorište, sav tvoj prljavi veš, tvoju mašinu, tvoj kofer i tvoje priče!«

»Moje priče?«

»Da, i njih ...«

»Ubiću ga! «

Odvojio sam se od nje i prešao preko 21. ulice ka Longvud aveniji. Poletela je za mnom.

»Henri, Henri, ne ulazi tamo!«

Sirota žena me vukla za košulju na leđima.

»Henri, slušaj, uzmi negde sobu! Henri, imam deset dolara! Uzmi ovih deset dolara i nađi negde sobu!«

Okrenuo sam se. Pružala mi deseticu.

»Zaboravi«, rekoh. »Odlazim, to je sve.«

»Henri, uzmi novac! Učini mi to! Učini majci!«

»Pa dobro, u redu ...«

Uzeo sam deseticu, gurnuo je u džep.

»Hvala ti, to je mnogo para.«

»Ništa, Henri. Ja te volim, Henri, ali moraš da odeš.«

Potrčala je ispred mene kad sam se približio kući. Onda sam video: sve je bilo rasuto po travi, sva moja prljava i čista odeća, kofer je ležao bačen i razjapljen, čarape, majice, pidžama, jedan

stari mantil, sve je bilo razbacano na sve strane, po travnjaku i ulici. A video sam i moje rukopise kako ih nosi vetar, ležali su u slivniku, svuda.

Majka je potrčala stazom prema kući a ja dreknuo za njom tako da me i on čuje: »KAŽI MU NEK IZAĐE DA MU OTKINEM GLAVU!«

Krenuo sam prvo za mojim rukopisima. To je bio najniži udarac, da mi to učini. Oni su bili jedina stvar koju nije imao prava da dotakne. Dok sam kupio svaki papir iz slivnika, s travnjaka i ulice, počeo sam da se osećam bolje. Pokupio sam sve listove koje sam mogao da nađem, smestio ih u kofer i poklopio cipelom, onda spasao pisaću mašinu. Bila je izletela iz kutije, ali je delovala čitavo. Bacio sam pogled na moje krpe razbacane naokolo. Ostavio sam prljav veš, ostavio pidžamu, koja je bila samo preuzeta iz njegovih odbačenih stvari. Nije više bilo bogznašta da se spakuje. Zatvorio sam kofer, podigao ga zajedno s mašinom i krenuo. Mogao sam da vidim dva lica kako vire iza zavese. Ali brzo sam to zaboravio, prešao Longvud, preko 21. ulice i uz stari Vestvju hil. Nisam se osećao mnogo drukčije od onog kako sam se uvek osećao. Nisam bio ni ponesen ni potišten; sve je to izgledalo samo kao neki nastavak. Uzeću tramvaj »W«, onda presedam i idem nekud u centar.

Našao sam sobu u Templ stritu, u filipinskom kvartu. Tri i po dolara nedeljno, na prvom spratu. Platilo sam gazdarici — plavuši srednjih godina — za nedelju dana. Klozet i kada su bili na kraju hodnika, ali sam u sobi imao lavabo za šoranje.

Prve noći otkrio sam bar sa desne strane ulaza. To mi se dopalo. Trebalo je samo da se popnem uz stepenice i bio sam kod kuće. Bar je bio pun malih tamnopusih ljudi, ali oni mi nisu smetali. Čuo sam već sve priče o Filipincima — da vole bele devojke, naročito plavuše, da uvek nose stilete⁹ i, kako su svi iste visine, sedmorica zajednički kupe jedno skupo odelo, sa svim što ide uz to, pa se smenjuju noseći ga po jedno veče u nedelji. Džordž Raft je negde rekao da Filipinci lansiraju modne trendove. Stajali su po uličnim ćoškovima vrteći zlatne lančiće, oko 20 cm duge, a dužina svakog lančića ukazivala je na dužinu penisa čoveka koji ga vrti.

Barmen je bio Filipinac.

»Ti si novi, a?« upita me.

»Živim gore na spratu. Ja sam student«.

»Nema veresije.«

Spustio sam sitninu na šank.

»Daj pivo.«

⁹ Stilet — vrsta bodeža. Prim. prev.

Vratio se s flašom.

»Gde može čovek da ubode nešto?« upitah.

Uzeo je dva-tri novčića. »Ništa ne znam«, kazao je i prešao do kase.

Te prve noći ostao sam do fajronta i zatvorio bar. Niko me nije masirao. Nekoliko plavuša je otišlo s Filipincima. Ljudi su bili vrlo mirni u piću. Sedeli su u grupicama, primaknutih glava, razgovarajući, smejući se povremeno na veoma tih način. Sviđali su mi se. Kad se bar zatvorio i ja ustao da krenem, barmen reče: »Hvala ti.«

To se nikad nije radilo u američkim barovima, bar ne u odnosu na mene.

Dopala mi se moja nova situacija. Trebao mi je samo novac.

Rešio sam da i dalje pohađam koledž. Pružiće mi neko utočište preko dana. Moj prijatelj Beker je odustao. Ni za koga nisam mario osim možda za profana antropologije, poznatu komunjaru. Nije se baš razbacivao antropologijom. Krupan čovek, opušten i prijatan.

»A sad, da vas naučim kako se peče pijana šnicla«, govorio je grupi. »Usijate tiganj, drmnete jedan viski i pospete malo soli na tiganj. Bacite šniclu i pečete je, al' ne dugo. Onda je prevrnete, pečete s druge strane, drmnete još jedan viski, bacite šniclu na tanjir i odmah jedete.«

Jednom sam ležao na travnjaku ispred faksa kad je prošao. Zastao je i pružio se pored mene.

»Kinaski, ne veruješ valjda u sve to nacističko prodavanje muda za bubrege koje širiš oko sebe, a?«

»Šta znam. Verujete li vi u vaše žvake?«

»Normalno.«

»Srećno onda.«

»Kinaski, ti si obična bečka šnicla.« Podigao se, otresao travu i lišće i udaljio se...

Bio sam samo nekoliko dana u Templ stritu kad me pronašao Džimi Hečer. Zakucao je na vrata jedne noći, pa sam, otvorio i video ga kako stoji s dva tipa, nekim ortacima iz fabrike aviona, jedan se zvao Brzonogi, drugi Delmor.

»Što ga zovu Brzonogi?«

»Pozajmi mu lov, pa ćeš znati.«

»Uđite ... Isusa ti boga, kako si me našao?«

»Tvoji su te provalili preko privatnog kljuna.«

»Majku mu, oni baš znaju kako da oduzmu čoveku životnu radost.«

»Možda se brinu?«

»Ako brinu, treba samo da pošalju lov.«

»Kažu da bi je propio.«

»Nek brinu onda ...«

Sva trojica su ušli i posedali po krevetu i patosu. Nosili su flašu viskija i papirne čaše. Džimi je sipao svima.

»Nije ti loše ovde.«

»Ko bog. Vidim Skupštinu svaki put kad proturim glavu kroz prozor.«

Brzonogi je izvukao špil karata iz džepa. Sedeo je na tepihu. Pogledao me.

»Je l' se kockaš?«

»Svaki dan. Jesi ga markirao?«

»Jedi govna!«

»Ne budi drzak, dečko, da ti ne oberem uši.«

»Ovo su poštene karte, čoveče, časti mi!«

»Igram samo poker i ajnc. Šta je plafon?«

»Dva dolara.«

»Seci da vidimo ko deli.«

Deljenje je zapalo meni. Zvao sam običan poker, na menjanje. Nisam voleo divlje karte, otvoreni poker, za to treba suviše sreće. Dvaest centi čip. Dok sam delio, Džimi je nalio novu turu.

»Od čega živiš, Henk?«

»Radim testove za druge.«

»Krvavo.«

»Aha...«

»Ej, ljudi«, reče Džimi, »rekao sam vam da je frajer živi genije.«

»Aha«, reče Delmor. Bio mi je s desna. On je krenuo prvi.

»Čip, reče.

Svi smo uleteli.

»Tri karte«, reče Delmor.

»Jednu«, reče Džimi.

»Tri«, reče Brzonogi.

»Dobar«, rekoj ja.

»Čip«, reče Delmor.

Pratili su ga. Onda ja rekoj: »Tvoj čip i dva dolara odozgo.« ;

Delmor je riknuo, Džimi je riknuo. Brzonogi pogleda u mene.
»Šta još vidiš osim Skupštine kad izbaciš glavu kroz prozor?«

»Igraj i uživaj. Nisam ovde zbog ćaskanja o gimnastici ili pejzažima.«

»Dobro«, reče on, »tvoje.«

Počistio sam pot i pokupio njihove karte. Moje su ostale licem nadole.

»Šta si imao?« upita Brzonogi.

»Plati da vidiš ili plaći do smrti«, rekoj sunuvši moje karte u špil i mešajući ih s ostalim, osećajući se kao Gebl pre nego što mu je bog ulio nemoć za vreme zemljotresa u San Francisku.

Špil je promenio ruke, ali se moja sreća držala. U fabrici aviona su baš tog dana podelili plate. Nikad ne treba nositi mnogo love u kuću bednika. On može da izgubi samo ono malo što ima. S druge strane, matematički je moguće da ti pokupi sve što si doneo. Tu nema dileme, u vezi s lovom i bednikom, ne treba nikad dozvoliti da se suviše približe jedno drugom.

Osećao sam nekako da je to moja noć. Delmor je uskoro kalirao i otišao.

»Ljudi«, rekoh, »imam ideju. Karte su mnogo spore. Aj' da bacamo paru, deset dolara bacanje, neparan čovek dobija.«

»Važi«, reče Džimi.

»Važi«, reče Brzonogi.

Viski je nestao. Cevčili smo moju flašu jeftinog vina.

»Dobro«, rekoh, »visoko ih zavrnite! Onda ih poklopite. Kad kažem 'diži', proverićemo ishod.«

Bacili smo ih uvis, poklopili ih.

»Diži!« rekoh.

Bio sam neparan čovek. Bog te mazo. Dvaes dolara, tek tako.

Zgužvao sam desetice u džep.

»Bacaj!« rekoh, Bacili smo.

»Diži!« rekoh.

Opet sam dobio.

»Bacaj!« rekoh.

»Diži!« reko.

Brzonogi je dobio.

Ja sam dobio sledeću.

Onda je Džimi dobio.

Ja sam dobio sledeće dve.

»Stanite«, reko, »moram da pišam!«

Stao sam uz lavabo i šorao. Dokrajčili smo ono vino. Otvorio sam vrata na plakaru. »Imam još jednu flašu ovde«, reko.

Izvukao sam većinu novčanica iz džepa i bacio ih u plakar. Uzeo sam flašu, otvorio je, sipao piće naokolo.

»Au, jebo te«, reče Brzonogi, buljeći u svoj novčanik, »ogolio sam.« »

»I ja«, reče Džimi.

»Pitam se kod koga je lova«, reko.

Jači neki cugaroši. Mešanje vina s viskijem nije bilo za njih. Ljuljali su se malo.

Brzonogi je pao na komodu i oborio pepeljaru na pod. Pukla je na pola.

»Pokupi to«, reko.

»Pokupi me za kurac«, reče on.

»Kažem: ,pokupi to'!«

»Pokupi me za kurac.«

Džimi se sagnuo i pokupio slomljenu pepeljaru.

»Slobodni ste«, rekoh. »Prošetajte.«

»Oćeš ti da me nateraš?« reče Brzonogi.

»Dobro«, rekoh, »samo još *jednom* otvori usta, kaži samo *jednu* reč i nećeš više znati gde ti je dupe a gde glava!«

»Ajmo, Brzonogi«, reče Džimi.

Otvorio sam vrata i oni klackavo prodoše jedan za drugim. Pošao sam za njima niz hodnik, do stepenica. Tu smo stali.

»Aj' vidimo se, Henk«, reče Džimi. »Olabavi malo.«

»Dobro, Džime ...«

»Slušaj«, reče Brzonogi, »ti...«

Opičio sam ga desnicom preko usta. Pao je unazad niz stepenice, prevrćući se i odskaćući. Bio je visok kao ja, oko 185, i taj se pad čuo na kilometar. Dva Filipinca i plavokosa gazdarica stajali su u holu. Pogledali su Brzonogog kako leži, ali nisu napravili nikakav pokret ka njemu.

»Ubio si ga!« reče Džimi.

Strčao je niz stepenice i prevrnuo Brzonogog na leđa. Brzonogom je tekla krv iz nosa i usta. Džimi mu je pridržavao glavu, onda pogleda u mene.

»To nisi smeo, Henk ...«

»Ma nemoj?«

»Mislim da si najebo kad se vratimo i..

»Čekaj malo«, rekoh.

Otišao sam do sobe i sipao vina. Nisu mi se dopale Džimijeve papirne čaše, pa sam pio iz prazne teglice od džema. Etiketa se još držala, umrljana od šroke i vina. Vratio sam se.

Brzonogi se vraćao u život. Džimi mu je pomagao da ustane. Onda je stavio ruku Brzonogog oko svog vrata. Stajali su tako.

»Šta si ono reko?« upitah.

»Ti si ružan čovek, Henk. Popićeš batine zbog toga.«

»Misliš, nisam lep?«

»Mislim da ružno *radiš*, ne valja ti posao ...«

»Nosi svog drugara odavde pre nego što siđem i ojadim ga!«

Brzonogi je podigao krvavu glavu. Imao je cvetnu havajsku košulju, samo su sad mnoge boje bile umazane crvenim.

Pogledao me. Onda je progovorio. Jedva sam ga čuo. Ali čuo sam. Kazao je: »Ubiću te...«

»Aha«, reče Džimi, »naći ćemo mi tebe.«

»JE L' TAKO, PEDERI!« dreknuo sam. »NE IDEM JA NIKUD! ČEKAM VAS U SOBI PET U SVAKO DOBA! SOBA PET, JE L' JASNO? VRATA SU OTVORENA!«

Podigao sam teglicu od džema punu vina i iskapio je. Onda sam je zavrležao na njih. Šibnuo sam je svom snagom, u majčinu. Ali slabo sam ciljao. Roknula je u zid sa strane, odbila se i tresnula u hol, između gazdarice i njena dva Filipinca.

Džimi je okrenuo Brzonogog i počeo lagano da ga izvlači ka izlazu. Koja agonija. Ponovo sam čuo Brzonogog, kroz jecaj i suze: »Ubiću ga ... ubiću ga ...«

Onda ga je Džimi izvukao napolje. Nestali su.

Plavokosa gazdarica i dva Filipinca još su stajali u holu gledajući naviše u mene. Bio sam bos, a nisam se brijao već pet-šest dana. Bio sam zreo za šišanje. Češljao sam se samo jednom, ujutro, i onda se nisam više masirao time. Profani iz fizičkog uvek su me ganjali zbog držanja: »Ispravi *ramena!* Šta gledaš u *zemlju?* Šta ima *tamo?*«

Nikada neću lansirati neki trend ili stil. Moja bela majica bila je ubrljana vinom, izgorena, s rupama od cigareta i tomputa, flekama od krvi i bljuvotine. Bila je suviše mala, dizala se otkrivajući mi trbuh i pupak. I pantosi su mi bili mali, tesni oko nogu i završavali se visoko iznad članaka.

Ono troje su stajali i gledali me. Pogledao sam nadole u njih. »Ej, ljudi, dođite gore na pićence!«

Dva čovečuljka mi se iskeziše. Gazdarica, uvela Kerol Lombard, hladno je gledala naviše. Misis Kansas, tako su je zvali. Da li bi mogla da se zaljubi u mene? Nosila je ružičaste cipele s visokim štiklama i crnu svetlucavu haljinu ukrašenu šljokicama. Raznobojne iskrice sevale su u mom pravcu. Njene sise nisu bile dostupne običnom smrtniku — bile su samo za careve, diktatore, vladare, Filipince.

»Je l' ima neko pljugu?« upitah. »Ostao sam bez duvana.«

Mali tamnoputi momak pored misis Kansas napravi neprimetan pokret rukom ka džepu sakoa i paklo »kamel« uzlete u vazduh. Vešto ga uhvatio drugom rukom i nevidljivim dodirom prsta o dno paklice izbacio cigaretu, dugačku, stvarnu, koja kao da govori: uzmi me.

»U jebo te, hvala«, rekoh.

Krenuo sam niz stepenice, promašio jednu, raskrečio se i umalo pao, dočepao se gelendera, ispravio se, naštimao čula i spustio se. Zar sam bio pijan? Prišao sam čovečuljku koji je držao cigarete. Neznatno sam se naklonio.

Izvukao sam »kamel«. Onda sam ga bacio u vazduh i ćapio ustima. Moj mali tamnoputi prijatelj ostao je bezizražajan, kez je nestao još kad sam počeo da se spuštam. Nagnuo se, skupio šake oko plamena i zapalio mi.

Povukao sam, ispustio dim. »Čujte, aj' dodite svi kod mene malo na piće, a?«

»Ne«, reče čovečuljak koji mi zapalio.

»Možda uhvatimo Baha ili Betovena na radiju! Imam ja neko *obrazovanje*, ja sam student...«

»Ne«, reče drugi čovečuljak.

Duboko sam uvukao dim, onda pogledao Kerol Lombard — misis Kansas.

Vratio sam pogled na moje male prijatelje.

»Vaša je. Neću je. Vaša je. Dođite gore. Cugnućemo malo vina. U dobroj staroj petici.«

Ćutali su. Zaljuljao sam se na petama dok su se viski i vino borili za prevlast. Ispustio sam oblak dima iz cigarete koja mi je visila s desne strane usana. Ostavio sam je tako.

Znao sam za stilete. Za ono kratko vreme koje sam tu proveo bio sami očevidac dva deljenja pravde stiletom. S mog prozora jedne noći, pogledavši napolje na zvuk sirena, ugledao sam telo ispod samog prozora, na pločniku Templ strita, pod mesečinom i uličnim svetlima. Drugi put, drugo telo. Noći stileta. Jednom belac, zatim jedan njihov. Svaki put krv koja teče po tlu, prava krv, tek tako, koja klizi po tlu i u slivnik, besmisleno, tupo ... da , *toliko* krvi može da isteče iz samo jednog čoveka.

»U redu, prijatelji«, rekoh, »ne zamerite.

Piću sam...«

Okrenuo sam se i pošao uz stepenice. »Mister Kinaski«, čuo sam glas misis Kansas.

Osvrnuo sam se i pogledao u nju, čuvanu od moja dva mala prijatelja.

»Idite samo u svoju sobu i ispavajte se. Ako napravite još neki nered, pozvaću losanđelesku policiju.«

Okrenuo sam se i popeo uz stepenice. *Nema nigde života, nema života za mene u ovom gradu ili ovoj sobi ili u ovom jalovom postojanju...*

Moja vrata su bila otvorena. Ušao sam. Ostalo je nešto malo vina u flaši.

Možda ima još koja flaša u plakaru? Otvorio sam ga. Nije bilo flaše. Ali svuda je bilo desetica i dvadesetica. Zgužvana dvadesetica je ležala među prljavim čarapama s rupama na palčevima; iz kragne na košulji virila je desetica; a tamo, na staroj jakni, opet desetica, zapala u džep. Većina novčanica ležala je po patosu.

Podigao sam jednu, gurnuo je u džep, prešao do vrata, zatvorio ih i zaključao, onda se spustio niz stepenice do bara.

Nekoliko noći posle toga ušao je Beker. Biće da su mu moji dali adresu ili mi ušao u trag preko koledža. Dao sam ime i adresu na spisak odseka za zapošljavanje u koledžu, pod »nekvalifikovana snaga«. »Radiću bilo šta pošteno ili slično«, napisao sam na kartonu. Niko se nije javio.

Beker je seo na stolicu a ja sipao vino. Bio je u uniformi marinca.

»Smotali su te, vidim«, rekoh.

»Izgubio sam posao u Vestern junionu. Ostalo je samo ovo.«

Pružio sam mu piće. »Nisi patriota, a?«

»Ni u ludilu.«

»Što u marince?«

»Čuo sam za regrutni kamp. Hteo sam da vidim je l' mogu da prodem.«

»I jesi.«

»Jesam. Ima otkačenih tipova tamo. Svake noći tuča. Niko se ne meša u to. Skoro se ubijaju.«

»To mi se već sviđa.«

»Što se ne pridružiš?« ;

»Ne volim rano da ustajem i ne volim da mi naređuju.«

»Od čega ćeš da živiš?«

»Ne znam. Kad ostanem bez kinte, prelazim u bamove.«

»Ima teških dilema među njima.«

»Ima ih svuda.«

Sipao sam Bekeru vino.

»Problem je u tome«, reče on, »što tamo nema mnogo vremena za pisanje.«

»Još hoćeš da budeš pisac?«

»Normalno. A ti?«

»Aha«, rekoh, »ali beznadežno je.«

»Misliš, nisi dovoljno dobar?«

»Ne, oni nisu dovoljno dobri.«

»Ko to?«

»Je l' čitaš novine? Knjige s najboljim kratkim pričama godine? Ima ih na kamare.«

»Aha, čitam...«

»Čitaš *Njujorker*? *Atlantik*? «

»Aha...«

»Sad je 1940. Još uvek štampaju devetnaesti vek, težak, izveštačen, pretenciozan. Ili te zaboli glava ili se uspavaš.«

»U čemu je stvar?«

»U knjiškoj prevari, maloj internoj igri.«

»Zvuči kao da su te odbili.«

»Znam da ću *biti* odbijen. Što da trošim marke? Treba mi za vino.«

»Probiću se«, reče Beker. »Videćeš moje knjige u izlozima jednog dana.«

»Manimo se pisanja.«

»Čitao sam tvoje stvari«, reče Beker. »Ima suviše gorčine u tebi, sve mrziš.«

»Manimo se pisanja.«

»Uzmi, recimo, Tomasa Vulfa ...«

»Jebo te Tomas Vulf! Taj vergla ko baba na telefonu!«

»Dobro, ko je tvoj čova?«

»Džems Terber.«

»Sve to buržujsko lupetanje ...«

»On *zna* da je svako lud.«

»Tomas Vulf stoji na zemlji...«

»Samo govnnari pričaju o pisanju ...«

»Meni kažeš da sam govnnar?«

»Da...«

Sipao sam mu novo vino i sipao sebi. »Budala si što nosiš tu uniformu.«

»Kažeš mi da sam govnnar i da sam budala. Mislio sam da smo prijatelji.«

»I jesmo. Čini mi se samo da ne paziš na sebe.«

»Svaki put kad te vidim imaš piće u ruci. Zar *to* zoveš paziti na sebe?«

»To je najbolji način koji znam. Bez pića bih odavno secnuo jebeni vrat.«

»Koja je to kenjaža.«

»Sve što pomaže nije kenjaža. Apostoli s Peršing skvera imaju svog boga. Ja imam krv njihovog boga!«

Podigao sam čašu i iskapio je.

»Ti samo bežiš od stvarnosti«, reče Beker.

»Što da ne?«

»Nikad nećeš postati pisac ako bežiš od stvarnosti.«

»O čemu pričaš? Pisci to i *čine!*«

Beker je ustao. »Ne diži glas kad govoriš sa mnom!«

»A šta da radim, dignem patku?«

»Ti i nemaš patku!«

Opalio sam ga neočekivano desnicom iza uveta. Čaša mu je poletela iz ruke i on se zatetura preko sobe. Beker je bio snažan čovek, mnogo jači od mene. Lupio je o ivicu komode, okrenuo se, a ja ga opet razvalih preko lica. Zaneo se ka prozom koji je bio otvoren, pa sam se pobojavao da ga kresnem jer bi možda ispao na ulicu.

Beker je došao sebi i prodrmao glavom da je razbistri.

»Jebeš ga«, rekoh, »aj' da popijemo malo. Muka mi je od nasilja.«

»Dobro«, reče Beker.

Prišao je i uzeo čašu. Jeftino vino koje sam pio nije imalo zapušač, samo odvrneš kapicu. Odvrnuo sam novu flašu. Napunio sam Bekeru čašu, nalio i sebi, spustio flašu. Beker je ispraznio svoju. Ja sam ispraznio moju.

»Nemoj da se ljutiš«, rekoh.

»Taman posla, burazeru«, reče Beker, spuštajući čašu. Onda mi je roknuo desnicu u stomak. Povio sam se, a on mi gurnu potiljak naniže i nabio mi koleno u lice. Pao sam na kolena, krv mi je tekla iz nosa preko čitave košulje.

»Sipaj mi piće, burazeru«, rekoh, »da razmotrimo ovu stvar.«

»Diži se«, reče Beker, »to je bilo samo prvo poglavlje.«

Ustao sam i krenuo ka njemu. Blokirao sam mu levicu, dobio desnicu u lakat i kresnuo ga desnom preko nosa. Ustuknuo je. Obojica smo imali krvave njuške.

Napao sam ga. Slepno smo vitlali rukama. Popio sam dve-tri poštene dange. Opet me oladio desnicom u pleksus. Zgrčio sam se, a onda mu sunuo aperkat odozdo. Potrefio sam. Lep udarac, srećan udarac. Beker je posrnuo unazad i pao preko komode. Tresnuo je potiljkom u ogledalo, koje se razbilo u paramparčad. Bio je ošamućen. Imao sam ga. Čapio sam ga za košulju na grudima i zviznuo ga desnicom iza uveta. Srozao se na tepih i klečao na sve četiri. Prišao sam flaši i klimavo nasuo sebi piće.

»Beker«, rekoah, »kembečim se ovde jedno dvaput nedeljno. Naleteo si u pogrešan dan.«

Ispraznio sam čašu. Beker se uspravio. Stajao je neko vreme i gledao u mene. Onda je prišao.

»Beker«, rekoah, »slušaj ...«

Krenuo je kao fol desnom i raspalio me levom preko usta. Opet smo počeli. Nije bilo mnogo eskivaže. Samo tres tres tres. Bacio me preko stolice, rasturila se. Ustao sam i dočekaao ga u naletu. Zaneo se unazad, pa sam ga razvalio još jednom. Grunuo je leđima u zid i čitava se soba zatresla. Odbacio se i smestio mi pesnicu visoko u čelo. Sve zvezde sam video: zelene, žute, crvene ... Onda mi je zabio levicu u rebra i desnicu u lice. Zamahnuo sam i promašio.

Bog te jebo, pomislih, *čuje* li neko svu ovu buku? Što ne dođu da prekinu stvar? Što ne zovu pandure?

Beker je ponovo uleteo u mene. Slepao sam zavitlao desnom u prazno i to mi je bio kraj...

Kad sam se osvestio bio je mrak, bila je noć. Ležao sam ispod kreveta, samo mi je glava virila. Tu sam se znači zavukao? Prava kukavica. Sav sam bio ispovraćan. Izvukao sam se.

Pogledao sam u polupano ogledalo i stolicu. Sto je bio prevrnut, s nogama u vazduhu. Prišao sam i probao da ga ispravim. Pao je na stranu. Dve noge se nisu držale. Trudio sam se da ih uglavim što bolje mogu. Postavio sam ga. Stajao je za trenutak,

onda se opet prevalio. Tepih je bio sav mokar od vina i bljuvotine. Našao sam flašu na jednom kraju. Ostalo je malo vina u njoj. Ispio sam i potražio još. Ničega nije bilo. Ničega za piće. Stavio sam lanac na vrata. Našao sam cigaretu, zapalio je i stao pored prozora, zureći dole na Templ strit. Bila je lepa noć napolju.

Onda sam čuo kucanje na vratima. »Mister Kinaski?« Glas misis Kansas. Nije bila sama. Čuo sam druge glasove kako šapuću. Došla je sa svojim malim tanmoputim prijateljima.

»Mister Kinaski?«

»Da?«

»Hoću da uđem u vašu sobu.«

»Radi čega?«

»Da promenim čaršave.«

»Nije mi dobro. Ne mogu da vas pustim.«

»Samo da promenim čaršave. Na minut samo.«

»Ne, ne mogu da vas pustim. Dođite ujutru.«

Čuo sam ih kako šapuću, zatim kako odlaze niz hodnik. Prešao sam do kreveta i seo. Žudeo sam za pićem. Bila je subota večer, ceo je grad bio pijan.

Možda bih mogao da se išunjam?

Prišao sam vratima, odškrinuo ih ne skidajući lanac, i virnuo napolje. Na vrhu stepenica bio je Filipinac, jedan od prijatelja misis Kansas. Držao je čekić. Klečao je. Pogledao je u mene, iscerio se,

onda zabio ekser u tepih. Pravio se da sređuje tepih. Zatvorio sam vrata.

Stvarno sam osećao potrebu za pićem. Hodao sam gore-dole. Zašto su svi u svetu mogli da piju osim mene? Koliko ću još dugo morati da ostanem u toj izdrkanoj sobi? Opet sam odškrinuo vrata. Sve isto. Pogledao me, iscerio se, onda ukucao novi ekser u patos. Zatvorio sam vrata.

Uzeo sam kofer i počeo da bacam stvari unutra.

Imao sam još dosta one love od kocke, ali znao sam da nikad neću moći da platim svu štetu u sobi. Niti sam želeo. To u suštini nije bila moja krivica. Trebalo je da prekinu tuču. A Beker je polupao ogledalo ...

Bio sam spreman. Držao sam jednom rukom kofer a drugom kutiju s pisaćom mašinom. Stajao sam neko vreme pred vratima. Ponovo sam ih odškrinuo. Još je bio tamo. Smaknuo sam lanac. Onda sam ih razjapio i sunuo napolje. Poleteo sam ka stepenicama.

»Ej! *Gde ti ići?*« upita mali. Klečao je. Počeo je da diže čekić. Zamahnuo sam mašinom i surovo ga odvalio po glavi. Jeziv zvuk. Sleteo sam, niz stepenice i prošišao kroz hol i na vrata napolje.

Možda sam ubio tipa. Počeo sam da trčim niz Templ strit. Onda sam ugledao taksi. Bio je prazan. Uskočio sam.

»Bunker hil«, rekoh, »*brzo!*«

Na prozoru nekog pansiona video sam natpis da se izdaju sobe i zaustavio taksistu. Platilo sam i prešao do ulaza, zazvonio. Jedno mi je oko bilo modro od tuče, na drugom rasečena arkada, nos rascvetan, a usne kao u crnca. Levo uvo je bilo tamnocrveno i na svaki dodir električni šok bi mi prostrujao kroz telo.

Vrata je otvorio neki stariji čovek. Bio je u potkošulji koja je izgledala kao da je izbljuvao pasulj na nju. Kosa mu je bila seda i čupava, bio je neobrijan, a s usne mu visio mokri opušak od koga se širio smrad.

»Vi ste gazda?« upitah.

»Ja.«

»Treba mi soba.«

»Je l' imaš poso?«

»Ja sam pisac.«

»Ne ličiš mi na pisca.«

»Našta oni liče?«

Ćutao je.

Onda reče: »Dva i po dolara nedeljno.«

»Mogu da je pogledam?«

On podrignu, zatim reče: »Aj' za mnom ...«

Prošli smo kroz dugački hodnik. Nije bilo tepiha na podu. Daske su škripale i ugibale se dok smo stupali po njima. Čuo sam muški glas iz jedne od soba.

»Ajde dudlaj, gaduro!«

»Tri dolara«, čuo sam ženski glas.

»Tri dolara?' Da ti jebem malo mater u dupe!«

Pukao je šamar a ona vrisnula. Išli smo dalje.

»Iza kuće je«, reče čovek, »ali možeš da koristiš kućno kupatilo.«

Iza kuće je bila baraka sa četvoro vrata. Prišao je broju tri i otvorio. Ušli smo. Unutra je bio viseći ležaj, cebe, mala komoda, stočić. Na stočiću je bio rešo.

»Imaš rešo«, reče on.

»Ko bog.«

»Dva i po unapred.«

Platio sam.

»Daću ti ujutru priznanicu.«

»Dobro.«

»Kako se zoveš?«

»Kinaski.«

»Ja sam Konors.«

Odvojio je jedan ključ s alke i dao mi ga.

»Ovde držimo lep i miran pansion. Nemoj da kvariš.«

»Nema problema.«

Zatvorio sam vrata za njim. Nad glavom je bleštala gola sijalica. U suštini, mesto je bilo prilično čisto. Sasvim pristojno. Izašao sam, zaključao vrata, prošao kroz dvorište i izbio na neku stazu.

Nisam trebao da dam tipu pravo ime, pomislih. Možda sam ubio mog malog tamnoputog prijatelja u Templ stritu.

Naišao sam na dugačke drvene stepenice koje su se spuštale niz strminu brega i vodile na ulicu. Romantično, nema šta. Išao sam ulicom sve dok nisam ugledao prodavnicu pića. Došao sam najzad do svog cilja. Kupio sam dve flaše vina i osetio glad, pa sam pazario veliku kesu pomfrija.

Po povratku sam se svukao, popeo na ležaj, naslonio na zid, zapalio cigaretu i nalio vino. Lepo mi je bilo. U baraci je bio mir. Niko se nije čuo u ostalim sobama oko mene. Morao sam da šoram, pa sam navukao gaće, prošao iza barake i pustio mlaz. Odavde s visine videla su se svetla velegrada. Los Anđeles je bio dobro mesto, tu je živelā masa bednika, biće lako izgubiti se među njima. Vratio sam se unutra i popeo na ležaj. Dokle god čovek ima vina i cigareta, može se izdržati. Ispraznio sam čašu i nalio novu.

Možda bih mogao da živim po svom ćefu. Osmočasovni radni dan je bio nemoguć, pa ipak se skoro svako podvrgavao tome. A tu je i rat, svi su pričali o ratu u Evropi. Nisam bio zainteresovan za svetsku istoriju, samo za moju. Koje sranje. Roditelji te drže na oku sve vreme dok rasteš, pišaju po tebi na svakom koraku. A kad si

najzad spreman da staneš na svoje noge, ostali samo gledaju da te uvale u uniformu, pa da pod hitno zaradiš bombu među jajca.

Vino je bilo, bogovsko. Popio sam još jednu.

Rat. A ja ovde nevin. Možeš li da zamisliš svoju bulju raznetu za ljubav istorije pre nego što si uopšte saznao šta je žena? Ili imao automobil? Koga bih ja štitio tamo? Nekog drugog. Nekog koga boli patka za mene. Pogibija u ratu nikad nije sprečila nove ratove.

Uspeću nekako. Mogao bih da dobijam opklade u cuganju, mogao bih da se kockam. Možda izvedem i neki prepad. Nisam mnogo tražio, samo da me ostave na miru.

Završio sam s prvom flašom i otvorio drugu.

Negde na pola druge sam stao, ispružio se. Moja prva noć u novoj gajbi. Lepo bogami. Zaspao sam.

Probudio me zvuk ključa u vratima. Onda su se otvorila. Seo sam na ležaj. Čovek je ušao u sobu.

»MARŠ U PIZDU MATERINU ODAVDE!« dreknuo sam.

Smesta se izgubio. Čuo sam ga kako trči.

Ustao sam i zalupio vrata.

Ljudi to rade. Iznajme sobu, prestanu da plaćaju, a zadrže ključ, uvlačeći se na spavanje kad je prazno ili pljačkajući kad stanar nije tu. Dobro, *taj* se neće vratiti. Znao je, ako se opet usudi, da ću pošteno da ga ojadim.

Vratio sam se na ležaj i popio još jedno piće.

Bio sam malo nervozan. Moraću da nabacim nož.

Ispraznio sam čašu, sipao novo piće, ispio ga i ponovo zaspao.

Jednog dana misis Kertis me zamolila da ostanem posle nastave engleskog.

Imala je besmrtno noge i šuškala kad govori, i stvamo sam se palio na te noge i šuškanje. Uz svoje 32 godine, imala je kulture i stila, ali je, kao i svi drugi, bila pišljivi liberal, a za to nije trebalo originalnosti ili borbe, samo malo obožavanja Frenkija Ruzvelta. Voleo sam Frenkija zbog njegovih programa za siromašne u vreme depresije. I on je imao stila. U suštini, verovatno nije nikada mario za sirotinju, ali bio je veliki glumac, fascinantno glas, i imao vrhunskog pisca za govore. Međutim, vodio nas je u rat. To bi ga smestilo u udžbenike istorije. Predsednici su u ratu dobijali više moći i, docnije, više stranica. Misis Kertis je bila samo delić starog Frenkija, ako se izuzme da je imala mnogo bolje noge. Siroti Frenki nije uopšte imao noge, ali imao je veličanstven mozak. U nekoj drugoj zemlji postao bi moćan diktator.

Kad su poslednji studenti izašli, prišao sam katedri misis Kertis. Nasmejala mi se. Već danima sam posmatrao njene noge i ona je to znala. Znala je šta želim, da nema šta da me uči. Rekla je samo jednu stvar koja mi je ostala u glavi. To očigledno nije bila njena ideja, ali dopalo mi se: »Ne možeš nikada preceniti glupost široke publike.«

»Mister Kinaski«, pogledala je naviše u mene, »ima izvesnih studenata u ovoj grupi koji misle da su vrlo bistri.«

»Je l'?«

»Mister Felton je naš najbistriji student.«

»Lepo.«

»Šta tebe muči?«

»Šta?«

»Ima nešto ... što te muči.«

»Možda.«

»Ovo ti je poslednji semestar, zar ne?«

»Otkud znate?«

Opraštao sam se pogledom od njenih nogu, Došao sam do zaključka da je koledž samo rupa za skrivanje. Bilo je kretena koji su ostajali zauvek unutra. Čitavo je mesto radnje bilo kilavo. Nikada ti nisu govorili šta te čeka napolju u stvarnom svetu. Samo bi te kljukali teorijama i nikad ti ne bi rekli koliko je ulica tvrda. Fakultetsko obrazovanje može da uništi ličnost za ceo život. Knjige mogu da te načine mekim. Kad ih ostaviš i stvamo izadeš *napolje*, potrebno ti je znanje koje one nikad ne daju. Rešio sam da odustanem posle tog semestra, promuvam se malo sa Smrdom i mangupima, možda naletim na nekog ko ima dovoljno srca da izvede prepad na prodavnicu pića i, još bolje, na neku banku.

»Znala sam da ćeš odustati«, reče ona nežno.

»Početi je prava reč.«

»Rat je na pomolu. Jesi čitao 'Mornara iz Bremena'?«

»Ne varim *Njujorker*.«

»Moraš da čitaš takve stvari ako želiš da shvatiš šta se danas zbiva.«

»Ne mislim tako.«

»Samo se opireš *svemu*. Kako ćeš da preživiš?«

»Ne znam. Umoran sam već.«

Misis Kertis je oborila pogled i gledala u katedru prilično dugo. Onda je podigla pogled ka meni.

»Bićemo uvučeni u rat, kako god okreneš. Hoćeš li ti ići?«

»To nema nikakve veze. Možda hoću, možda neću.«

»Bio bi dobar mornar.«

Osmehnuo sam se, zamislio sebe kao mornara, onda odbacio tu ideju.

»Ako ostaneš još jedan semestar«, reče ona, »možeš da imaš šta god zaželiš.«

Gledala je u mene i ja sam tačno znao na šta misli, a ona znala da tačno znam na šta misli.

»Ne«, rekoh, »odlazim.«

Krenuo sam ka izlazu. Zaustavio sam se kod vrata, osvrnuo se i lako joj klimnuo glavom za zbogom, kratak i bezbolan oproštaj. Napolju sam prošao ispod drveća u krugu koledža. Kao da su na

sve strane bili parovi, svuda mladići i devojke zajedno. Misis Kertis je sedela sama za svojom katedrom a ja hodao sam. Koji bi to nezaboravan trijumf bio. Ljubiti to šuškanje, lagano rastvarati one nežne noge, dok Hitler guta Evropu i ždraka u London.

Posle nekog vremena otišao sam do svlačionice. Krenuo sam da počistim kasetu. Nema više sporta za mene. Ljudi uvek govore o dobrom čistom smradu svežeg znoja. Izviniće za to. Nikada ne govore o dobrom čistom smradu svežeg govneteta. Nema u suštini ničeg tako moćnog kao što je dobra pivska kenjaža — mislim, posle dvadesetak piva ispijenih prethodne noći. Bzd takvog pivskog govneteta širi se na sve strane i zadržava dobrih sat i po vremena. To je činilo čoveka svesnim da je zaista živ.

Našao sam kasetu, otvorio je, izvadio trenerku i patike i nabio ih u đubre. I dve prazne flaše od vina. Mnogo sreće sledećem koji dobije moju kasetu. Možda će da završi kao gradonačelnik Buasa,¹⁰ Ajdaho. Bacio sam i katanac u đubre. Nikad nisam voleo kombinaciju kojom se otvarao: 1, 2, 1, 1, 2. Inteligentna neka šifra. Broj kuće mojih roditelja bio je 2122. Sve nešto minimalno. U ORK je stalno bilo 1, 2, 3, 4; 1, 2, 3, 4. Možda ću dogurati i do 5 jednog dana.

Izašao sam i krenuo prečicom preko terena. U toku je bio ragbi meč. Skrenuo sara u stranu da ih izbegnem.

Onda sam čuo Čelu: »Ej, Henk!«

¹⁰ Buas — srce američke divljine. Prim. prev.

Pogledao sam naviše i video ga kako sedi na tribinama s Montijem Bolardom. Lepa stvar u vezi s Bolardom bila je što nikad nije govorio sem kad ga pitaš nešto. Nikad ga ništa nisam pitao. Samo je posmatrao život oko sebe ispod štokave plave kose i čeznuo da postane biolog.

Mahnuo sam im i produžio.

»Ej, Henk, dođi gore!« drao se Čela. »Važno je.«

Popeo sam se. »Šta je?«

»Sedi i snimi onog bildera u trenerki.«

Seo sam. Na terenu je bio samo jedan u trenerci. Nosio je sprinterice s ekserima. Bio je nizak ali širok, veoma širok. Imao je čudovišne bicepse, ramena, volujski vrat, stamene kratke noge. Kosa mu je bila crna; lice pljosnato; mala usta, bezličan nos, a oči, i one su bile tu negde.

»Ej, čuo sam za tog tipa«, rekoh.

»Posmatraj ga«, reče Čela.

Bilo ih je po četvorica u svakom timu. Lopta je bačena. King Kong mlađi je bio u odbrani. Kretao se polovinom svog dela. Jedan igrač protivničkog tima polete duboko, drugi kratko. Centar je pravio blok. King Kong mlađi je oborio ramena i sunuo ka onom što je krenuo kratko. Grunuo je u njega kao sivonja, odvalio mu ramenom bubrege i sastavio ga sa zemljom. Onda se okrenuo i otrčao natrag. Lopta je završila kod onog što je uleteo duboko i ostvario poen.

»Vidiš?« reče Čela.

»King Kong ...«

»King Kong uopšte ne igra ragbi. Samo ovako krlja pa ubija, u svakoj igri.«

»Ne smeš da udaraš igrača kad nema loptu«, rekoh. »To je protiv pravila.«

»Ko će da mu kaže?« reče Čela.

»Oćeš ti?« upitah Bolarda.

»Ne«, reče Bolard.

King Kongov tim je bio u napadu. Sada je mogao legalno da blokira. Divljački je napastvovao najmanjeg igrača na terenu. Totalno ga unezverio, dečko se prevrtao s glavom među nogama. Trebalo mu je dosta vremena da dođe sebi.

»Ovaj King Kong je živi moron«, rekoh. »Na koju je foru položio prijemni?«

»Ovde nema prijemnog.«

King Kongov tim se postrojio. Džo Stejpen je bio najbolji igrač u suprotnom taboru. Učio je za psihijatra. Bio je visok oko 190, suv i srčan tip. Džo Stejpen i King Kong uleteše jedan u drugog. Stejpen je prilično dobro prošao. Nije se dao oboriti. U sledećoj rundi se ponovo suočiše. Ovog puta Džo je malo poljubio teren.

»Dokurca«, reče Čela, »Džo se predaje.«

U novom naletu Kong je još jače tresnuo Džoa, prevrnuo ga i poneo pet-šest metara po terenu, nabivši mu rame u grbaču.

»Ovo je zbilja ogavno!« rekoh. »Taj majmun je jebeni *sadista!*«

»Je l' sadista?« upita Ćela Bolarda.

»On je jebeni sadista«, reče Bolard.

U sledećoj turi Kong se opet nameračio na najmanjeg. Samo ga pregazio i utabao u zemlju. Dečko je ležao kao leš neko vreme. Onda je seo držeći se za glavu. Činilo se da je gotov. Ustao sam.

»Lepo, evo i mene«, rekoh.

»*Ojadi* tog pедера«, reče Ćela.

»Normalno«, rekoh.

Sišao sam na teren.

»Ej, majstori, je l' treba igrač?«

Onaj mali je ustao i krenuo van terena. Došao je do mene.

»Ne idi tamo. Taj tip jedva čeka da usmrti nekog.«

»To je samo ragbi«, rekoh.

Naša lopta.. Zbio sam se u gomilu sa Džoom Stejpenom i drugom dvojicom preživelih.

»Šta je plan igre?« upitah.

»Samo da preživiš, jebi ga«, reče Džo.

»Koji je rezultat?«

»Mislim da oni vode«, reče Leni Hil, centar.

Razdvojili smo se. Džo Stejpen je stao iza nas i čekao loptu. Posmatrao sam Konga. Nikad ga nisam video u krugu koledža. Možda je visio u muškom klozetu. Izgledao je kao njuškaš govana, kao fetusožder.

»Na mesta!« objavih.

Leni Hil se uspravi nad loptom. Pogledao sam Konga.

»Ja sam Henk. Henk Kinaski. Novinarstvo.«

Kong je ćutao. Samo je buljio u mene. Koža mu je bila bela kao u lešine. Nije bilo ni sjaja ni života u tim očima.

»Kako se zoveš?« upitah.

I dalje je buljio.

»Šta je bilo? Zapalo ti govno među zube?«

Kong je lagano podigao desnu ruku. Ispružio je i uperio prst u mene. Onda je spustio ruku.

»E pa sisaj mi kobasu«, rekoh. »Šta ti sad *to* znači?«

»Aj' da igramo«, reče jedan od Kongovih pulena.

Leni se povio nad loptom i šibnuo je. Kong ulete u mene. Nisam ga dobro ni video. Video sam tribine i neko drveće i deo laboratorije kad me tresnuo. Oborio me na leđa i kružio naokolo mašući rukama kao krilima. Digao sam se, sve mi se vrtelo. Prvo me Beker nokautirao, sada ovaj sadistički orangutan. Zaudarao je, odvratio je smrdeo; gadne li strvine.

Stejpen je bacio neiskorišćeni pas. Zbili smo se u gomilu.

»Imam ideju«, rekoh.

»Šta to?« upita Džo.

»Da ja bacam loptu. Ti blokiraj.«

»Nek ostane ovako«, reče Džo.

Razdvojili smo se. Leni se povio nad loptom, šibnuo je unazad ka Stejpenu. Kong je krenuo. Oborio sam rame i navalio. Bio je suviše jak za mene. Odbio sam se kao od zida, ispravio se, on opet nalete i utera mi rame u stomak. Pao sam. Odmah sam skočio na noge, ali nije mi se baš ustajalo. Imao sam problema s disanjem.

Stejpen je bacio kratak uspešan pas. Treća lopta. Nismo se dogovarali. Kad je poletela, Kong i ja sunusmo jedan ka drugom. U poslednjem trenutku sam se otisnuo i bacio čitavim telom na njega. Roknuo sam ga svom težinom u vrat i glavu, izbacivši ga iz ravnoteže. Dok je padao, šutnuo sam ga iz sve snage i potrefio ga posred vilice. Obojica smo ležali na zemlji. Ustao sam prvi. Kong se polako dizao, na licu mu se ukazala crvena mrlja i krv na ivici usta. Vratili smo se na svoja mesta.

Stejpen je bacio neiskorišćeni pas. Četvrta lopta. Zakoračio je unazad da je tempira. Kong je krenuo da zaštiti svog čuvara. Taj nam je ćapio loptu i oni počеше da grabe terenom, Kong mu je otvarao put. Poleteo sam ka njima. Kong je očekivao novi visoki smeč. Ovog puta sam zaronio i pokosio ga preko članaka. Teško je pao, tresnuvši licem o tle. Bio je sav zblanut, ostao je tako, raširenih ruku. Munjevito sam kleknuo i šćepao ga za šiju otpozadi, kao kleštima. Stezao sam ga i pošteno mu skrkao koleno u grbaču.

»Ej, Kong, burazeru, jesi čitav?«

Ostali su dotrčali. »Mislim da se povredio«, rekoše. »Ajde, pomagajte da ga iznesem s terena.«

Stejpen je dohvatio Konga s jedne a ja s druge strane, pa smo ga odvukli do linije. Blizu linije sam kobajagi posrnuo i zgazio mu cipelom na članak.

»Jao«, reče Kong, »pusti me, molim te ...«

»Samo ti pomažem, burazeni.«

Dovukli smo ga do linije i ispustili. Kong je seo i brisao krv s usta. Onda je ispružio ruku i opipao članak. Bio je zguljen i trebalo uskoro da otekne. Nagnuo sam se nad njim. »Ej, Kong, aj' da završimo partiju. Bežite nam 42-7, dajte nam šansu da vas stignemo.«

»Ne, moram na čas.«

»Nisam znao da ovde uče i za šintere.«

»To je *engleska književnost*.«

»Tako znači. Dobro, slušaj: sad ću lepo da ti pomognem do svlačionice i smestim te pod topli tuš, šta kažeš na to?«

»Ne, dalje od mene.«

Kong se digao. Bio je propisno ojađen. Moćna ramena su se srozala, lice mu je bilo prljavo i krvavo. Počeo je da ćopa. »Ej, Kvine«, pozvao je jednog od svojih, »daj ruku...«

Kvin je prihvatio Konga za ruku, pa su lagano prešli preko terena ka svlačionici.

»Ej, Kong!« prodrao sam se. »Pazi da stigneš na čas! Pozdravi mi Sarojana!«

Ostali su stajali naokolo, zajedno s Čelom i Bolardom koji su sišli s tribina. Eto, taman sam izveo svoju najbolju jebenu tačku u životu a nijedne zgodne ribe na kilometar.

»Ima li neko duvan?« upitah.

»Imam 'česterfild'«, reče Čela.

»Dokle ćeš da pušiš ženske pljuge?« rekoah.

»Uzeću jednu«, reče Džo Stejpen.

»Dobro«, rekoah, »kad nema šta drugo.«

Stajali smo naokolo, pušeći.

»Ima nas još uvek za jednu partiju«, reče neko.

»Zajebi«, rekoah. »Mrzim sportove.«

»Nemoj tako«, reče Stejpen, »lepo si čuvao Konga.«

»Aha«, reče Čela, »posmatrao sam celu stvar. Samo me jedno buni.«

»Šta to?« upita Stejpen.

»Pitam se ko je tu sadista?«

»Dobro«, rekoah, »moram da idem. Ima Kegni večeras, vodim pičku u bioskop.«

Krenuo sam preko terena.

»Misliš, vodiš desnu ruku u bioskop?« viknu jedan od njih za mnom.

»Obe ruke«, rekoš preko ramena.

Izašao sam s terena, prošao pored laboratorije i izbio na travnjak pred glavnom zgradom. Bili su tu, mladići i devojke sa svojim knjigama, sedeći po klupama, pod drvećem, na travi. Zelene knjige, plave knjige, braon knjige. Razgovarali su, smeškali se, povremeno se glasno smejali. Presekao sam na drugu stranu gde je bila početna stanica linije »V«. Popeo sam se u tramvaj, dobio kartu, prešao u zadnji deo vozila, seo na poslednje mesto u dnu, kao uvek, i čekao.

Odlazio sam u probne šetnje među bamove, u kvart javnih kuća, da se pripremim za budućnost. Nije mi se dopalo ono što sam video. Ti ljudi i žene nisu odavali nikakvu posebnu smelost ili izuzetnost. Želeli su sve ono što i drugi ljudi. Bilo je među njima i očiglednih slučajeva za ludnicu, kojima se dopuštalo da nesmetano šetaju ulicama. Zapazio sam već da je, kod krajnje bednih ili veoma bogatih ekstreme društva, ludacima često dozvoljeno da se slobodno mešaju s ostalim ljudima. Znao sam da nisam sasvim čist. Bio sam svestan, i sad i kao dete, da ima nečeg čudnog u meni. Osećao sam se predodređen da postanem ubica, pljačkaš banaka, svetac, razvratnik, monah, pustinjač. Potrebno mi je bilo neko izolovano mesto da se sakrijem. Podzemlje je bilo odvratno. Život zdravih, običnih ljudi bio je glup, gori od smrti. Izgledalo je da nigde nema mesta za mene. I obrazovanje se činilo kao klopka. Ono malo obrazovanja što sam ga stekao samo je uvećalo sumnju. Šta su bili doktori, advokati, naučnici? Samo ljudi koji su dozvolili sebi da budu lišeni slobode da misle i ponašaju se kao ličnosti. Vraćao sam se u moju baraku i pio ...

Sedeći tako uz piće, mislio sam o samoubistvu, ali sam najednom osetio čudnu ljubav za moje telo, moj život. Iako puni ožiljaka, bili su moji. Gledao sam u ogledalo i cerio se: ako ćeš već

da odeš, što ne bi poveo usput jedno osmoro, desetoro ili dvadesetoro njih sa sobom ...

Bila je subotnja noć u decembru. Sedeo sam u sobi i pio mnogo više nego obično, paleći cigaretu za cigaretom, misleći na devojke i grad i poslove, i na godine koje dolaze. Gledajući ispred sebe, sviđalo mi se što vidim tako malo toga. Nisam bio mizantrop i nisam bio ženomrzac, ali voleo sam da budem sam. Dobro je bilo sedeti sam u malom prostoru i pušiti i piti. Oduvek sam pravio dobro društvo samom sebi.

Onda sam čuo radio u susednoj sobi. Tip ga odvrnuo do daske. Neka ogavna ljubavna pesma.

»Ej, burazeru!« prodrao sam se. »Utišaj to!«

Nije bilo odgovora. Prišao sam zidu i zalupao. »KAŽEM: UTIŠAJ TO, JEBO TE JA!« Nije ga utišao.

Izašao sam iz sobe. Bio sam u gaćama. Podigao sam nogu i nabio stopalo u susedna vrata. Razjapila su se. Na ležaju je bilo dvoje ljudi, debeli deda i debela baba. Jebali su se. Gorela je mala sveća. Čova je bio odozgo. Zastao je i okrenuo glavu ka meni. Ona je pogledala ispod njega. Soba je bila veoma lepo sređena, sa zavesama i malim tepihom. »Uh, izvinite ...«

Zatvorio sam im vrata i vratio se u moju sobu. Grozno sam se osećao. Bednici su imali prava da projebu put kroz svoje teške snove. Seks i piće, i možda ljubav, bilo je sve što imaju.

Seo sam natrag na ležaj i nalio vina u čašu. Ostavio sam vrata otvorena. Mesečina je ulazila u sobu, sa zvucima grada: džuboksovi, automobili, psovke, zavijanje kerova, radio ... Svi smo bili zajedno u tome. Svi smo bili u jednoj velikoj klozetskoj šolji zajedno. Nije bilo spasa. Sve će nas odneti voda.

Pojavila se neka mala mačka, stala na prag i gledala unutra. Mesečina je zapalila njene oči: crvene kao dva plamena. Volšebne oči.

»Dođi, maco ...« Ispružio sam ruku kao da je hrana u njoj.
»Mac, mac...«

Mačkica je otišla.

Čuo sam kako se radio u susednoj sobi ugasio.

Završio sam s vinom i izašao, u gaćama kao i pre. Povukao sam ih naviše i skembao ud. Stao sam pred ona vrata. Bio sam polomio bravu. Mogao sam da vidim svetlost sveće unutra. Poduprli su vrata nečim da se ne otvore, verovatno stolicom.

Tiho sam zakucao.

Nije bilo odgovora.

Ponovo sam kucao.

Čuo sam nešto. Onda se vrata otvoriše.

Debeli stari čova stajao je preda mnom. Veliki nabori jada vukli su mu lice naniže. Bio je sav obrve i brkovi i dva tužna oka.

»Čujte«, rekoh, »stvarno mi je žao zbog onog. Da li biste vi i vaša devojka došli kod mene na piće?«

»Ne.«

»Ili da vam možda donesem neko piće?«

»Ne«, reče on, »molim te ostavi nas na miru.«

Zatvorio je vrata.

Probudio sam se s jednim od najgorih mamurluka u životu. Obično sam spavao do podne. Toga dana nisam mogao. Obukao sam se, otišao do kupatila u glavnoj kući i sredio se malo. Vratio sam se, skrenuo na stazu, spustio se drvenim stepenicama niz strminu i izbio na ulicu.

Nedelja, najgori izdrkani dan od svih.

Otišao sam do Glavne ulice, pored barova. Kurvice su sedele napolju, suknje su im bile visoko zadignute, klatile su nogama i visokim štiklama.

»Ej, lutko, uđi, malo!«

Glavna ulica, Istočna peta, Bunker hil. Čmarovi Amerike.

Nije bilo gde da se ode. Ušao sam u Salon zabave. Šetkao sam naokolo gledajući igre, ali nisam bio raspoložen da igram. Onda sam video marinca za fliperom. Stezao je obema rukama ivice mašine trudeći se da spase kuglicu na cimanje. Prišao sam mu i ščepao ga za kragnu i kaiš otpozadi.

»Beker, moj si, jebo te! Oću revanš!«

Pustio sam ga i on se okrenu.

»Jok, neće me nešto«, reče.

»Dam ti jednu fore.«

»Kenjaj«, reče on. »Vodim te na piće.«

Izašli smo iz Sadona zabave i krenuli Glavnom ulicom. Onda jedna kurvica viknu: »Ej, marinac, uđi malo!«

Beker je stao. »Idem malo«, reče on.

»Nemoj«, rekoš, »to su ljudske krlje.«

»Danas su mi platili.«

»Unutra ti sipaju vodu u piće a one piju čaj. Cene su duple i posle toga nikad više ne vidiš ribu.«

»Svejedno.«

Beker je ušao. Jedan od najboljih neobjavljenih pisaca u Americi, obučen da ubije i umre. Ušao sam i ja. Prišao je jednoj devojci i počeo da priča s njom. Zadigla, je suknu, klackala štiklama i smejala se. Prešli su u separe u ćošku. Barmen je izašao iza šanka da uzme porudžbinu. Druga devojka za šankom pogleda u mene.

»Ej, lutko, oćeš da se poigramo malo?«

»Aha, ali sama kad ja vodim igru.«

»Šta si ti: kukavica ili peškir?«

»Oboje«, rekoš, zasevši skroz na kraju šanka.

Između nas je bio neki čova, s glavom na šanku. Buđelar mu je verovatno već dobio noge. Kad se probudi i počne da kuka, ima da ga išutiraju napolje ili uruče pandurima.

Kad je uslužio Bekera i damicu, barmen se vratio za šank i prišao mi.

»Š'a piješ?«

»Ništa.«

»Je l'? Što si ušo?«

»čekam prijatelja«, pokazao sam glavom na separe.

»Ako ćeš sediš, moraš da piješ.«

»Nema problema. Vodu.«

Barmen je otišao, vratio se, spustio čašu vode na šank.

»Dvaes centi.«

Platio sam.

Devojka za šankom reče barmenu: »Il' je peško ili cvika.«

Barmen je ćutao. Onda mu Beker mahnu i on ode da posluži.

Devojka pogleda u mene. »Kako to nisi u uniformi?«

»Ne volim da se oblačim kao svi ostali.«

»Je l' ima još neki razlog?«

»Drugi razlozi su moja stvar".«

»Jebi se«, reče ona.

Barmen se vratio. »Uzmi još jednu.«

»Daj«, rekoh, gurnuvši novčić niz šank.

Napolju, Beker i ja produžismo niz Glavnu.

»Kako je bilo?« upitah.

»Zaračunao mi sto, plus dva pića. Triesdva dolara ceh.«

»Isuse, mogao bih dve nedelje da se ne treznim za tu lov.«

»Ćapila me za patku ispod stola, drkala mi.«

»Šta je pričala?«

»Ništa. Samo mi drkala patku.«

»Radije bih sam drkao patku i zadržao tressdva dolara.«

»Ali bila je baš lepa.«

»Jebo te bog, čoveče, hodam u društvu s totalnim kretenom.«

»Staviću sve ovo na papir jednog dana. Biću na policama knjižara: BEKER. Oni pod ‚B‘ su vrlo slabi, treba im pomoći.«

»Suviše kenjaš o pisanju«, rekoh.

Našli smo novi bar kod autobuske stanice. Taj nije bio vaćaroška rupa. Samo barmen i pet-šest putnika unutra, sve muški. Seli smo.

»Ja ćastim«, reče Beker.

»Flaširano pivo.«

Beker je naručio dva. Pogledao me.

»Ajde, budi čovek, pridruži nam se. Budi marinac.«

»Uopšte me ne pali neki trud da budem čovek.«

»Ti kao da si uvek u sukobu s nekim.«

»To je samo zabave radi.«

»Pridruži se. Dobićeš o čemu da pišeš.«

»Beker, uvek ima o čemu da se piše.«

»Šta ćeš da radiš onda?«

Pokazao sam flašu, podigao je.

»Od čega misliš da živiš?« upita Beker,

»Čini mi se da već ceo život slušam to pitanje.«

»Lepo, ne znam šta ti, ali ja ću sve da probam! Rat, žene, putovanja, brak, decu, poslove. Prva moja kola kompletno ću da rastavim, a onda ponovo sastavim! Hoću da upoznam stvari, šta ih pokreće. Voleo bih da budem izveštač iz Vašingtona, da budem u centru zbivanja.«

»Vašington je sranje, Beker.«

»A žene? Brak? Deca?«

»Sranje.«

»Je l'? A šta bi ti?«

»Da se sakrijem.«

»E nesrećo. Bolje uzmi pivo.«

»Što da ne.«

Pivo je stiglo.

Sedeli smo ćuteći. Osećao sam da je Beker sad u svom elementu, razmišljajući o sebi kao marincu, kao piscu, kako jebe. Verovatno bi bio dobar pisac. Pucao je od entuzijama. Biće da je voleo mnoge stvari: sokola u letu, jebeni okean, pun mesec, Balzaka, mostove, pozorište, Pulicerovu nagradu, klavir, izdrkanu Bibliju.

U baru je bio mali radio. Svirala je neka popularna pesma. Onda je usred pesme nastao prekid. Spiker je progovorio: »Najnovije vesti. Japanci su bombardovali Perl Harbur. Ponavljam:

Japanci su bombardovali Perl Harbur. Pozivaju se sva vojna lica da se smesta vrate u svoje baze!«

»Eto«, tiho reče Beker, »to je to.«

»Završi svoje pivo«, rekoh.

Beker je povukao gutljaj.

»Isuse, zamisli ako neki blesavi som uperi mitraljez u mene i opali?«

»To lako može da se desi.«

»Henk...«

»Šta je?«

»Hoćeš da me otpratiš do baze?«

»Ne mogu to.«

Prišao nam je barmen, čova od jedno 45 godina, s lubenicom od trbušine i beličastim trepavicama kao u praseta. Pogledao je Bekera. »Šta je, marinac, izgleda da moraš u bazu, a?«

To me baš izdrkalo. »Ej, bucko, pusti ga da popije, važi?«

»Dobro, dobro... Oćeš piće na račun firme, marinac? Jedan dobar viski, a?«

»Ne«, reče Beker, »u redu je.«

»Ajde«, rekoh Bekeru, »primi piće. Čova misli da ideš u smrt da bi spasao njegov bar.«

»Dobro«, reče Beker, »primam piće.«

Barmen pogleda u Bekera.

»Imaš poganog drugara ...«

»Daj mu piće i uživaj«, rekoh.

Ostalo društvanje u baru iskokodakalo se o Perl Harburu. Pre toga ne bi ni u ludilu pomislili da razgovaraju među sobom. Sada su bili mobilisani. Pleme se našlo u opasnosti.

Beker je dobio piće. Dupli viski. Ispio ga.

»Nikad ti nisam kazao nešto«, reče on, »ja sam siročić.«

»U jebo te.«

»Oćeš bar do autobusa sa mnom?«

»Normalno.«

Barmen je trljao ruke duž čitave kecelje. Sva se izgužvala dok je uzbuđeno trljao ruke o nju.

»Srećno, marinac!« prodrao se.

Beker je izašao. Zastao sam kod vrata i osvrnuo se ka barmenu.

»Prvi svetski rat, a?«

»Jes, bogami...« radosno je rekao.

Sustigao sam Bekera. Došli smo skoro trčeći do autobuske stanice. Lica u uniformi su već stizala. Čitavo je mesto odisalo uzbuđenjem. Protrčao je neki mornar.

»IDEM DA UKOKAM ŽUTAĆA!« dreknuo je.

Beker je stajao u redu za karte. Jedan oficir je bio s devojkom. Devojka je govorila nešto, plakala, držeći se za njega, ljubeći ga.

Jadni Beker je imao samo mene. Stajao sam sa strane, čekajući. Dugo se čekalo. Onaj isti mornar što se drao zastade preda mnom. »Ej, momak, zar nećeš da nam pomogneš? Šta stojiš tu? Što ne odeš da se prijaviš?«

Dah mu je bazdio na viski. Bio je pegav i imao vrlo krupnu nosinu.

»Ode ti autobus«, rekoh mu.

Otišao je ka peronu.

»*Jebimo ta japanska govna!*« kazao je.

Beker je najzad dobio kartu. Otpratio sam ga do autobusa. Stao je u novi red. »Neki savet?«

»Ne.«

Red se sporo pomerao ka autobusu. Ona devojka je plakala i sva usplahirena, prigušeno govorila nešto svom vojniku.

Beker je bio na vratima. Kresnuo sam ga pesnicom u rame. »Najbolji si koga znam.«

»Hvala, Henk ...«

»Zbogom...«

Izašao sam odande. Ulice su odjednom bile pune. ljudi su izgubljeno vozili, prolazeći kroz stop svetla, derući se jedni na druge.

Vratio sam se do Glavne ulice. Amerika je bila u ratu. Virnuo sam u džep: imao sam dolar. Prebrojao sam sitninu: 67 centi.

Išao sam Glavnom ulicom. Kurvice neće danas mnogo da se ovajde. Hodao sam dalje. Onda sam došao do Salona zabave. Nikoga nije bilo unutra. Samo vlasnik gore u kabini. Bilo je mračno i zaudaralo na mokraću.

Šetao sam duž tamnih prolaza, pored polomljenih mašina. Zvali su ga *Salon za kintu*, ali su mnoge igre koštale pet centi a neke i deset. Zastao sam kod boks mašine, moje ljubimice. Dva mala čelična čoveka stajala su u staklenoj kutiji. Svaki je imao dugmić na bradi. Sa strane su bile dve drške, kao kod pištolja, s obaračem. Kad stisneš obarače, ruke tvog boksera divlje bi skočile u aperkat. Mogao si da krećeš svog boksera napred-nazad i levo-desno. Čim pogodiš dugmić na bradi drugog boksera, on bi naglo padao na leđa, nokautiran. Kao klinac, kada je Maks Šmeling nokautirao Džoe Luisa, izleteo sam na ulicu da objavim društvu, vičući: »Ej, Maks Smeling nokautiro Džoe Luisa!« Ali niko mi nije odgovorio, svi su ćutali, samo su otišli oborenih glava.

Trebalo je dvojica za partiju boksa, a ne bih ni u snu igrao s degenom koji je držao lokal. Onda sam ugledao malog Meksikanca, imao je osam ili devet godina. Išao je kroz prolaz. Lep meksikanski dečak, inteligentnog izgleda.

»Ej, mali!«

»Da, mister?«

»Oćeš da igraš ovaj boks sa mnom?«

»Džabe?«

»Normalno. Ja plaćam. Izaberi boksera.«

Kružio je oko mašine, merkajući ih kroz staklo. Izgledao je vrlo ozbiljno. Onda reče: »Dobro, uzeću tipa u crvenim gaćama. On izgleda najbolje.«

»Važi.«

Mali je stao na svoju stranu mašine i kibio kroz staklo. Gledao je svog boksera, onda pogleda u mene.

»Mister, je l' znate da je rat?«

»Aha.«

Stajali smo tako.

»Treba da ubacite paru«, reče klinac.

»Šta radiš ovde?« upitah. »Kako to da nisi u školi?«

»Danas je nedelja.«

Ubacio sam paru. Mali je počeo da stiska svoje obarače, a onda i ja moje. Zeznuo se u izboru. Leva ruka njegovog boksera bila je slomljena i išla samo do pola. Nikad ne bi mogla da lupi dugmić na bradi mog boksera. Klinac je imao samo desnu ruku. Rešio sam da ne žurim.. Moj tip je imao plave gaće. Kretao sam ga napred-nazad, s iznenadnim naletima. Mali Meksikanac je imao srca, borio se dalje. Odustao je od leve ruke i samo stiskao obarač za desnu. Uletao sam plavim gaćama da ga pokosim, stiskajući oba obarača. Mali je i dalje pumpao desnu ruku crvenih gaća. Odjednom, plave gaće padoše. Bokser se naglo srušio praveći: klank!

»Dobio sam vas, mister«, reče dečko.

»Pobedio si«, rekoš.

Mali je bio uzbuđen. Samo je gledao u plave gaće izvaljene na dupe.

»Hoćete još jednu borbu, mister?«

Blokirao sam se, ko bi ga znao zašto.

»Nemate više novca, mister?«

»Ma ne.«

»Dobro onda, borićemo se.«

Ubacio sam novu paru i plave gaće skočiše na noge. Mali je počeo da stiska svoj jedini obarač i desna je ruka crvenih gaća skakala i skakala. Ostavio sam plave gaće da malo stoje u svom uglu i sredi misli. Onda sam klimnuo dečku. Pokrenuo sam plave gaće napred, mlateći obema rukama. Osećao sam da moram da pobedim. To je izgledalo veoma važno, Nisam znao zašto je važno i samo mislio: što li mi je to tako važno?

A druga strana mene je odgovarala: zato što je važno.

Onda su plave gaće opet pale, teško, uz isti metalni zvuk: klank! Gledao sam boksera kako leži unutra na leđima, na svom malom zelenom ringu od somota.

Okrenuo sam se i izašao.

BELEŠKA O PISCU

*Los Anđeles je bio dobro mesto
tu je živila masa bednika
biće lako izgubiti se među njima.*

Bludni sin

Ovim rečima Bukovski kao da ponire u svoju sudbinu. Rođen 1920. u Nemačkoj, odrastao je u Americi i, kada ga je otac izbacio iz kuće, besciljno je lutao od jedne daleke obale do druge, nigde ne nalazeći mesto za sebe. Na kraju se vratio u Los Anđeles i godinama živeo od danas do sutra, obavljajući besmislene poslove i opijajući se do besvesti. Jedina žena koju je voleo umrla je od alkohola, a malo je nedostajalo da i on ode s njom. Pisanje mu je pružilo neki balans da ne istrune od pića. *Cvet, pesnica i zverski jauk* (1960) naslov je prve njegove knjige pesama. Tek u pedesetoj, posle 12 godina noćnog rada u pošti, dao je otkaz i rešio da živi od poezije. Tako je najzad izašao iz »mase bednika« i postao pojam.

Bukovski je do sada objavio oko 30 knjiga poezije i desetak knjiga proze. *Zabilješke starog pokvarenjaka* (1969) donele su mu prvi uspeh kod šire publike — to je serija članaka koje je pisao za

jedan *underground* list Los Anđelesa, spontana ispovest čoveka »sa ulice strave i agonije«. Stekao je slavu prvo u Evropi, posle *Priča o običnom ludilu* (1972), a tek krajem sedamdesetih u Americi, romanom *Žene* (1978). Sve tri knjige prevedene su i kod nas.

Bludni sin je njegov najnoviji roman, u Americi se pojavio 1982. i doživeo već četiri izdanja. Ova slika Bukovskog iz mladih dana može da se čita kao uvod u prethodna tri romana: *Pošta* (1971), *Faktotum* (1975) i *Žene*, koji su svi autobiografski. *Faktotum* je nastavak *Bludnog sina*, lutanje Henrija Kinaskog po Americi; *Pošta* (koju je napisao za tri nedelje) hronika je »zakopanog života« u Los Anđelesu između 1950. i 1970, a fiksirana stvarnost *Žena* je kao ogledalo iz čijih dubina izranja »smešni, majmunski kez starog pokvarenjaka«.

Naslov originala *Bludnog sina* — »Ham on Rye« — ima neprevodivo, dvostruko značenje. *Ham* je šunka, a istovremeno izraz za promašenog glumca, diletanta koji »drami« na sceni i skreće pažnju na sebe. *Rye* je raž — u jednom kontekstu znači *crni hleb*, a u drugom *viski*. Bukvalno preveden, kao »sendvič sa šunkom«, naslov je simbol najjednostavnije hrane u Americi. Takav je jezik i stil romana. U drugom značenju, iza naslova se krije pijani portret Bukovskog u mladosti, u trenucima kada sva potisnuta osećanja nekontrolisano provaljuju iz njega, sve skrivene želje, skupljena gorčina i bes.

Bludni sin je posvećen očevima. Groteskni otac u romanu neodoljivo podseća na onog Kafkinog iz nikad poslatog *Pisma*

ocu. Po rečima Bukovskog: »On je bio tama što zaklanja sunce, pred njegovim nasiljem sve se totalno gubilo. Bio je sav uši, nos, usta, nisam bio u stanju da mu pogledam u oči« (*Bludni sin*). Sećajući se tih davno iščezlih dana Bukovski naziva sebe »smrznutim čovekom«. »Bio sam smešten u ništavilu. Nisam ni postojao u neku ruku i to sam prihvatao« (*Žene*). Ovo (bez)osećanje daje osnovni ton *Bludnom* sinu. Otac mu je ponavljao: »Deca treba samo da se vide, ne i da se čuju.« U svakodnevno gaženoj detinjoj duši, strah i osećanje krivice prerasli su vremenom u mržnju i stid što ima takvog oca. Majka kao da nije ni postojala, uvek je bila na očevoj strani.

U detinjstvu, usamljenom i bez radosti, jedino sklonište od spoljnog sveta bio je krevet. »Voleo sam da ležim satima u njemu, čak i preko dana, s pokrivačima skroz do brade. Lepo je bilo u krevetu, ništa se nije dešavalo, nije bilo ljudi, ničega« (*Bludni sin*). Ravnodušnost roditelja navela ga je da se rano povuče u sebe i postane emocionalno ubijen od malih nogu, blokiran da ispolji osećanja. Kada se malo oslobodio pritiska i počeo da stiče sigurnost, dobio je strahovite pubertetske akne, koje su mu ostavile ožiljke za ceo život. To ga je ponovo izolovalo, posebno od devojaka, o kojima je samo maštao, izgledajući sebi nemoguće ružan. »Morao sam da se povučem. «

»Posmatrao sam ljude sa distance, kao u pozorištu. Samo, oni su bili na bini, a ja jedini u publici« (*Bludni sin*).

Mladi Henri Kinaski (alter-ego Bukovskog) liči pomalo na Holdena, Selindžerovog »lovca u žitu«, a po nekom nehaju i otuđenosti od sveta oko sebe kao da je rođeni brat Abela, Hamstmovog junaka iz romana *Krug se zatvara*. S tom razlikom što Bukovski pije. Zadah bede iz vremena ekonomske krize tridesetih godina ostavio je traga na njemu. Pun neke sirove snage, nosio je u sebi želju za drukčijim životom i nije hteo da prihvati svakodnevno životarenje koje mu je društvo nudilo. U nedostatku akcije praznio se kroz tuču, gde nije mogao biti poražen, baš zato što je bio »smrznut« i nesposoban da se preda. »Odbojna mi je bila svaka misao da postanem nešto, od toga mi je bilo muka. Da se oženim, napravim decu, odlazim nekud na posao svaki božji dan i vraćam se. Ni u ludilu... Zar je čovek samo zato stvoren: da izdrži sve to i onda umre? Radije bih negde prao sudove, vraćao se u svoju rupu i pio dok ne zaspim« (*Bludni sin*). Tako je i živeo. Nije čudo što mu je alkohol postao opsesija još u mladosti, jer je »uklanjao banalnost« i bio jedini izlaz iz okamenjene situacije koja nije davala nade. Sve ono o čemu je kao mlad samo sanjao, na kraju mu se i ostvarilo (možda suviše kasno), ali to je već tema romana *Žene*.

Kroz poplavu gorčine koja navire iz *Bludnog sina* probija izuzetan dar Bukovskog da nasmeje čitaoca i tako ga približi sebi. Niz komično-grotesknih situacija daje posebnu vrednost romanu. Bukovski piše neposrednim, moglo bi se reći »neoprimitivnim« stilom, lišenim suvišnih reči, kroz koji stvarnost njegovih

uspomena kao da ponovo diše. Vrhunac svog umetničkog izraza Bukovski postiže živim, uzbudljivim dijalozima, u kojima se najbolje ogleda njegov veliki talenat. Negde je spomenuo da čovek treba da ima bar pedest godina da bi pisao iole jasno. Ova knjiga, koju je stvorio u šezdesetoj, njegovo je najzrelije delo, najintimnija ispovest. Završna scena, u kojoj se junak gubi pred našim očima, deluje kao neki bezvremeni dodir njegove ruke koji govori: »Pogledaj me. To sam ja.«

Flavio Rigonat